

**TEHLİKELİ YÜKLERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASINDA
AVRUPA KANUNU'NA GENEL BİR BAKIŞ,
BU KAPSAMDA TÜRKİYE'DE TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI
EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ**

Şenol ÇAKIR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TRAFİK PLANLAMASI VE UYGULAMASI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KASIM 2006
ANKARA**

**TEHLİKELİ YÜKLERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASINDA
AVRUPA KANUNU'NA GENEL BİR BAKIŞ,
BU KAPSAMDA TÜRKİYE'DE TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI
EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ**

Şenol ÇAKIR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TRAFİK PLANLAMASI VE UYGULAMASI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KASIM 2006
ANKARA**

Şenol ÇAKIR tarafından hazırlanan TEHLİKELİ YÜKLERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASINDA AVRUPA KANUNU'NA GENEL BİR BAKIŞ, BU KAPSAMDA TÜRKİYE'DE TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd.Doç.Dr. Seda HATİPOĞLU
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Trafik Planlaması Ve Uygulaması Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. Mehmet EROĞLU

Üye : Prof.Dr. Süleyman PAMPAL

Üye : Yrd.Doç.Dr. İbrahim ATILGAN

Üye : Yrd.Doç.Dr. M. Kürşat ÇUBUK

Üye : Yrd.Doç.Dr. Seda HATİPOĞLU

Tarih : 16.11.2006

Bu tez, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Şenol ÇAKIR

**TEHLİKELİ YÜKLERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASINDA
AVRUPA KANUNU'NA GENEL BİR BAKIŞ,
BU KAPSAMDA TÜRKİYE'DE TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI
EĞİTİMİNİN İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Şenol ÇAKIR

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Kasım 2006

ÖZET

Çağımızın gereği kullanımı ve insan hayatındaki yeri gittikçe artan tehlikeli maddelerin, karayolu ile taşınması da doğal olarak yoğunluk kazanmaktadır. Bu çalışma ile günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan tehlikeli yüklerin karayolu ile taşınmasındaki kriterler ve eğitim ihtiyaçlarının incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmada esas olarak Tehlikeli Yüklerin Taşınmasında Birleşmiş Milletler Öneriler Dokümanı (UN Recommendations on The Transport Of Dangerous Goods) , Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Taşınmasında Avrupa Kanunu (ADR) (European Agreement Concerning The International Carriage Of Dangerous Goods By Road) ve Milli Mevzuatımız incelenmiştir. Bu çalışma sonucunda karayolu ile yapılacak tehlikeli yük taşımacılığına yönelik düzenlemelerin ve bunun eğitiminin devlet idaresi tarafından verilmesi zorunlu görülmüş olup bununla ilgili eğitimin yöntemi de anlatılmıştır.

Bilim Kodu : 2.303
Anahtar Kelimeler : Tehlikeli yük taşımacılığı, ADR
Sayfa Adedi : 220
Tez Yöneticisi : Yrdc. Doç. Dr. Seda HATİPOĞLU

**GENERAL GLANCE TO EUROPEAN AGREEMENT CONCERNING THE
INTERNATIONAL CARRIAGE OF DANGEROUS GOODS BY
ROAD(ADR) , WITHIN THIS SENSE INVESTIGATING THE TRAINING
OF INTERNATIONAL CARRIAGE OF DANGEROUS GOODS IN TURKEY
(M.Sc. Thesis)**

Şenol ÇAKIR

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE**

November 2006

ABSTRACT

As a necessity of our age the usage and in its place in human life of the dangerous goods increases steadily, and this leads Carriage Of Dangerous Goods By Road to gain importance naturally. The aim of this report is to investigate the criteria and education necessities of Carriage Of Dangerous Goods By Road. In this report, mainly UN Recommendations on The Transport Of Dangerous Goods, European Agreement Concerning The International Carriage Of Dangerous Goods By Road (ADR), and our National Regulations are investigated. As a result of this report, regulations and education of Carriage Of Dangerous Goods By Road have to be arranged and explained by the state administration and the methodology of its education is described in this report.

Science Code	: 2.303
Keywords	: Dangerous goods transport, ADR
Number of Pages	: 220
Thesis Administrator	: Asst. Prof. Dr. Seda HATİPOĞLU

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren Hocam Yrd.Doç Dr. Seda Hatipoğlu' na, manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan eşim Necla ÇAKIR'a ve kızlarım Büşra ÇAKIR ile Şeyma ÇAKIR'a teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	viii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	ix
RESİMLERİN LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. KARAYOLU TAŞIMACILIĞI	3
2.1 Tarihçe.....	3
2.2 Türkiye’de Karayolu Taşımacılığı	5
3. TÜRKİYE’DE TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIĞI.....	9
3.1 Mevzuat.....	9
3.2 Uygulama	18
3.2.1 Kamu.....	18
3.2.2. Sivil toplum kuruluşları	18
4. TEHLİKELİ YÜKLERİN TAŞINMASINDA AVRUPA KANUNU (ADR) ...	20
4.1 Genel Esaslar	20
4.2 Tehlikeli Maddelerin Sınıflandırılması	23
4.3 Taşıma Standartları.....	25
4.3.1 Yüklerin işaretlenmesi ve etiketlenmesi	25

4.3.2 Taşımalarda bulundurulacak teçhizat ve dokümanlar.....	26
4.3.3 Tehlike uyarı levhaları	27
4.3.4 Tankerlerle taşıma	28
4.3.5 Sınırlı taşıma kuralları	39
4.3.6 İstisnalar	30
4.3.7 Taşınabilecek tehlikeli yük miktarına göre istisnalar.....	30
4.3.8 Karışık yükleme kısıtlamaları	32
4.3.9 Tehlikeli yük taşımacılığında sorumluluklar.....	33
4.3.10 Tehlikeli yük taşımacılığında uluslar arası kurallar	36
5. TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI EĞİTİMİ.....	37
5.1 Birleşmiş Milletler Tehlikeli Maddelerin Taşınmasında Öneriler Dokümanı.....	37
5.1.1 Oryantasyon ve farkındalık (general awereness) eğitimi.....	37
5.1.2 Fonksiyon odaklı eğitim (function specific)	38
5.1.3 Emniyet eğitimi.....	38
5.2 Tehlikeli Maddelerin Taşınmasında Avrupa Kanunu (ADR) Esaslarına Göre Eğitim.....	38
5.2.1 Tehlikeli yük taşımasıyla uğraşanların eğitimi	38
5.2.2 Sürücü eğitimine ilişkin genel ihtiyaçlar.....	39
5.2.3 Sürücü eğitimine ilişkin özel ihtiyaçlar.....	40
5.2.4 Karayolunda tehlikeli madde taşımacılığında yer alan tüm kişilerin eğitimi	45
5.3 Türkiye’de Tehlikeli Madde Taşımacılığı Eğitimi.....	46

5.3.1 “Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik” gereği atıklar için yapılan düzenleme.....	46
5.3.2 Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitim yönetmeliği.....	47
5.3.3 İtfaiyecilik eğitimi kapsamındaki bazı uygulamalar	49
5.3.4 Türkiye’de bazı sivil toplum kuruluşlarının uygulamaları.....	51
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	55
KAYNAKLAR	59
EKLER.....	61
EK-1 BM Tehlikeli Yük Taşımasında Öneriler Dokümanı, UN Recommendation On The Transport Of Dangerous Goods , CD	
EK-2 Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik.....	63
EK-3 Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği.....	94
EK-4 Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitim Yönetmeliği	194
EK-5 Tehlikeli Yüklerin Kara Yoluyla Taşınmasında Avrupa Kanunu (European Agreement Concerning The International Carriage of Dangerous Goods by Road, ADR), CD	
EK-6 ADR sertifikası.....	218
ÖZGEÇMİŞ.....	220

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1 Satıl cinslerine göre devlet ve il yolları	5
Çizelge 1.2. Taşıma sistemine göre yük ve yolcu taşıması	6
Çizelge 2.3 Trafikteki araç sayısının yıllara göre değişimi.....	7
Çizelge 3.4 Trafik kazalarının yıllara göre değerlendirilmesi	8
Çizelge 4.1 Tehlikeli maddelerin sınıflandırılması.....	25
Çizelge 4.2 Sınırlı taşıma kapsamında serbestçe taşınabilecek tehlikeli madde miktarları	30
Çizelge 4.3 Tehlikeli madde taşımacılığındaki ulaştırma grupları	31
Çizelge 4.4 Birlikte yüklenemeyecek tehlikeli madde sınıfları	33
Çizelge 4.5 Karışık yükleme yapılabilecek tehlikeli maddeler.....	34
Çizelge 5.1 Temel eğitim programının süreleri	46
Çizelge 5.2 İ.Ü T.B.Y.M.O itfaiye ve yangın güvenliği ders programı.....	55
Çizelge 5.3 UND tarafından uygulanan bir eğitim programı.....	57
Çizelge 5.4 RODER tarafından uygulanan bir eğitim programı.....	58

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 4.1 Yüklerin işaretlenmesi ve etiketlenmesi	26
Şekil 4.2 ADR sertifikası veya benzeri sürücü belgesi , yazılı talimat , en az 2 kg.lık YSC	27
Şekil 4.3. Kg.lık YSC ve emniyet talimatında belirtilen malzemeler	27
Şekil 4.4 Araçlarda tehlike uyarı levhaları	28
Şekil 4.5 Portakal rengi işaretlemeler	29
Şekil 4.6 Tankerlerde uyarı levhaları	29
Şekil 4.7 Sarnıçlı araçlarda uyarı levhaları	29

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Şemsi Güner (Türk Otomotiv Sanayi ve Tofaş, Prof. Önder Küçükerman).....	4

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklama

ADR

European Agreement Concerning The
International Carriage of Dangerous Goods by
Road

1.GİRİŞ

Hızla ilerleyen teknoloji ve onun ürünü olan ulaşım ve iletişim, ülkeler arasındaki ilişkiyi inanılmaz ölçülerde artırmıştır. Mevcut ekonomik ilişkileri daha da geliştirmek için ülkeler, küresel ve bölgesel bazda liberalleşme çabası içinde serbest ticaret bölgeleri, gümrük birlikleri, ortak pazarlar vb. oluşturma çabası içindedirler. Yaşanan küreselleşme süreci de, malların, hizmetlerin, sermayenin, kişilerin dünyada daha serbest dolaşımını öngörmektedir.

Sınırların ortadan kalktığı, rekabetin arttığı dünyamızda yaşanan bu değişimi en fazla etkileyen ve etkileyecek olan sektörlerden biri ulaştırma sektörüdür. Sanayileşmenin hızla gelişmesine, nüfus artışına ve yerleşim merkezlerinin yaygınlaşmasına paralel olarak, ulaştırma sistemleri de konfor, hız ve güvenilirlik yönünden devamlı gelişmeler kaydetmektedir.

Küreselleşme ve bölgeselleşme bağlamında, uluslararası arenada, ulaştırma sektörünün liberalizasyonu; ulusal altyapı şebekelerinin entegrasyonu; daha etkin, rekabetçi ve güvenli bir hizmet sunumu için ortak politikalar belirlenmektedir. Bu politikalarda, ekonomik gelişmenin yadsınamaz bir unsuru olarak ulaştırma alt sistemlerinin koordineli ve kombine yapıda faaliyet göstermesi temel alınmaktadır.

21.yüzyıl ile birlikte, küreselleşme trendine paralel olarak gelişme gösterdiği tespit edilen ulaştırma sektörü ;

- Karayolu Taşımacılığı,
- Demiryolu Taşımacılığı,
- Denizyolu Taşımacılığı,
- Havayolu Taşımacılığı,
- Boru Hattı Taşımacılığı

olmak üzere beş bölümde incelenebilmektedir. Karayolu Taşımacılığı bu bölümler arasında önemli bir yer teşkil etmektedir [1].

Karayolu taşımacılığı, günümüz yoğun trafiğinde, sanayileşmenin ortaya çıkardığı ve her geçen gün daha da arttırdığı, kimyevi, yanıcı, patlayıcı maddelerin ve bunlar kadar önemli olan tehlikeli yüklerin taşınmasında da önemli bir yere sahiptir. Bu maddelerin uygun olmayan taşımalar, depolamalar ve hatalı yüklenmeleri sonucunda havaya, toprağa, suya kısaca tüm çevreye yayılmak suretiye tek başlarına ya da diğer maddelerle birlikte büyük tehlikeler doğuracağı kaçınılmaz bir gerçektir.

Meydana gelen bu tür kazalar sonunda, insan hayatı ve sağlığı, hayvanlar, eşyalar, bitki örtüsü, kısaca tüm çevre zarar görmektedir. Öte yandan bu maddelerin çağdaş ekonomiler ve yaşam için vazgeçilmez olmaları nedeniyle kara yolu, demir yolu, hava yolu ve deniz yollarında devamlı hareket halinde oldukları bilinmektedir. Günlük hayatla iç içe olmak zorunda olan tehlikeli yük taşımacılığı için riskleri en aza indirmek maksadıyla önemli yasal düzenlemeler yapılması gerekliliği de ortadadır.

Gelişmiş batı ülkelerinde konuya gereken hassasiyet gösterilmiş ve önemli bazı yasal düzenlemeler ile tehlikeli yük taşımacılığı etkin bir disiplin altına alınmıştır. Türkiye’de ise konunun önemi yeni yeni anlaşılmakta, tehlikeli yük taşımacılığını disipline edecek yasal düzenlemeler ise halen geliştirilme aşamasındadır.

Bu çalışma ile özellikle Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kullandığı ve dünyada 40’a yakın ülke tarafından kullanılan Tehlikeli Yüklerin Kara Yoluyla Taşınmasında Avrupa Kanunu (European Agreement Concerning The International Carriage of Dangerous Goods by Road, ADR (Elektronik kopyası EK 1 dedir.)) ışığında Türkiye’de tehlikeli yüklerin taşınması konusundaki kriterlerin ve eğitimin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. KARAYOLU TAŞIMACILIĞI

2.1. Tarihçe

İnsanoğlunun var olduğu tarihin ilk zamanlarından günümüze kadar insanların farklı nedenlerle herhangi bir yerden başka herhangi bir yere gitme ihtiyacı ulaşım zorunluluğunu doğurmuştur. Bu zorunluluk neticesinde tarih, “Ulaştırma” konusunda sürekli yeni gelişmelere tanıklık etmiştir.

İlk başarılı yollar İ.Ö. 400 – İ.S. 400 yılları arasında ordularının ilerlemesi için Romalılar tarafından yapılmıştır. Düzgün ve çok dayanıklı olan bu yollar; kuzeyde Büyük Britanya’dan güneyde Kuzey Afrika’ya ve batıda İber yarımadası’nın kıyılarından doğuda Basra Körfezine kadar uzanmaktaydı. Bu yolların en ünlüsü olan İtalya’daki Appia Yolu çizgilerle şeritlere ayrılmış, iki yönlü bir karayoludur. Güney Anadolu Tarsus’ta Roma döneminin yolları da araba ulaşımı için dönemin en gelişmiş yol koşullarına sahipti. (Bkz. Resim 2.1.) [1].

Resim 2.1 Güney Anadolu’da Tarsus’ta Roma Dönemi yolu. [1].

Roma İmparatorluğu'nun yıkılması ile yol yapımı gerilemiştir.Buna karşın 12. yüzyılda kentler içindeki taş döşeli yollar dikkat çekmektedir.

18. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'da yolcu ve yük arabalarıyla düzenli olarak insan ve eşya taşımacılığı başlamıştır.Yolların bozuk ve bakımsız olması yolculukları engellemiş, bu da 18. yüzyılın sonu ile 19. yüzyılın başlarında asfalt yol yapım yolları geliştirilmiştir.

İrlandalı bir mühendis olan John Loudon McAdam, yolun ağırlığını yüzeyin değil, altındaki tabakanın taşıdığını keşfetmiştir. “Makadam” yol sistemine göre ; eğer temeldeki tabaka yeteri kadar sıkı ve kanallı (Suyu akıtmak için) , yol yüzeyi de su geçirmemesi için yeteri kadar yoğun ve suyu üzerinden atabilmesi için dışbükey olarak yapılırsa dayanıklı ana yollar inşa edilebilir.

19. yüzyılda ağır eşyaların karayolu ile taşınmasının zorlaşması, su kanalları ve demiryollarının gerekliliğini ortaya koymuştur.

Bu dönemde demiryollarının gelişimiyle kara yollarının gelişimi gerilemiş, kentlerdeki sokaklar ve demiryollarıyla bağlantılı yollara önem verilmiştir.

Fakat 1888'de İngiliz John Boyd Dunlop'ın yolları kısa sürede bozan sert lastik tekerlek yerine, şişirilmiş lastik tekerleği buluşuyla bisiklet kullanımı yaygınlaşmaya başlaması motorlu araçların yolunu açmıştır.

20.yüzyılda motorlu taşıtların yaygınlaşması, asfalt yol yapımında hızlı gelişmelere neden olmuştur ve otomobiller özgürlüğün ve hareketliliğin sembolü haline gelmişlerdir. [1]

2.2 Türkiye’de Karayolu Taşımacılığı

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ülkemizde kasabaları kentlere, kentleri iskele ve demiryollarına bağlayan karayolları yapılmış ancak Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında ve uzun savaş yıllarında bu yollar bakımsız kalmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında da demiryolu yapımına öncelik verilerek bu bakımdan sadece mevcut karayollarının şartları iyileştirilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde 14.000 km. şose, 4000 km. toprak yol bulunurken bu sayı Cumhuriyetin ilanından sonra 18.300 km.ye ulaşmıştır. Ülkemizde karayollarının yapımına II. Dünya Savaşı'ndan sonra önem vermeye başlanmıştır. Bir taraftan A.B.D. yardımı diğer taraftan 1950 yılında çıkartılan Karayolları Kanunu uyarınca yol yapımının Karayolları Genel Müdürlüğü'ne verilmesi ve karayolları yapımına ayrılan ödeneğin artırılması karayolu yapımını hızlandırmıştır. Karayollarımız devlet yolları (il ve bölgeleri birbirine bağlayan yollar), il yolları (il sınırları içinde kalan ikince derecede önemli yollar), kır yerleşmelerini bu yollara bağlayan köy yolları ve orman yolları olarak ayrılır. 1999 yılında ülkemizde devlet ve il yollarının toplamı 59.221 km.'dir. Bunun 31.261 km.'si devlet, 27.960 km.'si il yoludur (Bkz. Çizelge 2.1). Köy yollarının uzunluğu ise 200.000 km.'ye ulaşmıştır. Buna rağmen gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye'de karayolları şebekesinin pek fazla gelişmediği söylenebilir. [2]

Çizelge 2.1 Satış Cinslerine göre Devlet ve İl Yolları(1999) [2]

	Bitümlü Kaplama	Parke	Kırma Taş ve Stabilize	Toprak Yollar	Geçit Vermeyen Yollar
Devlet Yolu	29092	45	1596	110	1422
İl yolu	19196	89	6454	1217	1004

Karayolları Genel Müdürlüğü bugün ;

- 1775 km Otoyol

- 30599 km Devlet Yolu

- 30634 km İl Yolu

olmak üzere 63368 km yol ağına sahiptir. [2]

Türkiye’deki ulaşımında karayolları mutlak hakim durumundadır. 2003 yılı itibariyle yük taşımacılığının %91 lik kısmı , yolcu taşımacılığının ise % 95 lik kısmı karayolları tarafından gerçekleştirilmektedir. (Bkz. Çizelge 2.2) [3]

Çizelge 2.2. Taşıma Sistemine Göre Yük ve Yolcu Taşınması [3]

Taşıma Sistemine Göre Yük ve Yolcu Taşınması								
	Karayolu		Denizyolu		Demiryolu		Havayolu	
Yıl	A	B	A	B	A	B	A	B
1999	150 974	175 236	8 200	34	8 446	6 146	286	3 349
2000	161 552	185 681	7 900	30	9 895	5 833	310	3 555
2001	151 421	168 211	8 100	31	7 562	5 568	285	2 859
2002	150 912	163 327	5 738	21	7 224	5 204	275	2 706
2003	152 163	164 311	5 400	22	8 669	5 878	276	2 752
2004	156 853	174 312			9 417	5 237	321	3 223
A = Ton kilometre								

Ülkemizde motorlu taşıtların sayılarında da önemli artışlar olmuştur. 1933 yılında otomobil (4257), otobüs (315), kamyon (2561) sayısının toplamı 7133 iken yalnızca 2006 mayıs ayında trafiğe kayıt yaptıran araç sayısı 153950 adettir[3].

2006 Mayıs ayında trafiğe kaydı yapılan toplam 153 950 taşıt içinde motosiklet % 37.5 pay ve 57 728 adet ile ilk sırada yer almakta, motosikleti % 34.2 pay ve 52 643 adet ile otomobil, % 18.4 pay ve 28 400 adet ile kamyonet, % 4.0 pay ve 6 111 adet ile traktör takip etmektedir. Mayıs ayında trafiğe kaydolan araçların % 5.9'u ile 9 068 adetini ise minibüs, otobüs, kamyon ve özel amaçlı taşıtlar oluşturmaktadır. (Bkz. Çizelge 2.3) [4]

Çizelge.2.3 Trafikteki araç sayısının yıllara göre değişimi [4]

	Mayıs			Ocak – Mayıs		
	2005	2006	Değişim (%)	2005	2006	Değişim (%)
Trafiğe kaydı yapılan taşıt sayısı	87 421	153950	76,1	300 323	543 740	81,1
Trafikten kaydı silinen taşıt sayısı	5 480	7 486	36,6	31 753	25 865	-18 ,5
Trafikte artan taşıt sayısı	81 941	146 464	78,7	268 570	517 875	92,8

Karayollarının yük ve yolcu taşımacılığı da dikkat çekici ölçüde gelişme göstermiştir. Yük taşımacılığında yük tonajı yüksek kamyonlar ile uluslararası taşımacılıkta T.I.R kamyonları kullanılmaya başlanmıştır. Yolcu taşımacılığında da son derece modern otobüsler kullanılmaktadır. [4]

Karayolu taşımacılığı ülkemizde ulaşımın asıl yükünü çekmesine karşın gerek yolların fiziki yapı ve standartlarının düşük olması, mevcut trafik yükünü kaldıracak kapasitede olmaması, gerekse sürücü hatalarından dolayı çok sayıda trafik kazası yaşanmaktadır(Bkz. Çizelge 2.4) [4]

Çizelge.2.4 Trafik kazalarının yıllara göre değerlendirilmesi [4]

TRAFİK KAZALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ				
TRAFİK KAZALARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI				
A. Kaza	B. Ölü	C. Yaralı	D. Maddi Hasar Miktarı (YTL.)	
	A	B	C	D
1980	36 914	4 199	24 608	26 975 551
1981	40 953	4 441	29 744	25 262 837
1982	46 249	4 884	35 976	24 919 543
1983	55 208	5 201	44 769	27 988 064
1984	60 840	5 731	50 521	25 765 732
1985	65 831	5 680	51 586	29 543 888
1986	92 625	7 315	71 264	51 617 404
1987	110 207	7 530	80 321	70 517 061
1988	107 651	6 846	79 174	69 394 070
1989	103 758	6 332	80 013	82 058 905
1990	115 295	6 286	87 693	111 836 782
1991	142 145	6 231	90 520	119 267 346
1992	171 741	6 214	94 824	135 548 680
1993	208 823	6 457	104 330	156 782 527
1994	233 803	5 942	104 717	124 453 944
1995	279 663	6 004	114 319	161 621 324
1996	344 641	5 428	104 599	200 525 273
1997	387 533	5 181	106 146	222 862 434
1998	440 149	4 935	114 552	293 973 383
1999	438 338	4 596	109 899	261 200 321
2000	466 385	3 941	115 877	341 685 292
2001	409 407	2 954	94 497	180 131 174
2002	407 103	2 900	94 225	216 970 698
2003	422 272	2 811	95 607	334 024 894
2004	494 819	3 081	109 889	760 614 565
2005(*)	570 419	3 215	123 985	651 166 236
2006(**)	418 987	2 255	87 876	497 540 496
(*) 2005 yılı Kaza, Ölü, Yaralı ve Maddi Hasar miktarları Trafik İstatistik Yıllığı basımı gerçekleştirilinceye kadar geçici bilgi niteliği taşımaktadır.				
(**) 2006 yılı Kaza, Ölü, Yaralı ve Maddi Hasar miktarları Ağustos ayı sonu itibariyledir.				

Çizelgede görüldüğü gibi trafikteki kaza sayısı her yıl büyük bir artış göstermektedir.

Bu kazalar içinde tehlikeli yük taşıyan araçların yapmış olduğu kaza sayısı oranı ise bilinmemektedir. Bu konu ise önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. TÜRKİYE’DE TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI

3.1 Mevzuat

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin Tehlikeli Yükler Hakkındaki 132 nci Maddesine göre [5], fiziksel ve kimyasal yapı ve nitelikleri bakımından patlayıcı, yanıcı,yakıcı, kendi kendine veya kolayca ateş alıcı zehirli ve radyo aktif yükler ile bunların benzerleri tehlikeli yük sayılır.

Tehlikeli yüklerin; yüklenmesi, boşaltılması ve taşınmaları sırasında ilgili mevzuat hükümlerinin yerine getirilmesi yanında, trafik güvenliğini sağlamak üzere bunları taşıtan ve taşıyanların aşağıdaki esas, usul ve şartlara uymaları zorunludur.

- Niteliklerine göre tehlikesizce taşınması için gerekli şekilde ambalajlanmış olacaktır.
- Ambalajların bozulmaması, patlayıcı madde bulunan kapların sarsılmaması, yüksekte düşürülmemesi, yuvarlanmaması, kaymaması ve sürüklenmemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.
- Tehlike yaratacak derecede ambalajı bozulan ve zedelenenler yüklenmeyecek, bu durum taşıma sırasında meydana gelecek olursa, ayıklama yapılarak gerekli tedbirler alınmadan yola devam edilmeyecektir.
- Patlayıcı, yanıcı ve yakıcı olanlarla kolayca kendi kendine ateş alan maddelerin yüklenmesi ve boşaltılması sırasında bulundukları yere 30 metre mesafe içinde sigara ve benzerleri içilmeyecek, kibrit, çakmak, aydınlatma cihazı ve benzerleri gibi alev ve kıvılcım çıkaran şeyler kullanılmayacak, araçların içinde 6 voltu geçen pilli fener dışındaki aydınlatma cihazlarıyla girilmeyecektir.
- Tehlikeli yük taşıyan araçlarla ilgili olarak;
 - i. Elektrik donanımları kısa devre, kontak yapmayacak ve kıvılcım meydana getirmeyecek şekilde düzenlenmiş ve izole edilmiş olacaktır.

ii. Ön ve arka yanlarına kırmızı renkte zemin üzerine boyu yirmi ve çizgi kalınlığı iki buçuk santimetreden az olamayan beyaz renkte “*tehlikeli yük*” yazısı yazılacak ve ayrıca ön ve arka taraflarına kolayca görülebilen 30x30 santimetreden küçük olmayan kırmızı renkte birer bez asılacaktır. Akaryakıt taşıyan araçların sarnıçları üzerine taşınan yüklerin adı da yazılacaktır.

iii. Sürücünün kolayca kullanabileceği yerde ve her an kullanılabilir durumda belirlenen nitelikte 2 (iki) yangın söndürme cihazı bulundurulacaktır.

vi. Araca başka bir yük alınmayacak, yük sahibi veya hizmetliden başkası bindirilmeyecektir.

v. Park etme veya duraklama halinde, araç sürücüsü, hizmetli veya bir bekçinin gözetiminde bulundurulacaktır.

vi. Bu araçların sürücüleri; yerleşim birimleri dışındaki karayollarında diğer araçlara en az 50 metre mesafe bırakarak izlemek ve duraklama halinde aralarında 20 metrelik mesafe bulundurmak zorundadır.

vii. Yükleme ve boşaltma sırasında kalabalık olmayan yer ve uygun zaman seçilecek, motor çalışır durumda bulunmayacak, gerekli güvenlik tedbirleri alınmış olacaktır.

- Hayvanla çekilen araçlarda geceleri tehlikeli yükler taşınamaz.

- Araçların çalıştırılması amacıyla depolarında sabit tanklarında bulundurulan ve soğutma cihazları gibi cihazların çalıştırılmasında kullanılan akaryakıtlar hakkında Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikteki hükümler uygulanmaz.

- Radyoaktif yüklerin yüklenmesi, boşaltılması ve taşınabilmesi için ayrıca Atom Enerjisi Komisyonundan izin alınması mecburidir.

- Tehlikeli yüklerin; cins, nitelik ve özellikleri, aktarılması ve depolanmaları, yükleme, boşaltma ve taşımalarına ilişkin diğer esas, usul ve şartlar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünce çıkarılan “Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik”te gösterilmiştir.

Tehlikeli atık taşıyan araçların üzerine aşağıdaki belirtilen belge, işaret ve malzemelerden;

- i. Tehlikeli atık taşıyan araçlara ve bağlı bulundukları firmaya ait ilgili valilikce onaylanmış “Lisans Belgesi”,
- ii. Tehlikeli atıkların yurt içinde taşınması durumunda Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Ek: 9-b’ de verilen ve ilgili onayların yer aldığı atık taşıma formları, uluslararası taşımacılıkta ise aynı Yönetmelik Ek: 9-A’ da verilen ve ilgili onayların yer aldığı uluslararası taşımacılık formları,
- iii. Tehlikeli atık taşımacılığı yapan taşıt sürücüsünün uluslararası eğitim sertifikası,
- iv. Araçların, kaza halinde müdahale ve ilk yardım amacıyla gerekli malzemeler,
- v. Taşınacak atığın fiziksel ve kimyasal özelliği, kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek etkilerin en aza indirilmesi için alınacak tedbirlerin yer aldığı Türkçe bilgi formları ve gerekli malzemeler,
- vi. Taşıdığı atığın tehlikelilik özelliğine göre tehlikeli etiket ve işaretlerin bulundurulması zorunludur.

Konu ile ilgili diğer bir yönetmelik olan; EK- 2 de sunulan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünce 22 EKİM 1976 gün ve 15742 sayı ile yayımlanan “Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Taşınması Hakkındaki Yönetmelik”) [6] çok eski tarihli ve güncel düzenlemelerden uzaktır. Yönetmelikte 9.9.1997/23105 sayı ile yapılan değişiklikle sadece tehlikeli atık taşıyan firmalara lisans belgesi, taşıma formları, taşıt sürücüsü uluslar arası eğitim sertifikası, vb. belgeler bulundurma zorunluluğu getirilmiş, ancak diğer tehlikeli yüklerin taşınması ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

10 Temmuz 2003 Tarihli Karayolu Taşıma Kanunu’na dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği (26.02.2005 tarih ve 25739 sayılı Resmi Gazete (3. değişik))) [7] :

Tehlikeli Yüklerin ve Tehlikeli Atıkların Taşınması; 9 ncu Maddede;

”Yetki belgesi sahipleri, tehlikeli yük ve tehlikeli atık taşımalarını bu husustaki mevzuata uygun olarak yapmak zorundadır.Yetki belgesi sahipleri, tehlikeli yük taşıyan taşıtlarının taşıyacakları tehlikeli yükün özelliğine uygun olduğunu gösteren bilgi ve belgeleri ibraz ederek, ilgili mercilerden bu taşımalar için ayrıca izin almakla yükümlüdür.” şeklinde düzenlenmiştir. Sürücülerde Aranacak Şartlar 60 ncı maddede;

”Sürücülerin yolcu ve eşya taşımacılığına ait taşıtlarda çalışabilmesi için;

- Ticari taşıtın niteliğine göre sürücü belgesine sahip olmaları,
- Yolcu taşımacılığında en az lise veya dengi okullardan birini bitirmiş olmaları,
- Eşya ve kargo taşımacılığında ilköğretim okullarından birini bitirmiş olmaları,
- Yüksek Öğretim Kurumlarının sürücü eğitimi veren bölümlerinden mezun olanlar hariç, Bakanlıkça belirlenecek kurum ve kuruluşların vereceği eğitimden geçerek sürücü mesleki yeterlilik belgesi almaları,
- Sürücülerin bedeni ve psikoteknik açıdan sağlıklı olduklarını gösteren bir sağlık raporunu yetkili sağlık kuruluşlarından her beş yılda bir almaları,
- Yolcu taşımacılığında çalışacak otobüs sürücülerinin, 26 yaşından gün almış ve 63 yaşından gün almamış olmaları,
- Eşya ve kargo taşımacılığında çalışacak sürücülerin, 63 yaşından gün almamış olmaları,
- Tehlikeli yük taşımacılığı yapan sürücülerin, ilgili mevzuatın sürücüler için zorunlu kıldığı eğitimi aldığını gösteren belgeye sahip olmaları,” şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca 7 nci geçici madde ile;

“Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, 9 uncu maddede belirtilen tehlikeli yüklerin taşınması hakkındaki Yönetmelik Bakanlıkça Avrupa Birliği (AB) düzenlemeleri dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulur. Bakanlık gerektiğinde bu süreyi altı aylık dönemler halinde en fazla bir yıl uzatabilir.” hükmü getirilmiştir.

Yetki belgesi sahipleri, Bakanlığın çıkaracağı bu Yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak çıkartılan Yönetmelik hükümlerine, Karayolları Genel Müdürlüğünce yayımlanan "Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik", Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanan "Karayolunda Tehlikeli Yüklerin Taşınması İçin Tasarlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği"[8] ile Çevre ve Orman Bakanlığınca yayımlanan EK 3 de sunulan "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği") [9] hükümlerine uymak zorundadır.

“Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Uluslar arası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” [10] da AB Uyum Yasaları kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda 16 Haziran 2005 tarihinde “Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Uluslar arası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” TBMM Başkanlığına sunulmuştur.

Üç madde halinde TBMM’ne sunulan kanunun Komisyon görüşme metinleri aşağıda sunulmuştur:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

“Başbakanlıkça 16.6.2005 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan. Başkanlığınızca 21.6.2005 tarihinde Komisyonumuza tali komisyon olarak havale edilen "Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 29.6.2005 tarihli 38 inci Birleşiminde Dışişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıkları temsilcilerinin katılımları ile incelenip görüşüldü.

Tasarı incelendiğinde;

- Belli istisnalar dışında bu anlaşmanın, gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla, karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli yük taşımacılığının yapılabilmesine imkan sağladığı.

- Karayoluyla uluslararası taşımacılıkta güvenliğin artırılması,
- Tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin Birleşmiş Milletler tavsiyelerine dayanarak tehlikeli atıklar dâhil olmak üzere tehlikeli yüklerin sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesine ilişkin hükümlerin diğer taşıma biçimlen ile uyumlu bir şekilde ortaya konulması,
- Karayoluyla tehlikeli yük taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik şartların belirlenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde: Komisyon üyelerince yöneltilen;

- Ülkemizin ADR Anlaşmasına katılımında niçin bu kadar geç kalındığı,
- Tasarının gerekçesinde belirtilen akredite kurumunun hangi kurum olduğu,
- ADR Anlaşmasına Türkiye'nin bu güne kadar katılmamasından doğan kayıplarının olup olmadığı, varsa neler olduğu. Şeklindeki sorulara,

Ulaştırma Bakanlığı temsilcisine verilen cevaplarda;

- ADR Anlaşmasına katılım için ilk girişimlerin 1994 yılında başladığı, sadece ilgili metinlerin çevirisi için üç yıldan fazla bir zamanın geçmiş olduğu, Ulaştırma Bakanlığının koordinasyonu üzerine almasından sonra gerekli çalışmaların hızlandırıldığı, konuyla ilgili mevzuat çalışmalarının devam ettiği, anlaşmanın onay safhasından sonrasında derhal bu çalışmaların sonuçlandırılarak yeni mevzuatın yürürlüğe konulacağı,
- Akredite konusunda Ulaştırma Bakanlığının yetkilendirici kurum konumunda olduğu, çeşitli kurum ve kuruluşların Bakanlığa başvurması sonucunda yetkilendirebileceklerini, günümüzde anlaşmaya dâhil ülkelere Türkiye'deki bazı kuruluşlara ADR sertifikası verildiği,
- 1994 yılında alınan önlemler sonucunda Türkiye'nin ADR Anlaşmasına katılmamasından doğacak kayıpların önüne geçildiği, ancak taşınan tehlikeli yüklerin kontrolü açısından ülkemizin bu anlaşmaya katılması gerektiği ifade edilmiştir.

Bilahare Komisyon üyelerimiz ADR Anlaşmasına katılım için Türkiye'nin çok geç kalmış olduğunu, bu nedenle onay sürecinin bir an önce tamamlanması gerektiği yönündeki ortak düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Müteakiben Komisyonumuz. Tasarıyı müspet mütalaa ederek kabul etmiştir.

Raporumuz, havalesi gereği esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.”

Dışişleri Komisyonu Raporu

”Tehlikeli yüklerin Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.

Komisyonumuzun 20 Ekim 2005 tarihli 23 üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İkinci Dünya Savaşından sonra gelişen karayolu taşımacılığı, tehlikeli yüklerin karayollarında uluslararası taşınmasının da belli esaslara bağlanması ihtiyacını doğurmuştur. Bu itibarla Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına ilişkin Avrupa Anlaşması (ADR) imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli yük taşımacılığı yapılmasının koşulları düzenlenmekte olup; karayoluyla uluslararası taşımacılıkta güvenliğin artırılması, tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin Birleşmiş Milletler Tavsiyelerine dayanarak tehlikeli atıklar dahil olmak üzere tehlikeli yüklerin sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesine ilişkin hükümlerin diğer taşıma biçimleri ile uyumlu bir şekilde ortaya konulması, karayoluyla tehlikeli yük taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik şartların belirlenmesi hedeflenmektedir.

Ülkemizin Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlar ile bütünleşmesine katkı sağlayacağı düşünülen Tasan, Komisyonumuzca benimsenmiş ve maddelerine geçilmesine karar verilmiştir. Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.”

Kanun tasarısı 30 Kasım 2005 tarihinde 5434 Kanun numarası ile yasalaştırılmıştır.

Kanunun yürütülmesi için Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğünce Yönetmelik hazırlanması çalışmalarına başlanmış, ADR (Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Taşınmasına İlişkin Avrupa Anlaşması) hakkında 25 Şubat 2007 tarihine kadar yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe konulacaktır).

Tasarı gerekçesi ve Komisyon Raporları incelendiğinde ADR Anlaşmasının ruhunun iyi anlaşılamadığı görülmektedir. Konuya daha ziyade ticari kaygılarla yaklaşmış ve AB ülkeleri ile yapılan taşımalar ön plana çıkarılmıştır. Ancak tehlikeli yük taşımacılığında, insanımızın ve çevrenin korunması ile ilgili hiçbir gerekçe sunulmamıştır. Gerek kanun gerekçesinde gerekse komisyon raporlarında bu yönde bir ifade bulunmamaktadır. Ancak ticari kaygılarla da olsa yapılan düzenlemenin ülkemiz için faydalı olacağı, sektörü disipline edeceği, insan hayatı ve çevre için büyük tehdit olan tehlikeli yük taşımacılığındaki riskleri ve buna bağlı olarak kazaları azaltacağı değerlendirilmektedir.

Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği ile Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde Karayolu Taşıma Kanun ve Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında olarak Ulaştırma Bakanlığı’nca hazırlanıp 3 EYLÜL 2004 tarih ve 25572 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği (Yönetmelik EK-4 te sunulmuştur) yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, lojistik ve taşımacılık sektöründe;

- Yolcu ve eşya taşıması,
- Taşımacılık,

- Acentelik,
- Taşıma işleri komisyonculuğu,
- Nakliyat ambarı işletmeciliği,
- Kargo işletmeciliği,
- Taşıma işleri organizatörlüğü,
- Terminal işletmeciliği,
- Dağıtıcılık ve benzeri faaliyetler icra eden ve benzerleri yapanlar ile taşıma işlerinde çalışan gerçek veya tüzel kişiler ile bunlar tarafından istihdam edilen/edilecek kişilerden Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip olma şartına tabi olanları ve bunlara eğitim verecek kurum ve kuruluşlar ile eğitimcileri kapsamaktadır.

Yönetmeliğe göre, lojistik ve taşımacılık sektöründe faaliyet gösteren, gerçek ve tüzel kişiler ile bu kişiler tarafından istihdam edilen veya edilecek personel, Ulaştırma Bakanlığınca yetkilendirilmiş kurumlarda eğitim ve eğitim sertifikası almalarını müteakip, yapılacak sınavda başarılı olmaları kaydı ile, üst düzey yöneticilerin ÜDY, orta düzey yöneticilerin ODY, tüm sürücülerin ise SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesi almaları ve bu belgelerini, görevleri sırasında yanlarında bulundurmaları, yapılacak denetimlerde de ibraz etmeleri zorunlu kılınmıştır.

Bir başka deyişle Mesleki Yeterlilik Belgesi türleri; üst düzey yönetici (ÜDY), orta düzey yönetici (ODY) ve sürücü (SRC) türü mesleki yeterlilik belgesi olmak üzere üç ana grupta değerlendirilir. Bunlar faaliyet alanlarına göre;

I. ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- ÜDY1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- ÜDY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- ÜDY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- ÜDY4 yurtiçi eşya – kargo taşımacılığı

II. ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- ODY1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- ODY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- ODY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- ODY4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

III. SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- SRC1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- SRC2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- SRC3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- SRC4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı
- SRC5 tehlikeli yük taşımacılığı olarak düzenlenir ve verilir.

3.2 Uygulama

3.2.1 Kamu

Mevcut mevzuat hükümleri dışında tehlikeli yük taşımacılığı için sadece Boğaz Köprüleri ve otoyollardaki tüneller için alınmış bazı ilave tedbirler mevcuttur. Ancak uygulamada etkin tedbirler alınamadığı değerlendirilmektedir.

3.2.2 Sivil Toplum Kuruluşları

Türkiye’de arz edilen mevzuat çerçevesinde tehlikeli yük taşımacılığı için yeterli ve etkin bir düzenleme bulunmadığı aşikârdır. Konu ihmal edilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılamamıştır.

Milli mevzuattaki eksiklikler nedeniyle uluslararası taşımacılık yapan bazı Sivil Toplum Kuruluşları özellikle Avrupa’ya yaptıkları taşımalarda karşılaştıkları sorunları kendileri çözmek yoluna gitmişlerdir. Bu sorunların en önemlisi ise tehlikeli yük taşımacılığı yapanların ADR esaslarına göre eğitimi ve eğitimin sertifikalandırılmasıdır.

Uluslar Arası Nakliyeciler Derneği (UND) ve Uluslar Arası Sürücüler Derneği (USD) adlı sivil toplum kuruluşları, uluslar arası taşımalarda üyelerinin zarara uğramalarını önleyebilmek maksadıyla bazı çalışmalar yapmıştır. Sonunda Almanya’da konuyla ilgili eğitim veren bir eğitim kurumuna (DEKRA Akademie) müracaat ile bu kurumun şubeliği görevini üstlenerek, İstanbul’da işlettiği özel bir okulda ihtiyaç sahiplerine konu ile ilgili eğitim ve sertifika vermeye başlamıştır.

Avrupa içinde tehlikeli yük taşıyan araçlarda zorunlu olarak bulundurulması gereken belgeler arasında yer alan bu sertifika, özel firma araçlarının yurt dışında görevlendirilmesinde kullanılmaktadır.

Bu uygulama daha sonra RODER ve bazı özel kuruluşlar tarafından da takip edilmiştir.

Ülkemizdeki bazı uluslar arası firmalar da (Shell&Turcas A.Ş., BP vb.) yapılmakta olan yasal düzenlemelerden çok önce konuyla ilgili düzenlemeleri tamamlamış ve gerekli tedbirleri yasal boşluğa rağmen almıştır.

4.TEHLİKELİ YÜKLERİN TAŞINMASINDA AVRUPA KANUNU (ADR)

4.1 Genel Esaslar

Tehlikeli yüklerin taşınması, her dönemde özen gösterilmesi gereken özel birtakım düzeneklerin varlığını ve ayrı bir taşıma modunu gerekli kılmıştır. Özellikle ikinci dünya savaşı sonrası gelişen karayolu taşımacılığı, tehlikeli yüklerin karayollarında uluslararası taşınmasının da belli esaslara bağlanması ihtiyacını doğurmuştur. Tehlikeli yüklerin karayoluyla uluslararası taşınmasına ilişkin Avrupa Anlaşması (ADR), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından düzenlenmiş, 30 Eylül 1957 tarihinde Cenevre’de imzalanarak 29 Ocak 1968 tarihinde de yürürlüğe girmiştir) [11] (ADR elektronik ortamda EK-5 de sunulmuştur.)

ADR Anlaşması, belli istisnalar dışında bu anlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla, karayolu araçlarıyla uluslararası tehlikeli yük taşımacılığının yapılabilmesine imkân sağlamaktadır.

Söz konusu anlaşmaya, Doğu ve Batı Avrupa ülkelerinin hemen hemen tamamı ile Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Kazakistan ve Beyaz Rusya gibi Türk taşımacılarının güzergâhı durumunda olan bir kısım Asya ülkeleri de taraf olmuş durumdadırlar. Türkiye’nin anlaşmaya taraf olmaması Türk taşımacılık firmalarının Avrupa ve Asya yollarındaki yük taşımalarında ciddi sıkıntılarla karşılaşmalarına yol açmakta, bu ülkelerinde çeşitli platformlarda dâhil olduğu Avrupa – Asya Ulaşım Koridorlarının oluşturulması çalışmalarında bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

ADR Anlaşmasının amaçları şunlardır;

- Karayoluyla uluslar arası taşımacılıkta güvenliğin artırılması,
- Tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin Birleşmiş Milletler tavsiyelerin

dayanarak tehlikeli atıklar dahil olmak üzere tehlikeli yüklerin sınıflandırılması, paketlenmesi, etiketlenmesi ve test edilmesine ilişkin hükümlerin, diğer taşıma biçimleri ile uyumlu bir şekilde ortaya konulması,

- Karayoluyla tehlikeli yük taşıyan araçların yapımı, donanımı ve işleyişine yönelik şartların belirlenmesi.

Uluslararası taşımalarda üye ülkeler arasında uyumun sağlanması ve Avrupa Birliği içerisinde serbest ticaretin kesintisiz şekilde işlemesi amacıyla ADR Anlaşmasının A ve B Ekleri, Avrupa Birliği tarafından da benimsenmiş bulunmaktadır. Anlaşma, AB'ne üye ülkelerin toprakları üzerinde gerçekleştirilen tehlikeli yük taşımalarının düzenlenmesinin temel dayanağı olarak kabul edilmektedir. Tehlikeli yük taşımacılığında Üye Ülke yasalarının uyumlaştırılmasına yönelik olarak çıkarılan 21 Kasım 1994 tarih ve 94/55/EC sayılı Konsey Direktifi, ADR Anlaşmasının, 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren AB'ne üye ülkelerde uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Bu düzenleme AB'nin 13 Aralık 1996 tarihli ve 96/86 sayılı, 10 Ekim 2000 tarihli ve 2000/61/EC ve 29 Ocak 2001 tarihli ve 2001/7/EC sayılı Direktifleri ile değişikliğe uğramıştır.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Kara Taşımacılığı Komisyonu Tehlikeli Yüklerin Taşınması Çalışma Grubu, IRU önerilerine dayanarak 26 Ekim 1992 tarihli 51 inci Oturumunda, Anlaşmanın A ve B Eklerinde değişiklik yapma kararı almıştır. Söz konusu değişikliğin temel amacı tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin şartların daha kolay yerine getirilebilir ve uygulanabilir olması, böylelikle ADR Anlaşmasının sadece Anlaşma kapsamındaki karayoluyla uluslararası tehlikeli yüklerin taşımalarında değil, aynı zamanda tüm Avrupa ülkelerindeki iç taşımalarda da daha kolay uygulanabilir olmasının sağlanması ve Avrupa düzeyinde uyumlu bir idari çerçevenin temin edilmesidir. Ayrıca, taşımacılık zincirindeki belli kişilerin ve kurumların görevlerinin daha açık tanımlanması, taşımacılık şartlarının daha sistematik şekilde gruplandırılması ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde uygulanabilecek standartların diğer standartlardan ayırt edilebilir hale getirilmesi yönünde de düzenlemeler getirilmiştir.

Genel hükümler ile tanımları içeren Bölüm 1, Anlaşmanın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Nitekim bu bölüm diğer bölümlerde kullanılan tüm terimlerin açıklamalarını ortaya koymakta ve muafiyet şartlarının yanı sıra, diğer düzenlemelerin uygulanabilirliği dahil olmak üzere ADR Anlaşmasının kapsamı ve geçerliliğini açık bir şekilde tanımlamaktadır. Ayrıca, bu bölümde eğitim, anlaşma, hükümlerinden ayrılma ve geçici tedbirlerle birlikte tehlikeli yük taşımacılığı zincirindeki kişi ve kurumların güvenliğe ilişkin yükümlülüklerini tanımlayan hükümler de yer almaktadır. Güvenlik danışmanlarına ilişkin şartlar, güvenlik şartlarının yerine getirilmesini destekleyen kontroller ve diğer tedbirlere ilişkin hükümler de metne dahil edilmiştir.

ADR Anlaşması aşağıda belirtilen uluslar arası dokümanlar ile uyumludur.

- BM Tehlikeli Yük Taşımasında Öneriler Dokümanı (UN Recommendations On The Transport Of Dangerous Goods) [12]
- Uluslar arası Deniz Yolu ile Tehlikeli Yük Taşımacılığı Kuralları(The International Maritime Dangerous Goods Code, IMDG) [13]
- Tehlikeli Yüklerin Hava Yolu İle Güvenli Taşınması Teknik Talimatı(Technical Instructions For safe Transport Of Dangerous goods By Air) [14]
- Uluslar arası Demir Yolu ile Tehlikeli Yük Taşımacılığı Talimatı (Regulations Concerning The International Carriage Of dangerous Goods By Rail) [15]

Anlaşmanın metin kısmını oluşturan 17 maddesi ile genel hususlar, iki EK'i ile teknik detaylar belirlenmiştir. Anlaşmanın EK-A'sı yedi bölüm halinde, EK-B'si ise iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Periyodik olarak güncellenmekte olan EK'ler aşağıda belirtilen konuları içermektedir.

1 nci Bölüm : Genel Hükümler.

2 nci Bölüm : Tehlikeli Yüklerin Sınıflandırılması

3 ncü Bölüm : Tehlikeli Yüklerin Listesi

4 ncü Bölüm : Ambalajlama ve Tankerle Taşıma Kuralları

5 nci Bölüm : Sevk Usulleri

6 ncı Bölüm : Ambalajların, Konteynerların ve Tankerlerin İmalat ve Test İhtiyaçları

7 nci Bölüm : Yükleme, Boşaltma, Elleçleme ve Taşıma Kuralları

8 nci Bölüm : Araç Personeli, Malzeme, Harekat ve Dokümantasyon İhtiyaçları

9 ncü Bölüm : Araçların İmalat ve Kabul İhtiyaçları

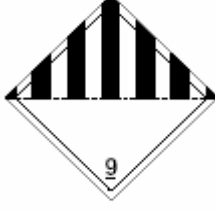
4.2 Tehlikeli Maddelerin Sınıflandırılması

Tehlikeli yükler kimyasal ve fiziksel özellikleri nedeniyle insan, hayvan ve çevreye zarar veren maddelerdir. 9 gruba ayrılır (Bkz. Çizelge 4.1.)) [11]

Çizelge 4.1 Tehlikeli maddelerin sınıflandırılması) [11]

 1. Sınıf : Patlayıcılar	 2.Sınıf :Gazlar 2.1 Tutuşabilir	 2.Sınıf: Gazlar 2.2 Tutuşmaz Zehirsiz
 2.Sınıf: Gazlar 2.3 Zehirli	 3.Sınıf : Sıvılar Tutuşabilir	 4.1 Sınıf: Katılar Tutuşabilir
 4.2. Sınıf: Kendiliğinden Yanabilen	 4.3.Sınıf: Suyla Temas Ettiğinde Tutuşabilir Gaz Yayanlar	 5.1. Sınıf : Okside Eden Maddeler

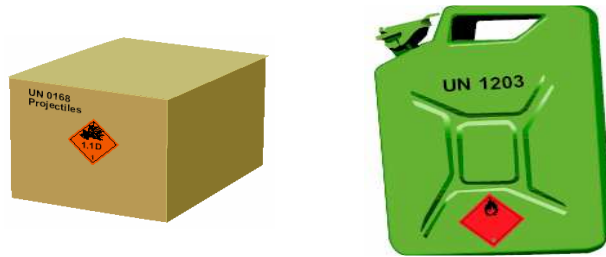
Çizelge 4.1 (Devam) Tehlikeli maddelerin sınıflandırılması (11)

 5.2. Sınıf : Organik Peroksit	 6.1.Sınıf : Zehirli Maddeler	 6.2. Sınıf: Bulaşıcı Maddeler
 7. Sınıf : Radyoaktif Maddeler	 8. Sınıf: Paslanan Maddeler	 9.Sınıf : Çeşitli Tehlikeli Maddeler

4.3 Taşıma Standartları

4.3.1 Yüklerin işaretlenmesi ve etiketlenmesi

Yükler içerdiği tehlikeli yükün cinsine göre ‘UN’ işareti ve tehlikeli yükün Birleşmiş Milletler tarafından belirlenmiş numarası ile işaretlenmelidir (Bkz Şekil 4.1).) [11]

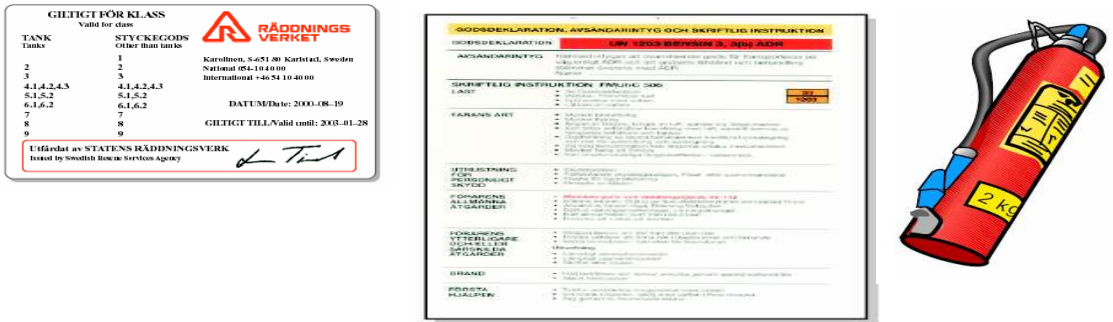
Şekil 4.1 yüklerin işaretlenmesi ve etiketlenmesi [11]

4.3.2 Taşımalarda bulundurulacak teçhizat ve dokümanlar

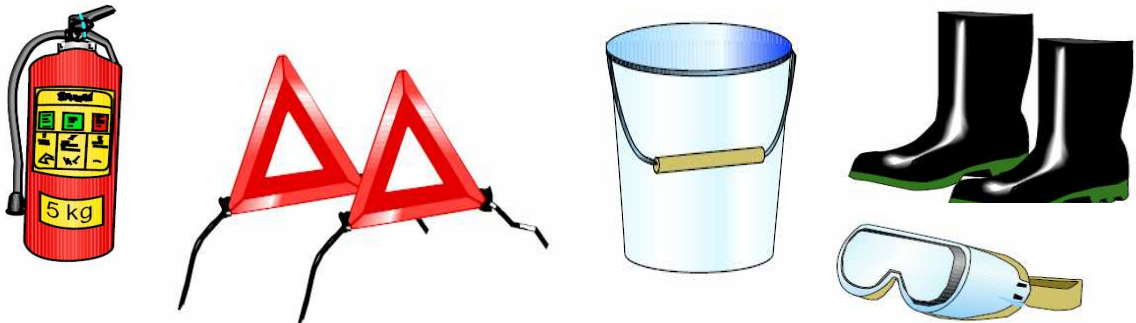
Taşınabilecek tehlikeli yük miktarlarına göre istisnalar kapsamında yapılacak taşımalarda tehlikeli yükler taşınırken malzemeler yükle birlikte bulunur (Bkz. Şekil 4.2.) [11].

İstisnalar dışında yapılacak taşımalarda yukarıda gösterilen malzemelere ilave olarak, reflektör, asgari 5 Kg.lık YSC ve emniyet talimatında belirtilen malzemeler bulundurulur (Bkz. Şekil 4.3) [11].

Emniyet talimatında belirtilen malzemeler taşıma esnasında tehlikeli yükle birlikte bulundurulur.

Şekil 4.2 ADR Sertifikası veya Benzeri Sürücü Belgesi , yazılı talimat , en az 2 kg.lık YSC [11]

Şekil 4.3 5 Kg.lık YSC ve emniyet talimatında belirtilen malzemeler [11].

4.3.3 Tehlike uyarı levhaları

Patlayıcı maddeler, radyoaktif maddeler vb. tehlikeli yüklerin taşınmasında kullanılan araçlarda tehlikeli yükün niteliğini de gösteren tehlike uyarı levhaları kullanılmalıdır.

5X25 cm. ebadındaki levhalar aracın her iki yan ve arka ortasına takılmalıdır. Park halindeki tehlikeli yük yüklü römork ve konteynerler de tehlike uyarı levhaları ile işaretlenmelidir (Bkz. Şekil 4.4) [11]

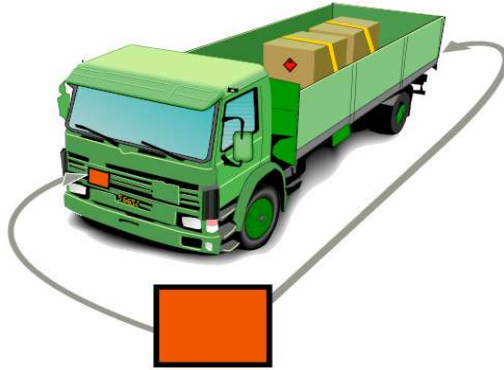
Şekil 4.4 Araçlarda tehlike uyarı levhaları [11]

Paket yüklerde işaretleme;

- İstisna taşımalarda : İhtiyaç yoktur.
- Sınırlı taşımalarda : İhtiyaç yoktur.

Diğer taşımalarda aracın ön ve arkasına

40X30 cm. ebadında portakal renkli levhalar takılır (Bkz. Şekil 4.5) [11].

Şekil 4.5 Portakal rengi işaretlemeler [11]

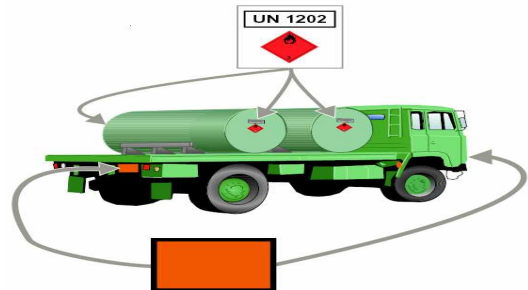
4.3.4 Tankerlerle taşıma

UN 1202, 1203, 1223, 1268 ve 1863 sınıfı tehlikeli yüklerin, tankerler veya tankerlerle taşıma yapan ulaştırma birlikleri tarafından taşınmasında, araçların önüne ve arkasına yükün UN numaralarını içeren kahverengi renkli levhalar takılmalıdır.

Ayrıca 25X25 cm. ebadındaki tehlike uyarı levhaları da aracın her iki yan ve arka ortasına takılmalıdır (Bkz. Şekil 4.6) [11]. Sarnıçlı araçlarla akaryakıt taşınırken araçların önüne ve arkasına yükün UN numaralarını içeren 40X30 ebadında kahverengi renkli levhalar takılmalıdır (Bkz. Şekil 4.7) [11]. 450 Litreden daha yüksek kapasiteli sarnıçların her iki yanına yükün UN numaralarını içeren levhalar takılmalıdır.

Şekil 4.6 Tankerlerde uyarı levhaları [11]

Şekil 4.7 Sarnıçlı araçlarda uyarı levhaları [11]

4.3.5 Sınırlı taşıma kuralları

ADR esasları dikkate alınmadan veya bu esaslarının tamamı kullanılmadan belirli miktarlarda tehlikeli maddelerin taşınmasına sınırlı taşıma denir. Sınırlı taşıma az miktardaki tehlikeli maddelerin taşınmasını ifade eder. Sınırlı taşıma kapsamında serbestçe taşınabilecek tehlikeli yük miktarı, tehlikeli maddenin sınıfına göre değişir (Bkz. Çizelge 4.2)) [11]

Çizelge 4.2 Sınırlı taşıma kapsamında serbestçe taşınabilecek tehlikeli yük miktarları [11]

Madde	BM (UN)	Sınıfı	Miktarı
Hafif Silah Mühimmatı	0012	1.4 S	Sınırsız
Patlayıcılar		1.1, 1.2 1.3, 1.4	10 Kg.
Aerosollar	1950	2	Her aerosol kutusunda azami 1 Kg. veya azami 10 Kg.lık paket.
Kaynak Yapmak İçin Kullanılan Oksijen/Asetilen Tüpleri.	1072 1001 1006	2, 1O 2, 4F 2, 1A	100 Lt.
Lp İçeren Tüpler	1965	2, 2F	Azami 25 kg.
Ambalajlı Yanıcı Sıvılar; Örn. Mazot Benzin	1202 1203 1223 1170	3, III 3, II 3, III 3, II	Azami 60 Lt.
Aküler	2794	8, III	Hasarlı olmaması ve uygun tedbirler alınması halinde taşınabilir.

4.3.6 İstisnalar

Belirli durumlarda tehlikeli maddelerin taşınmasında ADR esasları uygulanmaz.

ADR esaslarının istisna olarak uygulanmayacağı durumlar şunlardır:

- Kurtarma Araçlarında,
- Askeri maksatlarla, tatbikatın niteliği nedeniyle istisna olarak işaretlemeye ihtiyaç duyulmayan belirli tatbikat arazisinde yapılan taşımalarda,
- Tatbikat/atış alanlarında,
- Tehlikeli yük taşıyan araç ve yüklerin birlik içi taşımalarında,
- Harekat ve atış maksadıyla tehlikeli yük taşıyan muharebe araçlarında,
- Kurtarma hareketleri ve testlerde.

4.3.7 Taşınabilecek tehlikeli yük miktarına göre istisnalar

Taşınabilecek tehlikeli yük miktarlarına ilişkin istisnalar tehlikeli yük taşımacılığında daha az sınırlamaların kullanıldığı bir yöntemdir. Tehlikeli yükler bu yöntem için aşağıdaki tabloda belirtilen 5 gruba ayrılmıştır. Ayrımda taşınabilecek miktar esas alınmıştır (Bkz. Çizelge 4.3)) [11].

Çizelge 4.3. Tehlikeli yük taşımacılığındaki ulaştırma grupları) [11]

Ulaştırma Grubu	Tehlikeli Maddeler	Miktar
0	Aşağıdaki tehlikeli maddeler sınırlı taşıma esaslarına göre taşınmamalıdır. Sınıf 1 1.1A, 1.1L, 1.2L, 1.3L, 1.4L, UN 0190 Sınıf 6.1 UN 2810 Sınıf 7	---

Çizelge 4.3. (Devam)Tehlikeli yük taşımacılığındaki ulaştırma grupları) [11]

1	Sınıf 1 1.1B-1.1J*, 1.2B-1.2J, 1.3C, 1.3G,1.3H, 1.3J,1.5D* Sınıf 3 PG 1 maddeleri Sınıf 6.1 Grup 0 haricindeki PG 1 maddeleri	20 Kg.
2	Sınıf 1 1.4B-1.4G ve 1.6N Sınıf 2 Kod harfi F olan maddeler Sınıf 3 PG 2 maddeleri Sınıf 6.1 UN 1181 ve 2076 Sınıf 8 PG 2 maddeleri	333 Kg.
3	Sınıf 2 Kod harfi A ve O olan maddeler Sınıf 3 PG 3 maddeleri Sınıf 5.1 UN 2208 Sınıf 8 PG 3 maddeleri Sınıf 9 UN 3082	1000 Kg.
4	Sınıf 1 1.4S	Sınırsız

Yöntem aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda kullanılabilir.

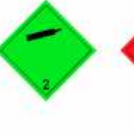
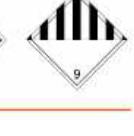
- Değişik ulaştırma yöntemleri ile tehlikeli yük taşınması durumunda azami toplam ağırlık 1000 Kg.ı geçmemelidir.
- Kategorilere göre taşınabilecek miktarlar tabloda belirtilen değerleri geçmemelidir.
- Tanker türü taşıyıcılar sınırlı taşıma maksadıyla kullanılmamalıdır.

4.3.8 Karışık yükleme kısıtlamaları

Farklı tehlikeli yükler aynı araca veya konteynere birlikte yüklenmemelidir. Çizelgede birlikte yüklenemeyecek tehlikeli yük sınıfları gösterilmektedir(Bkz. Çizelge 4.4)) [11].

ADR Ek'lerinde gösterilen sınıflandırmalara göre karışık yükleme yapılabilecek tehlikeli yükler tabloda gösterilmiştir (Bkz Çizelge 4.5)) [14]. Tabloda gösterilen karışık yükleme grupları ADR içerisinde. Karışık yükleme yapılma ihtiyacı durumunda bu tanımlara bakılarak tehlikeli yük çeşidine göre karar verilmesi gerekmektedir.

Çizelge 4.4 Birlikte yüklenemeyecek tehlikeli yük sınıfları [11]

Bu yük sınıfları;	
Bu yük sınıfları ile birlikte taşınamaz.	

Çizelge 4.5 Karışık yükleme yapılabilecek tehlikeli yükler) [11]

KARIŞIK YÜKLEME GRUPLARI	A	B	C	D	E	F	G	H	J	L	N	S
A												
B												
C												
D												
E												
F												
G												
H												
J												
L												
N												
S												

 Karışık Yükleme Yapılabilen Tehlikeli Yükler.

4.3.9 Tehlikeli yük taşımacılığında sorumluluklar

Tehlikeli yük taşımacılığında sorumluluklar aşağıda başlıklar altında özetlenmiştir.

Tehlikeli Yük Taşıtanların Sorumluluğu:

- İhtiyaç halinde kullanılmak üzere tehlikeli yük özelliğine göre özel talimat hazırlatmak,

- Araçların taşıma emniyetine uygun olarak hazırlanmasını ve kontrolünü sağlamak.

Sürücülerin Sorumluluğu

- Gerekli dokümanların bulunmaması veya yanlış bilgi içermesi durumunda amirini bilgilendirmek,
- Taşıma için gerekli tehlike uyarı levhalarını takmak,
- İhtiyaç duyulan malzeme ve personel güvenliği malzemelerini beraberinde bulundurmak,
- Yükün özel talimatına uygun olarak yerleştirilmesini sağlamak.

Genel

- Sınırlı taşıma limitleri dışında tehlikeli yük taşıyabilmek için ADR sertifikası veya benzeri sürücü ehliyetine sahip olmak gerekir.
- Sınırlı taşıma limitleri yukarıda belirtilmiştir.

Ambalajlama

- Tehlikeli yükler taşıma süresince daima ambalajlı olmalıdır.
- Ambalajlamada tehlikeli yük tanıtıcı UN numaraları mutlaka bulundurulmalıdır.

Dokümanlar

Sınırlı taşıma limitleri dışında tehlikeli yük taşımacılığında aşağıdaki belgeler bulundurulmalıdır.

- Yazılı Özel Talimatlar (Trem Card)
- ADR Sertifikası veya benzeri Sürücü Belgesi.

Araçların İşaretlenmesi ve Plakalanması

- Tehlike uyarı levhaları 1 nci ve 7 nci sınıf tehlikeli yük taşımalarında, tanker araçları veya yakıt konteynerleri taşıyan araçlarda gereklidir.
- Tankerlere ve yakıt konteyneri taşıyan araçlara UN numaraları yazılmış kahverengi renkli levhalar takılmalıdır.
- Tehlikeli yük yüklü römorklar ve konteynerler de uygun tehlike uyarı levhaları ile işaretlenmelidir.

Diğer Kurallar

- Tehlikeli yük taşıyan araçlar 15 M. yakınında sigara içilmemeli, ateşle yaklaşılmamalıdır.
- Tehlikeli yük taşıyan araçlar binalardan ve ana yollardan uzakta uygun yerlere park edilmelidir.
- 1 nci sınıf tehlikeli yük taşıyan ulaştırma birliklerinin araçları arasında 50 m. mesafe bırakılarak park edilmelidir.
- Bir ulaştırma unsuru ile bir defada 16 tondan fazla patlayıcı madde taşınmamalıdır.

Tankerlerle Taşıma, Yükleme, Boşaltma

- Araçla zeminin teması sağlanmalıdır,
- Yükleme esnasında yakıt taşırılmamalıdır,
- Araç terk edilmemelidir.

Taşıma Güzergahı

- Mümkünse emniyetli güzergahlar kullanılmalıdır,
- İntikale başlamadan önce, güzergah üzerinde tehlikeli yük taşımacılığının yasak olduğu bölgelerin bulunmadığından emin olunmalıdır.

4.3.10 Tehlikeli yük taşımacılığında uluslar arası kurallar

Tehlikeli yüklerin taşınmasında alınacak önlemler ulaştırma modellerine göre farklılık arz etmekle beraber genel prensipler aynıdır. Farklılıklar ise kullanılan ulaştırma modelinin özelliğine göre alınması gereken ilave tedbirleri kapsamaktadır. Buna göre halen uluslar arası alanda her ulaştırma modeli için kullanılan kaynaklar:

Tehlikeli Yüklerin Kara Yolu İle Taşınması

Tehlikeli yüklerin kara yolu ile taşınması ile ilgili en önemli dokümanlardan biri de Birleşmiş Milletler Tehlikeli Yük Taşımada Öneriler Dokümanıdır. [12]. Bu kaynağın tehlikeli yük taşımacılığında alınacak önlemler hakkındaki en temel kaynak olduğu değerlendirilmektedir.

Tehlikeli Yüklerin Demir Yolu İle Taşınması

Tehlikeli yüklerin demir yolu ile taşınması ile ilgili en önemli doküman Uluslar Arası Demir Yolu ile Tehlikeli Yük Taşımacılığı Talimatıdır) [15].

Tehlikeli Yüklerin Deniz Yolu İle Taşınması

Tehlikeli yüklerin deniz yolu ile taşınması ile ilgili en önemli doküman Uluslar Arası Deniz Yolu ile Tehlikeli Yük Taşımacılığı Kurallarıdır) [13].

Tehlikeli Yüklerin Hava Yolu İle Taşınması

Tehlikeli yüklerin hava yolu ile taşınması ile ilgili en önemli dokümanlar Tehlikeli Yüklerin Hava Yolu İle Güvenli Taşınması Teknik Talimatı [14], Uluslar arası Sivil Havacılık Birliği Talimatı [16], Uluslar arası Hava Taşımacılığı Birliği Talimatlarıdır [17].

5. TEHLİKELİ YÜK TAŞIMACILIĞI EĞİTİMİ

5.1 Birleşmiş Milletler Tehlikeli Yüklerin Taşınmasında Öneriler Dokümanı

Birleşmiş Milletler Tehlikeli Yüklerin Taşınmasında Öneriler Dokümanı (UN Recommendations on the Transport of Dangerous Goods. Model Regulations) (Orange Book olarak da bilinmektedir) tehlikeli yük taşımacılığı konusunda hazırlanmış olan ve tüm ulaştırma modelleri için hazırlanan talimatlara da kaynaklık eden önemli bir dokümandır. Bu nedenle incelenmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Buna göre;

Tehlikeli yük taşımacılığı ile ilgili tüm kişiler, tehlikeli yükün niteliğinin gerektirdiği sorumluluklara göre eğitim almalıdırlar.

Tehlikeli yükü sınıflandıranlar, ambalajlayanlar, işaretleyip etiketleyenler, tehlikeli yük dokümanlarını hazırlayanlar, tehlikeli yük gönderen ve kabul edenler, tehlikeli yükü bir ulaşım aracına yükleyenler, bir ulaşım aracından boşaltanlar, ulaşım aracına işaret ve levhaları takanlar, dökme yük paketlemesi veya kuru yük konteynerlerini kullananlar veya bir şekilde tehlikeli yük taşımacılığı ile uğraşanlar yetkilendirilmiş bir otorite tarafından karar verilmiş aşağıda belirtilen eğitimleri almalıdırlar.

5.1.1 Oryantasyon ve farkındalık (general awareness) eğitimi

- Herkes tehlikeli yük taşımacılığı gereklerinin genel esasları hakkında bilgi vermek için düzenlenen bu eğitimi almalıdır.
- Bu eğitim tehlikeli yüklerin sınıflandırılmasını, etiketlenmesini, işaretlenmesini, levhaların kullanılmasını, paketlemeyi, ayrıştırma ve birlikte taşınma gereklerini, tehlikeli yük taşımacılığında kullanılan dokümanların tanımını ve maksatlarını, tehlike anında kullanılacak dokümanların tanıtımını içermelidir.

5.1.2 Fonksiyon odaklı eğitim (function specific)

Özel bir tehlikeli yükün taşınması durumunda ilgili personel, bu tehlikeli yükün niteliğine uygun olarak detaylı bir eğitim almalıdır.

5.1.3 Emniyet eğitimi

Bir kaza durumundaki riskle orantılı olarak herkes aşağıdaki eğitimi almalıdır.

- Yük aktarma malzemelerinin uygun kullanımı, tehlikeli yüklerin uygun depolanması gibi kazadan korunma metot ve usulleri,
- Acil müdahale bilgileri ve bunların kullanımı,
- Çok çeşitli tehlikeli yükten oluşabilecek genel tehlikeler ve kişisel korunma elbise ve araçlarının uygun kullanımını da içeren tehlikeden korunma yöntemleri,
- İstem dışı oluşan bir tehlike durumunda ani müdahale usulleri, kişisel korunma usulleri.

Tehlikeli yük taşımacılığı içeren işe alımlarda, bu eğitimler sağlanmalı ve kontrol edilmeli ve yetkili otorite tarafından uygun görülecek sürelerde tazelenmelidir.

5.2 Tehlikeli Yüklerin Kara Yoluyla Taşınmasında Avrupa Kanunu (ADR) Esaslarına Göre Eğitim

5.2.1 Tehlikeli yük taşımasıyla uğraşanların eğitimi

Tehlikeli yük taşımacılığı ile uğraşanlar görev ve sorumluluklarına uygun olarak eğitim almalıdırlar.

Eğitimin niteliği kişilerin görev ve sorumluluklarına göre belirlenmelidir. Bu eğitimler:

Oryantasyon ve farkındalık (general awareness) eğitimi

Kişiler tehlikeli yük taşımacılığı gereklerinin genel esasları hakkında bilgi vermek için düzenlenen bu eğitimi almalıdır.

Fonksiyon odaklı eğitim (function specific)

Kişiler tehlikeli yükün niteliği ile ilgili görev ve sorumluluklarına paralel olarak detaylı eğitim almalıdır.

Emniyet eğitimi

Kişilerin emniyetli yükleme/boşaltma ve acil durum işlemleri hakkında eğitimi amaçlanmalıdır.

7 nci sınıf madde eğitimi

Radyasyon tehlikesine karşılık önlemler ve kısıtlamalar konusunda eğitim verilmelidir.

5.2.1 Sürücü eğitimine ilişkin genel ihtiyaçlar

Sürücülerin eğitimine ilişkin genel ihtiyaçlar aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir.

1. Tehlikeli yük taşıyan araçların sürücüleri yetkili kurumlardan bir eğitim programı sonucunda sınava tabi tutularak aldıkları ehliyeti taşımak zorundadırlar.
2. Sürücüler öncelikle bir temel eğitim programına katılmalıdırlar. Eğitim yetkilendirilmiş bir kurum tarafından verilmelidir. Bu eğitimin temel amacı bir kaza esnasında yapılması gerekenleri öğretmek, kaza önlemi için alınması gereken tedbirleri öğretmek, kaza olursa zararı en aza indirecek tedbirleri almak olmalıdır. Eğitim pratik uygulamaları da içermelidir.

3. Sabit tanklarda ya da 1 m³'ü aşan bir kapasiteye sahip olan sökülebilir tanklarda tehlikeli yük taşımacılığı yapan taşıtların sürücüleri, toplam kapasitesi 1 m³'ü aşan akülü taşıtların ve nakliye ünitesindeki tank-konteynırlarında, taşınabilir tanklarda ya da 3 m³'ü aşan bir kapasiteye sahip tehlikeli yük taşımacılığı yapan taşıtların sürücüleri, tanklarda taşıma yapabilmek için özel tank taşımacılığı eğitim programına devam etmelidir.

4. 1 nci Sınıf madde veya malzemeleri ya da bazı radyoaktif maddeleri taşıyan taşıtların sürücüleri özel eğitim programına katılmalıdırlar.

5. Sürücüler sertifikalarını her beş yılda bir onaylatmalı, belli aralıklarla da tazeleme eğitimi aldıklarını belgelemelidirler.

6. Temel eğitim ya da tazeleme eğitimleri veya temel uzmanlık ya da uzmanlık geliştirme eğitimleri kapsamlı dersler biçiminde aynı kurum tarafından verilmelidir.

7. Temel eğitim, tazeleme eğitimi veya pratik uygulamalar bu Anlaşma'da belirtilen kriterleri ve esasları karşılamalıdır.

8. Anlaşma Taraflarının yetkili mercileri ya da tanıdığı herhangi bir kurum tarafından verilen tüm eğitim lisansları, diğer Anlaşma Taraflarının yetkili mercileri tarafından da geçerlilik süresi içerisinde kabul edilmelidir.

9. Lisans belgesi, lisans belgesini veren ülkenin dilinde hazırlanacaktır ve eğer bu dil İngilizce, Fransızca ya da Almanca değilse, aynı zamanda İngilizce, Fransızca ya da Almanca dillerinde de hazırlanacaktır.

5.2.2 Sürücü eğitimine ilişkin özel ihtiyaçlar

Sürücü eğitimi ile ilgili özel ihtiyaçlar, aşağıya çıkarılmıştır.

1. Gerekli bilgi ve beceriler, teorik dersler ve uygulamalı derslerden oluşan bir eğitimle kazandırılacaktır. Bilgi bir sınavla test edilecektir.

2. Eğitimi sağlayanlar; eğitimcilerin tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde bilgi sahibi olmalarını sağlayacaktır. Eğitim, pratik uygulama esaslı olacaktır. Temel eğitim ve tazeleme eğitimi de pratik egzersizler içerecektir.

3. Eğitimin yapısı

a. Temel eğitim ve tazeleme eğitimi temel kurs formatında verilecek, uygulanabilir olduğu durumlarda uzmanlaşma kursları biçiminde verilecektir.

b. Temel kursta en az aşağıdaki konular işlenmelidir:

- Tehlikeli yüklerin taşınmasına ilişkin genel ihtiyaçlar;
- Temel tehlike çeşitleri;
- Atık transferinde çevrenin korunmasına ilişkin bilgi;
- Çeşitli tehlikeler için uygun olan önleyici ve güvenlik tedbirleri;
- Kaza sonrasında ne yapılmalı? (ilk yardım, yol güvenliği, vb.);
- İşaretleme, etiketleme, ikaz ve turuncu renkli ikaz levhası asılması;
- Tehlikeli yüklerin taşınması esnasında sürücü ne yapmalı ne yapmamalı ?
- Taşıtlardaki teknik donanımın kullanım yöntemleri ve amaçları;
- Aynı taşıtta ya da konteynırda karışık yüklemeye ilişkin yasaklar;

- Tehlikeli yüklerin yüklenmesi ve boşaltılması esnasında alınması gereken tedbirler;
- Hukuki sorumluluklara ilişkin genel bilgi;
- Çok modellenli taşıma işlemlerine ilişkin bilgi;
- Paketlerin elleçlenmesi ve istiflenmesi;
- Tünellerde hareket tarzı hakkında bilgi ve talimatlar.

c. Özellikle tank taşımacılığına ilişkin özel eğitim programının kapsayacağı konuları şunlar olabilir:

- Yükün hareketleri ve davranışları da dahil olmak üzere, taşıtların yolda davranışları;
- Taşıtlara yönelik özel ihtiyaçlar;
- Çeşitli ve farklı yükleme ve boşaltma sistemlerinin genel teorik bilgisi;
- Bu taşıtların kullanımında uygulanabilir başka özel ihtiyaçlar (onay belgeleri, onay işareti, uyarı yazısı ve turuncu renkli ikaz levhası, vb.).

ç. 1 nci Sınıf madde veya malzemelerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma eğitiminin kapsayacağı özel eğitim konuları:

- Patlayıcı ve piroteknik madde ve malzemelere yönelik özel tehlikeler;
- 1 nci Sınıf madde ve malzemelerin birlikte yüklenmesine ilişkin ihtiyaçlar.

d. 7 nci Sınıf radyoaktif maddelerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma eğitiminin kapsayacağı özel eğitim konuları:

- İyonlaştırıcı radyasyona ilişkin spesifik tehlikeler;
- Radyoaktif maddenin ambalajlanması, birlikte yüklenmesi, elleçlenmesi ve istiflenmesine ilişkin gereklilikler;
- Bir kaza durumunda alınacak özel tedbirler.

Başlangıç eğitim programı

Başlangıç eğitim programı bağımsız yada kapsamlı bir eğitimin parçası olarak asgari aşağıdaki gibi olmalıdır: (Bkz Çizelge 5.1) [11],

Çizelge 5.1 Temel eğitim programının süreleri

Temel kurs	18 öğretim ünitesi ¹
Tank taşımacılığı eğitimi	12 öğretim ünitesi ¹
1 nci Sınıf kapsamındaki yüklerin taşınmasına ilişkin eğitim	8 öğretim ünitesi
7 nci Sınıf kapsamındaki radyoaktif maddelerin taşınmasına ilişkin eğitim	8 öğretim ünitesi

Kapsamlı kursun toplam süresi, tanklarla ilgili temel eğitimin ve yetkili merci tarafından belirlenebilir, ancak yetkili merci, eğitim programlarını Sınıf 1 ve Sınıf 7 için kısaltabilir.

Ders süresinin 45 dakika olması öngörülmüştür.

Normal olarak, eğitim gününde sekiz dersten fazlasına müsaade edilmez.

Tatbiki eğitimler teorik eğitimlerle birlikte yapılmalı ve asgari olarak ilk yardım, yangınla mücadele ve bir olay ya da kaza durumunda yapılması gerekenleri kapsamalıdır.

Tazeleme eğitim programı

Düzenli aralıklarla devam edilen tazeleme eğitim programları sürücülerin bilgilerini güncelleştirmeyi amaçlamalı, yeni teknik, yasal ve madde türleriyle ilgili gelişmeleri kapsamalıdır.

Tazeleme eğitim programı geçerli sertifikanın yürürlüğünün kalkmasından önce alınmalıdır.

Tazeleme eğitim programı süresi pratik uygulamaları da içerecek türde en az iki gün olacaktır.

Eğitimin onaylanması

Eğitim programları yetkili makamın onayına tabi tutulacaktır.

Onay yalnızca yazılı olarak yapılan başvurulara verilecektir.

Aşağıdaki dokümanlar onay başvurularına eklenecektir:

- Öğretilen konuları ve zamanı gösteren ayrıntılı bir eğitim programı;
- Eğitici personelin nitelikleri ve faaliyet alanları
- Derslerin yapıldığı binaya, öğretim materyallerine dair bilgi;
- Katılım durumu (örneğin katılımcı sayısı).

Yetkili makam, eğitim ve sınavları denetlemelidir.

Onay aşağıdaki koşulların karşılanması durumunda verilmelidir:

- Eğitim, başvuru dokümanlarına uygun olarak verilecektir.
- Yetkili merci, eğitim ve sınavlarda yetkili bulundurmayı garanti etmelidir.
- Yetkili merci, bireysel eğitim programlarının tarihleri ve yerleri konusunda zamanında haberdar edilecektir.
- Eğer onay koşullarına uymazsa, geri çekilebilir.

Onay belgesi, eğitimin temel ya da uzmanlaşma, başlangıç ya da tazeleme eğitimi olduğunu içermelidir.

Sürücü eğitimi sertifikası :

Başarılı bir eğitim ve sınav dönemini müteakip verilecek sertifika EK-6 da sunulan örnekteki gibi olmalıdır. Formatın, Avrupa ulusal sürücü belgesi, yani A7 (105 mm x 74 mm) ile aynı olması tavsiye olunur.

5.2.3 Karayolunda tehlikeli yük taşımacılığında yer alan tüm kişilerin eğitimi

Karayolunda tehlikeli yük taşımacılığında görev alan tüm kişiler, bu tür yüklerin taşınmasıyla ilgili gereklilikler konusunda sorumluluk ve görevlerine uygun bir eğitim almış olacaklardır. Bu gereklilik, karayolu taşıt işletmecisi ya da nakliyecisinin görevlendirdiği personel, tehlikeli yükleri yükleme ya da boşaltma personeli, 5.2.1’de belirtilmeyen nakliyat ya da sevkıyat firmaları ve sürücüleri için geçerli olacaktır.

5.3 Türkiye’de Tehlikeli Yük Taşımacılığı Eğitimi

Ülkemizde konuyla ilgili yasal mevzuat gereği halen alınması gereken eğitimleri iki grupta incelemek mümkündür.

5.3.1 Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünce çıkarılan “Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik” Gereği Atıklar için Yapılan Düzenleme

Tehlikeli atık taşıyan araçların üzerine aşağıdaki belirtilen belge, işaret ve malzemelerden;

- Tehlikeli atık taşıyan araçlara ve bağlı bulundukları firmaya ait ilgili valilikce onaylanmış “Lisans Belgesi”,
- Tehlikeli atıkların yurt içinde taşınması durumunda Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Ek: 9-b’ de verilen ve ilgili onayların yer aldığı atık taşıma formları, uluslararası taşımacılıkta ise aynı Yönetmelik Ek: 9-A’ da verilen ve ilgili onayların yer aldığı uluslararası taşımacılık formları,
- Tehlikeli atık taşımacılığı yapan taşıt sürücüsünün uluslararası eğitim sertifikası,
- Araçların, kaza halinde müdahale ve ilk yardım amacıyla gerekli malzemeler,
- Taşınacak atığın fiziksel ve kimyasal özelliği, kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek etkilerin en aza indirilmesi için alınacak tedbirlerin yer aldığı Türkçe bilgi formları ve gerekli malzemeler,
- Taşıdığı atığın tehlikelilik özelliğine göre tehlikeli etiket ve işaretleri bulundurulması zorunludur.

Burada sadece atıkların taşınması konusunda bazı düzenlemeler yapılmıştır.

5.3.2 Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği ile yapılan düzenleme

5.3.2.1 Mesleki Yeterlilik Belgesi Türleri

Mesleki Yeterlilik Belgesi türleri; üst düzey yönetici (ÜDY), orta düzey yönetici (ODY) ve sürücü (SRC) türü mesleki yeterlilik belgesi olmak üzere üç ana grupta değerlendirilir. Bunlar faaliyet alanlarına göre;

I. ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- ÜDY1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- ÜDY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- ÜDY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- ÜDY4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

II. ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- ODY1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- ODY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- ODY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- ODY4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

III. SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

- SRC1 uluslararası yolcu taşımacılığı
- SRC2 yurtiçi yolcu taşımacılığı
- SRC3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı
- SRC4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı
- SRC5 tehlikeli yük taşımacılığı

Üst Düzey Yönetici ve Orta Düzey Yöneticiler için uygulanması gereken eğitim programı içinde ADR ve Yükleme Güvenliği konusunda 5-8 saat; sürücüler için ise (SRC 5) Tehlikeli Yük Taşımacılığı konusunda 16 saat kurs verilmesi gerekmektedir.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Verecek Kuruluşların Yetki Belgesi Alma Şartları

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliğinin 15 nci Maddesi gereği; Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi alabilmek için;

a. Gerçek ve/veya tüzel kişilerin durumları itibarıyla;

- (1) Gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaları,
- (2) Tüzel kişilerin Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş olmaları,
- (3) Kanunla kurulmuş birlik ve odalar, üniversiteler, sektör kuruluşları hariç tüzel kişilerin Türk Ticaret Siciline tescil edilmiş olmaları,

b. Yetki belgesi talep eden;

- (1) Gerçek kişilerde sahip ve/veya temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,
- (2) Anonim şirket statüsündeki tüzel kişiliklerde, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,
- (3) Diğer şirket statüsündeki tüzel kişiliklerde, tüm ortakların ve bu tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,
- (4) Taşıma kooperatiflerinde, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile kooperatifi temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,
- (5) Sektör kuruluşlarının başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, kaçakçılık, dolandırıcılık, dolanlı iflas, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, kaçak insan taşımacılığı veya ticareti, hırsızlık, rüşvet, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 30/7/1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununa giren suçlardan hürriyeti bağlayıcı ceza ile hükümlü bulunmamak, ticari alanda ve mesleğin icrası ile ilgili konularda kötü şöhret sahibi olmamak suretiyle mesleki saygınlığa sahip olmaları,

c. Özel kanunlarla kurulmuş birlik ve odalar, üniversiteler ile sektör kuruluşları dışındaki, gerçek veya tüzel kişilerin, ilgili ticaret odaları veya ticaret ve sanayi odalarına kayıtlı olmaları,

ç. Bakanlıkça belirlenen belge ücretini ödemiş olmaları,

d. Bakanlığın belirleyeceği müfredat programına uygun eğitim verebilecek eğitici kadrosuna ve/veya bu eğitimleri verebilecek eğiticiler ile yapılmış sözleşmelere sahip olmaları,

e. 19 uncu maddede belirtilen şartları taşıyan bir eğitim merkezine veya bunun kullanım hakkına sahip olmaları şarttır.

Milli Eğitim Bakanlığından izin alarak faaliyet gösteren Özel Öğretim Kurumları; bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olmak kaydı ile diğer faaliyetlerinin yanı sıra mesleki yeterlilik eğitimi vermek üzere, Bakanlıktan Yetki Belgesi alabilirler.

5.3.3 İtfaiyecilik eğitimi kapsamındaki bazı uygulamalar

Tehlikeli yüklerin yapısına yönelik eğitimler İtfaiye ve Yangın Güvenliği Programı kapsamında bazı Meslek Yüksek Okullarında verilmektedir. Bu kapsamda örnek olarak seçilen İstanbul Üniversitesi tarafından uygulanan program:

İ.Ü. T.B.M.Y.O. itfaiye ve yangın güvenliği programı ders programı (Bkz . Çizelge 5.2)

Çizelge 5.2. İ.Ü. T.B.M.Y.O. itfaiye ve yangın güvenliği programı ders programı

<u>1.YARIYIL :</u> Matematik I Teknolojinin Bilimsel İlkeleri Genel Kimya İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliğine Giriş İtfaiye Araç ve Malzeme Bilgisi I Yabancı Dil I Atatürk İlkeleri I Bilgisayar I Beden Eğitimi I (S) Güzel Sanatlar I (S)	<u>2. YARIYIL</u> Matematik II Yapı Bilgisi Yanma ve Yangın Bilgisi Hidrolik I İtfaiye Araç ve Malzeme Bilgisi II Yabancı Dil II Atatürk İlkeleri II Bilgisayar II Kurtarma Teknikleri I Beden Eğitimi II (S) Güzel Sanatlar II (S) Staj I
<u>3. YARIYIL :</u> Yangın Güvenliği I Kurtarma Teknikleri II Yangına Müdahale Teknikleri I İtfaiyecilik Spor Eğitimi I İlk Yardım I Kalite Güvence ve Standartlar Elektrik Bilgisi Bilgisayar Destekli Tasarım Hidrolik II Tehlikeli Maddeler Yangın Sigortası (S) Orman Yangınları (S) Yangın Tesisat Bilgisi (S) İş Güvenliği (S)	<u>4.YARIYIL :</u> Yangın Güvenliği II Genel ve Teknik İletişim Yangına Müdahale Teknikleri II İtfaiyecilik Spor Eğitimi II İlk Yardım II İtfaiye Mevzuatı ve Standartlar Bilgisayar Destekli Tasarım II Sistem Analizi ve Tasarım Yangın İncelemesi Staj II Acil Durum Yönetimi (S) Elektronik Haberleşme (S) Deniz Yangınları (S) Uçak Yangınları (S)

Çizelge 5.2 (Devam) İ.Ü. T.B.M.Y.O. itfaiye ve yangın güvenliği programı ders programı

<u>TEHLİKELİ MADDELER</u>	
1.	Kimyasalların tehlikelerini belirleyen kavramlar
2.	Sınıflandırma
3.	Kodlama ve etiketleme sistemleri
4.	Tehlikeli madde yangınlarına müdahale esasları

5.3.4 Türkiye’deki bazı sivil toplum kuruluşlarının uygulamaları

Uluslar Arası Nakliyeciler Derneği (UND) ve Uluslar Arası Sürücüler Derneği (USD) adlı sivil toplum kuruluşları, uluslar arası taşımalarda üyelerinin zarara uğramalarını önleyebilmek maksadıyla ADR esaslarına göre Almanya’da eğitim veren bir eğitim kurumuna (DEKRA Akademie) müracaat ile bu kurumun şubeliği görevini üstlenerek, İstanbul’da işlettiği özel bir okulda ihtiyaç sahiplerine konu ile ilgili eğitim ve belge vermeye başlamıştır.

Derneğin eğitim sonucunda düzenlediği sertifika ALMANYA’nın Ticaret ve Sanayi Odası ile Çevre Bakanlığı tarafından onaylanmaktadır. Avrupa içinde tehlikeli yük taşıyan araçlarda zorunlu olarak bulundurulması gereken belgeler arasında yer alan bu sertifika, özel firma araçlarının yurt dışında görevlendirilmesinde kullanılmaktadır.

UND tarafından uygulanan bir eğitim programı örnek olarak aşağıya çıkarılmıştır (Bkz. Çizelge 5.4) [18],

Çizelge 5.3 UND tarafından ADR'e uygun olarak uygulanan bir eğitim programı

UND-ADR Sürücü Eğitimi 2005		
UND Eğitim Merkezi/ Mecidiyeköy		
Temel Eğitim		
1. gün		
09:00 - 09:15		Tanışma ve Yoklama
09:15 - 10:30	1	Genel Kurallar
10:30 - 10:45		Ara
10:45 - 12:05	2	Tehlike Madde Sınıfları ve Tehlike Özellikleri
12:05 - 12:50		Öğle arası
12:50 - 13:50	2	Tehlike Madde Sınıfları ve Tehlike Özellikleri
13:50 - 14:05		Ara
14:05 - 14:50	2	Tehlike Madde Sınıfları ve Tehlike Özellikleri
14:50 - 15:05		Ara
15:05 - 15:50	3	Belgeler/ Dokümantasyon
15:50 - 16:05		Ara
16:05 - 16:50	3	Belgeler/ Dokümantasyon
2.gün		
09:00 - 10:30	4	Araç-, Taşıma Çeşitleri, Paketleme, Teçhizatlar
10:30 - 10:45		Ara
10:45 - 12:15	5	İşaretlendirme, Etiketlendirme, ikaz levhası
12:15 - 13:00		Öğle arası
13:00 - 14:30	6	Taşımanın Gerçekleştirilmesi
14:30 - 14:45		Ara
14:45 - 15:30	6	Taşımanın Gerçekleştirilmesi
15:30 - 15:45		Ara
15:45 - 16:30	7	Görev ve Sorumluluklar, Cezalar
3. gün		
09:00 - 10:30	6	Pratik eğitim, yükleme güvenliği ve yangın söndürme
10:30 - 11:00		Eğitim Merkezine dönüş
11:00 - 12:10	7 + 8	Görev ve Sorumluluklar, Cezalar Kaza Durumu ve
12:10 - 13:00		Öğle Arası
13:00 - 13:45	8	Kaza Durumu ve Önlem Alınması
1:45 - 14:00		Ara
14:00 - 14:45		Sınav

Bu uygulama daha sonra RODER ve bazı özel kuruluşlar tarafından da takip edilmiştir. RODER tarafından uygulanan bir eğitim programı örnek olarak aşağıya çıkarılmıştır (Bkz Çizelge 5.4)

Çizelge 5.4 RODER tarafından uygulanan bir eğitim programı [19]

ADR/Tehlikeli Madde Taşımacılığı – Gelişmiş Kurs	
Bu eğitim Tehlikeli Madde Taşımacılığı amaçlanarak yapılmaktadır.ADR Eğitimlerine katılım mutlaka yazılı olarak firmalar tarafından yapılmalıdır. Bu eğitimde Tehlikeli Madde Taşımacılığının daha bilinçli ve güvenli yapılması için bilgi sahibi olacaksınız. Tehlikeli Madde Taşımacılığı yapan ve henüz geçerlilik tarihinde olan ADR Belgeleri bulunan sürücüler bu kursa katılabilirler. Belge tarihinin 4 yılı doldurmuş olması ve son kullanma tarihinin'de aşılmamış olması gereklidir. ADR Belgesinin orijinali mutlaka beraberinde getirilmelidir.	
Kurs İçeriği :	Profil
a-Genel kanunlar b-Genel Tehlike Özellikleri c-Taşıma evrakları d-Araç -Taşıma Çeşitleri,Donanımlar e-İşaretleme - Etiketleme f-Taşımanın Gerçekleştirilmesi g-Yetkililer ve Sorumlulukları h-Acil Durum Uygulamaları Yazılı Sınav	Katılımcı profili:d

Çizelge 5.4 (Devam) RODER tarafından uygulanan bir eğitim programı [19]

Bitiriş:
Sınavda başarılı olan Sürücülerin ADR Eğitim sertifikaları Münih Ticaret ve Sanayi (İHK) odasından tekrar 5 yıl son kullanma tarihine eklenmiş olarak gelmektedir. Belgeler 15 gün içerisinde firmalara teslim edilmektedir.
Süre:
1 gün (Aralıksız katılım mecburidir) Not:*** Bu eğitim 01.01.2005 den itibaren 2 güne çıkartılmıştır.
Ücret:
Euro,-140 sınav ücreti,eğitim kitabı ve öğlen yemeği bu fiyata dahildir. Ayrıca bu fiyata % 18 KDV dahildir. Fatura karşılığı tahsilat yapılmaktadır.
Dikkat:
Bu kurs için firmanıza özel düzenleme yapılabilir ,bunun için mutlaka en az 2 gün öncesinden tarafımıza yazılı haber verilmesi gereklidir.Bu kurs her ay sonu olarak düzenlenecektir.

Bu kuruluşların verdikleri eğitimin hiçbir yasal alt yapısının olmadığı değerlendirilmektedir. Kuruluşların Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik gereği atıklar için yapılan düzenlemeyi esas aldıkları düşünülmektedir.

Ülkemizdeki bazı uluslar arası firmalar da yapılmakta olan yasal düzenlemelerden çok önce konuyla ilgili düzenlemelerini tamamlamış ve yasal boşluğa rağmen gerekli tedbirleri almıştır.

Bu kapsamda örnek olarak özellikle petrol sektöründeki bazı firmalar (Shell&Turcas A.Ş., BP gibi) tarafından akaryakıt tankerleri ADR esaslarına göre işaretlenmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde tehlikeli yük taşımacılığı ile ilgili halen mevcut olan mevzuatın sektörde çağın gereklerine uygun olarak düzenleyici, koruyucu görevini yapmaktan uzak olduğu ortadadır. Bu nedenledir ki bazı Sivil Toplum Kuruluşları ile özel şirketler çağın gereklerine uygun olarak kendi tedbirlerini kendileri almakta, yasal alt yapısı olmayan uygulamalarda bulunmaktadır. Hatta bazı Sivil Toplum Kuruluşları bu konudan gelir elde etmektedir.

Kamu otoritesinin eksik veya yetersiz kaldığı durumlarda boşluğun bir şekilde doldurulması kaçınılmaz gerçektir. Tehlikeli yük taşımacılığı ile ilgili son yıllarda bazı adımlar atılmışsa da halen mevcut düzenlemelerin yetersiz kalacağı değerlendirilmektedir.

Tehlikeli yüklerin taşınmasına yönelik olarak ülkemizde konunun hassasiyetine uygun tedbir ve uygulamalar bulunmamaktadır. Var olan mevzuat bile uygulanmamakta, insanımız ve çevremiz her gün tehlikeye atılmaktadır.

Türkiye’de tehlikeli yük kapsamında karayollarında her gün onbinlerce ton akaryakıt, temizlik malzemesi, akü vb. malzemeler hiçbir tedbir alınmadan bazılar kapalı kutular içerisinde herhangi bir madde gibi taşınmaktadır. Artık bu uygulamalara bir son verilmeli, etkin, uygulanabilir, cezai müeyyidesi olan düzenlemelere süratle gidilmelidir.

Mesleki Eğitim Yönergesi gereğince alınması gereken SRC 5 belgesi için verilmesi planlanan eğitimin olumlu bir düzenleme olduğu kabul edilmekle birlikte, bunun yanında aşağıda belirtilen düzenlemelerin yapılmasının da insan ve çevre sağlığı için büyük zorunluluk olduğu da ortadadır.

Kara yolu ile yapılacak tehlikeli yük taşımacılığına yönelik düzenlemeler Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanacak bir Yönetmelikle düzenlenmeli, farklı Yönetmeliklerdeki uygulamalar da tek bir yayında birleştirilmelidir. Yönetmelikle sektörün tüm düzenleme ihtiyacı (ADR esaslarına göre araç, gereç, teçhizat, işaretleme, ambalajlama, eğitim ihtiyacı vb.) karşılanmalıdır.

Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde tehlikeli yüklerin kara yolu ile taşımacılığı konusunda uzmanlardan oluşan bir milli kurul oluşturulmalı ve ülkemizdeki tüm uygulamalar bu kurulun koordinasyonu ile yapılmalıdır. Bu kurul gerekli yasal mevzuatın tamamlanması ve taşımaların bu yasal mevzuata uygun yapılmasının denetlenmesinden sorumlu olmalıdır. Ayrıca diğer kamu kurum ve kuruluşlarında da benzer bir yapılanmaya/görevlendirmeye gidilmelidir. Ülkemiz insanına yönelik bilgilendirme ve sektörün disipline edilmesi ile ilgili gerekli eğitimler de bu kurul tarafından tespit edilmeli ve eğitim süreci denetlenmelidir.

Halen sadece Mesleki Eğitim Yönergesi gereği SRC 5 sürücü belgesi alacaklar ile Tehlikeli Atıkların taşınması konusunda eğitim zorunluluğu vardır. Bu eğitim zorunlulukları olumlu bir adım olmasına rağmen yetersizdir. Konu bir sistem yaklaşımı çerçevesinde ele alınmalı, ve sistemin bütünü içerisinde çalışan herkesin konusuna göre eğitilmesi hedeflenmelidir.

Eğitim planlanmasında ADR önemli bir örnek teşkil etmekte, esasen bu Anlaşmaya taraf olmamız için TBMM tarafından karar alınması nedeniyle eğitim açısından da ADR uygulamalarına uyum sağlamamız gerekmektedir. Eğitim belgelendirilmeli, eğitilmeyen kişilerin sektör içerisinde çalışması engellenmeli, eğitimsiz çalışanlardan ziyade çalıştıranlara ve usulsüz tehlikeli yük taşıtanlara müeyyide uygulanmalıdır.

Tehlikeli Yük Taşımacılığında ADR esaslı ülkemiz tarafından da uygulanmasında fayda görülen eğitim türleri aşağıda belirtilen kriterleri taşımalıdır.

Tehlikeli madde taşıyan araçların sürücüleri 5 aşamalı eğitime tabi tutulmalıdırlar.

Temel eğitim (Paketli yükler için)

Tehlikeli madde taşıyanlar, taşıtanlar ve konuyla ilgili süreçte görev alan tüm personele bu eğitim verilmeli, verilen eğitim belgelendirilmeli ve belgelendirme yasal olarak zorunlu hale getirilmelidir. Bu eğitim kapsamına genel tehlike kuralları, ambalajlama, etiketleme, ilk yardım vb. gibi temel konular dahil edilmelidir. Bu eğitimi almayan kişinin sektörde çalışmasına müsaade edilmemeli, taşıtanlar, taşıyanlar ve kurumlar sorumlu tutulmalıdır. Konu bireylerin iradesine ve inisiyatifine terk edilmemelidir.

1 nci Sınıf Tehlikeli Yük Taşıma Eğitimi (Patlayıcılar)

Sınıf 1 kapsamındaki madde ve yüklerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma eğitimi:

Sınıf kapsamındaki patlayıcıların özelliklerine uygun eğitim verilmeli ve eğitim belgelendirilmelidir.

7 nci Sınıf Tehlikeli Yük Taşıma Eğitimi (Radyoaktif maddeler)

Sınıf 7 kapsamındaki radyoaktif maddelerin taşınmasına ilişkin uzmanlaşma eğitimi:

Sınıf kapsamındaki patlayıcıların özelliklerine uygun eğitim verilmeli ve eğitim belgelendirilmelidir.

Özel tanker eğitimi (Tankerlerle veya konteynerlerle tehlikeli yük taşıma)

Tanker taşımacılığı uzmanlaşma eğitimi :

Ülkemizde özellikle akaryakıt tanker sürücülerine yönelik olarak verilmeli ve en çok üzerinde durulan eğitim programlarından olmalıdır.

Özel nitelikli tehlikeli yük taşımacılığı eğitimi

Tehlikeli yükün niteliği ve içeriği gereği hassasiyet gerektiren maddeler için özel olarak düzenlenmelidir.

- Her eğitim türü için niteliğine göre tazeleme eğitim ihtiyacı belirlenmelidir. Sektörün dinamizmi ve hergün ortaya çıkan yeni tehlikeli yük türleri dikkate alındığında bu tazeleme eğitim süresi ortalama iki yılı geçmemelidir. ADR'nin her iki yıl da bir güncellendiği de dikkate alındığında bu sürenin makul ve gerçekçi olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak Türkiye'de uzun yıllardır ihmal edilen ve güncel düzenlemelere yer verilmeyen tehlikeli yük taşımacılığı konusunda, son zamanlarda Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği ile yapılan düzenlemeler ve ADR Anlaşmasına taraf olunması hakkındaki Kanunun kabulü gibi sektörü disipline etmeye yönelik yetersiz ancak umut verici gelişmeler yaşanmaktadır.

Özellikle AB Uyum Yasaları kapsamında taraf olunmasına karar verilen ADR Anlaşması gereği insanımız ve çevrenin güvenliği için yakın gelecekte daha etkin tedbirlerin alınması kaçınılmaz olacak ve çok daha etkin kurallar uygulanacaktır. Bu kapsamda 25 Şubat 2007 tarihine kadar hazırlanarak yürürlüğe konulacak olan Yönetmelik [21], özellikle eğitim konusunda çok dikkatli bir şekilde düzenlenmeli, eğitimin ve eğitici kurumların etkinliği mutlaka dikkate alınmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde acı olaylar yaşamaya devam etmemiz kaçınılmaz bir gerçektir.

KAYNAKLAR

1. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. Planlama ve İktisadi Araştırmalar Grup Yönetmenliği “Mevzuatı İzleme, Değerlendirme ve Ekonomik Araştırmalar Yönetmenliği” **Sektör Araştırmaları Serisi sayfa no. 2:25 (2006)**
2. İnternet : Karayolları Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı “Karayolu Ulaşım İstatistikleri” <http://www.kgm.gov.tr/> (2005)
3. İnternet : Devlet İstatistik Enstitüsü “Ulaştırma İstatistikleri Özeti” <http://www.tuik.gov.tr/PreTablo>. (2005).
4. İnternet : Karayolları Genel Müdürlüğü “Trafik Kazaları Özeti <http://www.kgm.gov.tr/asps/yayinlar/kitaplar/ulasimistatistik2005.pdf> (2006)
5. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü, Karayolları Trafik Yönetmeliği sayfa no: 76-81 (2005)
6. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğünce 22 Ekim 1976 gün ve 15742 sayılı **Tehlikeli Yüklerin Karayoluyla Taşınması Hakkındaki Yönetmelik**.(1976)
7. 10 Temmuz 2003 Tarihli Karayolu Taşıma Kanunu’na dayanılarak hazırlanan 26.02. 2005 tarih ve 25739 sayılı Resmi Gazete (3. değişik) **Karayolu Taşıma Yönetmeliği**. (2003)
8. 1.4.1999 tarih ve 23653 sayılı Resmi Gazete Değişiklik: 5.12.2003 tarih ve 25307 sayılı Resmi Gazete, **Karayolunda Tehlikeli Yüklerin Taşınması İçin Tasarlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği** (1999)
9. Çevre ve Orman Bakanlığı 14 Mart 2005 Tarih, Resmi Gazete Sayı: 25755 **Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği**.(2005)
10. 16.6.2005 tarih ve sayı . B.02.0.KKG.0.10./101-986/2881 **Tehlikeli Yüklerin Karayolu ile Uluslar Arası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı**. (2005)
11. 30 Eylül 1957 **Tehlikeli Yüklerin Taşınmasında Avrupa Kanunu (ADR)** (European Agreement Concerning The International Carriage of Dangerous Goods By Road). (ADR 2005)
12. UN Recommendations On The Transport Of Dangerous Goods, **twelfth revised edition**.(2006)

13. Resolution Msc. 205(81)(adopted on 18 May 2006) ***The International Maritime Dangerous Goods Code, IMDG.*** (2006)
14. IATA Technical instructions for safe transport of dangerous goods by air Safety Manuals (Doc 9284) (2006)
15. Avrupa Birliği Direktifi 96/94/EC sayılı 23 Temmuz 1996 tarih: ***Regulations Concerning The International Carriage Of dangerous Goods By Rail, RID.*** (1996)
16. ICAO – International Civil Aviation Organization safety manuals (1997-98 Edition, Part 6.) (2005)
17. IATA - International Air Transport Association Regulations, (Safety) 40th Edition, Subsection 1.5. (2005)
18. Özel A, Uluslar arası Nakliyeciler Derneği ADR Danışmanı ve eğitmeni ***“ADR 2005 sürücü kursu ders planı”*** (2005)
19. Hayırlı E, RÖDER tehlikeli madde taşıma uzmanı ve ADR danışmanı ***“ADR esaslı tanker sürücü eğitimi esasları”*** (2006)

EKLER

EK- 2 Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı : 22 Ekim 1976 - 15742

BÖLÜM I Kapsam ve Tanımlar

KAPSAM

Madde 1.01- Tehlikeli maddelerin karayolları üzerinde taşınması, yüklenmesi, boşaltılması bu yönetmelik hükümlerine tabidir.

TANIMLAR

Madde 1.02- TAŞIMA ÜNİTESİ: Bütün motorlu araçlar ile bu araçlarla birlikte bulunan römork veya yarı römorkun oluşturduğu üniteye denir.

Madde 1.03- KAPALI ARAÇ: Taşıyıcı kısmı herhangi bir şekilde devamlı kapalı olan araçlara denir.

Madde 1.04- AÇIK ARAÇ: Taşıyıcı kısmı tamamen açık veya arka ve kenar kısımlarında kapak bulunan araçlara denir.

Madde 1.05- YARI KAPALI ARAÇ: Açık aracın, üzerinde yüklü bulunan malzemeyi korumak için, tente veya katranlı muşamba (Terpolin) ile örtülü şekline denir.

Madde 1.06- TEHLİKELİ MADDELER: Patlayıcı, yakıcı, zehirli, radyoaktif, kendi kendine tutuşan maddelerle yanıcı sıvılar ve kolay ateş alabilen katı maddeler ve fiziksel veya kimyasal evsafı bakımından yukarıdakilere benzeyen diğer maddelerdir.

Madde 1.07- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Tehlikeli maddelerin ambalajlanmadan tabii şekliyle taşınmasıdır.

Madde 1.08- ÖZEL TAŞIMA KABLARI (Container): Taşınması istenen malzemeler için özel yapılmış sandık veya sac kaplara (Sarnıçlara) denir.

Bu kaplarda aranan nitelikler şunlardır:

- Kullanışlı ve yeterince dayanaklı olmalıdır.
- İçinde bulunan yükleri tahrip olmaksızın ve kolaylıkla taşınmasını sağlayacak yapıda ve her araçla taşınması mümkün nitelikte olmalıdır.
- Bir araçtan diğerine basit yükleme araçlarıyla veya bir kaç insan yardımıyla aktarılması mümkün ölçü ve biçimde olmalıdır.
- Doldurulması ve boşaltılması kolay olmalıdır.
- En az 1 m³'lük hacim ihtiva etmelidir.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 1.09- BÜYÜK TİP ÖZEL TAŞIMA KABI: Faydalı taşıma hacmi en az 3 m³ olan özel taşıma kaplarına denir.

Madde 1.10- KÜÇÜK TİP ÖZEL TAŞIMA KABI: Faydalı taşıma hacmi 1 ilâ 3 m³ arasında olan özel taşıma kaplarına denir.

Madde 1.11- SARNIÇLI TAŞIT (TANK): Şasesinin bir kısmına veya tamamına monte edilmiş bir veya bir kaç sarnıcı ihtiva eden taşıtlardır.

Madde 1.12- SÖKÜLEBİLİR SARNIÇ: Boş olduğu zaman taşıttan ayrılabilen, bir veya birçok araca monte edilmesi mümkün olan ve gerektiğinde depo olarak kullanılabilen özel olarak tasarlanmış ve imâl edilmiş sarnıçlardır.

Madde 1.13- BÜYÜK TİP ÖZEL NAKLİYE SARNIÇLARI: Gaz veya akıcı maddeleri taşımak için imal edilmiş olan ve madde 1.09 daki tarifi kapsayan sarnıçlardır.

Madde 1.14- KÜÇÜK TİP ÖZEL NAKLİYE SARNIÇ KABI: Gaz veya akıcı maddeleri taşımak için imal edilmiş olan ve madde 1.10 daki tarifi kapsayan sarnıçlardır.

Madde 1.15- SARNIÇ: 1.11 maddede sözü edilen taşıtların üzerinde bulunan değişebilir veya sabit olarak monte edilmiş ve sıvı maddeleri taşımak için yapılmış kaplardır.

Madde 1.16- BÖLÜMLÜ SARNIÇ: Sarnıçların iç kısmı statik kapasiteli olarak bölümlenmiş şeklidir.

Madde 1.17- KOLAY KIRILIR KABLAR (DAMACANA): Cidarı darbelere karşı korunmamış ve herhangi bir ambalaj içerisine yerleştirilmemiş cam, porselen veya benzeri malzemelerden yapılmış ve sıvı madde taşımada kullanılan kablardır.

Madde 1.18- TAM YÜKLÜ TAŞIMA: Herhangi bir tehlikeli maddenin taşıt içinde bir yerden diğer bir yere bütünüyle taşınmasına denir.

Madde 1.19- % YÜZDE ORANINDA AĞIRLIK VE HACİM: Bir kab içinde katı ve akıcı cisimlerin karışımı veya katı cismin sıvı cisim içindeki erdiği veya katı cisim tarafından emilmiş sıvı cisimlerin ağırlıkları karışımın genel ağırlıklarına, gazlarda ise, aynı durum genel hacmine göre % olarak belirtilmesidir.

Madde 1.20- Bu yönetmelikte yer alan (1°, 2°, 3°...) gibi numaralar, Yönetmeliğin III bölümünde dökümü yapılan ve gruplara ayrılan tehlikeli maddeleri belirtir.

BÖLÜM II

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Tehlikeli Maddelerin Gruplandırılması

Madde 2.01- Bu yönetmelik kapsamına giren tehlikeli maddeler aşağıda gösterildiği şekilde gruplandırılmıştır.

Grup: 1a-Patlayıcı cisimler

1b- Patlayıcı madde ile doldurulmuş maddeler (Mühimmat)

1c- Tutuşturucu ve benzeri maddeler (Kibrit - işaret fişekleri gibi)

1d- Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gazlar

1e- Su ile temas ettiğinde yanıcı gaz yayan maddeler

Grup II Kendiliğinden kıvılcımlanmaya kabiliyetli maddeler

Grup III a- Kolayca tutuşan sıvı maddeler

III b- Kolayca tutuşan katı maddeler

III c- Yakıcı maddeler

Grup IV a- Zehirleyici maddeler

IV b- Radioaktif maddeler

Grup V Aşındırıcı maddeler

Madde 2.02- 1a, 1b, 1d, 1e ve II. gruplarına giren maddeler sınırlı olup, bu yönetmelikte taşınmasına müsaade edilmiş olanların dışında kalanlar karayollarında taşınamazlar.

Madde 2.03- IIIa, IIIb, IIIc, IVa, IVb ve V gruplarına giren maddeler sınırlanmamıştır. Yönetmelik içinde konu edilen bu gruplara dahil maddelerin dışında kalan maddeler tehlikeli madde olarak kabul edilmemişlerdir.

Madde 2.04- 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, IIIa, IIIc, IVa, IVb gruplarına dahil maddeleri taşıyan taşıtlar meskûn yerlerde en çok 25 km/saat, meskûn yerler dışında en çok 50 km/saat hızla seyretmek zorundadır.

BÖLÜM III Tehlikeli Maddeler

Madde 3.01- Ia grubuna ait maddeler şunlardır:

1° Nitrosellüoz (Fulmikat, katon-kolloyon).

2° Dumansız barut ham maddesi.

3° Jelatinli nitrosellüoz ve nitrogliserin barutları.

a) Tozsuz olanlar,

b) Tozlu olanlar,

4° İçinde % 12 ile % 18 arasında plastik bulunan plastik nitrosellüoz.

5° Jelatinsiz nitrosellüoz barutları.

6° Trinitrotoluen.

7° a) Heksil (Heksanitrode fanilamin) ve pitrik asit.

b) (Pentaeritrit tetranitrat ve trinitro tolue karışımı olan) pentolit ve (Trimetilen-Trinitremin ve trinitrotoluen karışımı olan) heksolit maddeleri,

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

c) Flegmatiz pentirit (Pento eritrol tetranitrat) ve flegmatiz egsoğan (Trimetilen-Trinitremin)

8° Nitratlı organik maddeler

a) Suda eriyebilen: Trinitroresorsinol gibi

b) Suda erimeyen: Tetryl gibi maddeler

c) Metal ile kaplanmış tetrilden elde edilen maddeler

9° a) Nemli (su ile ıslatılmış) pentrit ve nemli heksogan.

b) Nemli pentrolit ve nemli heksolit

c) Nemli karışımlar veya heksogen mumu, parafin mumu, ve buna benzer maddeler

d) Sıkıştırılmış ve metal ile kaplanmamış pentrit

10° % 10 dan az sulu olan, benzol peroksit

11° a) Çoğunluğu potasyum nitrattan yapılmış olan kara barut

b) Çoğunluğu sodyum nitrat, kükürt, ağaç kömüründen yapılmış olan kara barut

c) (a) ve (b) de belirtilen maddelerin karışımı

12° Amonyum nitratlı patlayıcı maddeler

13° Kloratlı ve perkloratlı patlayıcı maddeler

14° a) Dinamitler ve dinamite eşdeğer patlayıcı maddeler

b) Jelâtinli dinamitler

Madde 3.02- 1/b grubuna ait maddeler şunlardır:

1° a) Çabuk yanan fitiller

b) İçi infilak edici madde ile doldurulmuş patlayarak yanan fitiller

c) Değişgen patlayarak yanan fitiller

d) Ani patlayarak yanan fitiller

2° a) Ateşli silahlara ve cephanelere ait kapsüller

b) Yandan ateşli boş hartuç kovanları, her çapta ateşli silahlara ait kapsüllü boş kovanlar

c) Seri ateşlenen kibritler, vidalı füyeler ve benzeri maddeler

d) Tahrip edici bir tesir meydana getirecek tertibatı bulunmayan füzeler

3° Demiryollarına ait sis işaret fişekleri

4° El ile taşınabilir ateşli silahlara ait hartuçlar:

a) Spor fişekleri

b) Flobert fişekleri

c) İz fişekleri

d) Kundakçı fişekleri

e) Merkezi darbe fişekleri

5° Patlayıcı füyeler:

a) Geciktirme cihazları bulunan veya bulunmayan kapsüller (Detonator)

b) Geciktirme cihazları bulunan veya bulunmayan elektrikli kapsüller

c) Barut fitili ile bağlantılı kapsüller

d) Yüklendirilmiş kapsüller,

e) İntikal barutu bulunan veya bulunmayan mermi tapaları,

f) Kapsüllü fişekler

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

6° Ses kapsülleri

7° Ateşleme şarjları, atım şarjları, kovanlar içerisinde atım şarjları ve dolu daneler, 8° de belirtilenlerin dışında kalan ve ateşleme şarjları bulunan (1a) maddeleriyle yüklü mühimmatlar

8° Dafi veya tenvir edici cevherleri, üzerine ateş konulduğu zaman infilak etmeyecek şekilde sıkıştırılmış olan, aydınlatıcı maddelerle işaret maddeleri, tenvir, işaret hartuçları, tenvir obüsleri, izli mermiler işaret fişekleri gibi,

9° Sis hasıl eden maddelerle kloratlı veya infilak edici bir tertibi haiz duman saçan aletler (tarım işleri için, 1/C 27° de yazılıdır.)

10° Çukur meydana getirmek veya delmek için kullanılan torpiller

11° Ağırlığı azami 25 kg. olan patlayıcı veya ileri sevk edici (meselâ: denatör) cihazlarla donatılmış yarma ve kazma gayesi için kullanılan maddeler.

Madde 3.03- 1 c grubuna ait maddeler şunlardır:

A- TUTUŞTURUCU MADDELER

1° a) Adi kibritler

b) Sürtme ile tutuşan maddeler

2° Emniyet lambalarına ait fünüye veya parafinli fünüye bantları

3° Kara barutlu fitiller

4° Nitratlı pamuktan yapılmış fitiller: Proksilin iplik

5° Yakma çubukları ve kıvılcım saçan termitli kapsüller

6° Fitillere ait emniyetli yakma araçları

7° a) Elektrik hartuçları (kapsülsüz)

b) Elektrik paleti

8° Elektrikli tutuşturucu maddeler

B- EĞLENCE FİŞEKLERİ, KAPSÜL VE KAPSÜL ŞERİTLERİ PATLAYICI MADDELER:

9° Salon fişekleri

10° Kıvılcım saçan şekerlemeler, çiçek kartları, nitratlı kâğıttan yapılmış ince levhalar

11° a) Kıvılcım saçan taneli fişek, kıvılcım saçan el bombaları

b) Kıvılcım saçan kibritler

c) Kıvılcım saçan gümüşlü maddeler

12° Kıvılcım saçan taşlar

13° Eğlence kibritleri (maytaplar)

14° Yakma başlıkları bulunmayan büyük mumlar

15° Çocuk oyuncaklarına ait kapsüller, kapsül şerit ve halkaları

16° Kıvılcım saçan tapalar

17° Yuvarlak kestane fişekleri

18° Mukavva füyeler

19° Basıldığı zaman patlayan kapsüller

20° a) Patlayıcı levhalar

b) İspanyol fişekleri (Martinikalar)

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

C- FİŞEKLER

- 21° Siperli tapalar, bombalar, ateş potaları.
- 22° Yangın bombaları, tapalar, Roma şamdanları ve buna benzer fişekler
- 23° Küçük top fişekleri, fazla ses çıkararak patlayan fişekler kestane fişekleri
- 24° Küçük eğlence fişekleri.
- 25° Ateşleme başlıkları bulunmayan Bengal fişekleri
- 26° Magnezyum aydınlatma barutları

D- MÜCADELE MADDELERİ

27° Tarım ve orman alanlarında bulunan zararlı haşaretlere karşı kullanılan ve duman istihsal eden hartuçlar

Madde 3.04- 1 d grubuna ait maddeler şunlardır:

A- SIKIŞTIRILMIŞ GAZLAR

- 1° a) Karbonmonoksit, hidrojen, metan
- b) Su gazı, havagazı, karışık gaz
- 2° Sıkıştırılmış yağ gazı (Rich gaz)
- 3° Oksijen, karbondioksit karışımı oksijen, nitrojen, sıkıştırılmış hava, % 20 nitrojen ve % 80 oksijen bor, flor, neon, argon, krypton, nadir gaz karışımı, nadir gaz karışımının oksijen veya nitrojen ile karışımı olanları ve triflured

B- SIVI GAZLAR

- 4° Sıvılandırılmış yağ gazı (Z gazı)
- 5° Anhidr hidroeromik asit, anhidr hidrofülörük asit, kükürtlü hidrojen, anhidr amonyak, klor, kükürt dioksit, nitrojen peroksit, T gazı
- 6° Propan, Siklo-Propan, propilen bütan, isobütan, bütadien, bütülen ve isobütülen
- 7° Tabii gazda petrolden, kömürden ve buna benzer maddelerden üretilerek meydana getirilmiş sıvı gazlar AA, A, AO, Al, B, C karışım gazları: (AA, A, AO gazlarına ticari alanda bütan, C gazına propan adı verilmiştir.)
- 8° a) Dimetil eter, metil vinil eter, metil klorür, metil bromür, metil klorür, karbon klorür, (fosgen) vinil klorür, vinil bromür, metilamin, dimetilamin, trimetilamin, etilen oksit
- b) Ticari ifadesi itibariyle bu maddelere verilen tanınma numaraları aşağıda belirtilmiştir.

<u>Madde</u>	<u>Tanınma numarası</u>
Di kloro-diflüormetan	12
Di kloro-Flüormetan	21
Kloro-Diflüormetan	22
Dikloro-tetraflüoretan (CF-CL-CF ₂ CL)	114
Kloro-Triflüoretan (CH ₂ CL-CF ₃)	133a
Monokloro-diflüoretan (CH ₃ -CF ₂ CL)	142b
Kloro-triflüoretilen	1113
Bromo kloro-diflüormetan	12Bl

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Diflüoretan ($\text{CH}_3\text{-CHF}_2$)

152a

Oktaflüoraksiklobütan

C318

c) 8° b de gösterilen listedeki maddelerin karışımı F_1 , F_2 , F_3 gazları,

9° Kisenon, karbondioksit, kömür yakma tüpleri, kardoks tüpleri, nitro oksit (ışık gazı), etan, etilen

10° Anhidr hidroklorit asit, kükürt heksafulorür, Klortriflormetan.

C- ÇOK SOĞUK SIVI GAZLAR KRİTİK ISI - 10 °C DEN AŞAĞI

11° Sıvı hava, sıvı oksijen, sıvı nitrojen, sıvı oksijen ve nitrojen karışımı, sıvı nadir gazlar

D-BASINÇ ALTINDA ERİTİLMİŞ GAZLAR

12° Suda eritilmiş amonyak.

a) % 35 ile % 40 arasında amonyak miktarı olanları

b) % 40 ile % 50 arasında amonyak miktarı olanlar

13° Bir eriyik içinde eritilmiş, asetilenler (aseton gibi)

14° 11° deki madde dışında kalan diğer maddelerin boş kablaları

Madde 3.05- 1 e grubuna ait maddeler şunlardır:

1° a) Alkali ve toprak alkali metalleri, sodyum, potasyum, kalsiyum, alkali metal bileşikler, toprak alkali metal bileşikler ve bunların bileşikler gibi maddeler.

b) Alkali metal ve toprak alkali metal halitleri.

c) Dağılımlı alkali metaller.

2° a) Kalsiyum karbid ve alüminyum karbid.

b) Lityum hidrid, kalsiyum hidrid gibi toprak alkali hidridleri.

c) Alkali silikatlar.

d) Kalsiyum silikatlar.

3° Sodyum amid gibi alkali metallerin amidleri.

Madde 3.06- II. Gruba ait maddeler şunlardır:

1° Adifosfor (beyaz veya sarı).

2° Alkali maddeler ile fosfor bileşimini içeren maddeler, sodyum fosfid, kalsiyum fosfid, strontiyum fosfid gibi maddeler.

3° Çinko, magnezyum, alüminyum alkalleri ve alüminyum dietil klorid.

4° Nitrosellüloz film döküntüsü

5° a) Kumaş ve süprütüsü.

b) Gres veya yağ bezleri (ustübü), iplikler.

c) Yağlı yün, saç, suni yün, pamuk, suni lif (Rayan ipek, keten, kendir, jut ve bunların dokunulmuş maddeleri. Polimerizasyon ürünü iplik ve dokumalar, (Nalyon, daksan poliester v.b.)

6° a) Alüminyum veya çinko tozları, bu metallerin karışım tozları, zirkonium, titanyum tozları veya taşları.

b) Magnezyum ve magnezyum halitlerinin tozları veya talaşları.

c) Sodyum, potasyum, kalsiyum, çinko, hidrosulfid

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

d) Pyrofirik formunda metaller.

7° Taze kurum.

8° Yeni söndürülmüş ağaç kömürü.

9° Bitkisel likit yağlar ve tortuları, keten yağı, vernik, reçine, reçine yağı, petrol tortuları (Lupulin mantar kırıntıları) soya yağı, ayçiçeği yağı ve tortuları.

10° İç yağı, ince yağa veya verniğe batırılmış kâğıt, mukavva ile bunlardan meydana gelmiş eşya, yün şilteler, iplik yumağı ve bunların dokumaları.

11° Demir oksit ile birlikte, havagazının tasfiyesinde kullanılan madde.

12° Temizlenmemiş maya torbası.

13° Boş, sodyum nitrat torbası.

14° Boş, demir fıçılar (Önce içine fosfor konmuş ve temizlenmemiş olan kablolar)

15° Yukarıdaki maddeleri taşımada kullanılmış boş sarnıçlar.

Madde 3.07- III a grubuna ait maddeler şunlardır:

1° Tutuşma noktası 21 °C den aşağı, içinde en fazla % 30 oranında katı maddeleri havi, nitrosellüloz dışında kalanları eriyik veya karışım halinde bulunduran ve su ile bileşim yapmayan mayiler:

a) Ham Petrol, ham mayi yağlar ve diğer petrol, maden kömürü, linyit, turb ve ağaçtan destilasyon suretiyle elde edilen uçucu maddeler: Petrol eteri, pentan, benzin, benzol, toluol, tabii gazın teksifi suretiyle elde edilen maddeler, etil asetat, (Asetik ester), Vinil asetat, etil eter (Sülfürik eter); metilformat ve diğer, etil esterler; karbon disülfid, klorinat hidro karbonlar.

b) Tutuşma noktası 21 °C den aşağı ve en fazla % 55 nitrosellüloz ile % 12, 6 nitrojeni ihtiva eden mayiler (Kollodiyon, yarım kollodiyon ve diğer nitrosellüloz solüsyonu)

2° Tutuşma noktası 21 °C den aşağı, içinde % 30 dan fazla nisbette katı maddeleri havi ve nitrosellüloz dışında kalanları eriyik veya karışım halinde bulunduran ve su ile bileşim yapmayan mayiler: Rotogrovür boyaları, derilere mahsus bazı boyalar ve kauçuk (lastik) solüsyonlarına ait bazı vernikler.

3° Tutuşma noktası 21 °C ile 55 °C arasında bulunan ve su ile bileşim yapmayan içinde azami % 30 nisbetinde katı maddeleri bulunduran mayiler: Terebentin ve terebentin yerine kullanılan madde, ısıklandırmada ve ısıtılmada kullanılan petrol, motor yakıtları, kalın benzin kısılen, styren, cumene, solvent naphta, bütanol, bütil asetat, amil asetat, asetik anhidrid, nitrometan, mononitro parafinler, klorinat hidro karbon.

4° Tutuşma noktası 55 °C ile 100 °C arasında bulunan ve su ile bileşim yapmayan, içinde azami % 30 oranında katı maddeleri bulunduran mayiler: Bazı katranlar (Maden kömürünün destilasyonundan elde edilenler) ve bunların destilasyonundan elde edilen maddeleri: Motor yağları, disel yağı, bazı gazlı yağlar, tetralin, nitro-benzol, bazı klorinat hidrokarbonlar.

5° Tutuşma noktası 21 °C den aşağı ve su ile herhangi bir nisbette bileşim yapabilen, içinde azami % 30 oranında katı maddeleri bulunduran mayiler: Metil alkol (Metanol, odun ispiertosu,) etil alkol (Etanol, tabii alkol), asetaldehit, aseton ve aseton karışımları, pridin.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

6° Aşağıdaki yazılı maddelerin taşınmasında kullanılmış ve temizlenmemiş boş kablar.

a) 1° ve 2° No.larda adı geçen, iştiial edici mayiler ile asetaldehid, aseton ve aseton karışımları.

b) 3° - 5° No.larda adı geçen iştiial edici mayiler. (Asetaldehid aseton ve aseton karışımları dışında kalanlar)

Madde 3.08- III b grubuna ait maddeler şunlardır:

1° Ağaç talaşı, yonga, odun elyafı, kuru ot, mantar, kamış bitkisel dokuma maddeleri.

2° a) Katı kükürt (kükürt çiçeği dahil)

b) Sıvı kükürt.

3° Alkolün buharlaşmasından meydana gelen Selloidin.

4° Levha, yaprak, çubuk ve boru halinde sellüloid.

5° Tomar halinde, ezilmemiş sellüloid filmi.

6° Sellüloid kırıntıları ve sellüloidten mamul film kırıntıları.

7° % 10 ile % 25 arasında sulu benzol peroksid.

8° a) İçinde en fazla % 12,6 nitrojen ve % 25 su veya alkol bulunan zayıf nitrosellüloz.

b) En fazla % 12,6 nitrojenli ve % 18 plastik maddeli boyasız nitrosellüloz.

c) En fazla % 12,6 nitrojenli ve % 18 plastik maddeli jips formunda boyalı nitrosellüloz.

9° Kırmızı fosfor ve seskisulfid fosfor.

10° Lastik, lastik tozları.

11° Kömür tozları, linyit, linyit ve tezek koklar, linyit semi-kok.

12° Havagazının temizlenmesinde kullanılan demir oksitli maddeler.

13° a) Tabii naftalin.

b) Temiz naftalin.

c) Naftalin eriyiği.

Madde 3.09- III c grubuna ait maddeler şunlardır:

1° Miktarı % 60 tan fazla olan hidrojen peroksit solüsyonu (Miktarı bu değerden az olan, V sınıfta belirtilmiştir.)

2° Tetranitrometan

3° Perklorik asit (% 50 ila % 72,5 saflığında) HClO_4)

4° a) Kloratlar (Amonyum klorat hariç)

b) Perkloratlar (Amonyum perklorat hariç)

c) Sodyum ve potasyum kloratlar.

d) (a), (b) ve (c) de belirtilen klorat ve perklorat karışımları.

5° Amonyum perklorat

6° a) İçinde % 0,4 ten fazla patlayıcı madde olmayan amonyum nitratlar.

b) Kükürtlü veya fosfat karışımli amonyum nitratlar.

c) Tesirsiz maddelerle karışımli amonyum nitratlar. (kalsiyum karbonat, potasyum klorür gibi maddelerle karışık)

7° a) Sodyum nitrat,

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

b) Amonyum nitrat ile sodyum, potasyum veya magnezyum nitratların karışımı.

8° İnorganik nitratlar, (Amonyum nitrat, İnorganik nitrat ve tuzları hariç)

9° a) Metal alkali peroksitleri ve metal alkali peroksit karışımları, (Sodyum peroksitten daha tehlikeli olmayanlar)

b) Dioksitler ve diğer metal toprak alkalileri peroksitleri,

c) Sodyum, potasyum ve kalsiyum permanganatları.

10° Kromik anhidrid (kromik asit)

11° Klorat, perklorat, klorür veya inorganik nitrit maddelerinin taşınmasında kullanılan temizlenmemiş boş kablar.

Madde 3.10- IV a grubuna ait maddeler şunlardır:

1° Azami % 3 nisbetinde su bulunduran gözenekli bir madde tarafından emilmiş veya sıvı halinde hidrosiyanik asit, diğer bir madde ilavesiyle dengelenmiş olarak bir yıldan az süreli kaplara doldurulmuş olmalıdır. (zamanı bir yılı geçmiş olanlar taşınamazlar).

2° a) Azami % 20 hidrosiyanik asit ihtiva eden solüsyonlar, (HCN), hidrosiyanik asit solüsyon tuzları (sodyum siyanür solüsyonu, alkali solüsyonu veya toprak alkali siyanür ve karışım siyanür solüsyonları gibi) (% 20 den fazla hidrosiyanik asit ihtiva eden solüsyonlar taşınmazlar).

b) Dengelendirilmiş akrilonitril ve asetonitril. (dengelenmemiş olanlar taşınamazlar.)

3° Sıvı veya solüsyon halinde arsenikli maddeler. (Arsenik asit, sodyum arsenik gibi),

4° Tetraetil kurşun ve tetraetil kurşun karışımları ile organik halojen bileşimleri.

5° a) Dimetil sülfat,

b) Tarım ve Orman ilâçlamasında kullanılan zehirleyici maddeler: Fosforik asit ve trifosforik asit esterleri, nikotin gibi maddeler.

c) Fosforik ve trifosforik asit ester ile ilaçlanmış buğday.

6° Sıvı halde olmayan arsenikli maddeler: Arsenik asidi, sarı arsenik, (arsenik trisülfür, sarı zırnık), kırmızı arsenik (kırmızı zırnık) tabii halde elde edilen (sert kobalt arsenik) bakır arsenik, tarımsal maddelerin muhafazası için kullanılan sert yapılı arsenik maddeleri.

7° Katı yapılı hidrosiyanik asit tuzları: Sodyum siyanür, potasyum siyanür gibi 8° de belirtilenler dışında kalan hidrosiyanik asit tuzlarının peraparatları.

8° Bakır, çinko, nikel siyanür, gümüş, altın, bakır bileşimi, siyanürler, sodyum veya potasyumlu çinko siyanür maddeleri (demir siyanür hariçtir).

9° Civa bileşimli maddeler: Civa klorür (Sublime) cinnabar dışında kalanlar. Tarım ve Orman bitkileri muhafazasında kullanılan katı civa bileşimi maddeler.

10° Talyum tuzları, zehirli fosforik tuz ve peraparatları.

11° % 10 ölçüsünde sulu veya alkollü veyahut kuru halde baryum asit.

12° En az % 10 ölçüsünde sulu veya alkollü baryum asit solüsyonu.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

13° Baryum bileşimi maddeler: Baryum oksit, Baryum hidroksit, baryum sülfür, baryum tuzları (baryum sülfat hariçtir) Klorat ve perkloratları III c-4 te belirtilmiştir.

14° a) Antimon bileşimli maddeler: Oksitler, antimon tuzları, kurşun bileşimli maddeler, kurşun asetat, kurşun nitrat, kurşun sülfür dışında kurşun kromat.

b) Antimon ve kurşun bileşimli maddelerin tortu ve kırıntıları: Metal külleri gibi.

15° Çinko fosfid. (Bu maddelerin, su ile teması halinde zehirleyici gaz saan aşındırıcı vasfına haiz cinsinin taşınmasına müsaade edilmez.)

16° Sodyum asit, içinde sodyum, potasyum veya kalsiyum kloratları ile higroskopik klorür bulunan inorganik kloratları (magnezyum klorat ve kalsiyum klorat gibi) klorat miktarı azami % 50 olmalıdır.

17° Anilin (anilin yağı).

18° Elektrik yoluyla üretilmiş ve % 30 ila % 70 arasında demir silisyum, mangan silisyum demir silisyum'un aliminyum, magnezyum kalsiyum veya bunların bir kaçıyla elektrik yoluyla üretilen karışımlarında mevcut aliminyum, manganez, kalsiyum gibi maddelerin, silisyum dahil toplamı (demir hariç) % 30 ila % 70 arasında olacaktır.

19° Bünyesinde % 0.003 ten fazla klor bulunmayan etilamin, (Bu maddenin, tabii halinde taşınmasına müsaade edilmez.)

20° 1° - 13° ve 19° da belirtilen maddelerin taşınmasında kullanılan, boş ve temizlenmemiş çuval ve ambalajlar.

21° 15° - 18° de belirtilen maddelerin taşınmasında kullanılan boş ve temizlenmemiş çuval ve ambalajlar.

Madde 3.11- IV b grubuna ait maddeler şunlardır:

A: Gama ve nötron yayan maddeler:

1° Kristal veya toz formunda radyoaktif maddeler,

2° Kırılmaz cins, katı radyoaktif maddeler,

3° Sıvı radyoaktif maddeler,

4° Gaz halinde radyoaktif maddeler.

B: Alfa veya beta ışınları yayan maddeler:

5° Kristal veya toz formunda radyoaktif maddeler.

6° Kırılmaz cins, katı radyoaktif maddeler.

7° Sıvı radyoaktif maddeler.

8° Gaz halinde radyoaktif maddeler.

Madde 3.12- V inci gruba giren maddeler şunlardır:

A. ASİT KARAKTERİ TAŞIYAN MADDELER:

a) İnorganik asitler:

1° Sülfürik asit (H_2SO_4)

a) Asit miktarı % 85 in üstünde olan dumanlı sülfürik asit: OLEUM.

b) Asit miktarı % 75 ila % 85 arasında olan sülfürik asitler.

c) Asit miktarı % 75 ten az olan sülfürik asitler.

d) Sülfürik asit tortuları.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

e) Kurşunlu sülfürik asit tortusu.

f) Sülfürik asit doldurulmuş elektrik akümülatörleri.

2° Nitrik asit (HNO_3)

a) Asit miktarı % 70 ten fazla olan nitrik asitler.

b) Asit miktarı % 55 ila % 70 arasında olan nitrik asitler.

c) Asit miktarı % 55 ten az olan nitrik asitler.

3° Sülfonitrik karışımları (sülfonitrik asitleri)

a) % 30 dan fazla mutlak nitrik asit ihtiva eden sülfonitrik karışımları.

b) % 30 a kadar mutlak nitrik asit (Acid mixtures) ihtiva eden sülfonitrik karışımları.

4° Asit miktarı azami % 50 olan sulu perklorik asit (HClO_4) eriği (%50 ile % 2,5 arasındaki eriyikler IIIC-3 'te belirtilmiştir.) (% 72,5 tan fazla asit ihtiva eden perklorik asit eriği ile, su dışında diğer bütün sıvılarla karışımli perklorik asit eriğinin taşınmasına müsaade edilmez)

5° Hidroklorik asit eriğikler, hidrobromik asit eriğikleri, hidroiod asit eriğikleri ve hidroklorik-sülfürik asit karışımları. (Nitrik asit ile karışımli hidroklorik asitlerin taşınmasına müsaade edilmez. Anhidr hidrobromik ve anhidr hidroklorik eriğikleri I d sınıfı 5° ve 10° da belirtilmiştir)

6° Hidrofluorik asit (HF):

Asit miktarı % 60 ila % 85 arasında olan hidrofluorik asitler.

7° Azami %78 asit miktarı ihtiva eden florobik asitler. (% 78 den fazla florobik eriğiklerinin taşınmasına müsaade edilmez).

8° Hidroflüosilisik asit (H_2SiF_6).

9° Kükürt trioksit.

b) İnorganik halojenler:

1° Fluor bileşimleri dışında, su ve rutubetli hava ile temasta asit buharı çıkaran sıvı halojenler ve benzeri halojen maddeleri:

a) Antimon pentaklorür (SbCl_5), sulfoniklor asidi ($\text{SO}_2 (\text{OH}) \text{Cl}$), sülfür klorür (S_2Cl_5), krom oksiklorür ($\text{Cr O}_2\text{Cl}_2$), Fosfor oksiklorür (POCl_3), Fosfor triklorür (PCl_3) silisyum tetraklorür (SiCl_4); titran tetraklorür (TiCl_4) ve kalay tetraklorür (Sn Cl_4).

b) Fluor bileşimleri dışında, su veya rutubetli hava ile temasında, asit buharı çıkaran katı halojenler ve benzeri halojenli maddeler: Fosfor Tribromür (PBr_2) Prosülfür klorür ($\text{S}_2\text{O}_5\text{Cl}_2$), Tifosforil klorür (PSCl_3)

12° Aliminyum klorür (Al Cl_3), antimon triklorür (Sb Cl_3), fosfor pentaklorür (P Cl_3), çinko klorür (Zn Cl_2).

13° Bisülfatlar,

14° Brom.

15° Fluor bileşimli maddeler:

a) Bifluorurlar.

b) Amonyum fluorur, kromik fluorur, antimon pentafluorur,

c) Borfluorur asit asetikler, bor fluorur propiorik asitler,

d) Brom trifluorur (Br F_3), brom pentafluorur (Br F_5)

C- Organik maddeler:

21° a) Klorasetik asitler:

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

1-Katı mono ve triklorasetik asitleri.

2- Sıvı diklorasetik asit ve klorasetik asit karışımları.

b) Asit miktarı azami % 70 olan formik asitler.

c) Asetik asit ve % 80 den fazla asit ihtiva eden eriyikleri.

d) % 80 den fazla asit ihtiva eden propionik asit.

e) Asetikanhidrit.

22° Sıvı halojenli asitler: Asit klorid ve benzol klorid gibi maddeler.

23° Alkilik ve arilik klorozilanlar.

a) İştial noktası 21 °C den aşağı olan alkilik klorozilanlar ve arilik klorozilanlar.

b) İştial noktası 21 °C nin üstünde olan alkilik klorozilanlar ve arilik klorozilanlar.

(Su ile temasında patlayıcı gaz çıkaran bu gruptaki maddelerin taşınmasına müsaade edilmez).

B- BAZİK KARAKTERİNDEKİ MADDELER:

31° a) Sodyum hidroksit ve potasyum hidroksit (sudkostik),

b) Sıvı sodyum hidroksit.

32° Sodyum ve potasyum hidroksit eriğikleri:

(sud eriği), karışım halinde sodyum ve potasyum eriğikleri (Kostik eriğikleri), fenol alkalın eriğikleri, kresollar ve xyleneoller, yağ rafinerinin alkali tortuları.

33° Alkalın eriğikleri ile doldurulmuş elektrik akümülatörleri.

34° % 72 den fazla hidrazin ihtiva etmeyen hidrazin eriğikleri (N₂H₄).

(% 72 den fazla hidrazin ihtiva eden eriğiklerin taşınmasına müsaade edilmez).

35° Alkilik ve arilik aminleri, poliaminler:

Diamin etilen, diamin heksametilen tetramin trietilen.

36° Azami % 70 sodyum sülfür içeren eriğikleri. (Na₂S) Zırnık.

(% 70 den fazla sodyum sülfür içeren eriğiklerin taşınmasına müsaade edilmemiştir)

37° Hipoklorid eriğikleri:

a) Bir litrede 50 gramdan fazla aktif klor içeren hipoklorid eriğikleri.

b) Bir litrede 50 gramdan az aktif klor içeren hipoklorid eriğikleri.

C- DİĞER AŞINDIRICI MADDELER:

41° Hidrojen peroksit eriğikleri: (Oksijenli su).

a) %40 ile %60 arasında hidrojen peroksit içeren hidrojen peroksit eriğikleri.

b) % 6 ile % 40 arasında hidrojen peroksit içeren, hidrojen peroksit eriğikleri.

(Hidrojen peroksit ve % 60 tan fazla hidrojen peroksit içeren eriğikleri III C sınıfının 1° maddesinde belirtilmiştir).

51° 13° ve 36° da belirtilen maddelerin bulunduğu kapalı sarnıçlar ve ambalajlar dışında kalan temizlenmemiş boş sarnıçlar ve temizlenmemiş boş ambalajlar.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

BÖLÜM: IV GENEL TAŞIMA KOŞULLARI

A- KONTROL:

Madde 4.01- Tehlikeli madde taşıyan taşıtlar fenni muayene yönetmeliğindeki bütün koşullara uygun olacak fenni muayeneleri yaptırılmış bulunacaktır.

1a, 1b, 1c maddelerinin taşınmasında Mahalli Zabıta Makamlarından (Emniyet veya Jandarma) izin alınması gerekir. Patlayıcı maddelerin naklinde 4/7310 sayılı Nizamnamenin 97. ve müteakip madde hükümleri saklıdır.

Devamlı ve güvenilir frenleme tertibatından yoksun, römork, yarı römork üzerinde tehlikeli madde nakli yasaktır.

Motosiklet ve motorsuz taşıtlar ile tehlikeli maddelerin taşınması 4.02. madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla ne biçimde olursa olsun yasaktır.

B- AYRICALIK SINIRLARI:

Madde 4.02- Aşağıdaki tabloda belirtilen azami değerleri geçmeyen tehlikeli madde taşınmasında bu yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

SINIFI: Azami Ağırlık Sınırı ve Özel Durumu:

1a, 1b, 1c Bu gruba ait taşıma muafiyeti yoktur.

1d 300 kg.

Bu gruba ait hidrofulorik asit 50 kg. karbon oksikloride (Phosgene) 25 kg olarak taşınabilir.

1e 10 kg.

Bu gruba ait kalsiyum karbit 1000 kg olarak taşınabilir.

II 250 kg.

Bu guruba ait 1°, 2°, 3° ve 4° de sözü geçen maddelerin taşınma muafiyeti yoktur.

III a 250 kg.

Bu gruba dahil, 1°a da adı geçen Ethyl ether ve karbon disülfid ve bunların karışımı azami 3 kg, 5° adı geçen aseton ve karışımı, asetaldehit maddeleri azami 75 kg olarak taşınırlar.

III b 50 kg.

13° de adı geçen maddeler en çok 200 kg. 1°, 10° ve 11° de adı geçen maddelerin taşınma ağırlığının sınırı yoktur.

III c 50 kg.

IV a 5 kg.

Bu gruba ait 14°, 16°, 17°, 18° ve 21° de adı geçen maddeler en çok 100 kg. olarak taşınabilir.

V 250 kg

Bu gruba ait, 6°, 7°, 11° a ve b, 14°, 22° ve halojenli tahriş edici maddeler en çok 10 kg. olarak taşınabilir.

C- TAŞITLARIN DONANIMI VE ÖZELLİKLERİ:

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 4.03- Tehlikeli madde taşıyacak taşıtların, fren, ışık, lastik, ön düzen, reflektör ve diğer durumlarıyla güvenilir olması gereklidir.

Bu taşıtlarda:

1- Yolda meydana gelebilecek arızaları giderebilecek avadanlıklar bulunmalıdır.

2- Biri motor diğeri yük yakınında ve emniyetli bir yerde bulunmak üzere en az iki adet yeterli kapasitede yangın söndürme cihazı olmalıdır.

3- İkaz işaretleri ve ihbar aletleri, Araçların Fenni Muayeneleri hakkında Yönetmeliğin 3. Bölümünde aranan vasıf ve şartlarda olacaktır.

Madde 4.04- TAŞIT KASALARININ DURUMU: Tehlikeli madde yüklenecek taşıt kasaları, taşıtta sağlam ve dengeli monte edilecek önden veya arkadan gelebilecek herhangi bir darbe ile yeri değişmeyecek şekilde olacaktır.

D- İŞARETLEME:

Madde 4.05- Aşağıda belirtilmiş tehlikeli maddeleri yüklü taşıtların, ön ve arka eksenleri üzerinde ve kasada birer 40x60 cm. eb'adında tamamı reflektörlü veya köşelerinde taşıtın üzerinde bulundurduğu ölçüde portakal rengi reflektörlü ikaz levhaları bulunmalıdır.

- a) 1a, 1b, 1c, 1d gruplarında akit bütün maddeler
- b) 1e grubundan, kalsiyum karbit ve sızdırmaz metal kab içinde olması halinde hariç, geriye kalan bütün maddeler
- c) II. gruba giren 1°, 2°, 3° ve 4° te sözü geçen bütün maddeler
- d) IIIa grubuna dahil 4° da bahsolunan madde hariç, diğer bütün maddeler
- e) III b grubuna dahil kükürt ve naftalin ereğiği ve 4°, 9°, da adı geçen maddeler
- f) III c grubuna ait 1°, 2°, 3°, 8° ve 9° b de adı geçen bütün maddeler
- g) IVa grubunda 1° den 13° e kadar ve 14° a, 15°, 19° da adı geçen bütün maddeler
- h) V grubuna giren 13°, 15°, 21°a ve b, 37° ve 41°b dışında kalan bütün maddeler.

Madde 4.06- TAŞITLARIN TEMİZLENMESİ: Tehlikeli madde yüklenecek taşıt kasası her türlü yabancı maddeden arı ve temiz olacak, taşınan tehlikeli maddelerin ambalajları arasında dökülen herhangi bir madde tam ve emin bir şekilde temizlenmeden yeniden herhangi bir madde taşıta yüklenmeyecektir.

Madde 4.07- YÜKLEME: Tehlikeli madde ambalajları statik dengesini kendi ambalajı ve yüklendiği vasıta içerisinde daima koruyacak biçimde yerleştirilmiş olmalıdır. Kolay kırılır kablrlar ile (DAMACANA) nakliyatla kablrlar üst üste istif edilmezler, farklı cinsten kolay kırılır kablrlarla taşınma zorunluluğu karşısında kablrlar cinslerine göre gruplandırılmalıdır. Kolay kırılır kablrlar aralarına tampon maddeleri doldurulduktan sonra koruyucu kablrları içerisine yerleştirilerek taşıma yapılmalıdır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Belirli ölçüde ve bu Yönetmelik hükümleriyle izin verilmiş miktarda farklı tehlikeli madde yüklenimi zorunlu ise, grubuna ait her türlü emniyet tedbiri alınacağı gibi tehlikeli maddeler bir paravana ile kesin şekilde ayrılmış olmalıdır.

Madde 4.08- Taşıma sırasında kesin bir zaruret meydana gelmeyince tehlikeli madde ambalajlarının açılması, çözülmesi yasaktır.

Madde 4.09- AŞIRI YÜKLEME: Trafik emniyeti yöneticilerince aşırı yüklenmiş maddelerin normal yük şekline indirilmesi, gerekli tedbirler alınarak yapılabilir. Bu konuda yapılan bütün masraf tehlikeli maddeyi taşıtan müesseseye aittir.

Madde 4.10- YOLCU NAKLİ: Tehlikeli madde taşıyan taşıtlarla, şoför, yedek şoför ve verilmiş ise muhafız personelinin başkası taşınmaz.

Madde 4.11- MUHAFAZ PERSONEL: Gerektiği takdirde kapasiteye göre bir veya birkaç muhafız personel tehlikeli madde taşıyan taşıtta görevlendirilebilirler.

Madde 4.12- DURMA VE PARK: Tehlikeli madde taşıyan taşıtlar yol üzerinde, şoförünün veya muhafızının nezareti altında bulunmadan park etmesi yasaktır.

Madde 4.13- TAŞITIN MOTORU: Tehlikeli maddelerin boşaltılması esnasında genellikle motor çalışır durumda olmalıdır. Ancak boşaltma veya doldurma pompaları motorsuz faaliyet gösterebiliyorsa bu takdirde motorun çalışması zorunlu değildir. Bu hususta trafik emniyet yetkililerinin başka önerileri de yerine getirilmelidir.

Madde 4.14- PARK ESNASINDAKİ ÖZEL DURUM: Tehlikeli madde yüklü taşıtın durduğu veya park ettiği yerde yoldan yararlananların durumları tehlikede ise ve taşıtın şoför ve muhafız personelinin alınan tedbirler bu tehlikeyi gideremeyecek durumdaysa, mahalli emniyet yöneticilerine durum bildirilerek yardım istenir.

Madde 4.15- ŞOFÖRÜN BİLMESİ GEREKLİ OLAN BİLGİLER: Tehlikeli maddelerin yüklü olduğu taşıtın şoförü taşımalar esnasında meydana gelecek olaylara karşı aşağıda belirtilmiş hususları kesin olarak bilmesi gereklidir.

- a) Taşıtın herhangi bir sabotaj karşısında bulunması hali,
- b) Tehlikeli maddenin herhangi bir tehlike karşısında kalması hali,
- c) Yangın tehlikesi karşısında yangın söndürme cihazının kullanılması,
- d) Taşınan tehlikeli madde ambalajlarının kırılması, saçılması halinde alınması gerekli tedbirler.

Ayrıca özet olarak ve bütün tehlikelere karşı tedbirleri kapsayan bir uyarı yazısı taşıtın şoför mahallinde bulundurulacaktır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 4.16- KATI TEHLİKELİ MADDELERİN YIĞIN HALİNDE TAŞINMASI: Katı cins tehlikeli maddelerin bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinde belirtilen katı maddelerin taşınması koşulları saklı kalmak üzere yığın halinde taşınması yasaktır. Yığın halinde taşımalarda tehlikeli maddenin sınıf ve grubuna ait bütün emniyet tedbirleri tam alınmış olmalıdır.

Madde 4.17- ÖZEL TAŞIMA KABLARIYLA TAŞIMA: Katı tehlikeli maddeler özel taşıma kablari içinde ancak ambalajlanmış olarak taşınırlar. Toplu halde taşıma için kablari yeterli dayanıklılıkta olmalıdır. Ambalajlanmış katı tehlikeli maddeler özel taşıma kablari içinde statik dengelerini bütün yol boyunca muhafaza edecek tarzda istif edilmiş olmalıdırlar. Özel nakliye kablariyle taşımalar, her zaman eşit ve sabit bir sistem içinde yürütülmelidir.

Farklı sınıflara ait tehlikeli maddeler küçük tip özel taşıma kablariyle taşınabilir. Sarnıç ile taşınmasına müsaade edilen akar maddeler özel taşıma kablariinin sarnıçlı tipleriyle de taşınabilir.

Madde 4.18- SARNIÇLI TAŞIMA: Sarnıçlı taşıtlarla taşıma, bu Yönetmeliğin Bölüm VI sında belirtilen hükümlere uygun olarak yapılır.

Madde 4.19- TEHLİKELİ MADDELERİN AMBALAJLANMASI: Tehlikeli maddelerin ambalajları, sınıfına ait özellikleri dikkate alınarak, muhteviyatının herhangi bir surette eksilmesine meydan vermeyecek durumda kapalı ve su sızmayacak nitelikte olmalıdır.

Ambalaj, taşıdığı maddeyi tehlikeye sokabilecek veya herhangi bir tehlike sonunda bu tehlikeyi artıracak cinsten olmamalıdır.

Katı maddelerin paketlerinde ve ambalajlarında taşınan madde firmasının damgası bulunacaktır.

Sarnıçlarla veya damacanalarla taşımalarda, maddenin meydana getireceği iç basınçlardan herhangi bir zarar meydana gelmeyecektir.

Sarnıçlar veya damacanalar ile taşımada bunların yumuşak maddelerle sarılı ve en dıştan sert bir cisimle kaplı olması gereklidir. Herhangi bir olay karşısında taşınan sıvı madde dökülür veya akarsa, dıştaki katı katı madde tehlikeli sıvıyı emerek tehlikeyi önlemelidir. Özel bir durum yoksa ambalajlarının madeni tellerle sarılması uygun değildir.

Madde 4.20- KARIŞIK MADDELERİN PAKETLENMESİ: Çeşitli gruplara ait tehlikeli maddelerin veya aynı gruba dahil çeşitli maddelerin aynı paket, ambalaj, taşıt, ambar gibi yerlerde birlikte bulundurulması ve beraber taşınması yasaktır.

BÖLÜM V

TEHLİKELİ MADDELERİN ÖZELLİKLERİNE GÖRE TAŞIMA KOŞULLARI

1_a, 1_b, 1_c, grubuna ait maddelerin taşınması

Madde 5.01- TAŞIT DURUMU: Bu gruba ait maddeler, kapalı veya bütün emniyet tedbirleri alınmış yarı kapalı taşıtlarla taşınabilir.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Bu taşıtların:

1- Motor yakıtlarının tutuşma noktası 55 °C den az ise yalnız 1b den 2° (b), 4° (a) ile 1c den 1° (a) ve 3° teki maddeleri taşıyabilirler.

2- Motor yakıtlarının tutuşma noktası 55 °C den daha yukarı taşımalar, aşağıda belirtilen şartlar yerine getirilerek yapılır.

a- Römorklu Taşımalarda: Römorkun bağlı olduğu çekiciden ayrılması halinde bağımsız çalışan emniyetli bir frenleme düzeni bulunmalı ve bağlantı düzeni emin, el ile kolay işleyebilen yapıda olmalıdır.

b- Eksoz: Taşıtın ön kısmında ve tehlikeli madde yüklü kasadan bir paravana ile ayrı, emin bir biçimde olmalıdır.

c-Yakıt Tankı: Taşıtın elektrik donanımı, motoru ve eksozundan mümkün mertebe uzak olmalı ve tanktaki herhangi bir sızıntıdan dolayı tehlikeye girmemelidir. Akümülatörler, meydana gelebilecek kıvılcımların dışa sızması için seperatörlerle örtülmüş olmalıdır.

d- Oturma yeri hariç, Şoför Mahalli: Kırılmayan ve yanıcı olmayan maddelerden yapılmalıdır.

e-Kasa ile Şoför Mahalli: Birbirinden ayrı olmalı ve ikisi arasında yeterli bir mesafe bulunmalıdır. Kasa ısıya dirençli, kırılmayan malzemeden yapılmış olmalıdır.

f- Taşıtın Kapısı: Kilitleri tam, emin ve kapalı iken aralık bulunmayacak şekilde olmalıdır.

3-Elektrik Donanımı: Taşıtların elektrik donanımı aşağıda belirtildiği gibi olmalıdır.

a- Taşıt üstündeki akümülatör en çok 24 Voltluk olmalıdır.

b- Elektrik donanımları kısa devre veya yanmaya sebep olmayacak ve çarpma ya da bozulma sonucu meydana gelebilecek tehlikeleri asgariye indirecek biçimde yapılmalı ve yerleştirilmelidir.

Madde 5.02- ÖZEL TAŞIMA KABLARIYLA TAŞIMA: Özel taşıma kablalarıyla taşınan bu gruplara ait tehlikeli maddelerin emniyeti tam olarak sağlanmış ise, 5.01 inci maddenin (e) fıkrasında kasa için belirtilen şartlar aranmaz.

Madde 5.03- Bu gruba dahil maddeleri taşıyan araçlara, yüklü ağırlıklarının %90 ından fazla yükleme yapılamayacağı gibi, römorksuz bir araca en fazla 9000 kg. yüklenebilir. Bir römorklu veya yarı römorklu araçlarla azami 15000 kg. taşınabilir.

Taşınan malzemeler, 1a grubunun 11°, 13°, 14° veya 1b grubunun 5°, 6°, 11° maddeleri ise, yukarıda belirtilen yük tek araçta 6000 kg. mı römorklu veya yarı römorklu bir taşıma ünitesinde ise 10.000 kg. mı geçemez.

Madde 5.04- Mahalli Emniyet Makamlarından (Emniyet veya Jandarma) izin alınmadan bu gruplara dahil maddelerin meskûn mahallerde kısa süreli dahi olsa veya depolaması yapılamaz.

Askeri gayelerle yapılan boşaltma ve depolamalar bu hüküm dışındadır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.05- Bu gruba ait tehlikeli maddeleri taşıyan taşıtlar her türlü ikmal ve kontrol yerlerine en az 50 metre mesafede koruyucu personelin gözetiminde durabilirler.

Madde 5.06- Bu gruba dahil maddeleri konvoy halinde taşıyan taşıtların aralarındaki mesafe en az 80 metre olmalıdır. Herhangi bir duruş veya yükleme boşaltma esnasında taşıtlar arasındaki mesafe en az 50 metre olmalıdır. Bu konuda ek tedbirler yetkililerce istenebilir.

1d GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI:

Madde 5.07- TAŞIT DURUMU: Bu gruba giren 1° den 10° na kadar ve 13° maddeleri taşıyan taşıt Nisan-Ekim ayları arasında güneş ışınlarından korunacak şekilde en az 20 cm.yukardan geçecek terpolin ile örtülmüş olmalıdır. Sözü geçen maddeler kapalı taşıtlarla taşınacak ise, taşıtın yeterince havalandırılmasının sağlanması gerekir.

Madde 5.08- SARNIÇLI TAŞITLA TAŞIMA: Bu gruba giren Flor (3°) ve asetilen eriyiği 13° hariç diğerleri sarnıçlı taşıtlarla taşınabilirler.

Madde 5.09- KÜÇÜK TİP ÖZEL KABLARLA TAŞIMA: Bu gruba giren karbon oksiklorür (fosgen) 8°a ve 11° de sözü geçen gaz maddelerinin küçük tip özel kablolarla taşınması yasaktır.

Flor, karbon oksiklorür ve 13° te belirtilen asetelin eriğinin küçük tip özel sarnıçlı kablolarla taşınması yasaktır. Küçük tip özel sarnıçlı kaplarla 1d grubunun diğer maddeleri, gaz tüplerinde taşınan maddeler gibi taşınırlar.

Madde 5.10- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Bu gruba giren tehlikeli maddeler yüklü tüp veya sarnıçlar taşıta dikkat ve itina ile yerleştirilirler. Atarak veya düşürülerek yükleme yapılmaz, tüp veya sarnıcın taşıt içerisinde dengeli kalabilmesi için geniş yüzünün taşıt tabanına gelecek şekilde istifi gerekir. 11° de sözü geçen gazları içeren tüpler dik ve araları tampon maddelerle tamponlanmış ve boşluksuz olarak taşıta yüklenirler.

Madde 5.11- Bu gruba giren ve sıkıştırılmış gazla ve sıvı gazların taşınmasında aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmelidir.

a- Kapalı taşıtlarda, muhtemel gaz sızıntılarını tutuşturmayacak nitelikte taşınabilir lamba kullanılmalıdır.

b- Taşıtın yüklenmesi, seyri ve boşaltılması sırasında taşıtın yakınında ve içinde sigara içilmesi ve yakılması yasaktır.

c- Sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gazların taşıta yükleme, boşaltma işlemlerinde görevli olan personelin herhangi bir sızıntı karşısında zehirlenmemeleri için maskeli çalıştırılması gereklidir.

Madde 5.12- Aşağıda gösterilen hususların aksine davranışlar yasaktır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

a- Hidrobromik asit gaz, Hidroflorik asit gaz, Hidrosülfürik asit, klorin, sülfüroz anhidrid veya nitros peroksit, karbon osiklorür, Hidroklorik asit gaz maddelerinin meskûn mahallerde depolanması, yüklenmesi ve boşaltılması için Mahalli Emniyet Makamlarından (Emniyet veya Jandarma) izin alınması gereklidir.

b- Yukarda sözü edilen izinin alınmış olması halinde tehlikeli maddeler aşağıda belirtilen şartlara göre istif edilirler.

1-Maddeler, karakterlerindeki farklılığa göre ayrı ayrı istif edilirler.

2- Maddelerin yüklenmesi, boşaltılması ve istiflerinde dik durumları korunacaktır.

Madde 5.13- TAŞITIN PARKI: 1d grubuna ait maddeleri taşıyan taşıtların meskûn mahaller içerisinde veya insan topluluklarının bulunduğu yerde park etmeleri yasaktır. Ancak, bütün emniyet tedbirleri alındıktan sonra Mahalli Emniyet Makamlarına (Emniyet veya Jandarma) belirli bir süre için izin verilebilir.

1e GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI:

Madde 5.14- TAŞIT DURUMU: 1e grubuna ait tehlikeli maddeler kapalı taşıtlarla taşınırlar. Kalsiyum karnbid 2° (a) sarnıç içinde olması halinde açık taşıtlarla taşınabilir.

Madde 5.15- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Sodyum, potasyum veya bunların karışımı ve kalsiyum karbid maddeleri sarnıçlı taşıtlarla taşınabilir.

Madde 5.16- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Topak halinde kalsiyum karbid 2° (a) ve kalsiyum silikat 2° (d) maddeleri, kapalı taşıtlarda yığın halinde taşınabilirler.

Madde 5.17- KÜÇÜK TİP ÖZEL SARNIÇ KABLARIYLA: 1e grubuna ait tehlikeli maddeler küçük tip özel sarnıç kablalarıyla da taşınabilirler. Ancak, aynı maddeler yeniden bu kablalarla taşınacak ise, kablalar, boş durumda dahi yabancı herhangi bir şeyin (özellikle suyun) giremeyeceği şekilde kapalı bulundurulmalıdır.

Madde 5.18- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Taşıt içine alevli veya elektrik arkı meydana getirebilecek metal yüzlü lâmba sokulmaz.

Taşıtların yükleme ve boşaltma, seyir ve park etmesi sırasında, yakınında veya içinde sigara içilemez veya herhangi bir nedenle ateş yakılamaz. Ambalajlar taşıt içine, sıkışmayacak, sarsılmayacak, darbelenecek ve yuvarlanmayacak şekilde istif edilmiş ve özellikle su ile temasa gelmeyecek şekilde korunmuş bulunacaklardır.

II. GRUBA GİREN MADDELERİN TAŞINMASI:

Madde 5.19- TAŞIT DURUMU:

a) Bu grubun 3° teki maddeleri kapalı ve 1° ve 3° teki maddeleri 25 şer kilogramlık paketler halinde ambalajlanmış olarak açık taşıtlarla taşınabilirler.

b) Bu sınıfın 4° deki maddesi kapalı, 10° daki maddesi kapalı veya yarı kapalı taşıtlarla taşınması gereklidir.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.20- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Bu sınıfın 1° deki fosfor maddeleri sarnıçlı taşıtlarla taşınmalıdır.

Madde 5.21- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Bu sınıfa ait 5° deki madde ile 6° a da sözü geçen rüzgâr esintilerinde uçuşan maddeler ve 10° daki maddeler yığın halinde topluca taşınabilirler.

Yukarda sözü geçen 5° ve 10° daki maddeleri taşıyan taşıtın kasası metal 6° a daki maddeyi taşıyan taşıtın kasası yarı kapalı ve metal olmalıdır.

Madde 5.22- KÜÇÜK TİP ÖZEL SARNIÇLI KABLARIYLA TAŞIMA: Normal fosfor (1°) küçük tip özel sarnıç kablalarıyla taşınamazlar.

Madde 5.23- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLCEK HUSUSLAR: Bu gruba giren 1° ve 3° deki maddelerin paketlerinin taşınmasında devrilme, çarpma, sarsılma gibi durumlara karşı korunmuş olması gereklidir.

Kolay tutuşan bir maddeyi, bu gruba giren maddelerle birlikte bulundurmak yasaktır.

Taşıt içinde alevli veya elektrik arkı meydana getirilebilecek metal yüzölçümü sokulamaz.

Taşıtın yüklenmesi, boşaltılması, park etmesi ve seyri sırasında sigara içilmesi ve herhangi bir nedenle ateş yakılması yasaktır.

Madde 5.24- YEDEK ŞOFÖR: Bu gruba giren 1°, 2°, 3°, 4° teki maddeleri taşıyan taşıtlarda yedek şoför bulundurulur.

Madde 5.25- İŞARET DÜZENİ: Bu gruba giren 1°, 2°, 3°, 4° te sözü geçen maddelerin dışında kalan maddeleri taşıyan araçlarda 4.05 maddede yazılı işaret düzeni aranmaz.

III a GRUBUNA GİREN MADDELERİN TAŞINMASI

Madde 5.26- TAŞIT DURUMU: Bu gruba giren 1°, 2°, 3° ve 5° te sözü geçen asetat aseton ve aseton karışımına ait sıvı maddeler kendi kablaları içinde, açık taşıtlarla taşınmalıdırlar.

Madde 5.27- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Bu grubun nitrometan (3°) maddesi hariç diğerleri sarnıçlı araçlarla taşınabilir.

Madde 5.28- KÜÇÜK ÖZEL KABLARLA TAŞIMA: Bu gruba giren maddeler kolay kırılır kablalar ile küçük tip özel kablalar içinde taşınamazlar. 1° de sözü geçen karbondisülfid'in küçük tip özel sarnıçlı kablalarla taşınması yasaktır. Bunun dışında III a grubunun maddelerinin taşınmasında iç basınçlara karşı emniyet sağlanması yönünden küçük tip özel sarnıçlı kablaların kullanılması uygundur. Küçük tip özel sarnıçlı kablalarla bu gruba giren maddelerin taşınması koşulları Yönetmeliğin 6.18 maddesinde belirtilmiştir.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.29- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Kolay patlayan maddeleri bu grubun maddeleriyle beraber bulundurmak, kapalı ve yüklü taşıtlara, herhangi bir buharlaşmayı yakacak nitelikte lâmba yaklaştırmak yasaktır.

Taşıtın yüklenmesi, boşaltılması park etmesi ve seyri esnasında sigara içilmesi veya herhangi bir nedenle ateş yakılması yasaktır.

Madde 5.30- PARK DURUMU: Bu gruba ait 4° teki maddenin dışında kalan diğer maddelerle yüklü taşıtların kontrol altında bulundurulmak koşulu ile meskûn yerlerde park etmeleri mümkündür.

4° teki madde ile yüklü taşıtların meskûn yerlerde park yapması yasaktır.

III b GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI

Madde 5.31- TAŞIT DURUMU: Bu gruba ait 4°, 5°, 6°, 8° ve 9° da sözü geçen maddeler, metal yapılı ambalajlar içinde olmak koşulu ile yarı kapalı taşıtlarla, bu durum dışında ise ancak kapalı taşıtlarla taşınabilirler.

Madde 5.32- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Bu gruba ait kükürt ve naftalin eriyikleri sarnıçlı taşıtlarla taşınmalıdır.

Madde 5.33- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Bu grubun 2°a, 11° ve 13° deki katı maddeleri yığın halinde topluca taşınabilir, 2° a da sözü geçen madde toprak halinde ise üstü açık taşınabilir. Bu durum dışında kapalı veya yarı kapalı taşıtlarla taşınmalıdır. 11° deki madde ise, kapalı ve gövdesi metal kasalı taşıtlarla veya yarı kapalı metal, üstü ateşe dirençli terpolin ile kapatılarak taşınırlar. 13° a ve 13° b deki maddeler de 11° deki maddelerin taşınması gibi taşınırlar. Ancak, terpolin kalın olmalıdır.

Madde 5.34- KÜÇÜK TİP ÖZEL KABLLARLA TAŞIMA: Ağaçtan imal edilmiş ve içi yağa dirençli bir madde ile astarlanmış küçük tip özel kabllarla bu grubun 13° te sözü geçen naftalin maddesi taşınabilir.

Madde 5.35- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Alevli veya elektrik arkı meydana getirmesi mümkün metal yüzlü lambalar, yüklü taşıt içine sokulamaz.

Taşıtın yüklenmesi, boşaltılması, park etmesi ve seyri esnasında sigara içilmesi veya herhangi bir nedenle ateş yakılması yasaktır.

Madde 5.36- YEDEK ŞOFÖR MECBURİYETİ: Bu gruba ait 6° da sözü geçen maddelerin 300 kilogramı aşan taşımalarında, taşıtta yedek şoför bulundurulur.

Madde 5.37- ELEKTRİK DONANIMI: Bu gruba ait 3° ten 7° ye kadar olan maddelerin dışında kalanlarını taşıyacak taşıtın elektrik donanımında, yönetmeliğin 7.01 maddesinde belirtilen koşullar aranmaz.

III c GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.38- TAŞIT DURUMU: Bu gruba ait 4°, 6°, 7° ve 8° de konu edilen maddeler üzeri terpolinle örtülü olmak şartıyla taşınabilirler.

Sözü edilen maddeler metal bir ambalaj içinde iseler terpolin kullanmaya gerek yoktur.

Madde 5.39- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Bu gruba giren 1°, 2° ve 3° de adı geçen maddeler sarnıçlı araçlarla taşınırlar.

Madde 5.40- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Bu gruba giren 4° ve 7° deki maddeler yığın halinde topluca taşınabilirler.

4° ve 5° teki maddeler metal kasalı taşıtlarda, ateşe ve suya dirençli terpolinle örtülü olarak, 6° ve 7° deki maddeler kapalı veya yarı kapalı taşıtlarla taşınabilirler. Yarı kapalı taşıtın üstü ateş ve suya dirençli terpolin ile örtülü olmalıdır. Bu yakıcı maddeler ağaç veya buna benzer yanıcı maddelerle temas etmemelidir. Taşıtın kasası ağaçtan yapılmış ise, temas yüzleri ateş ve suya dayanıklı olan madde ile kaplı olmalı ve ayrıca taban ve kenarları sodyum silikat veya buna benzer ağaç gövdenin ateşe dayanıklılığını artıracak, boya ile bir kat astarlanmış bulunmalıdır.

Yukarıda belirtilen maddelerin taşınmasından sonra taşıt bol su ile yıkanmalıdır.

Madde 5.41- KÜÇÜK TİP ÖZEL KABLLARLA TAŞIMA: Bu gruba giren 1° de adı geçen hidrojen peroksit solisyonunun, 20° de belirtilen tetranitro kolay kırılır kablrlarla, küçük tip özel kablrlar içinde taşınamaz. Metal küçük tip özel kablrlarla bu grubun 4° - 7° de belirtilen maddeleri taşınabilir, küçük tip özel sarnıçlarla, bu grubun 3° de belirtilen perklorik asit maddesi dışında kalan diğer akıcı maddelerinin taşınması yasaktır.

Perklorik asidin bu tip kablrlarla taşınması için Yönetmeliğin 6.31 maddesinde belirtilen şartların yerine getirilmesi halinde mümkündür.

Madde 5.42- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Bu gruba ait maddelerin ambalajları yatay konulmalı, akıcı cins maddelerin sarnıçları (varilleri) yuvarlanmayacak tarzda yerleştirilmelidir.

Kolay tutuşan herhangi bir maddeyi bu gruba ait maddelerin taşınmasında bulundurmak yasaktır.

Bu gruba giren 8° de açığı geçen İnorganik nitratlar, Barium Perklorid, Barium Peroksit, 9°b deki Barium nitrat, Barium klorat, kurşun nitrat ve 2° de adı geçen tetranitrometan maddelerinin taşınmasında yiyecek ve sağlıkla ilgili maddelerle birlikte bulundurulmaması gerekir.

Alevli veya elektrik arkı meydana getirebilecek metal lambalar ile taşıta yaklaşmak, taşıtın yüklenmesi, boşaltılması, park ve seyri esnasında sigara içmek veya herhangi bir nedenle ateş yakmak yasaktır.

IV a GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.43- TAŞIT DURUMU: Bu gruba giren 1° de adı geçen Hidrosyanik asit yüklü taşıtlar güneş ışınlarından, bir terpolinle (yükün en az 20 cm üstünden olmak suretiyle, Nisan-Ekim ayı arasındaki sürede) korunacaktır.

6° da adı geçen katı arsenik karışımı maddelerinin ambalajı ağaç veya mukavvadan olmayacaktır, emniyetli maddelerle ambalaj edilmiş olarak, kapalı veya yarı kapalı taşıtlarla taşınabilirler.

10° da adı geçen maddeler kapalı veya yarı kapalı; 15° ve 18° de belirtilen maddeler açık taşıtlarla taşınabilirler.

Madde 5.44- SARNIÇLI TAŞITLARLA: Bu grubun 2°, 5°a ve 17° de adı geçen akıcı maddeler sarnıçlarla taşınırlar.

4° deki maddenin sabit ve sökülebilir sarnıçlarla taşınması Yönetmeliğin 6.34 maddesinin 3. fıkrasında belirtilen koşullarla yapılır.

Madde 5.45- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: 14°b ve 18° deki maddeler yığın halinde topluca taşınabilirler. Bunlardan 14°b deki madde yarı kapalı, 18° deki madde ise açık taşıtlarla taşınırlar.

Taşıma görevi sonunda bu maddeleri yüklü taşıtlar, bol su ile tamamen temizlenecek tarzda yıkanılırlar.

Madde 5.46- KÜÇÜK TİP ÖZEL KABLLARLA TAŞIMA: Küçük tip özel kablarda içinde ve kolay kırılır kablarda ile bu grubun maddeleri taşınamaz.

Bu gruba ait tehlikeli maddelerin akıcı olanları anilin boyalı küçük tip özel sarnıç kablalarıyla taşınabilirler.

Madde 5.47- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Bu grubun 1° den 5° e kadar olan maddelerin Karayolları üzerinde ve meskûn yerlerde boşaltılması ve istifi kesin ve acil bir zaruret olmadıkça yasaktır.

Kesin zaruret halinde mahalli emniyet kuruluşundan izin alınmalıdır.

Herhangi bir sebeple şehir içinde sözü geçen maddelerin istifi gerekirse bunun için;

a) Madde ve nesneler tabii yapılarına göre tamamen ayrı ayrı bulundurulmalıdırlar.

b) Ambalajlar taşıttaki yükleme durumlarını aynen korumalıdırlar, devrik veya ters biçimde istif edilmemelidirler.

Bu gruba ait bütün maddeler yiyecek ve sağlık maddelerinden uzak olacak ve taşıt içinde bu maddelerle birlikte bulundurulmayacaklardır.

Madde 5.48- YEDEK ŞOFÖR: Bu gruba ait 1° den 5° e kadar olan maddelerin 250 kg.ından fazla ve diğer maddelerinin bir tonu aşan taşımalarında yedek şoförün bulunması zorunludur.

Madde 5.49- YÜKSEK ZEHİRLEYİCİ KURŞUN TETRAETİL MADDESİNİN TAŞINMASI: Kurşun tetraetil maddesinin her taşınmasında ve bu taşımanın yapıldığı boş taşıtlarda, gerekli emniyet tedbirleri için, aşağıda belirtilen

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

malzemeler bir kutu içerisinde ve şoför mahallinde, herhangi bir olaya karşı derhal kullanılabilecek biçimde bulundurmak zorunludur.

a) En az iki polivinil Klorid eldiven ve en az iki çift lastik veya polivinil Klorid iki çift çizme;

b) En az iki adet, 500 cm³ lük saf karbon için imal edilmiş gaz maskesi;

c) Bakalitten veya buna benzer maddelerden yapılmış etrafı hasır ile örülü ve içinde 1/2 kg. potasyum permanganat bulunan, en az 8 adet şişe;

d) Her biri 15 litre hacimli su geçirmez iki kova;

e) 50 metre ip;

f) DİKKAT TEHLİKE: TETRAETİL KURŞUN DÖKÜNTÜSÜ MASKESİZ, LASTİK ÇİZME VE ELDİVENSİZ YAKLAŞILMAZ kelimelerini içeren ikişer adet ikaz levhası,

e) Taşıma esnasında oluşabilecek herhangi bir olay karşısında ne yapılacağını belirten üç kopyalı talimatname,

Kutu üstüne aynen; “KURŞUN TETRAETİL TAŞINIRKEN OLUŞABİLECEK HERHANGİ BİR OLAY KARŞISINDA İÇİNDEKİLERİ KULLAN” ibaresi yazılacaktır.

Taşıtın herhangi bir yerine kurşun tetraetil bulaşır veya sızıntı yaparsa; taşıtın ön ve arka ile yanlarına “MASKESİZ, LASTİK ÇİZME VE ELDİVENSİZ YAKLAŞILMAZ” kelimelerini içeren levhalar konulacaktır.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Kurşun tetraetil yüksek zehirleyici, tahrip edici ve kolay tutuşucu niteliklerden ötürü, bu madde ile ilgili taşıma ve istif işlemlerinde aşağıda belirtilen hususlar eksiksiz yerine getirilmelidir.

1- Vücutta açık kalan deri kısımlarına herhangi bir sızıntının gelmesi önlenmelidir.

2- Solunum yolu ile buharından gelecek zararlara karşı korunulmalıdır.

3- Gaz maskesi, eldiven ve çizme emin bir durum hasıl oluncaya kadar bütün personelce kullanılmalıdır.

BİR OLAY KARŞISINDA YAPILACAK İŞLEM VE ALINACAK TEDBİRLER:

1- Yukarıda dikkat edilecek hususlar başlığı altında belirtilen tedbirler ile birlikte taşıt, mevcut iplerle 20 metre ön ve arkadan dışardan başkalarının yaklaşmasına karşı tecrit edilir. İplere, (f) fıkrasında belirtilen levhalar asılır.

2- Şişeler içindeki Potasyum Permanganat'tan bir şişe (1/2 kg.) 15 litrelik su içerisinde eritilerek, tehlikeli maddenin sızıntı yaptığı yere dökülür. İyi bir nötrleşmenin temini için bu işlem 2kg. Potasyum Permanganat harcanarak 4 defa tekrarlanır.

Taşıtın sızıntı veya döküntü olan yerden uzaklaşması mümkün ise, tehlikeli madde üstüne uzaktan petrol akıtılarak tamamen yakılması daha iyi bir temizleme usulüdür. Bu durumda, tehlikeli maddenin yakılarak nötrleştirilmesine çalışan personel gaz maskelerini uzun bir müddet çıkarmamalıdır.

3- Olayın başlangıcından itibaren yol her türlü trafiğe kapalı tutulacak ve ancak, tehlikenin geçmesi ve emniyetin sağlanması sonucunda yeniden trafiğe açılacaktır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

4- Bu konuda yardımcı olmak isteyenlere verilebilecek miktarda yedek, lastik çizme, eldiven ve maskenin taşıtta bulundurulması uygundur.

ÖNEMLİ UYARI: Kurşun tetraetil yüklü bir taşıtın kazaya uğraması halinde, durum bu maddeyi taşıtıran, mahallin Emniyet Teşkilâtına en seri imkânlarla haber vermelidir. Herhangi bir taşıtın kurşun tetraetil'e bulaşması halinde yetkililerce emniyetli durum sağlanıncaya kadar taşıttan uzak durulması sağlanmalıdır.

Taşıtın ağaçtan yapılı herhangi bir yerine kurşun tetraetil bulaşmış ise, o kısım tamamen sökülüp yakılmalıdır.

IV b GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI

Madde 5.50 Bu gruba giren radyoaktif maddelerin karayolu ile taşınması Başbakanlık Atom Enerjisi Komisyonundan gerekli izinin alınması ve bu Komisyonca tespit edilecek taşıma kurallarına uyulması ile mümkündür.

V GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI

Madde 5.51- TAŞIT DURUMU: Bu grubun 1° den 9° a kadar ve 11°, 14° - 21° - a2°, b, c, d, e, 32°, 33°, 34°, 35°, 37 ve 41-a da adı geçen maddeleri ambalajları içinde açık taşıtlarla, 13°, 15°, 21°-a 1, ve 31° de adı geçen maddeleri torba veya çuval gibi ambalajlarla kapalı veya yarı kapalı, 36° da adı geçen maddeleri (zırnık) tamamen kapalı taşıtlarla ve ambalajları hava sızdırmayacak şekilde çelik saç varil veya içi plastik madde ile kaplı çelik çemberli geçme tahtalı fiçilerde taşınacaktır. (17 Kasım 1969 tarih ve 13353 sayılı Resmi Gazete).

Yukarıda açık taşıtlarla, taşınabileceği belirtilen maddelerin kapalı veya yarı kapalı taşıtlarda taşınmaları aşağıda belirtilen şartlarla mümkündür.

a) Maddelerin sağlam yapılı metal ambalajlarda yuvarlanmayacak ve devrilmeyecek şekilde istifi gereklidir. Bunlardan 6° ve 37° deki maddelerin ambalajları 75 kg ın üstüne çıkmayacak ve ambalaj hacminin % 95 inden fazla yükleme yapılmayacaktır.

b) Kolay kırılır kablolarla taşımalarında kablolar aralarında tampon maddeleri doldurulduktan sonra mezkur kablolar ağaç veya diğer katı maddelerden yapılmış mahfaza ambalajları içerisinde taşınmalıdırlar.

c) 1°-f ve 33° te belirtilen akümülatör depoları ve,

d) Topak veya toz halinde 31° de belirtilen maddeler; kapalı veya yarı kapalı taşıtlarda taşınabilirler.

Madde 5.52- KÜÇÜK TİP ÖZEL KABLLARLA TAŞIMA: Bu gruba giren 1° den 7° ye kadar, 9°, 14°, 33° ve 41° de adı geçen maddeler küçük tip özel kablolarla taşınamazlar.

Küçük tip özel kablolar iç kısımları kurşunlu, kalın parafin boyalı veya katranlı mukavva ile örtülü olması koşulu ile 13° de sözü edilen bisülfatları yığın halinde, topluca taşımalarında kullanılabilirler.

Bu kablarda, 1°-e de sözü geçen kurşunlu sülfirik asit tortusunun taşınması yasaktır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 5.53- YIĞIN HALİNDE TAŞIMA: Bu grubun 1°-e ve 13° de adı geçen maddeleri kasasının, iç kısımları kurşun boyalı veya parafin mumu ile sıvanmış veya katranlı mukavva ile kaplanmış taşıtlarda topluca taşınmaları mümkündür. Örtülü taşıtlarda, örtü taşınan maddeye temas etmemelidir.

Madde 5.54- SARNIÇLI TAŞIMA: Bu gruba giren 1°-a dan (d) ye kadar, 2° den 7° ye kadar ve 9°, 14°, 21°-C, 21°d, 21°e, 23°, 32°, 34°, 35°, 37° ve 41° ve 11°a, 22° de adı geçen maddeler, Antimuan triklorür 12° ve antimuan pentaflorür 15°-b maddeleri sabit veya değişebilir sarnıçlarla taşınabilirler.

Bunlardan, 1°a dan d ye kadar, 2° den 7° ye kadar, 21°-b, 32°, 34°, 35° ve 11°-a, 22° de sözü geçen maddeler, antimuan triklorür 12°, antimuan pentaflorür 15 b de sözü geçen maddelerin küçük tip özel sarnıçlı kablolarla taşınmaları mümkündür.

Madde 5.55- YÜKLEMEDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR: Bu grubun, 2°-a ve 3°-a da adı geçen maddelerinin taşınmasında kullanılan ambalajlar dik durumda olmayacak, kaymayacak biçimde istif edilirler. Ambalajların kapağı üstte olacak ve taşımalarında firmasının kapaktaki mühür veya damgası korunacaktır.

Bu gruba giren maddelerin taşınmasında, kolay tutuşan nitelikte başka bir madde taşıtta bulundurulamaz.

Kolay kırılır kablolarla taşımalarında, kabloların, taşımının yaratacağı bütün zararlı tesirleri giderebilecek durumda istifi ev korunması gerekir.

2°-a ve 3°-a maddelerinin yükleneceği taşıt dikkatlice temizlenmiş ve yıkanmış olmalıdır.

Madde 5.56- ELEKTRİK DONANIMI: Bu gruba giren 2°-a ve 3°-a da adı geçen maddelerin dışında kalan maddeleri taşıyan araçlarda Yönetmeliğin 7.01 maddesinde sözü geçen koşullar aranmaz.

Madde 5.57- YEDEK ŞOFÖR: Bu gruba giren maddelerin kolay kırılır kablolarla 250 kg.mı aşkın taşımalarında veya 6°, 7°, 11°, 14°, 22°, 31°, 32° ve 37° de adı geçen maddelerin 3 tondan fazla taşımalarında yedek şoför kullanılması gereklidir.

BÖLÜM VI TEHLİKELİ MADDELERİN SARNIÇLI TAŞITLARLA TAŞINMASI

Madde 6.01- SARNIÇLARIN GENEL DURUMU: Sarnıçlı taşıtlarla tehlikeli maddelerin taşınabilmesi için, sarnıçların durumu aşağıda belirtildiği gibi olmalıdır.

a) Sarnıç ve üzerindeki kilit ve bağlantılar, taşınmanın dahi, doğal koşullarından meydana gelecek sarsıntı ve darbelere dayanıklı nitelikte bir malzemeden yapılmış olmalıdır.

b) Sarnıç, herhangi bir şiddetli darbe karşısında dahi, taşıt şasisinden kaymayacak ve konumunu değiştirmeyecek biçimde, sağlam olarak taşıta bağlanmış olmalıdır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Değişebilir sarnıçlar ve büyük tip özel sarnıçlarla da aynı koşullarla taşıma yapılabilir.

c) Sarnıçlar, kilit ve bağlantılarıyla birlikte, taşımanın doğal koşullarından veya iç bünyede meydana gelecek basınçlardan dolayı ayrılma, kaynak ve bağlantı yerinden kopma gibi durumlar göstermeyecek nitelikte olmalıdırlar.

d) Sarnıçlarda, doldurulan maddenin niteliklerine göre, yüklendiği zaman ile taşıma süresi içinde meydana gelen ısı değişimlerinden ötürü bir miktar boşluk bırakılarak taşımalar yapılmalıdır.

Sarnıçların iç basınçları iki şekildedir:

1- Sarnıç, içindeki maddeler dış hava basıncı ile temasta olup, sarnıç yüzeylerine yalnız taşıdığı maddenin basıncı mevcuttur.

2- Sarnıç, içindeki madde dış hava basıncıyla temasta olmayıp, zararlı iç basınçları karşılayabilecek biçimde yapılmıştır.

e) Sarnıca ait bütün bağlantılar, kapaklar, kilit ve temizlik için yapılmış boşaltma muslukları, taşımanın doğal koşullarından doğan şoklara dayanabileceği gibi, yeterince kullanışlı olmalıdır.

Ana ve diğer boşaltma, doldurma vanaları başkaları tarafından işletilebilecek tipte olmayacaktır.

f) Özellikle anormal sarsıntılar karşısında sarnıç bölümlerinde, bölümlerin parçalanmasını önleyecek birer emniyet tıpası bulunmalıdır.

g) Sarnıcın doldurma ve boşaltma düzenleri, sarnıç içindeki maddeyi yere sıdırmayacak ve atmosfer tarafından emilmesine imkân vermeyecek yapıda olmalıdır.

h) Her sarnıç veya bölümlerinde en az bir temizlik, boşaltma musluğunun bulunması gereklidir. Bu musluklar sarnıç içindeki bütün kalıntıları tamamen boşaltabilecek yetenekte olmalıdır.

ı) Sarnıçlar bölümlü olarak inşaa edilmişse, her bölümünün üstünde ayrı ve kapaklı baca deliği bulunacaktır.

Madde 6.02- SARNIÇ YAPIMINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR:
Özel koşullar dışında, sarnıçlar aşağıda belirtilen hususları kapsamalıdır.

a) Sarnıç, çelik levhalardan perçin veya kaynaklı olmalıdır. Sarnıç, yumuşak çelik malzemedan yapılmış ise, saç kalınlığı asgari 2,5 mm. olmalıdır. Herhangi başka bir metal ile yapılacak sarnıcın mukavemeti en a 2,5 mm.lik yumuşak çelik eşitliğinde olmalıdır.

b) Sarnıcın içi taşınacak madde özelliğine göre tamamen astarlanmış ve boyanmış, dışı oksidasyonlara karşı korunmuş olacaktır.

c) 1d grubuna giren tehlikeli maddeler dışında kalan akıcı maddelerin taşınmasında kullanılan sarnıçlar aşağıda belirtildiği gibi hidrolik basınç testine tabi tutulmalıdırlar.

1- Taşıdığı akıcı maddenin, 50 °C deki buhar basıncı, yoğunluğu su yoğunluğundan daha az olan maddeler için, suyun yapacağı basınçtan 2 metre su sütunu fazla, diğer akıcı maddeler için $\frac{2}{3} (D (3+H) - H)$ metre su sütunu fazla olması halinde, sarnıcın hidrolik basınç testine tabi tutulması gerekir. Bu şartlar

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

içerisinde bulunan sarnıçlar taşıyacağı akıcı maddenin 50 °C deki basıncının 1,5 katı bir hidrolik sızdırmalık testine tabi tutulmalıdır.

(Yukarıdaki formülde (D) taşınan akıcı maddenin özgül ağırlığını, (H) sarnıcın içindeki maddenin metre cinsinden yüksekliğini belirtmektedir)

2- Sarnıç sızdırmalığının kontrolü için, basınç testleri 6 yılda bir defa tekrarlanmalıdır.

3- Basınç testine tabi olan sarnıçların belirli bir yerinde test basıncı, tarih ve testi yapan müessesenin soğuk damgası bulunmalıdır.

4- Hidrolik basınç testi uygulanacak sarnıçlar, daha önce sarnıcı imâl eden müesseselerce aşağıda belirtildiği şekilde sızıntı deneyine tabi tutulacaktır.

Su ve taşıyacağı akıcı madde ile ayrı ayrı doldurularak statik sızıntı kontrolü yapılacaktır.

Hava basıncıyla sızıntı olup olmadığı, 0,25 kg/cm² lik hava basıncına tabi tutularak yapılacaktır.

Madde 6.03- SARNIÇLI TAŞITLARLA 1d GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI: Sarnıçlarla taşınmasına müsaade edilen bu gruba giren maddeler Yönetmeliğin 5.08 inci maddesinde belirtilmiştir.

Madde 6.04- UYGULAMA: Bu gruba giren 1° den 10° ye kadar ve 12° den belirtilen tehlikeli maddeleri taşımak için sarnıçlarda aranacak vasıflar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu grubun 4° de adı geçen maddesi, 5° de adı geçen kükürt dioksit ve T gazı, 6° ve 7° de belirtilen gazlar 8°a daki eter ve etilen oksit, 8°b, 9° daki gazları ve 10° da adı geçen klortriflor metan, maddeleri aliminyum halitalı sarnıçlarla taşınmazlar.

b) Bu gruba giren % 20 karbon dioksit karışımı oksijen sıkıştırılmış hava, %20 nitrojen ve % 80 oksijen karışımı gaz, fluorin, 3° de belirtilen nadir oksijen karışımı gaz, 5° deki nitrojen peroksit ve 9° da belirtilen nitro oksit gazlarının büyük tip sabit veya değişebilir sarnıçlarla taşınması ancak, en çok 60 kg/cm² basınç testine tabi tutulmuş dikişsiz veya emin biçimde kaynaklanmış sarnıçlarla yapılması mümkündür.

c) Bu gruba giren tehlikeli maddeleri taşıyacak sarnıçlar 30 m³ kapasite için en az 20 cm² lik bir serbest çıkış sahasına ve azami iki adet emniyet valfine sahip bulunmalıdır. Bu valfler, sarnıca uygulanan test basıncının %90 - %100 oranındaki basınçta otomatik olarak açılabilmelidirler.

Bu sarnıçlarda, ölü ağırlıklı veya çift ağırlıklı valfler kullanılmaz.

d) Sarnıca bağlı, pompa komprosör, sayaç ve hortumlar test basıncına dayanabilmelidirler.

e) 40 °C veya daha aşağı ısı altında nakli gerekli gazları taşıyacak sarnıçların imalatı çok titizlikle yapılmış olmalı ve bu ısı altında meydana gelecek şoklara karşı garantili bulunmalıdır.

f) 4° den 8°e kadar 12° de adı geçen gazların taşınmasında kullanılan sarnıçların hacim kapasiteler (% 1 toleransla) su doldurularak tespit edilmeli ve hiç bir surette bir kapasiteden fazla taşıma yapılmamalıdır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

g) Hidrofluorik (5°) taşınmasında kullanılacak sarnıçlar perçinli olmayacaktır. Kapak ve boruları sıvı seviyesinin üzerinde olacaktır.

Madde 6.05- POMPA VE KOMPRESÖRLER: Pompa ve kompresörler taşıtın motoruna mekaniksel tertibatla bağlı olarak çalışmalıdır. Bu durum dışında pompa ve kompresörler, bir elektrik motoruyla çalıştırılmakta ise, havanın içeriye nüfusu mümkün olmayacak şekilde, yalıtılmış olmalıdırlar.

Pompa, sabit hızlı santrafuj tipinde değilse anormal basınçlar altında tehlike yaratılmaması için, pompanın bir by-pase düzeni olmalıdır.

Kompresörler, sarnıçtaki maddenin bünyelerine nüfus etmemesi için emin şekilde korunmuş olmalıdır.

Madde 6.06- KAPAK VE KİLİTLİKLER: Bu gruba giren maddelerin taşınmasında kullanılan sarnıçların kapak ve kilitleri boşaltma ve doldurma zamanları hariç, her zaman sarnıçla direkt bağlantılı olarak kapalı ve kilitli olacaktır.

Madde 6.07 STATİK ELEKTRİKTEN KORUNMA: 1d grubuna giren sıvı gazların taşınmasında kullanılan taşıtların sarnıçları, doldurulmadan önce, doldurma ve boşaltma sonuna kadar meydana gelebilecek bir elektrik potansiyel arkından korunması için sarnıca bağlı bütün hortum, pompa gibi diğer bağlantılarıyla birlikte sarnıcın yere topraklanmış olması gerekir.

Madde 6.08- MOTOR VE EKSOZ: Motor, taşıt sarnıcından mümkün mertebe uzak ve ısınma, yanma gibi tehlikeler karşısında sarnıca zarar vermeyecek şekilde ayrılmış olacaktır.

EKSOZ, aynı şekilde sarnıçtan ayrılmış bir taşıtta emniyet sağlayacak durumda bulunacaktır.

Madde 6.09- BOŞ SARNIÇLAR: Bu gruba giren 1° den 10° kadar ve 12° de adı geçen maddeleri taşınmasında kullanılan sarnıçlar boş durumda iken kesin şekilde kapalı tutulacaktır.

Madde 6.10- SARNIÇLI TAŞITLARLA 1-e GRUBUNA AİT MADDELERİN TAŞINMASI: Sarnıçlarla bu gruba ait maddelerin taşınmasına müsaade edilenler Yönetmeliğin 5.15 maddesinde belirtilmiştir.

Madde 6.11- UYGULAMA: Sarnıçlar dışarıdan içersine nem sızdırmayacak biçimde yapılmış olmalıdır. Sodyum, potasyum ve bunların karışımını taşıyan sarnıçlar, taşıma süresince 50 °C den fazla ısınmayacak biçimde dış yüzeyi izole edilmiş ve yüklü durumlarda sarnıcın bütün kapak ve boşaltma muslukları hava ile sıkıştırılmış olarak kapatılacak ve maddelerin dış hava ile ilişkisi kesilmiş bulunacaktır.

Kalsiyum karpit maddesini taşıma gayesiyle inşaa edilmiş sarnıçların boşaltma ve yükleme kapakları içeriye herhangi bir sızıntıya meydan vermeyecek nitelikte olmalıdır.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 6.12- BOŞ SARNIÇLAR: Yukarıda adı geçen maddeleri taşımak için kullanılan sarnıçlar tekrar aynı madde ile yüklenecek iseler, boş durumda iken kapakları sıkı kapatılmış olmalıdır. Uzun zaman sonra tekrar doldurulacak sarnıçlar petrol veya parafin yağı ile dolu tutulmalıdırlar.

Madde 6.13- SARNIÇLI TAŞITLARLA II. GRUBA GİREN MADDELERİN TAŞINMASI: Sarnıçlarla bu gruba giren maddelerin taşınmasına müsaade edilenler, Yönetmeliğin 5.21 maddesinde belirtilmiştir.

Madde 6.14- UYGULAMA: Sarnıçlarla adi fosforun taşınması iki şekilde yapılır.

a) Koruyucu olarak suyun kullanılması:

Fosfor, üst yüzeyi en az 12 cm. yüksekliğinde bir su tabakasıyla örtülü olarak taşınır. (Sarnıçlarda bırakılacak boşluk, 60 °C sıcaklıkta bütün sarnıç kapasitesinin % 2 si oranında olacaktır.)

b) Koruyucu olarak nitrojenin kullanılması: Sarnıç en az 60 °C sıcaklıkta kapasitesinin en çok % 96 sı oranında fosforla doldurulduktan sonra, geri kalan kısım soğumadan sonra dahi atmosfer basıncından aşağı düşmeyecek biçimde nitrojen ile doldurulur. Sarnıç gaz sızdırmayacak biçimde kapatılır.

Madde 6.15- SARNICIN TEKNİK DURUMU: Normal fosfor taşınmasında kullanılan sarnıçlarda aşağıdaki koşullar aranır:

a) Sarnıç ısıtma aygıtı ile donatılmışsa, aygıt sarnıcın içine değil, dışına yerleştirilecektir. Ancak, fosforun çıkarılması için kullanılan boru ısıtma gömleği ile donatılacaktır. Bu gömleğin ısıtma düzeyini, fosforun sıcaklığının sarnıcın doldurma sıcaklığını aşmasını önleyecektir. Diğer borular sarnıcın üst kısmından başka bir yere yerleştirilmeyecektir. Ağızlar fosfor seviyesinin üzerinde olacak ve kilitlenir kapaklarla tamamen kapalı olacaktır.

b) Sarnıç, saç kalınlığı 10 mm. den aşağı olmayan çelik malzemeden yapılmış olacaktır.

c) Fosfor doldurulmadan önce sarnıç, en az 4,5 kg/cm² hidrolik basınca tabii tutulmalı ve durum, sarnıç tanıma plakasına yazılarak mühürlenmelidir.

d) Sarnıcın uygun bir yerinde seviye göstergesi bulunmalı, su ile taşıma yapılanlarda ayrıca su seviyesi işaretlenmiş olmalıdır.

Madde 6.16- BOŞ SARNIÇLAR: Fosfor taşınmasında kullanılan sarnıçlar boş bulundukları zaman:

a) Belirli bir basınç altında tamamen nitrojen ile dolu veya,

b) Sarnıç kapasitesinin % 96 sı kadar su ile dolu tutulmalıdır.

(Suyun kış aylarında donmaması için antifirizli olması gereklidir)

Madde 6.17- SARNIÇLARLA III a GRUBUNA GİREN MADDELERİN TAŞINMASI: Sarnıçlarla bu gruba ait maddelerin taşınmasına müsaade edilenler, Yönetmeliğin 5.28 maddesinde belirtilmiştir.

EK- 2 (Devam) Tehlikeli maddelerin karayolu ile taşınması hakkında yönetmelik

Madde 6.18- KÜÇÜK TİP ÖZEL SARNIÇLARIN DURUMU: Bu gruba ait petrol eteri, penton, etileter, metil formet, asetat, aseton ve aseton karışımını 5°, ihtiva eden maddelerin taşınmasında kullanılacak küçük tip özel sarnıçlar 4 kg/cm², diğer maddeleri taşımada kullanılan sarnıçlar 2 kg/cm² lik sızdırmazlık deneyine tabi tutulmalıdırlar. Deneyler her altı yılda bir tekrarlanmalıdır.

Madde 6.19- SARNIÇLARIN GENEL DURUMU: Sarnıçlar, çelik malzemelerden yapılmış, kilit ve kapakları sağlam içi ve dışı korozyon ve basınç etkenlerine karşı korunmuş olmalıdır.

Madde 6.20- SARNIÇ TİPLERİ: 1°, 2°, 3° ve 5° te adı geçen sıvı maddelerinin taşınmasında kullanılacak sarnıçlar aşağıda gösterilen tiplerden biri olmalıdır.

Tip a: Alev tutucu havalandırma düzeni ile donatılan, hava almaz şekilde mühürlenmiş ve sıvının akmasına izin vermeyecek şekilde yapılmış olan veya en fazla 0,25 kg/cm² lik içi basınç altında otomatik olarak açılan emniyet süpabı ile donatılmış sarnıçlar.

Tip b: Alev tutucu havalandırma düzenli 1.5 kg/cm² lik iç monometrelik basınç altında otomatik olarak açılan emniyet süpabı ile donatılmış sarnıçlar.

Tip c: Sarnıç yapısı, iç basınçlara dayanabilecek biçimde eksik veya kaynaklı olan sarnıçlar.

Madde 6.21- SARNIÇLARIN TANITIMI: Aşağıda belirtilenlerin sarnıç üzerinde bulundurulması gerekir.

- 1- Marka ve seri numarası,
- 2- Deney basıncı, (kg/cm² olarak)
- 3- Son deneyin yapıldığı yer, tarih ve soğuk damga, (Deneyi yapan müessesesinin)
- 4- Sarnıç kapasitesi, (m³ olarak)
- 5- Değişebilir veya büyük tip özel sarnıçlarla sarnıç darası (kg olarak)
- 6- "TEHLİKELİ MADDE" ifadesinin sarnıcın iki yanına belirli bir şekilde yazılmış olması;

Madde 6.22- TAŞIMADA KULLANILACAK SARNIÇ TİPLERİ: Sarnıçlarda taşınacak akıcı maddelerin, 50 °C deki buhar basıncı ancak 1, 1 kg/cm² ise Yönetmeliğin 6.20 maddesinde belirtilen a, b, c tipi sarnıçlarla, en çok 1, 75 kg/cm² ise b ve c tipindeki sarnıçlarla ve bu değerden fazla basınçlı maddeler yalnız c tipi sarnıçla taşınmalıdır.

EK-3 Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

14 Mart 2005 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 25755

Çevre ve Orman Bakanlığından:

Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar, İlkeler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, tehlikeli atıkların, üretiminden nihai bertarafına kadar;

- a) İnsan sağlığına ve çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesine,
 - b) Üretiminin ve taşınmasının kontrolünün sağlanmasına,
 - c) İthalinin yasaklanmasına ve ihracatının kontrolüne,
 - d) Yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların sağlanmasına,
 - e) Üretiminin kaynağında en aza indirilmesine,
 - f) Üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda, üretildiği yere en yakın mesafede bertaraf edilmesine,
 - g) Yeterli bertaraf tesisi kurulması ve bu tesislerin çevresel bakımdan sağlıklı bir şekilde kontrolüne,
 - h) Çevreyle uyumlu yönetiminin sağlanmasına,
- yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesi için hukuki ve teknik esasları kapsar.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, (EK 7) de tehlikeli atık olarak sınıflandırılan, (EK 5) te listelenmiş olan ve tehlikeli kabul edilen özelliklerinden birini veya birden fazlasını gösteren ve bu H3 ten H8'e kadar olan keza H10 ve H 11 bakımından ise (Ek 6) daki eşik konsantrasyonlarının üzerinde bir değere sahip atıkların üretimi, toplanması, geçici olarak depolanması, ara depolanması, taşınması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, ithali ve ihracatına ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükleri, alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri, tabi olunacak hukuki ve teknik sorumlulukları kapsar.

Yerli ve yabancı bayraklı gemilerin ve diğer deniz araçlarının normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların liman kabul tesislerine veya atık toplayıcı gemilere boşaltılması bu Yönetmelik kapsamı dışında olup, bu atıklar için 24/6/1990

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği tarihli ve 20558 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesi Hakkında Uluslararası Sözleşme (MARPOL 73/78) hükümleri uygulanır.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8, 11 ve 12 nci maddesi ile 15/5/1994 tarihli ve 21935 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Sınırlar Ötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesinin 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen terimlerden;

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Kanun: 2872 sayılı Çevre Kanununu,

Tehlikeli Atık: Bu Yönetmelikte tehlikeli atık, atık olarak ifade edilecektir. (EK 7) de (A) işareti ile gösterilmiş atıkların herhangi tehlikeli atık konsantrasyonuna bakılmaksızın tehlikeli atık sınıfına girerken, aynı listede (M) işareti ile gösterilmiş atıklar (EK 6) da verilen tehlikeli atıkların eşik konsantrasyonu üzerinde bir değere sahipse tehlikeli atıktır. Ayrıca doğal karakterleri yada oluşmalarına neden olan aktiviteye bağlı olarak (EK 3-A) da bulunan veya (EK 3-B) de bulunup (EK 4) de verilen maddeleri içeren atıkların, (EK 5) teki özelliklerden bir veya birkaçına sahip olmaları ve (EK 6) da verilen tehlikeli özellikleri göstermeleri durumunda tehlikeli atık olarak sınıflandırılan atıkları,

Bertaraf: (Ek 2) de yer alan işlemlerden herhangi birini veya birkaçını,

Bertaraf Tesisi: (Ek 2) de yer alan işlemlerden bir veya birkaçını yapmak üzere kurulmuş tesisi,

Atık Yönetimi: Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri,

Tehlikeli Atık Yönetim Planı: Atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlamak üzere hazırlanan kısa ve uzun vadeli program ve politikaları,

Acil Durum Planı: Tesiste ve taşıma işlemleri esnasında olabilecek kazayı sonuçlarıyla birlikte değerlendirerek kaza oluşumunda tesiste ve civarında yapılacak işlemleri ayrıntılı olarak belirleyen planı,

Üretici: (Ek 7) de yer alan faaliyetler sırasında tehlikeli atık üreten gerçek ve tüzel kişiler, atığı üretenin bilinmemesi durumunda ise bu atıkları zilyetliğinde veya mülkiyetinde bulunduran gerçek ve tüzel kişileri,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Bertaraf Eden: Atıkların bertaraf işlemini yapan veya yaptıran gerçek ve tüzel kişileri,

İhracatçı: İhracatçı devletin yetkisi altında atıkların ihracatını yürüten gerçek ve tüzel kişileri,

İthalatçı: İthalatçı devletin yetkisi altında atıkların ithalatını yürüten gerçek ve tüzel kişileri,

Transit Devlet: Atıkların sınırlar ötesi hareketi sırasında transit geçtiği veya geçmesini planlandığı devleti,

Yasadışı Trafik: Atıkların 47 nci maddede belirtildiği şekilde sınırlar ötesi hareketini,

Taşıyıcı: Yurtiçi ve yurt dışında atıkların taşınması işleminin tümünü veya bir bölümünü gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişileri,

Atıkların Sınırlar Ötesi Hareketi: İhracatçı, ithalatçı ve transit devletlerden en az birinde tehlikeli olarak görülen atıkların bir devletten başka bir devlete sevk edilmesini,

Bildirim: Atıkların sınırlar ötesi hareketinde, Ek 10 da yer alan bilgi, beyan ve formu kullanarak yapılan başvuruyu,

Atık Taşıma Formu: Üretici ve taşıyıcı tarafından ortak doldurulacak, üretim noktasından atık bertaraf tesisine kadar kayıt ve beyanları içeren, (Ek 9 A-B) de yer alan formları,

Atık Beyan Formu: (Ek 8) de yer alan formu,

Kompresibilite (Dpr): Mineral sızdırmazlık tabakasında ince taneli zemin sıklığını,

Ön Lisans: Bu Yönetmelik gereğince, atık bertaraf tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin bakanlıktan almaları gereken kuracakları tesisle ilgili her türlü plan, proje, rapor, teknik veri, açıklamalar ve diğer dokümanlara ilişkin tesisin projelendirilmesine ilişkin izni,

Geçici Çalışma İzni: Atık bertaraf tesisi işletmecisinin lisans başvurusu yaptığı anda işletme esnasında bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak çalıştığını belgelemesi için Bakanlıkça belirlenecek bir süre için tesise verilen izni,

Lisans: Bu Yönetmelik gereğince atık taşımacılığı yapmak isteyenlerin valilikten, atık bertaraf tesisi ve ara depolama tesisi kurmak isteyenlerin, konu ile ilgili yeterli uzman ve teknolojik imkanlara sahip olduğunu belirten belgeyi,

İnert Atık: Fiziksel, kimyasal veya biyolojik olarak önemli derecede herhangi bir değişime uğramayan, çözünmeyen, yanmayan, fiziksel veya kimyasal olarak reaksiyona girmeyen, biyolojik bozulmaya uğramayan veya temas ettiği maddeleri çevreye veya insan hayatına zarar verecek şekilde etkilemeyen ve toplam sızıntı kabiliyeti ve ekotoksitesi önemsiz miktarda olan, özellikle yüzey ve yeraltı suyu kirliliği tehlikesi yaratmayan maddeleri,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Ara Depolama: Atıkların geri kazanım ve nihai bertaraf tesislerine ulaştırılmadan önce atık miktarı yeterli kapasiteye ulaşınca kadar güvenli bir şekilde depolanmasını,

Geçici Depolama: Atıkların ara depolama, geri kazanım ve nihai bertaraf tesislerine ulaştırılmadan yada tesiste tekrar kullanmadan önce, atık üreticisi tarafından tesis içinde, tesis içinde uygun yer bulunmaması durumunda üreticiye ait uygun bir alanda güvenli bir şekilde depolanmasını,

Meskun Mahal: Üst ölçek planlarına uygun olarak imar planı ile belirlenmiş ve iskan edilmiş alanı,
ifade eder.

İlkeler

Madde 5 - Atıkların yönetimine ilişkin ilkeler şunlardır;

a) Her türlü atığın ithali, bu Yönetmeliğin 41 inci maddesinde belirtilen hükümler saklı kalmak kaydıyla yasaktır,

b) Atıkların kaynağında en aza indirilmesi esastır,

c) Atık yönetiminin her safhasında sorumlu kişiler, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek tedbirleri alırlar,

d) Atıkların yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı atık üreticileri, taşıyıcıları, bertaraf edicileri kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar. Adı geçen sorumluların, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır.

e) Atıkların yönetiminden kaynaklanan her türlü çevresel zararın giderilmesi için yapılan harcamalar kirleten öder prensibine göre atıkların yönetiminden sorumlu olan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanır. Atıkların yönetiminden sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre atıkların yönetiminden sorumlu olanlardan tahsil edilir,

f) Atıkların, Bakanlıktan lisans almış bertaraf tesisleri dışında üçüncü kişiler tarafından ticari amaçlar ile toplanması, satışı ve bertaraf edilmesi, diğer yakıtlara karıştırılarak yakılması yasaktır,

g) Atıklar fiziksel, biyolojik ve kimyasal ön işlemler haricinde kesinlikle doğrudan başka bir madde veya atıkla karıştırılamaz ve seyretilemez,

h) Bertaraf tesislerine tehlikeli atıkla karışık atık gelmesi durumunda öncelikle ayrıştırılmalıdır. Ayrıştırmanın mümkün olmadığı durumda atığın tamamı tehlikeli atık olarak bertaraf edilmelidir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

ı) Atıkların geçici depolanması işleminin atığı üreten tesis içinde yapılması esastır. Ancak tesis içinde uygun yer bulunamaması durumunda üreticiye ait, gerekli koşullara sahip uygun bir alanda geçici depolama yapılması mümkündür.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Bakanlığın görev ve yetkileri

Madde 6 - Bakanlık;

a) Kanun gereğince atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlayan program ve politikaları saptamak, bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, valiliklerden bölgesel yıllık rapor, izin, tesis kapatma onayı gibi her türlü bildirimini almak ve değerlendirmekle ve gerekli denetimleri yapmakla,

b) Bölgesel boyutta atık yönetim planı yapmak ve halkın bilgilenmesini sağlamakla,

c) Atıkların sınırlar ötesi taşınımı ve bertarafına ilişkin uluslararası çalışmaları yürütmek, ilgili bildirim ve taşımacılık belgelerini değerlendirmek, atık ihracatına ilişkin faaliyetleri onaylamak, uluslararası bilgi değişimini sağlamak, herhangi bir kaza durumunda diğer ülkeleri haberdar etmekle,

d) (EK 3) de ve/veya (EK 7) de (M) işareti ile yer alan, ancak tehlikeli atık olmadığı iddia edilen atıkların tehlikeli özelliklerden bir yada bir kaçını içerip içermediğinin akredite laboratuvarlar ve/veya uluslar arası kabul görmüş kuruluşlarca yapılan analizlerle üretici tarafından tespitini sağlamakla,

e) Bertaraf tesisleri yer seçimini onaylamak, bu tesislere ön lisans ve lisans vermek, bu faaliyetleri periyodik olarak denetlemek, bu tesislerde tutulan rapor ve edinilen bilgilere dayanarak ilgili yönetmeliklere aykırılık halinde gerekli cezanın uygulanmasını sağlamak ve lisansı iptal etmekle,

f) Bertaraf tesisine ilave tesislerin planlanması halinde, bertaraf tesisini denetlemek ve izin vermekle,

g) Atık bertaraf tesisleri için acil önlem planlarının hazırlanmasında genel ilke ve prensipleri belirlemekle,

h) Kapatılan bertaraf tesislerinin yirmi yıl boyunca denetlenmesini sağlamakla,

ı) Atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimine ilişkin teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamakla, yükümlüdür.

Mülkü Amirlerce Alınacak Tedbirler

Madde 7 – Mahallin en büyük mülki amiri;

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

a) İl sınırlarında atık yönetim planlarının mahalli çevre kurullarınca uygulanmasını sağlamakla,

b) Kurulacak bertaraf tesislerinin yer seçimiyle ilgili başvuruları mahalli çevre kurulunun görüşünü alarak Bakanlığa iletmekle,

c) Ayda bin kilogramdan fazla atık üreten Atık üreticisinin atıklarını nihai bertarafa kadar kendi alanlarında gerekli önlemleri alarak altı ayı geçmemek üzere geçici depolamasına izin vermekle ve bu faaliyetleri denetlemekle,

d) Atık taşıma formları ile ilgili olarak bu Yönetmelikle belirlenen işlemleri yerine getirmekle,

e) İl sınırları içinde faaliyette bulunan ve bu Yönetmelik kapsamına giren tesisleri tespit ederek Bakanlığa bildirmekle ve periyodik olarak denetlemekle,

f) İl sınırları içinde atık taşınması ile ilgili faaliyet gösteren firmalara ve araçlara taşıma lisansı vermek, bu lisansı kontrol etmek, iptal etmek veya yenilemekle,

g) İl sınırları içinde atık taşınması sırasında meydana gelebilecek kazalarda her türlü acil önlemi almak ve gerekli koordinasyonu sağlamak ve kaza raporlarını yıllık olarak değerlendiren Bakanlığa bildirmekle,

h) İl sınırları içinde bulunan atık ara depolama, geri kazanım tesisi ve/veya bertaraf tesislerinin Bakanlıkça verilen işletme lisansı belgelerindeki koşullar doğrultusunda işletilmelerini sağlamak, bu amaçla gerekli denetimleri yapmak, tesislerin işletme bilgi, belge ve teknik raporlarını düzenli olarak kontrol etmek, değerlendirmek ve Bakanlığa rapor etmek, tesisin lisans koşullarına uygun çalışmadığının tespiti halinde gerekli yasal işlemleri yapmak ve Bakanlığa bilgi vermekle,

ı) Tehlikeli atık bertaraf tesisi kurulması için belirlenen yer mücavir alan dışında ise, bu yerin imar planına işlenmesini sağlamakla,

j) Atık üreticisinin tesisinden kaynaklanan atıklara ilişkin hazırlamış olduğu atık yönetim planlarını onaylamakla,

k) Üreticilerin göndermekle yükümlü olduğu bir önceki yılın bilgilerini içeren atık beyan formunu değerlendirerek, ilde oluşan atık miktarı ve bilançosunu belirleyerek her yılın nisan ayında Bakanlığa göndermekle,

l) Atık üreticisinin ve belediyenin atık yönetim planlarını esas alan üç yıllık il tehlikeli atık yönetim planını hazırlayarak Bakanlığa rapor halinde sunmakla,

ilgili hususlarda gerekli tedbirleri alır.

Mahalli İdarelerce Alınacak Tedbirler

Madde 8 - Belediyeler, Büyükşehirlerde ise Büyükşehir Belediyeleri;

a) Evlerden kaynaklanan tehlikeli atıkların yönetimine ilişkin plan ve programlarını bu yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren altı ay içinde hazırlamakla ve kurulacak sistemi öneri halinde mahalli çevre kuruluna sunmakla,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

b) Atık üreticileri ve bertarafçıları ile beraber veya istemesi durumunda ayrı olarak atık bertaraf tesislerini kurmak veya kurdurmakla,

c) Atıkların bertarafına ilişkin tesisler ile ilgili plan ve projeler hakkında valiliğin uygun görüşü ile birlikte Bakanlığın onayını almakla,

d) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde faaliyette bulunan atık bertaraf tesislerinin inşası ve işletilmesinde bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülük çerçevesinde gerekli önlemleri almak veya aldırarak,

e) Atıkların taşınması ve bertarafı konusunda izin almış kişi ve kuruluşlar ile yapacakları sözleşmelerde bulunduğu ilin valiliğinin uygun görüşünü almak, yapılan faaliyetin söz konusu sözleşmelere uygunluğunu denetlemek ve bu konuda Bakanlığa bilgi vermek üzere bağlı olduğu valiliğe rapor vermekle,

f) Tehlikeli atık bertaraf tesisi kurulması için belirlenen yer mücavir alan içinde ise, bu yerin imar planına işlenmesini sağlamakla,

g) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde faaliyette bulunan ve tehlikeli atık üreten tüm tesislere inşaat ve işletme ruhsatı verilmesi aşamasında, tehlikeli atıkların bertarafının bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda sağlandığının tesis sahibi tarafından belgelenmesini sağlamakla,

h) Gerçek ve tüzel kişilerce kurulacak ortak atık bertaraf tesislerinin planlanması, inşaatı ve işletilmesi aşamalarında yapılacak çalışmalarını desteklemekle,

ilgili tedbirlerin alınmasını sağlar.

Atık üreticisinin yükümlülükleri

Madde 9 - Atık üreticisi;

a) Atık üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,

b) Atıkların insan sağlığı ve çevreye yönelik zararlı etkisini, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamakla, üç yıllık atık yönetim planını bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren altı ay içinde hazırlayarak valilikten onay almakla,

c) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, atıklarını tesislerinde geçici olarak depolaması durumunda valilikten izin almakla,

d) Ürettiği atıklarla ilgili kayıt tutmakla, atığını göndereceği lisanslı geri kazanım yada bertaraf tesisinin istemiş olduğu uluslararası kabul görmüş standartlara uygun ambalajlama ve etiketleme yapmakla,

e) (Ek 3) ve/veya (EK 7) de (M) işareti ile yer alıp (Ek 6) da belirtilen özellikleri içermediği öne sürülen atıklar için bu atıkların tehlikeli olmadığını akredite laboratuvarlar ve/veya uluslar arası kabul görmüş kuruluşlarca yapılan analizlerle Bakanlığa belgelemekle,

f) Atığın niteliğinin belirlenmesi için yapılan harcamaları karşılamakla,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

g) (Ek 8) de yer alan atık beyan formunu her yıl ocak ayında bir önceki yıla ait bilgileri doldurmak, iki ay içinde valiliğe göndermek ve (EK 7) de yer alan atık tanımlama kodunu kullanmakla ve bir yıl boyunca bir nüshasını saklamakla,

h) Atık depolanması veya bertarafının tesis dışında yapılması durumunda; (Ek 9 A-B) deki bilgileri içeren taşıma formunu doldurmak ve öngörülen prosedüre uymakla,

ı) Atık taşımacılığında mevcut uluslararası standartlara uymakla,

j) Atığı bertaraf tesisinin kabul etmemesi durumunda taşıyıcıyı başka bir tesise göndermekle veya taşıyıcının atığı geri getirmesini ve bertarafını sağlamakla,

k) Bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak atıkların bertaraf edilmesi amacıyla belediyelerle ya da gerçek ve tüzel kişilerle ortak atık bertaraf tesisleri kurmak ve gerekli harcamalara katkıda bulunmakla,

l) Atıklarını bu Yönetmelikteki esaslara uygun olarak kendi imkanları ile veya kurulmuş atık bertaraf tesisinde gerekli harcamaları karşılayarak veya belediyelerle yada gerçek ve tüzel kişilerle kurulacak ortak atık bertaraf tesislerinde bertaraf etmek veya ettirmekle,

m) Atıkların fabrika sınırları içinde tesis ve binalardan uzakta beton saha üzerine yerleştirilmiş sağlam, sızdırmaz, emniyetli ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun konteynırlar içerisinde geçici olarak muhafaza etmekle, konteynırların üzerinde tehlikeli atık ibaresine yer vermekle, depolanan maddenin miktarını ve depolama tarihini konteynırlar üzerinde belirtmekle, konteynırların hasar görmesi durumunda atıkları, aynı özellikleri taşıyan başka bir konteynıra aktarmakla, konteynırların devamlı kapalı kalmasını sağlamakla, atıklarını kimyasal reaksiyona girmeyecek şekilde geçici depolamakla,

n) Ayda bin kilografa kadar atık üreten üretici biriktirilen atık miktarı altı bin kilogramı geçmemek kaydı ile valilikten izin almaksızın atıklarını arazisinde en fazla yüz seksen gün geçici depolayabilir. Bu durumda herhangi bir tehlike halinde arazide önlem alabilmek için en az bir kişiyi görevlendirmekle ve bu kişinin, adını, telefonunu valiliğe bildirmekle,

o) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak bertaraf tesislerine gönderilmeden önce kendi atıklarını gerekli önlemleri alarak fiziksel, kimyasal veya biyolojik işlemlerle zararsız hale getirmek, bakiye atık oluşuyor ise uygun şekilde bertaraf tesisine götürmekle veya gönderilmesini sağlamakla,

p) Tesis içinde atıkların toplanması taşınması ve geçici depolanması gibi işlemlerden sorumlu olan çalışanların sağlığı ve emniyeti ile ilgili her türlü tedbiri almakla,

r) Kaza sonucu veya kasti olarak atıkların dökülmesi ve bunun gibi olaylar sonucu meydana gelen kirliliğin önlenmesi amacıyla, atığın türüne bağlı olarak olayın vuku

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

bulduğu andan itibaren en geç bir ay içinde olay yerinin eski haline getirilmesi ve tüm harcamaların karşılanmasıyla,

s) Kaza sonucu veya kasti olarak atıkların dökülmesi ve bunun gibi olaylar vuku bulduğunda valiliği bilgilendirmek ve kaza tarihi, kaza yeri, atığın tipi ve miktarı, kaza sebebi, atık bertaraf işlemi ve kaza yerinin rehabilitasyonuna ilişkin bilgileri içeren raporu valiliğe sunmakla,

t) Faaliyetlerine yönelik inşaat ve işletme ruhsatı alınması aşamasında, tehlikeli atıklarının bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda bertarafının sağlandığını belgelemekle,

yükümlüdür.

Bertaraf edenin yükümlülükleri

Madde 10 - Bertaraf eden;

a) Bertaraf tesislerini bu Yönetmelikte belirlenen standartlara uygun olarak teşkil etmekle ve proje halinde iken ön lisans almakla,

b) Projeye uygun olarak kurulan tesisi işletmek ve kapandıktan sonra kontrollerini yapmak için lisans almakla,

c) Bakanlığın plan değişikliği talep etmesi yada şartlı izin vermesi durumunda bu şartlara uymakla,

d) Personel eğitimini yapmak, acil önlem planlarını hazırlamak, atık yönetimi ile ilgili işletme kayıtlarını tutmak ve bu kayıtları beş yıl süre ile tesiste bulundurmakla,

e) İşletme planını her yıl Bakanlığa sunmakla,

f) Atığın tesise girişinde bertaraf işleminden önce atığın fiziksel ve kimyasal analizini yapmakla, atığın taşıma formunda belirtilen atık tanımına uygunluğunu tespit etmekle,

g) Tesisin işletilmesi ile ilgili her bölümün işletme planını yaparak uygulamakla,

h) Tesisin risk taşıyan bölümlerinde çalışan personelin her türlü güvenliğini sağlamak, altı ayda bir sağlık kontrollerini yaptırmak ve bu bölümlere izinsiz olarak ve yetkili kişilerin dışında girişleri önlemekle,

ı) Acil önlemlerle ilgili eğitimli personel bulundurmak ve acil durum söz konusu olduğu zaman Bakanlığa bilgi vermekle,

j) Kabul ettiği atığın taşıma formunu imzalamak ve otuz gün içinde üreticiye göndermekle,

k) Atık taşıma formu ile ilgili olarak üretici ile arasında uyuşmazlık çıkması halinde, bu uyuşmazlık giderilemezse on beş gün içinde, uyuşmazlığı Bakanlığa bildirmekle,

l) Taşıma formu olmaksızın atık kabul etmesi halinde Bakanlığa bilgi vermekle,

m) Tesisin işletilmesi ile ilgili Bakanlığın öngördüğü işleri yapmakla,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

n) Tesisin kapatılması için kapatma planı yaparak yüz seksen gün önceden Bakanlığa bildirmekle,

o) Tesisin kapatılmasından sonra 37 ve 40 ıncı maddelerde öngörülen işleri yapmakla,

p) Atık üreticisi tarafından bertaraf tesislerine ödenecek atık bedelini, atık kategorileri ve bertaraf yöntemlerine göre, bertaraf tesisinin bulunduğu bölgede yer alan illerin sanayi odaları temsilcileri, sanayi odalarının bulunmadığı illerde ticaret ve sanayi odaları temsilcileri ile birlikte belirlemekle,

r) Faaliyetleri hakkında atığın tesise kabul tarihi, atığın kaynağı, miktarı, taşınım türü ve bertaraf/geri kazanım yöntemi gibi bilgileri içeren yıllık raporlarını valiliğe göndermek ve 5 yıl boyunca saklamakla,

yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Taşıma İle İlgili Hükümler

Atıkların taşınması

Madde 11 - Atıkların taşınması bu iş için lisans almış kişi ve kuruluşlarca taşınan atığın özelliğine uygun araçlarla yapılır. Aynı araçta aynı kap içinde taşınacak atığın kod numarası aynı olmak zorundadır.

Araçlarda taşıma formu bulundurma zorunluluğu

Madde 12 - Taşıma işlemi yapılacak araçlarda atık taşıma formu bulundurulması zorunludur. Taşıma Formları atık üreticisi tarafından ilgili valilikten temin edilir. (Ek 9-A) ve (Ek 9-B) de yer alan atık taşıma formlarından (A) formu mavi, (B) formu pembe, (C) formu beyaz, (D) formu yeşil, (E) formu sarı renktedir. Atık üreticisi ve taşıyıcı tarafından ülke içi taşımada (Ek 9-A) da yer alan (A), (B), (C), (D) formları, uluslararası taşımada ise (Ek 9-B) de yer alan (A), (B), (C), (D), (E) formları doldurulur ve valiliğe başvurulur. (A), (C) ve (E) formları iki nüsha olmalıdır.

Bu formlardan;

a) (D) formu taşıma başlamadan önce, atık üreticisinde kalır, üretici tarafından valiliğe gönderilir,

b) (A), (B), (C), (E) formları taşıma esnasında bulundurulmak kaydı ile taşıyıcıya verilir,

c) (E) formu uluslararası taşımada, taşıyıcı tarafından gümrük çıkışında Bakanlığa bir nüshası gönderilmek üzere gümrük memuruna teslim edilir,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

d) (A) , (B) ve (C) formu taşıyıcı tarafından atık bertaraf tesisi sorumlusuna imzalatılarak, (A) ve (B) formları atıkla birlikte teslim edilir. (C) formu ise taşıyıcıda kalır, bir nüshası üreticiye teslim edilir,

e) (A) ve (B) formu atık bertarafından sorumlu kişi veya kuruluş tarafından imzalanarak alınır. (A) formunun bir nüshası bertarafçı tarafından net miktarlar, bertaraf yeri ve tarihi form üzerine doldurulduktan sonra Bakanlığa gönderilir,

f) (B) formu net miktarlar, bertaraf yeri ve tarihi form üzerine doldurulduktan sonra bertaraf eden tarafından üreticiye gönderilir.

Gönderilen ve alınan tüm taşıma formları üç yıl süre ile saklanmak ve denetimlerde yetkili idarelerce istendiğinde hazır bulundurulmak zorundadır.

Atık taşıyıcılarının lisans alma zorunluluğu

Madde 13 - Atık taşımak isteyen gerçek ve tüzel kişiler tehlikeli atık taşıma lisansı almak üzere (EK 18) de yer alan bilgi ve belgelerle , valiliğe başvurmak zorundadır. Lisans, başvuran firmaya ve araca verilir. Lisans alan firma 11/7/1993 tarihli ve 21634 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliğinin (Ek 4) de yer alan tehlikeli atık işaretlerini araçlarında kullanmak zorundadır. Bu hükümler sadece kara taşıtları için geçerlidir. Deniz, hava ve demiryolu taşımacılığı için bu amaçla uygulanan ulusal ve uluslar arası kabul görmüş taşımacılık kuralları uygulanır. Taşımanın karayolu ile yapılması halinde, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda tehlikeli maddelerin karayoluyla taşınmasına ilişkin hususlar doğrultusunda, ilgili valilikten alınacak taşıma lisansının yanı sıra, şehirler arası taşıma faaliyetlerinde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca Ulaştırma Bakanlığından yetki belgesi almak zorundadır. Lisans üç yıl için geçerlidir ve bu süre sonunda yenilenmesi gerekir. Lisans alan ancak taşımacılıkta öngörülen standartlara uymayan firmaların lisansları valilikçe iptal edilir.

Lisanslı araçla taşıma muafiyeti

Madde 14- Kullanılmış lastikler ile (Ek 7) de 09 01 Fotoğraf Endüstrisi Atıkları başlığı altında yer alan gümüş içeren sabitleştirme banyolarının ve bu Yönetmelik kapsamında olan ancak toplamı elli kilogramı geçmeyen atıkların taşınmasında bu Yönetmeliğin 11, 12, ve 13 üncü madde hükümleri uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Atıkların Geri Kazanımı ve Bertarafına İlişkin Hükümler

Genel esaslar

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Madde 15 - Atıkların geri kazanılması ve tekrar kullanılması esastır. Atıkların alternatif hammadde olarak kullanılmalarına ilişkin teknik ve idari hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Atıkların geri kazanılmasının ve tekrar kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda atıklar, çevre ve insan sağlığına zarar vermeden bertaraf edilir. Bertaraf sistemleri (Ek 5) deki tehlikeli kabul edilen atıkların özelliklerine ve uygun teknolojilere göre seçilir. (Ek 2) de verilen tüm bertaraf ve geri kazanım işlemlerini gerçekleştirmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan ön lisans ve lisans almakla yükümlüdür.

Bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde kurulmuş nihai bertaraf tesisleri kurulduğu zaman meskun mahal dışında ise ve meskun mahale mesafesi bin metreden fazla ise, valilik/ belediye tarafından imar planlarında değişiklik yaparken meskun mahale olan mesafeyi dikkate almakla yükümlüdür. Ancak ömrü dolmuş tesisler için bu sınır geçerli değildir.

Geri kazanım

Madde 16- Atıkların ekonomiye katkı sağlamak ve nihai bertarafsa gidecek atık miktarının azaltılması amacıyla geri kazanılması esastır. Atıkların geri kazanımında (Ek 2-B) de verilen işlemlerden herhangi biri uygulanır. Tehlikeli atık geri kazanım işleminden sonra elde edilen ikincil hammaddenin ürün niteliğinde olduğunun akredite laboratuvarlar ve/veya uluslar arası kabul görmüş kuruluşlarca yapılan analizlerle belgelenmesi zorunludur. Geri kazanım işlemi sonucunda bakiye atık oluşuyor ise, bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde bertarafı sağlanmalıdır.

Fiziksel, kimyasal ve biyolojik ön işlemler

Madde 17 - Atıklar, değerlendirilmesi, düzenli depolanabilmesi veya çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için fiziksel, kimyasal veya biyolojik işlemlere tabi tutulurlar. Tehlikeli atığın bu işlemler sonucunda inert hale getirildiğinin veya (EK 5) te verilen tehlikeli kabul edilen atıkların özelliklerini taşımadığının veya (Ek 11-A) ya göre tehlikesiz atık olarak depolanabilirliğinin belgelenmesi zorunludur. Bu işlemler sonucunda bakiye atık oluşuyor ise, bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde bertarafı sağlanmalıdır.

Derine enjeksiyon

Madde 18 – Pompalanabilir nitelikteki sıvı atıklar jeolojik ve hidrojeolojik açıdan uygun olan kuyulara, tuz kayaçlarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyon işlemi ile bertaraf edilebilir. Bu yöntem ile atığı bertaraf etmek isteyen gerçek ve/veya tüzel kişiler alanın uygunluğunun belirlenmesi veya tespiti amacıyla fizibilite raporu

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
hazırlatıp Bakanlığa sunmak ve izin almakla yükümlüdür. Derine enjeksiyon işlemine ilişkin hususlar Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Sürekli depolama

Madde 19- Terkedilmiş kapalı maden ocaklarında atıkların konteynırlar içinde depolanması mümkündür. Bu yöntem ile atığı bertaraf etmek isteyen gerçek ve/veya tüzel kişiler ocağın uygunluğunun belirlenmesi veya tespiti amacıyla üniversite , kurum/kuruluşa fizibilite raporu hazırlatıp Bakanlığa sunmak ve izin almakla yükümlüdür. Sürekli depolama işlemine ilişkin hususlar Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Yakma

Madde 20 – (EK 7) de yer alan tehlikeli atıkların yakılması sırasında uyulması gereken esaslar ve limit değerler:

a) Tesislerde yanma odasına bağlı bir son yanma bölümünün bulunması, yakma fırınındaki ilk bölme sıcaklığının en az 900 °C de tutulması, sıcaklığın sürekli kaydedilerek kontrol edilmesi, son yanma bölümünde ek bir brülörün bulunması, sıcaklık alt sınırın altına düşünce brülörün otomatik olarak devreye girmesi, bu bölümde en düşük yakma sıcaklığının 850°C, %1'den fazla halojenli organik içeren maddelerde ise 1100 °C ve alıkoyma süresinin en az iki saniye olması zorunludur. Bu brülörler, yakıcının çalışmaya başlatılması veya durdurulması sırasında yakıcı sıcaklığının düşmesinin neden olacağı tam olmayan yanmayı önlemek amacıyla kullanılır.

Yakma tesisinde;

1) Sistemin işletmeye alınmasında gerekli minimum yakıcı odası sıcaklığına erişinceye kadar,

2) İstenen minimum yakıcı sıcaklığı elde edilinceye kadar,

3) Yakıcıdan çıkan emisyonların, emisyon limit değerleri altında tutulması için kullanılan ekipmanlarda bir arıza meydana geldiği zaman,

tehlikeli atık beslemesini durdurmak için bir sistemin olması zorunludur.

Tehlikeli atıkların yakıldığı tesisler, mümkün olduğunca tam yanmanın sağlanabileceği şekilde işletilmelidir. Bunu sağlamak için bazen uygun tekniklerle atık ön işlemlerinin uygulanması gerekebilir. Yakma tesislerinden oluşan ısı mümkün olduğunca geri kazanılmalıdır.

b) Yakma tesisinde işletme sırasında yanma gazındaki Karbon monoksit (CO) için aşağıda verilen limit değerler aşılmaz.

1) Yanma gazında günlük ortalama değer olarak; 50 mg/m³,

2) Yanma gazında 10 dakikalık ortalama değerler olarak alınan tüm ölçümlerin en az % 95'inde; 150 mg/m³,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

3) Yanma gazında herhangi bir 24 saat zaman aralığı içinde yarım saatlik ortalama değerler olarak alınan tüm ölçümlerde; 100 mg/m³.

c)Yakma tesisleri, baca gazlarında aşağıdaki emisyon limitlerini geçmeyecek şekilde tasarlanır, donatılır ve işletilir. Yanma gazları kontrollü bir şekilde baca yardımıyla atmosfere atılır. Tesisin baca yüksekliği, 7/10/2004 tarihli ve 25606 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Endüstriyel Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği göre tasarlanır ve uygulanır. Yakma tesisleri baca gazlarında aşağıdaki emisyon limit değerleri aşılmaz.

1) Günlük ortalama değerler:

Toplam toz	10 mg/m ³
Toplam organik karbonla ifade edilen gaz ve buharlı organik maddeler	10 mg/m ³
Hidrojen Klorür (HCl)	10 mg/m ³
Hidrojen Florür (HF)	1 mg/m ³
Kükürt dioksit (SO ₂)	50 mg/m ³
Azot monoksit ve azot dioksit (NO ₂) olarak	200 mg/m ³

2) Yarım saatlik ortalama değerler:

Toplam toz	30 mg/m ³
Toplam organik karbonla ifade edilen gaz ve buhar halinde organik maddeler	20 mg/m ³
Hidrojen Klorür (HCl)	60 mg/m ³
Hidrojen Florür (HF)	4 mg/m ³
Kükürt dioksit SO ₂	200 mg/m ³
Azot monoksit ve azot dioksit (NO ₂ olarak)	400 mg/m ³

3) Minimum yarım saatlik ve maksimum sekiz saatlik bir örnekleme sürecinde tüm ortalama değerler:

Kadmiyum ve bileşikleri (Cd olarak) Talyum ve bileşikleri (TI olarak)	>>	Toplam 0.05 mg/Nm ³
Cıva ve bileşikleri (Hg olarak)		Toplam 0.05 mg/m ³
Antimon ve bileşikleri (Sb olarak) Arsenik ve bileşikleri (As olarak) Kurşun ve bileşikleri (Pb olarak)	>>	Toplam 0.5 mg/ m ³

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Krom ve bileşikleri (Cr olarak)		
Kobalt ve bileşikleri (Co olarak)		
Bakır ve bileşikleri (Cu olarak)		
Mangan ve bileşikleri (Mn olarak)		
Nikel ve bileşikleri (Ni olarak)		
Vanadyum ve bileşikleri (V olarak)		
Kalay ve bileşikleri (Sn olarak)		

Aşağıdaki emisyonların sürekli ölçümleri yapılacaktır:

Toplam toz

Karbon monoksit (CO)

Hidrojen Florür (HF)

Hidrojen Klorür (HCL)

Oksijen, basınç ve sıcaklık

Bu ortalama değerler, ilgili ağır metal emisyonlarının gaz ve buhar şeklinde olanlarıyla beraber metal bileşiklerini de kapsamaktadır. Ölçümlerle ilgili teknikler (EK 15) de verilmektedir.

d) Dioksin ve furan emisyonları en ileri tekniklerle azaltılır. Minimum altı saat ve maksimum sekiz saatlik örnekleme süresinde ölçülen tüm ortalama değerler 0.1 ng/m^3 limit değerini aşmamalıdır.

Bu limit değer dioksin ve furan izomerleri konsantrasyonlarının toplamı olarak tarif edilir ve bu toplam (EK 16) da belirtildiği şekilde hesaplanır.

Baca gazı ölçümlerinin (b), (c) ve (d) bentlerindeki emisyon limit değerlerine uygunluğunu karşılaştırmak için ölçüm sonuçları; sıcaklık $273 \text{ }^\circ\text{K}$, basınç $101,3 \text{ kPa}$, % 11 oksijen ve kuru gaza göre standartlaştırılır.

Deneme yakması

Madde 21 - Bir atık yakma tesisinin işleticisi lisans almadan önce, tesiste yakılacak atığı analiz etmek ve atık besleme hızına bağlı olarak ortaya çıkacak emisyonların ve atık suların ilgili standartları sağladığını ispat etmek amacıyla deneme yakması yapmakla yükümlüdür.

Tesis işleticisi deneme yakmasına başlamadan önce, deneme yakması planını hazırlar ve Bakanlık onayına sunar. Deneme yakması, deneme yakması planı Bakanlıkça onaylanmadan başlatılamaz.

Bakanlıkça onaylanan deneme yakması planı doğrultusunda ilgili yönetmeliklerde yer alan standartlar ve esaslara uyulduğunun ispatı amacıyla Bakanlık temsilcilerinin katılımı ile deneme yakması gerçekleştirilir. Yapılan deneme yakması sonunda bir rapor hazırlanarak onaylanmak üzere Bakanlığa gönderilir. Farklı özelliklerdeki atıkların

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

bertarafının yapılacağı ticari yakma tesisleri için deneme yakmasında, yüksek klor bileşeni, yüksek kül bileşeni, en düşük yanma ısısı gibi en olumsuz koşullar esas alınır.

Deneme yakması planı ve raporu Bakanlıkça oluşturulacak teknik komisyon tarafından değerlendirilir. Ancak Bakanlık tarafından uygun kriterlere sahip olduğu tespit edilen atıkların, ticari atık yakma tesisleri dışında, gereken yakma sıcaklığına haiz tesislerde, ek yakıt yada alternatif yakıt olarak kullanılmasının talep edilmesi durumunda, bu tesisler için hazırlanacak deneme yakması planları ve raporları Bakanlık tarafından değerlendirilir. Bu tesislerde atıkların alternatif veya ek yakıt olarak kullanılmalarna ilişkin teknik ve idari hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Yakma tesislerinde kapasite artırılması veya izin alınan atıkların haricinde atık yakılması söz konusu olduğunda yeni bir deneme yakması yapılması ve deneme yakması raporunun hazırlanarak Bakanlık onayına sunulması zorunludur.

Düzenli depo tesisleri

Madde 22 - Depolama işlemi sırasında alınan önlemlerin yeterli olduğu veya atığın özelliği sebebi ile depolama işleminde çevrenin olumsuz yönde etkilenmeyeceğinin ispat edilmesi hallerinde, atıklar depolanabilir veya bu amaçla depo tesisi kurulmasına izin verilebilir. Bu durumda da (Ek 11-A) da belirtilen sınır değerler aşılamaz. (Ek 11-A) da belirtilen çeşitli parametrelerin sınır değerlerinin sağlanmaması halinde atıklar, fiziksel, kimyasal veya biyolojik işlemlere tabi tutulduktan ve (Ek 11-A) da belirtilen değerler sağlandıktan sonra düzenli depo tesisinde depolanır. Depo tesisine gidecek olan atıkların % 65'den fazla su içermesi yasaktır.

Tehlikeli atıklar evsel katı atıklardan ayrı olarak işleme tabi tutulur ve depolanır.

Tek tür atık depo tesisleri

Madde 23 - Ön işleme rağmen (Ek 11-A) da belirtilen depolanabilme kriterlerini sağlamayan tek bir atık türü veya birbirine yakın özellikteki atıklar özel depo tesisinde depolanabilir. Bu durumda, atığın çeşidine bağlı olarak, Bakanlık, depo tesisleri için istenen asgari şartların yanında başka şartlar istemeye yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ara Depolama ve Arıtım Tesisleri ile İlgili Hükümler

Ara depolama tesisleri

Madde 24 – Nihai bertaraf veya geri kazanım için uygun yer bulunamaması durumunda ya da bertaraf / geri kazanım tesislerine ulaştırılmadan önce atık miktarının yeterli kapasiteye ulaşması amacıyla atıklar ara depolarda depolanabilir. Bu depolarda

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

bekleme süresi bir yılı aşamaz. Ancak bu süre zorunlu hallerde Bakanlık izni ile uzatılabilir. Ara depolama tesisleri için Bakanlıktan ön lisans ve lisans alınması zorunludur. Ara depolama tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, (Ek 13) de yer alan bilgi ,belgeler ve diğer dokümanlarla birlikte Bakanlığa başvurur.

Ara depolama ve işleme tesislerinde;

- a) Giriş, depolama ve çalışma kısımları,
- b) Yangın söndürme sistemleri,
- c) Boruların, hazne ve kapların temizlenmesi için temizleme sistemleri,
- d) Taşan ve dökülen atıkların toplanması için yeterli absorban, nötralizan, bulunur.

Herhangi bir kaza halinde derhal müdahale edilebilmesi için atık taşıyan borular ile depolama konteynırlarının yer üstüne tesisi zorunludur. Kirli su kaçağının mümkün olduğu tesis bölgelerinde, kirli suyun yer altına sızması ve etrafındaki toprakları kirletmemesi için gerekli sızdırmazlık tedbirleri alınır.

Bölgeden atılan yıkama ve benzeri atık sular ayrı olarak toplanır ve 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan sınır değerlere uygun şekilde arıtılır. Bu tür arıtma tesislerinde üretilen arıtma katıları ve çamurları bu Yönetmelik kapsamında bertaraf edilir.

Ara depolama tesisi dizaynına ilişkin hususlar Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.

Atıkların tesis içinde taşınması

Madde 25 - Katı veya sıvı haldeki atıklar için atığın ve işletmenin özelliğine göre uygun konteynır ve taşıma şekilleri işletmeler tarafından belirlenir.

Kapların üzerine atığın çeşidi, kaynağı, miktarı ve depolama tarihi ile ilgili bilgiler açık olarak yazılır.

Tesis içinde alınacak güvenlik önlemleri

Madde 26 - İşleme tabi tutulacak veya geçici olarak depolanacak atıklar, özel yerlerde kap veya hazneler içinde; uygulanacak fiziksel, kimyasal, biyolojik işlemler ve yakma işlemlerine göre ayrı ayrı ve birbiri ile kimyasal reaksiyona girmeyecek şekilde atık kod numarasına göre depolanır.

Ara depo veya işleme tesislerinin bekletme haznelerinin çürümelere ve aşınmalara dayanıklı olması ve gerekli emniyet ve kontrol sistemlerini ihtiva etmesi zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

Bertaraf Tesislerine Lisans Verilmesi ile İlgili Hükümler

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Bertaraf tesislerine ön lisans verilmesi

Madde 27 - Atık bertaraf tesisi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, kuracakları tesisle ilgili her türlü plan, proje, rapor, teknik veri, açıklamalar ve diğer dokümanlarla birlikte Bakanlığa başvurur.

Bu başvurularda;

a) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu belgesi veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararının,

b) Tesisin kanun, yönetmelik ve diğer hukuki ve teknik düzenlemelerde istenen şartları yerine getirebileceğini gösterir fizibilite raporunun,

c) Planlanan tesise ait uygulama ölçeğinde her türlü mühendislik proje ve raporlarının,

d) (Ek 13) de belirtilen bilgi ve belgelerin, bulunması zorunludur.

Bakanlık projeleri inceler, uygun gördüğü takdirde ön lisans verir. Ancak, ön lisans projeye verildiğinden, ön lisans ile faaliyete başlanamaz ve hiçbir şekilde atık alımı yapılamaz.

Bertaraf tesislerine geçici izin ve lisans verilmesi

Madde 28 - Atık bertaraf tesisi kurmak, işletmek ve kontrolünü yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan lisans almak zorundadır. Atık bertaraf tesislerine lisans verilmesi aşamasında (Ek 14) de verilen bilgi ve belgeler talep edilir. Bertaraf tesisinde, birden fazla ünitenin olması halinde, farklı birimler için ayrı ayrı lisans alınır. Birbirini tamamlayan ve benzer teknoloji kullanan kompleks tesis üniteleri, lisans alma açısından tek ünite sayılır.

Atık bertaraf tesisi işletmecisi Bakanlığa lisans başvurusu yaptığında işletme esnasında bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak çalıştığını belgelemek amacıyla Bakanlıkça belirlenecek bir süre için tesise geçici çalışma izni verilir. Tesis bu izin süresince Bakanlığın denetimi altında faaliyet gösterir. Bu izin bir yılı geçmeyecek şekilde uygulanır. Tesisin geçici çalışma izni süresince ön lisansta belirtilen işletme şartlarını sağlayamaması durumunda, durum düzeltilinceye kadar tesisin faaliyeti durdurulur.

Ön lisans verilen tesisin, projesi ve şartnamesine uygun olarak yapıldığının Bakanlık koordinasyonunda oluşturulacak komisyonca yerinde tespit edilmesi, işletme planının değerlendirilip uygunluğunun tespit edilmesi ve geçici çalışma izni süresinde tesisin işletme koşullarını sağlayabildiğine karar verilmesi halinde Bakanlıkça tesise işletme lisansı verilir. Bu lisans üç yıl süre ile geçerlidir, gerekli durumlarda uzatılabilir veya şartlı verilir. Lisans devredilecek ise, Bakanlığa başvurulur ve idari izinler yenilenir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Geçici çalışma izni veya işletme lisansı almış olan bertaraf tesisleri işletmecileri tesisin işletme koşulları, tesisle ilgili ölçümler ve mevzuata uygun çalıştığına ilişkin bilgi ve belgeleri içeren raporları Bakanlığın belirleyeceği periyotlarda Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.

Lisans iptali

Madde 29 - Bakanlıkça yapılan denetimlerde, tesisin lisansa uygun olarak çalıştırılmadığının, mevzuatta istenen şartların sağlanmadığının, tesisle ilgili ölçümlerin düzenli olarak yapılmadığının veya kaydedilmediğinin tespit edilmesi halinde, işletmeciye, tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesi için aksaklığın önemine ve kaynağına göre bir ay ile bir yıl arasında süre verilir. Bu süre sonunda yapılan kontrollerde aksaklığın devam ettiği tespit edilirse tesisin faaliyeti geçici olarak durdurulur veya lisansı iptal edilir.

Bertaraf tesislerine inşaat ruhsatı verilmesi

Madde 30- Atık bertaraf tesislerine inşaat ruhsatı vermeye;

a) Belediye hudutları ve mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde mahallin en büyük mülki amiri,

b) Belediye hudutları ve mücavir alan sınırları içindeki yerlerde belediyeler, Büyükşehir belediyesi olan yerlerde Büyükşehir belediyeleri, yetkilidir.

Bertaraf tesisine işletme ruhsatı verilmesi için Bakanlığın uygun görüşünün alınması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Düzenli Depolama Tesisleri İnşaatı ve İşletilmesi

Yer seçimi

Madde 31 - Düzenli depolama tesisleri, karstik bölgelerde, içme, kullanma ve sulama suyu temin edilen veya edilecek olan yeraltı suları koruma bölgelerinde, taşkın riskinin yüksek olduğu bölgelerde, birinci sınıf tarım arazileri, özel çevre koruma alanları ve milli parklarda kurulmaz, kurulmasına ve işletilmesine izin verilmez.

Depolama tesislerinin yer seçiminde, seçilecek yerin jeolojik, hidrolojik, jeoteknik özellikleri, yeraltı su seviyesi ve yeraltı suyu akış yönleri, mevcut ve planlanan meskun mahal ile diğer yapılaşmalar, akaryakıt, gaz ve içme-kullanma suyu naklinde kullanılan boru hatları, deprem kuşakları ve tektonik koruma bölgeleri ile diğer zemin hareketleri, toprak özellikleri ve kullanım durumu, hakim rüzgar yönü, trafik durumu dikkate alınır. Depolama alanında gerilim hatları bulunamaz. Depolama tesislerinin en yakın meskun

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
mahale mesafesi bin metreden az olamaz. Depolama tesisi yeri seçiminde yer altı suyu akış yönü dikkate alınır.

Depo zemini

Madde 32 - Depolama tesisinin oturacağı zemin doğal olarak sıkışmış ve kalınlığı en az üç metre ve kompresibilitesi (Dpr) % 95'den büyük olmak zorundadır ve maksimum yeraltı su seviyesine mesafesi beş metreden az olamaz.

Uzun süreli çevre emniyeti

Madde 33 - Depolama tesislerinin bulunduğu alanlar depo hizmet süresini doldurduktan sonra yirmi yıl süre ile denetlenir ve en az elli yıl süre ile iskana açılmaz.

Depo tabanının teşkili

Madde 34- Depo tabanı, sızıntı suyunun yeraltı suyuna karışmasını önleyecek şekilde düzenlenir. Bunun için mineral sızdırmazlık tabakası (kil) ile plastik geçirimsizlik tabakası birlikte kullanılır. Bu malzemelerle eşit düzeyde geçirimsizliği sağlayacak diğer malzemeler de bu amaçla kullanılabilir. Bu tabanı oluşturulurken geçirimsizlik katsayısı (permeabilitesi) $k \leq 1 \times 10^{-9}$ m/sn. ve kalınlığı en az 5 metre olan kil'e eşdeğer geçirimsizlik sağlanması gerekmektedir. Mineral sızdırmazlık tabakası ile kullanılacak diğer yapay geçirimsizlik malzemelerinin yeterli teknik kriterlere ve spesifikasyonlara haiz olduğunun ulusal ve uluslararası standartlara (CE, ISO; DIN, TSE ve benzeri) göre uygun olduğunun ön lisans sürecinde Bakanlığa belgelenmesi zorunludur.

Teşkil edilecek taban için örnek olarak (Ek 12-A) da şematik kesit verilmiştir. Bu örneğe göre tabii zemin üzerine yerleştirilen malzeme kil ise sızdırmazlık tabakasının kalınlığı en az 0.90 metredir. Bu tabaka en fazla 0.30 metre üç tabaka halinde sıkıştırılarak döşenir. Bu tabakanın üstüne serilen plastik geçirimsizlik tabaka kalınlığı (HDPE) en az 0.25 cm.dir. Plastik tabakanın korunması ince kum ve benzeri bir malzeme ile sağlanır. Bu koruyucu kalınlığı en az 0.10 metredir. Depo tabanına balık sırtı şeklinde bir form verilir ve tabanın boyuna eğimi % 3'den, enine eğimi de % 1'den küçük olamaz.

Dren sistemi teşkili

Madde 35 - Atık deposunda oluşan sızıntı suları, geçirimsiz tabaka üzerine döşenen drenaj sistemi ile uzaklaştırılır. Nihai geçirimsizlik katsayısı $k=1.10^{-4}$ m/s' den küçük olamaz. Depo tabanında yeteri kadar dren borusu, ana toplayıcılar ve bacalar bulunmalıdır.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Toplanan sızıntı suyu, 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde öngörülen deşarj limitlerini sağlayacak şekilde arıtılır.

Depo tesislerine dolgu yapılması

Madde 36 - Depo gövdesinde depolanacak atıkların ve çıkan sızıntı sularının birbiri ile çevreye ve ortama zarar verecek reaksiyon meydana getirmemesi ve dolguların bunu temin edecek şekilde yapılması esastır. Bunun için bazik ve asidik reaksiyon gösteren atıkların ayrı hücrelere depolanması ve sızıntı sularının ayrı ayrı toplanması zorunludur.

Atık hücrelerinin üzeri bir örtü malzemesi ile kaplanır, dolgu süresince girebilecek yağmur suyu miktarını azaltacak önlemler alınır ve depo sahasının yağmur suyu ile dolması önlenir. Hücre, atık ile ilk seferde dolmaz ise, ara örtü olarak kil ve plastik örtü ile örtülerek, benzer türden atıklarla depolanacak şekilde hazırlanır. Dolgu çalışmaları sırasında, şev stabilitesini ve araçlarla makinelerin kolayca manevra yapabilmelerini sağlamak için atığın oluşturduğu eğim 1/3 olacak şekilde yapılır. Atığı getiren araçların geçişleri drenaj sistemine zarar vermeyecek şekilde planlanır.

Koku ve toz çıkaran atıkların çevreyi olumsuz yönde etkilemesini önleyecek şekilde önlemler alınır.

Depo tesisi işletmecileri, depo tabanının işlevini yapıp yapmadığını, yüzey ve sızıntı suyunun miktar ve özelliklerindeki değişimleri, depo gövdesi içindeki sıcaklık değişimlerini ve gövdedeki oturmayı devamlı olarak ölçer. Bu konuda hangi kriterlerin hangi aralıkla ölçüleceği ve ölçüm yöntemleri belirlenerek, işletme planı ile birlikte Bakanlığa lisans başvurusu sırasında sunulur. Bakanlık lisans değerlendirmesi sırasında projede bu yönde değişiklik yapabilir, kabul edebilir veya kısmen kaldırabilir.

Yıllık işletme raporlarında bu ölçümler ayrıntılı olarak bulunmak ve istendiğinde işletmeciler tarafından Bakanlığa sunulmak zorundadır.

Depo tesisi üst örtüsünün teşkili

Madde 37- Depo tesisine dolgu işlemi tamamlandıktan sonra, dolgu üst depo gövdesi yüzeysel su girmeyecek şekilde sızdırmaz hale getirilir. (Ek 12-B) de yer alan tabakaların özellikleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Atık üstündeki ilk örtü tabakası homojen ve kohezyonsuz zeminden teşkil edilir ve tabaka kalınlığı 0.5 metre den az olamaz,

b) Depo gövdesinden gaz çıkışı söz konusu ise gaz dren sistemleri yerleştirilir,

c) Sızdırmazlık temini için mineral sızdırmazlık tabakası (kil) ile plastik geçirimsizlik tabakası birlikte kullanılır. Bu malzemelerle eşit düzeyde geçirimsizliği sağlayacak diğer malzemeler de bu amaçla kullanılabilir. Bu tabanın geçirimsizlik

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
katsayısı (permeabilitesi) $k=1 \times 10^{-9}$ m/s' den büyük olamaz. Mineral sızdırmazlık tabakası ile kullanılacak diğer yapay geçirimsizlik malzemelerinin yeterli teknik kriterlere ve spesifikasyonlara haiz olduğunun ulusal ve uluslar arası standartlara (CE, ISO; DIN,TSE ve benzeri) göre uygun olduğunun ön lisans sürecinde Bakanlığa belgelenmesi zorunludur.

- d) Drenaj tabakası geçirimsizlik katsayısı $k=1 \times 10^{-4}$ m/s'den küçük olamaz,
- e) Depo üst yüzeyinin nihai eğiminin en az % 5 ve eğer plastik tabaka üzerinde sürtünmeyi artırıcı ilave özellikte maddeler yoksa en fazla % 15 olması zorunludur,
- f) Sızdırmaz tabaka üstüne serilen tarım toprağı bitki çeşidine bağlı olarak değişmekle birlikte, kalınlığı bir metreden az olamaz,
- g) Tarım toprağında erozyonu önlemek için gerekli önlemler alınır,
- h) Kapatılan sahanın civarında yeterli sayıda açılan izleme kuyuları ile gaz ve sızıntı suyu ölçümleri aylık periyotlarla yapılır. Kayıtlar muhafaza edilir.

Atık kabulü

Madde 38- Depo tesisinde uygun bir kayıt tutma, laboratuvar, veri toplama, işletme ünitesi bulunur. Sahaya atık getiren bütün araçların taşıma formları ve atıklarının analiz sertifikaları, gerektiğinde yeniden analiz yapılarak atık kod numaralarına göre kontrol edilir. Hangi atığın hangi hücreye depolanacağı atık taşıma formlarının üzerine yazılır. Kayıt belgelerine atık niteliği de işlenir.

Düzenli depo tesislerinin işletilmesi

Madde 39- Depo tesislerine gelen atıkların kontrolünde;

a) Atıkların depo tesislerinde depolanabilmesi için (Ek 11-A) da belirtilen depolanabilme şartları aranır. Bu sınır değerleri aşan atıklar ön işleme tabi tutulduktan sonra depolanır. Ön işleme rağmen bu değerleri sağlayamayan atıklar tek tür atık depo tesisinde depolanır.

Bu atıkların analizi (Ek 11-B) de yer alan TS, DIN ve ISO standartlarına göre yapılır. Depolama tesisinin işletmesi, bertarafçı tarafından hazırlanan işletme planına göre yürütülür. Atık bertarafçısı, tesisteki her bir ünite için ilgili işletme planını, tesisin işletmeye geçebilmesi için Bakanlığa sunar ve uygun görüldüğü takdirde lisans verilir. İşletme planında önerilen bir değişiklik uygulanmadan önce Bakanlığın onayına sunulur.

b) İşletme planında aşağıdaki hususlar yer alır;

- 1) Tesiste işletme planının uygulanmasından sorumlu personelin adı, soyadı, görevi, unvanı,
- 2) Tesise kabul edilecek atıkların türü ve bertaraf kapasitesi,
- 3) Atıklara uygulanacak ön işlemler ve bertaraf metotları,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

4) Atık taşıyan araçların park edileceği, yükleneceği ve boşaltılacağı sahalar ile ilgili bilgiler,

5) Acil durum planları, ilgili sorumlu personel,

6) Tesisin çalışma saatleri.

c) Atık depo alanında aşağıdaki hususlara uyulur;

1) Çalışanlar baret ve tabanı takviyeli ayakkabı giyer,

2) Tesis çalışırken her ay, kapandıktan sonra altı ayda bir izleme kuyularından ölçüm yapılır,

3) Depo sahasındaki araçların tekerlekleri, yıkama banyosundan geçirilir.

Bertaraf tesisinin kapatılması

Madde 40 - Bertaraf eden, tesisin kapatılmasından en az yüz seksen gün önce;

a) Tesisinin kapatılması ile ilgili fizibilite etüdünü,

b) Atıkların, sızıntı sularının yağmur sularına ve yeraltı sularına ve/veya atmosfere olası karışımını kontrol eden ölçüm izleme sistemine ilişkin planını,

c) Tesiste yer alan ünitelerin her birinin ne şekilde kapanacağı ile ilgili planını,

d) Tesisin aktif olduğu süre boyunca saha içinde bulunan atıkların envanterini,

e) Tesiste kalan atıkların, analiz, taşıma ve bertaraflarına ilişkin tüm metotların ve kapatmada kullanılacak yöntemlerin ayrıntılı tanımı ve uygulanabilir planlarını,

f) Araç ve malzemenin temizlenmesi, topraktan alınan numuneler ve test metotlarına ilişkin raporları,

g) Atıklarla kirlenmiş malzemelerin bertaraflarına yönelik planları,

Bakanlığa sunar.

Bertaraf eden, Bakanlıktan kapatma planı onayı almadan ve kapatma sonrası gereken çevre koruma işlemlerini gerçekleştireceğine dair taahhütname vermeden tesisi kapatamaz. Kapatma işleminden sonra bertaraf edenin sorumluluğu devam eder, ölçüm izlemeye ilişkin raporlarını yirmi yıl süreyle her yıl sonunda Bakanlığa iletir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Atıkların Sınırlar ötesi Taşınımı

Atıkların ithali

Madde 41- Atıkların, serbest bölgeler dahil Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girişi yasaktır. Ancak, sektör itibari ile ekonomik değere haiz atıkların ithal izinleri yayımlanacak tebliğler doğrultusunda verilir.

Serbest bölgelerdeki faaliyetler sonucu ortaya çıkan atıkların geri kazanılması ve/veya bertarafı amacıyla bölgede uygun tesis bulunmaması durumunda atık üreticisi firmanın talebi üzerine serbest bölge müdürlüğü başkanlığında valilik, gümrük, gümrük

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği muhafaza müdürlüğü işletici veya bölge kurucu ve işleticisi ve atık üreticisi firma temsilcilerinden oluşan bir komisyonun uygun görüşünü müteakip serbest bölge müdürlüğünce Bakanlıktan alınacak onaya istinaden bu atıklar bölgeden çıkarılır.

Komisyonu aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler sunulacaktır.

- a) Atıkların serbest bölge içindeki bir üretim ve/veya tüketim faaliyeti sonucu ortaya çıktığına ilişkin belge,
- b) Atığı oluşturan faaliyetin türü, atık tür ve miktarı,
- c) Atıkların geri kazanımı veya bertarafı amacıyla gönderilecek olan tesisten alınacak valilik onaylı atık kabul yazısı,
- d) Bakanlık gerekli gördüğü takdirde ilave teknik bilgi ve belgeler isteyebilir.

Kullanılmış lastiklerin karkas niteliğinde olanları Dahilde İşleme Rejimi kapsamında sadece Bakanlıktan lisans almış işletmeler tarafından geri kazanımı amacıyla ülkemize girişinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Atıkların ihracı

Madde 42 - Atıklar;

- a) Ülkemizde atıkların bertarafı için gerekli teknik kapasiteye sahip tesislerin bulunmaması halinde,
 - b) Söz konusu atıkları ithalatçı devletin yetkili otoritesinin kabul etmesi durumunda,
- ihraç edilebilir.

Bu durumda, atıkların sınırlar ötesi taşınımına izin verilmeden önce transit devletlerin ve atığı ithal edecek devletin yazılı onayları Bakanlıkça alınır.

Bilgi verme yükümlülüğü

Madde 43 - İhraç edilecek atıklar için (Ek 10) da yer alan bildirim formu iki nüsha halinde ihracatçı firma tarafından doldurularak Bakanlığa iletilir. Bakanlıkça, bildirim formunun ithalatçı devletin ve transit devletlerin yetkili makamlarına gönderildiği tarihten itibaren altmış gün içinde yazılı onay verilmezse ihracat işlemi başlatılamaz.

Transit devlete bildirim yükümlülüğü

Madde 44- Ülkemizin transit devlet olması halinde, Bakanlığa (Ek 10) da belirtilen şekilde taşımanın planlandığı tarihten en az altmış gün önce bildirimde bulunulması zorunludur. Bakanlık söz konusu transit taşıma işlemine şartlı veya şartsız izin verebilir, izin vermeyi reddedebilir veya en geç altmış gün içinde bildirimde bulunan taraftan bilgi isteyerek yazılı cevabını bildirir.

Bakanlığın izni alınmadan transit geçiş yapılmaz, ulusal yetki alanımız içinde atık yükü limbo yapılamaz ve aktarılamaz.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Atıkların uluslararası taşınımında uygulanacak usul ve esaslar

Madde 45- Atıkların uluslararası taşınımında uygulanacak usul ve esaslar şunlardır;

a) Taşıyıcı, (EK 9-B) de belirtildiği gibi doldurulan taşıma belgesini, atıkların taşınımına başladığı andan itibaren nihai bertaraf yerine kadar, taşıma süresince yanında bulundurmak ve bu belgeyi istendiğinde güvenlik ve taşıma ile ilgili makamların incelemesine sunmak zorundadır,

b) Atıkların sınırlar ötesi taşınımından sorumlu olan şahıslar, söz konusu atıkların teslim edilmesi veya teslim alınması sırasında taşıma belgesini imzalamakla yükümlüdür,

c) Bertaraf eden, söz konusu atıkları teslim almış olduğunu ve işlemin bildirimde belirtildiği şekilde tamamlandığını gösteren belgeyi ihracatçıya ve Bakanlığa iletmekle yükümlüdür. İhracatçı bu belgeyi alamadığı takdirde Bakanlık kanalıyla bu durumu ithalatçı devlete bildirir,

d) Atıkların sınırlar ötesi taşınımında uluslararası paketleme, etiketleme ve taşıma standartlarına uyulur,

e) Atıkların sınırlar ötesi taşınımının bu Yönetmeliğe göre tamamlanamadığı durumlarda, ihracatçı devlet, ithalatçı devletin bilgi verdiği tarihten itibaren doksan gün içinde veya ilgili devletlerin mutabık kalacakları başka bir süre içinde geri almayı temin eder.

Genel bildirim

Madde 46 - İhracatçının bir yıllık süre için genel bir bildirimde bulunmasına izin verilebilmesi için;

a) Sevk edilecek atıkların cinsi, kesin miktarı veya periyodik listesi gibi Bakanlığın isteyeceği bilgilerin bulunması,

b) Atıkların aynı fiziksel ve kimyasal özellikleri taşıması,

c) İhracatçı devletin aynı gümrük giriş-çıkış kapısını kullanması,

d) Atıkların aynı bertaraf tesisine sevk edilmesi, zorunludur.

Yasadışı trafik

Madde 47- Atıkların taşınmasında;

a) Bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken bildirimlerde bulunulmaması,

b) Yetkili otoritenin bu Yönetmelik ile belirtilen izninin bulunmaması,

c) Yetkili otoritenin izninin hileli veya yalan beyan sonucu elde edilmesi,

d) Belgelerin içeriğine tümüyle veya kısmen uymadan ülke yetki alanına girilmesi,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

e) Uluslararası sözleşmelere ve bu Yönetmeliğe aykırı olarak atıkların bertaraf, boşaltım ve/veya nakil aracıyla birlikte terk edilmesi, durumlarında atıkların taşınımı yasadışı trafiktir.

İhracatçı, kendisine yasadışı trafik hakkında bilgi verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde veya ilgili devletlerin mutabık kalacağı başka bir süre içinde, atıkların ihracatçı veya üretici ya da ihracatçı devletin kendisi tarafından ülkesine iadesini temin edecektir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hükümler

Özel atıklar

Madde 48- Bu Yönetmeliğin (Ek 7)'de, (01) başlığı altında yer alan maden atıkları, (13) başlığı altında yer alan yağ ve sıvı yakıt atıkları, (16 06) başlığı altında yer alan kullanılmış pil ve aküler, (18) başlığı altında yer alan insan ve hayvan sağlığı ve/veya bu konulardaki araştırmalardan kaynaklanan atıklar ile kullanılmış lastiklerin toplanması ,taşınması, işlenmesi ve bertarafına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Cezai hükümler

Madde 49 - Bu Yönetmelik hükümlerine aykırılık halinde 2872 sayılı Çevre Kanununun 15 ve 16 ncı maddelerinde belirtilen merciler tarafından gerekli işlemler yapılır ve 26 ncı maddedeki yaptırım uygulanır. Kanunun 24 ncü maddesindeki merciler tarafından 20, 21 ve 23 üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezalar verilir..

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

Madde 50 - 27/08/1995 tarihli ve 22387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce yürürlükte bulunan yönetmeliğe göre hazırlanmış olan tebliğ ve genelgelerin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümleri çıkarılacak olan yeni tebliğ ve genelgelere kadar geçerlidir.

Geçici Madde 2- Yönetmeliğin yayınlandığı tarihten önce Bakanlıktan geri kazanım konusunda lisans almış tesislerin ve valilikten taşıma lisansı almış firma ve araçların bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip, bir yıl içinde geri kazanım konusunda Bakanlığa ve taşıma konusunda ise valiliklere tekrar müracaat ederek lisanslarını yenilemeleri zorunludur.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Geçici Madde 3- Valilikler bu Yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz ay içinde il tehlikeli atık yönetim planını hazırlayarak Bakanlığa sunar.

Yürürlük

Madde 51- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 52 - Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

EK- 1

ATIĞI ÜRÜNDEN AYIRAN KRİTERLER

- a) Aşağıda başka şekilde belirtilmemiş üretim veya tüketim artıkları,
- b) Standart dışı ürünler,
- c) Son kullanım süresi geçmiş olan ürünler,
- d) Dökülmüş, niteliği bozulmuş yada yanlış kullanıma maruz kalmış olan maddeler (örnek: kaza sonucu kontamine olmuş maddeler ve benzeri),
- e) Aktiviteler sonucu kontamine olmuş yada kirlenmiş maddeler (örnek: temizleme işlemi atıkları, ambalaj malzemeleri, konteynırlar ve benzeri),
- f) Kullanılmayan kısımlar (örnek: atık piller ve katalizörler ve benzeri),
- g) Yararlı performans gösteremeyen maddeler (örnek: kontamine olmuş asitler, kontamine olmuş çözücüler, bitmiş yumuşatma tuzları ve benzeri),
- h) Endüstriyel proses kalıntıları (örnek: cürufur, dip tortusu ve benzeri),
- ı) Kirliliğin önlenmesi süreçlerinden kaynaklanan kalıntılar (örnek: yıkama çamurları, filtre tozları, kullanılmış filtreler ve benzeri),
- j) Makine/ Yüzey işlemleri kalıntıları (örnek: torna atıkları, frezleme tortuları ve benzeri),
- k) Hammadde çıkarılması ve işlenmesinden kaynaklanan kalıntılar(örnek: petrol slopları, madencilik atıkları ve benzeri),
- l) Saflığı bozulmuş materyaller (örnek; PCB'lerle kontamine olmuş yağlar, ve benzeri),
- m) Yasa ile kullanımı yasaklanmış olan ürün, madde ve materyaller,
- n) Sahibi tarafından artık kullanılmayan ürünler (örnek: tarımsal, evsel, ofis, ticari ve market kalıntıları ve benzeri),
- o) Arazi ıslahı ve iyileştirilmesi faaliyetleri sonucu kontamine olmuş madde, materyal ve ürünler,
- p) Yukarıdaki kategorilerde yer almayan herhangi madde, materyal ve ürünler.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

EK- 2

A) BERTARAF YÖNTEMLERİ

Bu ek uygulamada tehlikeli atık için uygulanan tüm bertaraf işlemlerini kapsamaktadır.

(D3) Derine enjeksiyon (örneğin: pompalanabilir atıkların kuyulara, tuz kayalarına veya doğal olarak bulunan boşluklara enjeksiyonu ve benzeri),

(D4) Yüzey doldurma (örneğin: Sıvı yada çamur atıkların kovuklara, havuzlara ve lagünlere doldurulması ve benzeri),

(D5) Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama(çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücresel depolama ve benzeri),

(D8) (D3) ila (D12) arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen biyolojik işlemler,

(D9) (D3) ila (D12) arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (Örneğin: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri),

(D10) Yakma,

(D12) Sürekli depolama (bir madende konteynırların yerleştirilmesi ve benzeri),

(D15) (D3) ila (D12) arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç).

B) GERİ KAZANIM İŞLEMLERİ

Bu ek uygulamada karşılaşılan tüm geri kazanım işlemlerini kapsamaktadır.

(R1) Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma,

(R2) Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi,

(R3) Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (Kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil),

(R4) Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü,

(R5) Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü,

(R6) Asitlerin veya bazların yeniden üretimi,

(R7) Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların(bileşenlerin) geri kazanımı,

(R8) Katalizör parçalarının (bileşenlerinin) geri kazanımı,

(R9) Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları,

(R10) Ekolojik iyileştirme veya tarımcılık yararına sonuç verecek arazi ıslahı,

(R11) (R1) ila (R10) arasındaki işlemlerden elde edilecek atıkların kullanımı,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

(R12) Atıkların (R1) ile (R11) arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi,

(R13) (R1) ile (R12) arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç).

EK 3

DOĞAL KARAKTERLERİNE YA DA ONLARI OLUŞTURAN AKTİVİTE'YE GÖRE TEHLİKELİ ATIK KATEGORİLERİ (ATIK, SIVI, ÇAMUR YA DA KATI HALDE OLABİLİR)

A) (Ek 5) te sıralanan özelliklerden herhangi birini gösteren ve aşağıdakilerden oluşan atıklar;

- 1) Hastanelerden, tıp merkezlerinden ve kliniklerden kaynaklanan tıbbi atıklar,
- 2) Farmasotik ürünlerin üretiminden ve hazırlanmasından kaynaklanan atıklar, farmasotik ve ilaç atıkları,
- 3) Ahşap koruyucuları,
- 4) Biositler ve fito-farmakolojik maddelerin üretiminden, hazırlanmasından ve kullanımından kaynaklanan atıklar,
- 5) Solvent(çözücü) olarak kullanılan maddelerin kalıntıları,
- 6) İnert polimerize malzemeler hariç solvent (çözücü) olarak kullanılmayan halojenli organik maddeler,
- 7) Siyanür içeren ısıtma işlemleri ile sertleştirme işlemlerinden kaynaklanan atıklar tuzlar,
- 8) Hedeflenen kullanıma uygun olmayan mineral yağlar ve yağlı maddeler,
- 9) Yağ / su, hidrokarbon / su karışımları, emülsiyonlar,
- 10) PCB (Poliklorbubifeniller) ve / veya PCT (Poliklorluterfeniller) ve/veya PBB (Polibromlubifeniller) içeren maddeler,
- 11) Rafine etme, distilasyon (imbikleme) ve her türlü pirolitik(ısıtma) işlem sonucu ortaya çıkan katranlı maddeler,
- 12) Mürekkepler, boyalar, pigmentler, boyalar, lakeler, (cilalar) vernikler,
- 13) Reçineler, lateks, plastize edici maddeler , zamlar / yapıştırıcılar,
- 14) Tanımlanmamış ve / veya yeni ve insan ve / veya çevre üzerindeki etkileri bilinmeyen, araştırma ve geliştirme ya da eğitsel aktivitelerden kaynaklanan kimyasal maddeler,
- 15) Piroteknikler ve diğer patlayıcı malzemeler,
- 16) Fotoğrafçılık kimyasal malzemeleri ve prosesleme malzemeleri,
- 17) Poliklorlülü dibenzo-furanın herhangi bir türevi ile kirlenmiş her türlü malzeme,
- 18) Poliklorlülü dibenzo-p-dioksinin herhangi bir türevi ile kirlenmiş her türlü malzeme,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

B) (EK 4) de sıralanan öğelerin herhangi birini içeren ve (EK 5) te sıralanan özelliklerden herhangi birine sahip olan ve aşağıdakilerden oluşan atıklar;

- 19) Hayvansal veya bitkisel sabunlar, yağlar, balmumları,
- 20) Solvent olarak kullanılmayan, halojenli olmayan organik maddeler,
- 21) Metal veya metal bileşikleri içermeyen inorganik maddeler,
- 22) Küller ve / veya cüruflar,
- 23) Tarama atıklarını (spoiller) içeren toprak, kum ve kil,
- 24) Siyanitsiz ısıtma işlem tuzları,
- 25) Metalik tozlar,
- 26) Kullanılmış katalist malzemeler,
- 27) Metal veya metal bileşikleri içeren sıvı veya çamurlar,
- 28) (29), (30) ve (33) dışındaki kirlilik kontrol işlemlerinden kalan artıklar (bakiyeler),
- 29) Islak arıtıcı çamurları,
- 30) Su arıtma tesisleri çamurları,
- 31) Dekarbonizasyon artığı(bakiyesi),
- 32) İyon-değiştirici kolon artığı,
- 33) Arıtılmamış veya tarımda kullanılmaya uygun olmayan atıksu arıtma çamurları,
- 34) Tankların ve / veya ekipmanlarının temizliğinden kalan artıklar,
- 35) Kirlenmiş ekipman,
- 36) (Ek 4)'de sıralanan bileşiklerin bir yada daha fazlası ile kirlenmiş konteynırlar,
- 37) Piller ve diğer elektrikli üniteler,
- 38) Bitkisel yağlar,
- 39) Evsel nitelikli ayrı toplama işlemlerinden kaynaklanan ve (Ek 5) te sıralanan özelliklerden herhangi birini gösteren malzemeler,
- 40) (Ek 4)'de sıralanan bileşiklerin herhangi birini ve (Ek 5)'te sıralanan özelliklerin herhangi birini içeren diğer herhangi bir atık.

EK- 4

(EK- 5) TE AÇIKLANAN ÖZELLİKLERE SAHİP OLDUĞUNDA TEHLİKELİ OLAN EK

3-B'DEKİ ATIKLARIN İÇERİKLERİ

Atıkların içeriğinde bulunan bileşikler;

- (C1) Berilyum ve Berilyum bileşikleri,
- (C2) Vanadyum bileşikleri,
- (C3) Krom (VI) bileşikleri,
- (C4) Kobalt bileşikleri,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- (C5) Nikel bileşikleri,
- (C6) Bakır bileşikleri,
- (C7) Çinko bileşikleri,
- (C8) Arsenik ve Arsenik bileşikleri,
- (C9) Selenyum ve Selenyum bileşikleri,
- (C10) Gümüş bileşikleri,
- (C11) Kadmiyum ve kadmiyum bileşikleri,
- (C12) Kalay bileşikleri,
- (C13) Antimuan ve antimuan bileşikleri,
- (C14) Tellür ve tellür bileşikleri,
- (C15) Baryum sülfat hariç baryum bileşikleri,
- (C16) Cıva ve cıva bileşikleri,
- (C17) Talyum ve talyum bileşikleri,
- (C18) Kurşun ve kurşun bileşikleri,
- (C19) İnorganik sülfürler,
- (C20) Kalsiyum Florür hariç inorganik flor bileşikleri,
- (C21) İnorganik siyanürler,
- (C22) Belirtilen alkali veya alkali toprak metalleri : lityum, sodyum, potasyum, kalsiyum, magnezyum (bileşik halde değil),
- (C23) Asitli çözeltiler veya katı haldeki asitler,
- (C24) Bazik çözeltiler veya katı haldeki bazlar,
- (C25) Asbest (toz ve lifler),
- (C26) Fosfor : mineral fosfatlar hariç fosfor bileşikler,
- (C27) Metal karbonilleri,
- (C28) Peroksitler,
- (C29) Kloratlar,
- (C30) Perkloratlar,
- (C31) Azidler,
- (C32) PCB ve / veya PCT 'ler,
- (C33) Eczacılık veya veterinerlik bileşikleri,
- (C34) Biositler ve fito-farmakolojik bileşikler (örneğin; pestisitler),
- (C35) Enfeksiyonel maddeler,
- (C36) Kreozotlar,
- (C37) İsosiyanatlar; tiyosiyanatlar,
- (C38) Organik siyanürler (örneğin; nitriller, ve benzeri.),
- (C39) Fenoller;klorofenoller dahil fenol bileşikleri,
- (C40) Halojenli çözücüler,
- (C41) Halojenli çözücüler haricindeki organik çözücüler,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

(C42) organohalojen bileşikleri (İnert polimerize malzemeler ve bu Ek'te belirtilen diğer maddeler hariç),

(C43) Aromatik bileşikler; polisiklik ve heterosiklik organik bileşikler,

(C44) Alifatik aminler,

(C45) Aromatik aminler,

(C46) Eterler,

(C47) Patlayıcı karakterdeki maddeler(Bu ekin herhangi bir yerinde listelenenler hariç),

(C48) Kükürt organik bileşikler,

(C49) Poliklorlu dibenzo furanın herhangi bir türevi,

(C50) Poliklorlu dibenzo para dioksinin herhangi bir türevi,

(C51) Bu listede belirtilen maddelerin haricinde hidrokarbonlar ve oksijenleri, azot ve/veya kükürt bileşikler

EK- 5

TEHLİKELİ KABUL EDİLEN ATIKLARIN ÖZELLİKLERİ

H1 Patlayıcı

Alev etkisi altında patlayabilen yada dinitrobenzenden daha fazla şekilde şoklara ve sürtünmeye hassas olan maddeler ve preparatlar, kendi başına kimyasal reaksiyon yolu ile belli bir sıcaklık ve basınçta hızla gaz oluşmasına neden olabilecek madde veya atıklar

H2 Oksitleyici

Diğer maddelerle, özellikle de yanıcı maddelerle temas halinde iken yüksek oranda egzotermik reaksiyonlar gösteren maddeler ve preparatlar

H3-A Yüksek oranda Tutuşabilenler

a) 21 °C'nin altında parlama noktasına sahip sıvı maddeler ve preparatlar (aşırı tutuşabilen sıvılar dahil)

b) Herhangi bir enerji kaynağı uygulaması olmaksızın ortam sıcaklığındaki hava ile temas ettiğinde ısınabilen ve sonuç olarak tutuşabilen maddeler ve preparatlar ,

c) Bir ateşleme kaynağı ile kısa süre temas ettiğinde kolayca tutuşabilen ve ateşleme kaynağı uzaklaştırıldıktan sonra yanmaya ve tükenmeye devam eden katı maddeler ve preparatlar ,

d) Normal basınçta, havada tutuşabilen gazlı maddeler ve preparatlar,

e) Su veya nemli hava ile temas ettiğinde, tehlikeli miktarda yüksek oranda yanıcı gazlara dönüşen maddeler ve preparatlar.

H3-B Tutuşabilen

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

21 °C ye eşit veya daha yüksek yada 55 °C'ye eşit yada daha düşük parlama noktasına sahip olan sıvı maddeler ve preparatlar.

H4 Tahriş edici

Deri ile yada balgam membranı ile ani, uzun süreli yada tekrar eden temaslar halinde yanığa sebebiyet verebilen, koroziif olmayan maddeler ve preparatlar.

H5 Zararlı

Solunduğu veya yenildiğinde yada deriye nüfuz ettiğinde belirli bir sağlık riski içeren maddeler ve preparatlar.

H6 Toksik

Solunduğunda veya yenildiğinde yada deriye nüfuz ettiğinde, sağlık yönünden ciddi, akut veya kronik risk oluşturan ve hatta ölüme neden olan madde ve preparatlar.

H7 Kanserojen

Solunduğunda veya yenildiğinde yada deriye nüfuz ettiğinde, kansere yol açan veya etkisinin artmasına neden olan madde ve preparatlar.

H8 Koroziif

Temas halinde canlı dokuları tahrip eden madde ve preparatlar.

H9 Enfeksiyon yapıcı

İnsan veya diğer canlı organizmalarda hastalığa neden olduğu bilinen veya geçerli nedenler dolayısıyla güvenli olarak inanılan varlığının sürdürebilen mikroorganizmaları veya toksinleri içeren maddeler.

H10 Teratojenik

Solunduğunda, yenildiğinde veya deriye nüfuz ettiğinde, doğuştan gelen kalıtsal olmayan sakatlıklara yol açan veya yol açma riskini artıran madde ve preparatlar.

H11 Mutajenik

Solunduğunda, yenildiğinde veya deriye nüfuz ettiğinde, kalıtsal genetik bozukluklara yol açan veya yol açma riskini artıran madde ve preparatlar.

H12

Havayla, suyla veya bir asitle temas etmesi sonucu zehirli veya çok zehirli gazları serbest bırakan madde veya preparatlar.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

H13

Yukarıda listelenen karakterlerden herhangi birine sahip olan atıkların bertarafı esnasında ortaya çıkan madde ve preparatlar.

H14 Ekotoksik

Çevrenin bir veya daha fazla kesimi üzerinde ani veya gecikmeli zararlı etkiler gösteren veya gösterme riski taşıyan madde ve preparatlar.

Açıklama

1)Tehlikeli özelliklere ilişkin etiketlemede kullanılacak işaretler için 11/07/1993 tarihli ve 21634 sayılı Resmi Gazete ve 20/04/2001 tarihli ve 24379 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile Değişik Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği (Ek 4) kullanılacaktır.

2)Test Metotları:

Bu ekte verilen Tehlikelilik özelliklerine belirli bir anlam kazandırmak için kullanılacak metotlar Avrupa Birliği müktesebatında yer alan 67/548/EEC sayılı Direktifin (EK 5) inde açıklanmaktadır. Bu direktifin 84/449/EEC sayılı Direktif ile eklenen hususları kapsayan veya teknik gelişmeleri uyumlaştıran müteakip Komisyon Direktifleri ile güncelleştirilmiş versiyonları geçerlidir. Bu metotlar uluslar arası kuruluşlar ve özellikle Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) çalışmaları ve tavsiyelerine dayanır.

Tehlikelilik Özelliklerinin Belirlenmesine ilişkin kılavuz kitaplar Bakanlıkça yayımlanacaktır.

EK- 6

(EK 7) de (M) ile işaretlenmiş atıklar için tehlikeli atık eşik konsantrasyonları

Tehlikeli olarak adlandırılan atıkların, (Ek 5)te listelenen özelliklerden bir veya daha fazlasını içermesi ve H3, H4, H5, H6, H7, H8, H10 ve H11’in de aşağıdaki özelliklerden birini veya birden fazlasını taşıması gerekir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- a) Parlama noktası ≤ 55 °C,
- b) Toplam konsantrasyon $\geq \%0.1$ da, yüksek seviyede toksik madde olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla madde,
- c) Toplam konsantrasyon $\geq \%3$ da, toksik madde olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla madde,
- d) Toplam konsantrasyon $\geq \%25$ da, zararlı madde olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla madde,
- e) Toplam konsantrasyon $\geq \%1$ da, R35 olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla korozif madde,
- f) Toplam konsantrasyon $\geq \%5$ da, R34 olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla korozif madde,
- g) Toplam konsantrasyon $\geq \%10$ da, R41 olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla tahriş edici madde,
- h) Toplam konsantrasyon $\geq \%20$ da, R36, R37 ve R38 olarak sınıflandırılan bir veya daha fazla tahriş edici madde,
- ı) Konsantrasyon $\geq \%0.1$ da, kategori 1 yada 2'de kanserojenik olduğu bilinen bir madde,
- j) Konsantrasyon $\geq \%1$ da, 3'üncü kategori de kanserojenik olduğu bilinen bir madde,
- k) Konsantrasyon $\geq \%0.5$ da, 1 yada 2'nci kategori R60, R61 olarak sınıflandırılmış üretimi toksik olan bir madde,
- l) Konsantrasyon $\geq \%5$ da, 3'ncü kategori R62, R63 olarak sınıflandırılmış üretimi toksik olan bir madde,
- m) Konsantrasyon ≥ 0.1 da, 1 yada 2'nci kategori R46 olarak sınıflandırılmış bir mütajenik madde,
- n) Konsantrasyon ≥ 1 de, 3'ncü kategori R40 olarak sınıflandırılmış bir mütajenik madde.

Açıklama

R kodları (Risk durumu) 11/07/1993 tarihli ve 21634 sayılı Resmi Gazete ve 20/04/2001 tarihli ve 24379 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile Değişik Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği (EK 7) de verilmektedir.

EK- 7

TEHLİKELİ ATIK LİSTESİ

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
Listedeki Ana Başlıklar:

- (01) Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar,
- (02) Tarım, bahçıvanlık, deniz ürünleri üretimi, ormancılık, avcılık ve balıkçılık, gıda hazırlama ve işleme sonucu ortaya çıkan atıklar,
- (03) Ahşap işleme, sunta ve mobilya üretimi, selüloz, kağıt ve karton üretiminden kaynaklanan atıklar,
- (04) Deri kürk ve tekstil endüstrisi atıkları,
- (05) Petrol arıtma, doğal gaz saflaştırma ve kömürün pirolitik işlenmesinden kaynaklanan atıklar,
- (06) İnorganik (organik olmayan) kimyasal işlemlerden kaynaklanan atıklar,
- (07) Organik kimyasal işlemlerden kaynaklanan atıklar,
- (08) Astarların (boyalar, vernikler ve vitrifiye emayeler) yapışkanlar, yalıtıcılar ve baskı mürekkeplerinin üretim, formülasyon tedarik ve kullanımından (İFTK) kaynaklanan atıklar,
- (09) Fotoğraf endüstrisinin atıkları,
- (10) Isıl işlemlerin atıkları,
- (11) Metal ve diğer materyallerin kimyasal yüzey işlemi ve kaplanması ve demir madeni dışındaki hidro-metalürjinin yol açtığı atıklar,
- (12) Metallerin ve plastiklerin biçimlenmesi ve fiziki ve mekanik yüzey işlenmesi atıkları,
- (13) Yağ ve sıvı yakıt atıkları (yenebilir yağlar, 05 ve 12 hariç),
- (14) Organik çözücüler, soğutucu ve itici gazların atıkları,
- (15) Aksi belirtilmemiş ise ambalaj maddeleri, absorbanlar, silme bezleri, filtre malzemesi ve koruyucu giysi atıkları,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- (16) Listede belirtilmeyen atıklar,
- (17) İnşaat ve yıkım atıkları (kirlenmiş alanlardan çıkartılan hafriyat dahil),
- (18) İnsan ve hayvan sağlığına ve/veya bu konulardaki araştırmalara ilişkin atıklar (doğrudan sağlığa ilişkin olmayan mutfak ve restoran atıkları hariç),
- (19) Atık bertaraf tesislerinin atıkları, saha dışı atık su arıtma tesislerinin ve insan tüketimi için ve endüstriyel kullanım için kullanılan su hazırlama tesislerinin atıkları,
- (20) Belediye atıkları (evsel atıklar ve benzer ticari, endüstriyel ve kurumsal atıklar) ayrı toplanmış kısımlar dahil.

ATIK KODUNUN BELİRLENMESİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA:

- a) Eğer (01)den (12)ye yada (17)den (20)ye kadar olan bölümlerde uygun bir atık kodu bulunamaz ise, atığı tanımlamak için (13), (14) ve (15)ana başlıkları altında verilen bölümler incelenmelidir.
- b) Eğer atık kodlarından hiç biri uyarlanamıyor ise, atık, (16) ana başlığı altında verilen bölüm uyarınca tanımlanmalıdır.
- c) Eğer atık, (16) ana başlığı altında verilen bölümde de bulunamıyor ise (.....99) kodu (başka türlü tanımlanamayan atıklar), ilk adımda tanımlanan liste bölümündeki aktiviteye uygun olarak kullanılmalıdır.
- d) Bu ekte (A) işareti ile belirlenmiş atıklar tehlikeli özelliklerine bakılmaksızın kesinlikle tehlikeli atıktır. (M) işareti ile belirlenmiş atıklar ise tehlikeli özelliklerinin belirlenmesi için (EK 6)da verilen eşik konsantrasyon değerlerine bakılarak tehlikeli atık olup olmadığına karar verilmesi gereken atıklardır.

LİSTE

(01) MADENLERİN ARANMASI, ÇIKARILMASI, İŞLETİLMESİ, FİZİKİ VE KİMYASAL İŞLEME TABİ TUTULMASI SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN ATIKLAR

01 03 Metalik Madenlerin Fiziki ve Kimyasal İşlemleri Atıkları

01 03 04	Sülfat cevheri işlenmesinden doğan asit üreten döküntüler	(A)
01 03 05	Tehlikeli madde içeren diğer döküntüler	(M)
01 03	Metalik madenlerin fiziki ve kimyasal işlenmesinden doğan ve tehlikeli	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

07	maddeler içeren diğer atıklar	
01 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

01 04 Metalik Olmayan Madenlerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar

01 04 07	Metalik olmayan madenlerin fiziki ve kimyasal işlenmesinden doğan ve tehlikeli maddeler içeren diğer atıklar	(M)
01 04 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

01 05 Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları

01 05 05	Yağ içeren sondaj çamurları ve atıkları	(M)
01 05 06	Tehlikeli maddeler içeren sondaj çamurları ve diğer sondaj atıkları	(M)
01 05 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(02) TARIM, BAHÇIVANLIK, DENİZ ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ, ORMANCILIK, AVCILIK VE BALIKÇILIK, GIDA HAZIRLAMA VE İŞLEME SONUCU ORTAYA ÇIKAN ATIKLAR

02 01 Tarım, Bahçivanlık, Deniz Ürünleri Üretimi, Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılıktan Kaynaklanan Atıklar

02 01 05	Tarımsal kimyasal madde atıkları	(A)
02 01 08	Tehlikeli maddeler içeren tarımsal atıklar	(M)
02 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(03) AĞAÇ İŞLEMEDEN VE KAĞIT, KARTON, KAĞIT HAMURU, PANEL(SUNTA) VE MOBİLYA ÜRETİMİNDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

03 01 Ağaç İşlemeden ve Panel ve Mobilya Üretiminden Kaynaklanan Atıklar

03 01 04	Tehlikeli maddeler içeren talaş, yonga, kıymık, ahşap, parçacık ve kaplamalar	(M)
----------	---	-----

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

03 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)
-------------	---	-----

03 02 Ahşap Koruma Atıkları

03 02 01	Halojenlinize edilmemiş organik ahşap koruyucu maddeler	(A)
03 02 02	Organik olarak klorlanmış ahşap koruyucu maddeler	(A)
03 02 03	Organik metal ahşap koruyucu maddeler	(A)
03 02 04	İnorganik ahşap koruyucu maddeler	(A)
03 02 05	Tehlikeli madde içeren diğer ahşap koruyucuları	(M)
03 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış ahşap koruyucuları	(M)

(04) DERİ, KÜRK VE TEKSTİL ENDÜSTRİLERİNDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

04 01 Deri ve Kürk Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar

04 01 03	Sıvı halde olmayan çözücüler içeren yağ giderme atıkları	(M)
04 01 04	Krom içeren tabaklama çözeltisi	(M)
04 01 06	Saha içinde özellikle krom içeren atık suların arıtılmasından kaynaklanan çamurlar	(M)
04 01 08	Krom içeren atık tabaklanmış deri (çivitli yün, tıraşlamalar, kesmeler, parlatma tozu)	(M)
04 01 09	Perdah ve boya atıkları	(M)
04 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

04 02 Tekstil Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar

04 02 14	Organik çözücüler içeren perdah atıkları	(M)
04 02	Tehlikeli maddeler içeren boya maddeleri ve pigmentler	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

16		
04 02 19	Tehlikeli madde içeren atıksuların saha içi arıtılmasından kaynaklanan çamurlar	(M)
04 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(05) PETROL ARITMA, DOĞAL GAZ SAFLAŞTIRMA VE KÖMÜRÜN PİROLİTİK
İŞLENMESİNDEN
KAYNAKLANAN ATIKLAR

05 01 Petrol Rafine Atıkları

05 01 02	Tuz arındırma(tuz giderici) çamuru	(A)
05 01 03	Tank dibi çamuru	(A)
05 01 04	Asit alkil çamuru	(A)
05 01 05	Yağ döküntüsü	(A)
05 01 06	İşletme yada ekipman bakım çalışmalarında oluşan yağlı çamur	(A)
05 01 07	Asit ziftleri (asitli katranlar)	(A)
05 01 08	Diğer ziftler	(A)
05 01 09	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma işlemlerinden kaynaklanan çamur	(M)
05 01 11	Yakıtların bazlar ile temizlemesi sonucu oluşan atıklar	(A)
05 01 12	Yağ içeren asitler	(M)
05 01 15	Kullanılmış filtre killeri	(A)
05 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

05 04 Kullanılmış Filtre Killeri

05 04	Kullanılmış filtre killeri	(M)
-------	----------------------------	-----

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

01		
----	--	--

05 05 Yağ Kükürt Giderme Atıkları

05 05 01	Kükürt içeren atıklar	(M)
05 05 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

05 06 Kömürün Pirolitik İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar

05 06 01	Asit ziftleri (asitli katranlar)	(A)
05 06 03	Diğer ziftler(diğer katranlar)	(A)
05 06 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

05 07 Doğal Gaz Saflaştırma ve Nakliyesinde Oluşan Atıklar

05 07 01	Cıva içeren atıklar	(M)
05 07 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

05 08 Yağın Yeniden Üretiminden Kaynaklanan Atıklar

05 08 01	Kullanılmış filtre killeri	(M)
05 08 02	Asitli katranlar	(M)
05 08 03	Diğer katranlar	(M)
05 08 04	Yağın yeniden üretiminden kaynaklanan sulu çözeltiler	(M)
05 08 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

(06) İNORGANİK (ORGANİK OLMAYAN) KİMYASAL İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

06 01 Asitlerin İmalat, Formülasyon, Tedarik ve Kullanımından (İFTK) Kaynaklanan Atıklar

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

06 01 01	Sülfürik asit ve sülfür asidi	(A)
06 01 02	Hidroklorik asit	(A)
06 01 03	Hidroflüorik asit	(A)
06 01 04	Fosforik ve fosfor asidi	(A)
06 01 05	Nitrik asit ve nitroz asit	(A)
06 01 06	Diğer asitler	(A)
06 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

06 02 Bazların İFTK'sından Kaynaklanan Atıklar

06 02 01	Kalsiyum hidroksit	(A)
06 02 02	Soda	(M)
06 02 03	Amonyum hidroksit	(A)
06 02 04	Sodyum ve potasyum hidroksit	(A)
06 02 05	Diğer bazlar	(A)
06 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

06 03 Tuzların ve Çözeltilerinin ve Metalik Oksitlerin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

06 03 11	Siyanür içeren katı tuzlar ve solüsyonlar	(M)
06 03 13	Ağır metal içeren katı tuzlar ve solüsyonlar	(M)
06 03 15	Ağır metal içeren metalik oksitler	(M)
06 03	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

99		
----	--	--

06 04 06 03'de Bahsedilmeyen Metal İçeren Atıklar

06 04 02	Metalik tuzlar (06 03 hariç)	(M)
06 04 03	Arsenik içeren atıklar	(M)
06 04 04	Cıva içeren atıklar	(M)
06 04 05	Başka ağır metaller içeren atıklar	(M)
06 04 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

06 05 Saha İçi Atıksu Arıtma İşlemlerinden Kaynaklanan Çamurlar

06 05 02	Tehlikeli maddeler içeren saha içi atıksu arıtma işlemlerinden kaynaklanan çamurlar	(M)
-------------	---	-----

06 06 Sülfürlü Kimyasallardan, Sülfür Kimyasal İşlemlerinden ve Sülfürden Arındırma İşlemlerinin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

06 06 02	Tehlikeli sülfürler içeren atıklar	(M)
06 06 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

06 07 Halojenlerin İFTK'larından ve Halojenlerin Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar

06 07 01	Elektrolizden kaynaklanan asbest içeren atıklar	(M)
06 07 02	Klor üretiminden kaynaklanan aktif karbon	(A)
06 07 03	Cıva içeren baryum sülfat çamuru	(M)
06 07 04	Çözeltiler ve asitler, örneğin kontakt asit	(A)
06 07 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

06 08 Silikon ve Silikon Türevlerinin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

06 08 02	Zararlı silikonlar içeren atıklar	(M)
06 08 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

06 09 Fosforlu Kimyasallardan ve Fosforlu Kimyasalların İşlenmesinin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

06 09 03	Tehlikeli maddeler içeren yada tehlikeli maddeler bulaşmış kalsiyum tabanlı reaksiyon atıkları	(M)
06 09 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

06 10 Nitrojen Kimyasallarının İşlenmesi , Gübre Üretimi ve Nitrojen Kimyasalları İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

06 10 02	Tehlikeli madde içeren atıklar	(M)
06 10 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

06 13 Başka Türlü Tanımlanmamış İnorganik (Organik Olmayan) Kimyasal İşlemlerden Kaynaklanan Atıkları

06 13 01	İnorganik (organik olmayan) bitki koruma ürünleri, ahşap koruma ürünleri ve diğer biositler (inorganik pestisitler,biyolojik ilaçlar)	(A)
06 13 02	Kullanılmış aktif karbon (06 07 02 hariç)	(A)
06 13 04	Asbest üretimi atıkları	(A)
06 13 05	Kurum	(A)
06 13 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(07) ORGANİK KİMYASAL İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

07 01 Temel Organik Kimyasal Maddelerin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 01 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
-------------	---	-----

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

07 01 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 01 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 01 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 01 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 01 09	Halojenli filtre tabakaları, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 01 10	Diğer filtre tabakaları, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 01 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 01 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

07 02 Plastiklerin, Sentetik Kauçuğun ve Yapay Elyafın İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 02 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 02 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 02 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 02 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 02 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 02 09	Halojenli filtre tabakaları(filtre kekleri), kullanılmış absorbanlar	(A)
07 02 10	Diğer filtre tabakaları(filtre kekleri), kullanılmış absorbanlar	(A)
07 02 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 02 14	Tehlikeli madde içeren katkı maddelerinin atıkları	(M)
07 02	Zararlı silikonlar içeren atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

16		
07 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

07 03 Organik Boyaların ve Pigmentlerin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 03 01	Sulu yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 03 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 03 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 03 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 03 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 03 09	Halojenli filtre tabakaları(kekler), kullanılmış absorbanlar	(A)
07 03 10	Diğer filtre tabakaları(kekler), kullanılmış absorbanlar	(A)
07 03 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

07 04 Organik Bitki Koruma Ürünlerinin (Pestisitler) (02 01 08 Ve 02 01 09 Hariç) Ahşap Koruyucu Olarak Kullanılan Maddelerin (Ajanlarının) (03 02 Hariç) ve Diğer Biositlerin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 04 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 04 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 04 04	Diğer organik çözücüler,yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 04 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 04 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 04	Halojenli filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

09		
07 04 10	Diğer filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 04 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 04 13	Tehlikeli madde içeren katı atıklar	(M)
07 04 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

07 05 (Farmasotik)Ecza İlaçlarının İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 05 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 05 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 05 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 05 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 05 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 05 09	Halojenli filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 05 10	Diğer filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 05 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 05 13	Tehlikeli madde içeren katı atıklar	(M)
07 05 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

07 06 Yağ, Gres, Sabun, Deterjan, Dezenfektan ve Kozmetiklerin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 06 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 06 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

07 06 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 06 07	Halojenli durgun dip tortuları ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 06 08	Diğer durgun dip tortuları ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 06 09	Halojenli filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 06 10	Diğer filtre tabakaları kekleri, kullanılmış absorbanlar	(A)
07 06 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 06 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

07 07 Başka Bir Şekilde Tanımlanmamış Kimyasal ve Kimyasal Üretiminin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

07 07 01	Akıcı yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 07 03	Organik halojenli çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 07 04	Diğer organik çözücüler, yıkama sıvıları ve ana çözeltiler	(A)
07 07 07	Halojenli durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 07 08	Diğer durgun dip tortusu ve reaksiyon kalıntıları	(A)
07 07 09	Halojenli filtre kekleri ve kullanılmış absorbanlar	(A)
07 07 10	Diğer filtre kekleri ve kullanılmış absorbanlar	(A)
07 07 11	Tehlikeli madde içeren saha içi atıksu arıtma çamurları	(M)
07 07 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(08) ASTARLARIN-KAPLAMA MADDELERİNİN (BOYALAR, VERNİKLER VE VİTRİFİYE EMAYELER) YAPIŞKANLAR, MACUNLAR-YALITICILAR VE

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
BASKI MÜREKKEPLERİNİN ÜRETİM, FORMÜLASYON TEDARİK VE
KULLANIMINDAN (İFTK) KAYNAKLANAN ATIKLAR

08 01 Boya ve Verniğin İFTK'ları ve Sökülmesinden Kaynaklanan Atıklar

08 01 11	Organik çözücüler yada tehlikeli maddeler içeren atık boya ve vernikler	(M)
08 01 13	İçinde organik çözücüler yada tehlikeli maddeler bulunan boya ve vernik çamurları	(M)
08 01 15	İçinde organik çözücüler yada tehlikeli maddeler bulunan boya ve verniklerden kaynaklanan akıcı çamurlar	(M)
08 01 17	İçinde organik çözücüler yada tehlikeli maddeler bulunan boya ve vernik sökülmesinden kaynaklanan atıklar	(M)
08 01 19	İçinde organik çözücüler yada tehlikeli maddeler bulunan boya ve vernik sökülmesinden kaynaklanan akıcı süspansiyonlar	(M)
08 01 21	Atık boya yada vernik sökücü	(A)
08 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

08 03 Baskı Mürekkeplerinin İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar

08 03 01	Halojenli çözücüler içeren atık mürekkep	(M)
08 03 02	Halojenli olmayan çözücüler içeren atık mürekkep	(M)
08 03 05	Halojenli çözücüler içeren mürekkep çamurları	(M)
08 03 06	Halojenli olmayan çözücüler içeren mürekkep çamurları	(M)
08 03 10	Temizleme için kullanılan organik çözücü atıkları	(M)
08 03 11	Atık dağlama çözeltileri	(M)
08 03 12	Tehlikeli madde içeren atık mürekkep	(M)
08 03 14	Tehlikeli maddeler içeren mürekkep çamurları	(M)
08 03 16	Atık asit dağlama solüsyonları	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

08 03 17	Tehlikeli madde içeren atık baskı tonerleri	(M)
08 03 19	Kullanılmış yağ	(A)
08 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

08 04 Yapışkanlar ve Macunların İFTK'larından Kaynaklanan Atıklar (Su Geçirmeyen Ürünler Dahil)

08 04 09	Organik çözücüler yada tehlikeli maddeler içeren atık yapışkanlar ve macunlar	(M)
08 04 11	Organik çözücüler yada tehlikeli maddeler içeren yapışkan ve macun çamurları	(M)
08 04 13	Organik çözücüler yada tehlikeli maddeler içeren yapışkan ve macunların akışkan çamurları	(M)
08 04 15	Organik çözücüler yada tehlikeli maddeler içeren yapışkan ve macunların akışkan sıvı (sulu)çamurları (atıkları)	(M)
08 04 17	Reçine yağı	(A)
08 04 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

08 05 Başka Şekilde Belirtilmemiş Atıklar

08 05 01	Atık izosiyanatlar	(A)
-------------	--------------------	-----

(09) FOTOĞRAF ENDÜSTRİSİNDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

09 01 Fotoğraf Endüstrisi Atıkları

09 09 01	Su bazlı developer (geliştirici)(banyo) ve aktivatör (harekete geçirici)(hassaslaştırma) solüsyonları	(A)
09 01 02	Su bazlı ofset plakası developeri (geliştirici)(banyo) solüsyonu	(A)
09 01 03	Çözücü bazlı developer (banyo) solüsyonları	(A)
09 01 04	Fikser (sabitleyici) solüsyonları	(A)
09 01	Ağartıcı solüsyonları ve ağartıcı fikser (sabitleyici)solüsyonları	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

05		
09 01 06	Fotoğrafçılık atıklarının saha içi arıtılmasından oluşan ve gümüş içeren atıklar	(M)
09 01 11	16 06 01, 16 06 02 yada 16 06 03'de bahsedilen pillerle çalışan tek kullanımlık fotoğraf makineleri	(A)
09 0113	09 01 06'de bahsedilenlerin dışında gümüş geri dönüşümü için yapılan arıtmadan kalan akıcı sıvı atıklar	(A)
09 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(10) ISIL İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

10 01 (Güç) Enerji Santrallerinden ve Diğer Yakma Tesislerinden((19) Hariç)
Kaynaklanan Atıklar

10 01 04	Uçucu yağ külü ve kazan tozu	(A)
10 01 09	Sülfürik asit	(A)
10 01 13	Yakıt olarak kullanılan emülsifiye edilmiş hidrokarbonların uçucu külü	(A)
10 01 14	Tehlikeli gazlar içeren birlikte-yanma sonucu çıkan taban külü, cüruf ve kazan tozu	(M)
10 01 16	Tehlikeli gazlar içeren birlikte-yanma sonucu çıkan uçucu kül	(M)
10 01 18	Tehlikeli maddeler içeren gaz temizleme atıkları	(M)
10 01 20	Tehlikeli maddeler içeren saha içi atık su arıtmasının çamurları	(M)
10 01 22	Tehlikeli maddeler içeren kazan temizlemesi sonucu çıkan akıcı çamurları	(M)
10 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 02 Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar

10 02 07	Tehlikeli maddeler içeren ve (elektrikli ark fırınlarının) gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	(M)
10 02 11	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

10 02 13	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtımı çamur ve filtre kekleri	(M)
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 03 Alüminyum Isıl(Termal) Metalürjiden Kaynaklanan Atıklar

10 03 01	Anot imalatından kaynaklanan katranlar ve diğer karbon içeren atıklar	(M)
10 03 04	Birincil üretim cürufları	(A)
10 03 07	Kullanılmış pota astarları	(M)
10 03 08	İkincil üretimden kaynaklanan tuz cürufları	(A)
10 03 09	İkincil üretimden kaynaklanan kara cüruflar	(A)
10 03 10	Tuz cüruflarının ve siyah cürufların arıtılmasından kaynaklanan atıklar	(M)
10 03 15	Parlayabilir yada yayılabilir , suyla temas halinde tehlikeli miktarlarda parlayabilir gazlar çıkaran köpükler	(M)
10 03 17	Anot üretiminden kalan katran içeren atıklar	(M)
10 03 19	Tehlikeli maddeler içeren baca gazı tozu	(M)
10 03 21	Tehlikeli maddeler içeren diğer parçacıklar ve tozlar (değirmen toprak tozu dahil)	(M)
10 03 23	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtımı katı atıkları	(M)
10 03 25	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtımı çamurları ve filtre kekleri	(M)
10 03 27	Soğutma suyundan kaynaklanan yağ içerikli atıklar	(M)
10 03 29	Tehlikeli maddeler içeren tuz cürufları ve kara cürufların arıtma atıkları	(M)
10 03 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 04 Kurşun Isıl Metalürjiden Kaynaklanan Atıklar

10 04 01	Birincil ve ikincil işlem cürufları	(A)
10 04 02	Birincil ve ikincil üretim cüruf ve demir hurdaları atıkları	(A)
10 04 03	Kalsiyum arsenat	(A)
10 04 04	Baca gazı tozu	(A)
10 04 05	Diğer parçacıklar ve toz	(A)
10 04	Gaz arıtımından kaynaklanan katı atıklar	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

06		
10 04 07	Gaz arıtım çamurları ve filtre kekleri	(A)
10 04 09	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)
10 04 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 05 Çinko Isıl İşlem (Termal) Metalürjiden Kaynaklanan Atıklar

10 05 03	Baca gazı tozu	(A)
10 05 05	Gaz arıtımından kaynaklanan katı atıklar	(A)
10 05 06	Gaz arıtım çamurları ve filtre kekleri	(A)
10 05 08	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)
10 05 10	Suyla temas halinde parlayabilir yada yayılabilir hurda ve posalar, büyük tehlikeli miktarlarda parlayabilir gazlar	(M)
10 05 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 06 Bakır (Isıl İşlem)Termal Metalürjiden Kaynaklanan Atıklar

10 06 03	Baca gazı tozu	(A)
10 06 06	Gaz arıtımından kaynaklanan katı atıklar	(A)
10 06 07	Gaz arıtım çamurları ve filtre kekleri	(A)
10 06 09	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)
10 06 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 07 Gümüş, Altın ve Platin (Isıl)Termal Metalürjisi Atıkları

10 07 07	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)
10 07	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

99		
----	--	--

10 08 Diğer Demir Olmayan Isıl Metalürji Atıkları

10 08 08	Birincil ve ikincil üretim tuz cürufu	(A)
10 08 10	Suyla temas halinde parlayabilir yada yayılabilir demir hurdaları ve posalar, büyük miktarlarda parlayabilir gazlar	(M)
10 08 12	Anot üretiminden kaynaklanan katran içeren atıklar	(M)
10 08 15	Tehlikeli maddeler içeren baca gazı tozu	(M)
10 08 17	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtma çamurları ve filtre kekleri	(M)
10 08 19	Yağ içeren soğutma suyu arıtma atıkları	(M)
10 08 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 09 Demir Döküm İşleminde Kaynaklanan Atıklar

10 09 05	Tehlikeli madde içeren ve henüz döküm yapılamamış model ve döküm kalıpları	(M)
10 09 07	Tehlikeli madde içeren ve döküm yapılmış model ve döküm kalıpları	(M)
10 09 09	Tehlikeli maddeler içeren baca gazı tozu	(M)
10 09 11	Tehlikeli maddeler içeren diğer parçacıklar	(M)
10 09 13	Tehlikeli maddeler içeren çöp kapları	(M)
10 09 15	Tehlikeli madde içeren çatlak belirleme ajanları	(M)
10 09 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 10 Demir Olmayan Döküm Atıkları

10 10 05	Tehlikeli madde içeren ve henüz döküm yapılamamış model ve döküm kalıpları	(M)
10 10	Tehlikeli madde içeren ve döküm yapılmış model ve döküm kalıpları	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

07		
10 10 09	Tehlikeli maddeler içeren baca gazı tozu	(M)
10 10 11	Tehlikeli maddeler içeren diğer parçacıklar	(M)
10 10 13	Tehlikeli maddeler içeren çöp kapları	(M)
10 10 15	Tehlikeli maddeler içeren çatlak bildiren atık ajanlar	(M)
10 10 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 11 Cam ve Cam Ürünleri Üretim Atıkları

10 11 09	Tehlikeli maddeler içeren ve ısıtılardan önce hazırlanan cam harmanı atığı	(M)
10 11 11	Tehlikeli maddeler içeren küçük parçacıklar ve cam tozu halinde atık cam(örneğin katot ışın tüplerinden)	(M)
10 11 13	Tehlikeli maddeler içeren cam parlatma ve öğütme çamurları	(M)
10 11 15	Tehlikeli maddeler içeren ve baca gazı arıtımından kaynaklanan katı atıklar	(M)
10 11 17	Tehlikeli maddeler içeren baca gazı arıtımından kaynaklanan çamurlar ve filtre kekleri	(M)
10 11 19	Tehlikeli maddeler içeren saha içi atık su arıtma işlemleri katı atıkları	(M)
10 11 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 12 Seramik Ürünler, Tuğlalar, Kiremitler ve İnşaat Malzemelerinin Üretim Atıkları

10 12 09	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtma katı atıkları	(M)
10 12 11	Ağır metaller içeren sırlama atıkları	(M)
10 12 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 13 Çimento, Kireç ve Alçı ve Bunlardan Yapılan Ürünlerin Üretim Atıkları

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

10 13 09	Asbest içeren asbestli çimento üretimi atıkları	(M)
10 13 12	Tehlikeli maddeler içeren gaz arıtma katı atıkları	(M)
10 13 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

10 14 Krematoryum Atıkları

10 14 01	Civa içeren gaz temizleme atıkları	(M)
----------	------------------------------------	-----

(11) METAL VE DİĞER MATERYALLERİN KİMYASAL YÜZEY İŞLEMİ VE KAPLANMASI VE DEMİR MADENİ DIŞINDAKİ HİDRO-METALÜRJİDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

11 01 Metal ve Diğer Materyallerin Kimyasal Yüzey İşlemi ve Kaplanması (Örn: Galvanizleme, Çinko Kaplama, Dekapaj, Asitle Sıyırma, Fosfatlama, Alkalın Degradasyonu, Anodizasyon) Oluşan Atıklar

11 01 01	Krom dışında ağır metaller içeren siyanürlü (alkali) atıklar	(M)
11 01 02	Ağır metaller içermeyen siyanürlü (alkali) atıklar	(M)
11 01 03	Krom içeren siyanürsüz atıklar	(M)
11 01 05	Sıyırma asitleri(parlatma asitleri)	(A)
11 01 06	Başka bir şekilde tanımlanmamış asitler	(A)
11 01 07	Sıyırma bazları	(A)
11 01 08	Fosfatlama çamurları	(A)
11 01 09	Tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	(M)
11 01 11	Tehlikeli maddeler içeren akıcı yıkama sıvıları	(M)
11 01 13	Tehlikeli maddeler içeren degresaj atıkları	(M)
11 01 15	Tehlikeli maddeler içeren zar sistemleri yada iyon değişim sistemlerinin artı kalan eluat ve çamurlar	(M)
11 01 16	Doymuş yada kullanılmış iyon değişim reçineleri	(A)
11 01 98	Tehlikeli maddeler içeren diğer atıklar	(M)
11 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

11 02 Demir Dışındaki Madenlerin Hidro metalürjik İşlenmesinin Atıkları

11 02 02	Çinko hidro metalürjisi (jarosid ve goetid dahil) çamurları	(A)
11 02 05	Tehlikeli maddeler içeren bakır hidro metalürjisi işlemleri atıkları	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

11 02 07	Tehlikeli maddeler içeren diğer atıklar	(M)
11 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

11 03 Sertleştirme(Tavlama) İşlemleri Çamurları ve Katı Maddeleri

11 03 01	Siyanür içeren atıklar	(A)
11 03 02	Diğer atıklar	(A)

11 05 Sıcak Galvaniz İşlemleri Atıkları

11 05 03	Gaz arıtma katı atıkları	(A)
11 05 04	Kullanılmış ayrıştırıcı(flux)	(A)
11 05 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

(12) METALLERİN VE PLASTİKLERİN BİÇİMLENMESİ VE FİZİKİ VE MEKANİK YÜZEY İŞLENMESİNDEN KAYNAKLANAN ATIKLAR

12 01 Metallerin ve Plastiklerin Biçimlenmesi ve Fiziki Ve Mekanik Yüzey İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar(Dövme, Kaynaklama, Presleme, Çekme, Tornalama, Kesme Ve Eğeleme Dahil)

12 01 06	Halojen içeren madeni bazlı makine yağları (emülsiyon ve solüsyonlar hariç)	(A)
12 01 07	Halojen içermeyen madeni bazlı makine yağları (emülsiyon ve solüsyonlar hariç)	(A)
12 01 08	Halojen içeren makine emülsiyon ve solüsyonları	(A)
12 01 09	Halojen içermeyen makine emülsiyon ve solüsyonları	(A)
12 01 10	Sentetik makine yağları	(A)
12 01 12	Kullanılmış (mum) parafin ve yağlar	(A)
12 01 14	Tehlikeli maddeler içeren makine çamurları	(M)
12 01	Tehlikeli maddeler içeren kumlama maddeleri atıkları	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

16		
12 01 18	Yağ içeren metalik çamurlar (öğütme, bileme ve bindirme tortuları)	(M)
12 01 19	Çözünemilmeye hazır makine yağı	(A)
12 01 20	Tehlikeli maddeler içeren öğütme parçaları ve öğütme maddeleri	(M)
12 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

12 03 Su ve Buhar Degresaj İşlemleri ((11) Hariç)

12 03 01	Akıcı yıkama sıvıları	(A)
12 03 02	İstim(buhar) azaltıma atıkları	(A)

(13) YAĞ VE SIVI YAKIT ATIKLARI (YENEBİLİR YAĞLAR , (05) VE (12) HARIÇ)

13 01 Atık Hidrolik Yağlar

13 01 01	PCB'ler içeren hidrolik yağlar	(A)
13 01 02	Diğer klorlanmış hidrolik yağlar (emülsiyonlar hariç)	(M)
13 01 03	Klorlanmamış hidrolik yağlar (emülsiyonlar hariç)	(M)
13 01 04	Klor içeren emülsiyonlar	(A)
13 01 05	Klor içermeyen emülsiyonlar	(A)
13 01 06	Sadece madeni yağ içeren hidrolik yağlar	(M)
13 01 07	Diğer hidrolik yağlar	(M)
13 01 08	Fren sıvıları	(M)
13 01 09	Mineral bazlı klor içeren hidrolik yağlar	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

13 01 10	Mineral bazlı, klor içermeyen hidrolik yağlar	(A)
13 01 11	Sentetik hidrolik yağlar	(A)
13 01 12	Hazır ve çözünebilir hidrolik yağlar	(A)
13 01 13	Diğer hidrolik yağlar	(A)

13 02 Atık Makine Şanzıman ve Yağlama Yağları

13 02 01	Klorlu motor, şanzıman ve yağlama yağları	(M)
13 02 02	Klorlu olmayan motor, şanzıman ve yağlama yağları	(M)
13 02 04	Mineral bazlı klor içeren makine, şanzıman ve yağlama yağları	(A)
13 02 05	Mineral bazlı klor içermeyen makine, şanzıman ve yağlama yağları	(A)
13 02 06	Sentetik motor şanzıman ve yağlama yağları	(A)
13 02 07	Hazır ve çözünebilir makine, şanzıman ve yağlama yağları	(A)
13 02 08	Diğer makine, şanzıman ve yağlama yağları	(A)

13 03 Atık Yalıtım ve Isı İletim Yağları

13 03 01	PCB'ler içeren yalıtım yada ısı iletim yağları	(A)
13 03 06	13 03 01 'de bahsedilenlerin dışındaki mineral bazlı klor içeren yalıtma ve ısı iletme yağları	(A)
13 03 07	Mineral bazlı klor içeren yalıtma ve ısı iletme yağları	(A)
13 03 08	Sentetik klor içeren yalıtma ve ısı iletme yağları	(A)
13 03 09	Hazır ve çözünebilen yalıtma ve ısı iletme yağları	(A)
13 03 10	Diğer yalıtma ve ısı iletme yağları	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

13 04 Sintine Yağları

13 04 01	İç su yolu denizciliğinden kaynaklanan sintine yağları	(A)
13 04 02	İskele kanalizasyonlarından(mendirekten) kaynaklanan sintine yağları	(A)
13 04 03	Diğer denizcilik seferlerinden kaynaklanan sintine yağları	(A)

13 05 Yağ/Su Separatörü (Ayırıcısı) İçerikleri

13 05 01	Kum odacığı ve yağ/su separatöründen (ayırıcısından) çıkan katı maddeler	(A)
13 05 02	Yağ/su separatöründen (ayırıcısından) çıkan çamurlar	(A)
13 05 03	İnterseptör (yakalayıcı)çamurları	(A)
13 05 04	Tuz giderici çamurları yada emülsiyonları	(M)
13 05 05	Diğer emülsiyonlar	(M)
13 05 06	Yağ/su separatöründen (ayırıcısından) çıkan yağ	(A)
13 05 07	Yağ/su separatöründen (ayırıcısından) çıkan yağlı su	(A)
13 05 08	Kum odacığından ve yağ/su separatöründen (ayırıcısından) çıkan karışık atıklar	(A)

13 07 Sıvı Yakıtların Atıkları

13 07 01	Fuel-oil ve mazot	(A)
13 07 02	Benzin(petrol)	(A)
13 07 03	Diğer yakıtlar (karışımlar dahil)	(A)

(14) ORGANİK ÇÖZÜCÜLER, SOĞUTUCU VE İTİCİ GAZLARIN ATIKLARI((07)
VE (08) HARİÇ)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

14 06 Atık Organik Çözücüler, Soğutucu ve Köpük ve Aerosol İtici Gazlar

14 06 01	Kloroflorokarbonlar, HCFC, HFC	(A)
14 06 02	Diğer halojenli solventler (çözücüler)ve solvent (çözücü) karışımları	(A)
14 06 03	Diğer solventler (çözücüler) ve solvent (çözücü) karışımları	(A)
14 06 04	Halojenli çözücüler içeren çamurlar ve katı atıklar	(A)
14 06 05	Diğer çözücüler içeren çamurlar ve katı atıklar	(A)

(15) AKSİ BELİRTİLMEMİŞ İSE AMBALAJ MADDELERİ , ABSORBANSLAR, SİLME BEZLERİ, FİLTRE MALZEMESİ VE KORUYUCU GİYSİ ATIKLARI

15 01 Ambalaj (Belediyenin Ayrı Toplanmış Ambalaj Atıkları Dahil)

15 01 10	Tehlikeli maddelerin kalıntılarını içeren yada tehlikeli maddelerle pislenmiş ambalaj	(M)
15 01 11	Tehlikeli gözenekli kalıplar içeren (örneğin asbest) boş basınçlı konteynırlar içeren metalik ambalajlar	(M)

15 02 Absorbanslar, Filtre Maddeleri, Temizleme Bezleri ve Koruyucu Giysiler

15 02 02	Tehlikeli maddelerle kirlenmiş absorbanslar, filtre maddeleri (aksi belirtilmemiş ise yağ filtreleri dahil), temizleme bezleri, koruyucu giysiler	(M)
----------	---	-----

(16) LİSTEDE BELİRTİLMEYEN ATIKLAR

16 01 Çeşitli Taşıtlardan(İş Makineleri Dahil) Ömrünü Tamamlamış Araçlar ve Ömrünü Tamamlamış Araçların Sökülmesinden ve Araç Bakımından ((13), (14), (16 06) ve (16 08) Hariç) Kaynaklanan Atıklar

16 01 04	Kullanım ömrü dolmuş araçlar	(M)
16 01 07	Yağ filtreleri	(A)
16 01 08	Cıva içeren bileşimler	(M)
16 01	PCB'ler içeren bileşimler	(A)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

09		
16 01 10	Patlayıcı bileşenler (örneğin hava yastıkları)	(A)
16 01 11	Asbest içeren fren balataları	(M)
16 01 13	Fren sıvıları	(A)
16 01 14	Tehlikeli madde içeren antifriz sıvıları	(M)
16 01 21	16 01 07 den 16 01 11'e ve 19 01 14 'de bahsedilenlerin dışındaki tehlikeli maddeler içeren bileşenler	(M)
16 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

16 02 Elektrikli ve Elektronik Ekipman Atıkları

16 02 09	PCB'ler içeren transformatörler ve kapasitörler	(M)
16 02 10	16 02 09 'de bahsedilenlerin dışındaki PCB'ler içeren yada üzerlerine PCB bulaşmış ıskartaya ayrılmış ekipmanlar	(M)
16 02 11	Kloroflorokarbon, HCFC, HFC içeren ıskarta ekipmanlar	(M)
16 02 12	Serbest asbest içeren ıskarta ekipman	(M)
16 02 13	16 02 09 dan 16 02 12'ye kadar bahsedilenlerin dışında tehlikeli bileşenler içeren ıskarta ekipmanlar ^[1]	(M)
16 02 15	İskartaya çıkan parçalardan çıkartılmış tehlikeli maddeler içeren parçalar	(A)

16 03 Spesifikasyon (Standart) Dışı Gruplar ve Kullanılmamış Ürünler

16 03 03	Tehlikeli maddeler içeren inorganik (organik olmayan) atıklar	(M)
16 03	Tehlikeli maddeler içeren organik maddeler	(M)

[1]) Elektrikli ve elektronik ekipmanların arasındaki tehlikeli bileşenler içerisinde (1606)'da bahsedilen akümülatör ve piller ile tehlikeli olarak işaretlenmiş olan cıvalı anahtarlar, katot ışın tüplerinin camları ve diğer aktifleştirilmiş camlar ve benzerleri bulunabilir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

05		
----	--	--

16 04 Atık Patlayıcılar

16 04 01	Atık mühimmat	(A)
16 04 02	Havai fişek atıkları	(A)
16 04 03	Diğer atık patlayıcılar	(A)

16 05 Basıncılı Tank İçindeki Gazlar ve Iskartaya Çıkış Kimyasallar

16 05 04	Tehlikeli maddeler içeren basınçlı tanklar içindeki (balonlar dahil) gazlar	(M)
16 05 06	Tehlikeli maddelerden oluşmuş yada tehlikeli maddeler içeren, laboratuvar kimyasalları karışımları da dahil, laboratuvar kimyasalları	(M)
16 05 07	Tehlikeli maddeler içeren ıskarta inorganik (organik olmayan) kimyasallar	(M)
16 05 08	Tehlikeli maddeler içeren ıskarta organik kimyasallar	(M)

16 06 Piller ve Aküler

16 06 01	Kurşun piller	(A)
16 06 02	Nikel kadmiyum piller	(A)
16 06 03	Cıva içeren piller	(A)
16 06 06	Pil ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler	(A)

16 07 Nakliye Tankı, Depolama Tankı ve Varil Temizleme ((05) Ve (13) Hariç)
Atıkları

16 07 01	Kimyasal maddeler içeren deniz nakliyat tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)
16 07 02	Yağ içeren deniz nakliyat tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)
16 07 03	Yağ içeren demiryolu ve karayolu nakliyat tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

16 07 04	Kimyasal maddeler içeren demiryolu ve karayolu nakliyat tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)
16 07 05	Kimyasal maddeler içeren saklama tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)
16 07 06	Yağ içeren saklama tankı temizliğinden kaynaklanan atıklar	(M)
16 07 08	Yağ içeren atıklar	(M)
16 07 09	Diğer tehlikeli maddeler içeren atıklar	(M)
16 07 99	Başka şekilde belirtilmemiş atıklar	(M)

16 08 Kullanılmış Katalizörler

16 08 02	Tehlikeli geçiş metalleri ^[2] yada tehlikeli bileşenler içeren kullanılmış katalizörler	(M)
16 08 05	Fosforik asit içeren kullanılmış katalizörler	(M)
16 08 06	Katalizör olarak kullanılmış sıvılar	(A)
16 08 07	Tehlikeli maddeler içeren kullanılmış katalizörler	(M)

16 09 Oksitleme Malzemeleri

16 09 01	Permanganatlar (örn; potasyum permanganat)	(A)
16 09 02	Kromatlar (örn; potasyum kromat, potasyum veya sodyum dikromat)	(A)
16 09 03	Peroksitler(örn; hidrojen peroksit)	(A)
16 09 04	Başka şekilde tanımlanmamış oksitleyici malzemeler	(A)

16 10 Saha Dışı Arıtma Amaçlı Sulu Sıvı Atıklar

[2]) Geçiş metalleri: skandiyum, vanadyum, manganez, kobalt, bakır, toryum, niyobyum, hafniyum, tungsten, titanyum, krom, demir, nikel, çinko, zirkon, molibden ve tantal'dir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

16 10 01	Tehlikeli madde içeren sulu sıvı atıklar	(M)
16 10 03	Tehlikeli madde içeren sulu konsantrasyonlar	(M)

16 11 Refraktörler ve Astarlama Atıkları

16 11 01	Metalürji proseslerinden kaynaklanan, tehlikeli madde içeren karbon bazlı astarlar ve refraktörler	(M)
16 11 03	Metalürji proseslerinden kaynaklanan, tehlikeli madde içeren diğer astarlar ve refraktörler	(M)
16 11 05	Metalürjik olmayan proseslerden kaynaklanan, tehlikeli madde içeren astarlar ve refraktörler	(M)

(17) İNŞAAT VE YIKIM ATIKLARI (KİRLENMİŞ ALANLARDAN ÇIKARTILAN HAFRİYAT DAHİL)

17 01 Beton, Tuğla, Karo, Kiremit ve Seramik

17 01 06	Tehlikeli maddeler içeren beton, tuğla kiremit ve seramik karışımları yada ayrı parçacıkları	(M)
-------------	--	-----

17 02 Ahşap, Cam ve Plastik

17 02 04	Tehlikeli maddeler içeren yada tehlikeli maddeler bulaşmış ahşap cam ya da plastik	(M)
-------------	--	-----

17 03 Bitümenli Karışımlar, Kömür Katranı ve Katranlı Ürünler

17 03 01	Kömür ve katran içeren bitümenli karışımlar	(M)
17 03 03	Kömür katranı ve katranlı ürünler	(A)

17 04 Metaller (Alaşımları Dahil)

17 04 09	Tehlikeli maddeler içeren metal atıkları	(M)
17 04 10	Yağ katran ve diğer tehlikeli maddeler içeren kablolar	(M)

17 05 Toprak (Kirlenmiş Yerlerde Yapılan Hafriyat Dahil), Kayalar, ve Tarama İle Denizden Çıkarılan Hafriyat

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

17 05 03	Tehlikeli maddeler içeren toprak ve kayalar	(M)
17 05 05	Tehlikeli maddeler içeren tarama atıkları	(M)
17 05 07	Tehlikeli maddeler içeren demiryolu çakılı	(M)

17 06 Yalıtım Malzemeleri ve Asbest İçeren İnşaat Malzemeleri

17 06 01	Asbest içeren yalıtım malzemeleri	(M)
17 06 03	Tehlikeli maddeler içeren yada tehlikeli maddelerden oluşmuş diğer yalıtım malzemeleri	(M)
17 06 05	Asbest içeren inşaat malzemeleri	(M)

17 07 Karışık İnşaat ve Yıkım Atıkları

17 07 02	Karma inşaat ve yıkım atıkları yada tehlikeli maddeler içeren ayrılmış kısımları	(M)
-------------	--	-----

17 08 Alçı Bazlı İnşaat Malzemeleri

17 08 01	Tehlikeli maddeler bulaşmış alçı bazlı inşaat malzemeleri	(M)
-------------	---	-----

17 09 Diğer İnşaat ve Yıkım Malzemeleri

17 09 01	Cıva içeren inşaat ve yıkım malzemeleri	(M)
17 09 02	PCB içeren (örneğin PCB içeren yalıtıcılar, PCB içeren reçine bazlı taban malzemeleri, PCB içeren yalıtıcı sırlama birimleri, PCB içeren kapasitörler) inşaat ve yıkım malzemeleri	(M)
17 09 03	Tehlikeli maddeler içeren diğer inşaat ve yıkım malzemeleri	(M)

(18) İNSAN VE HAYVAN SAĞLIĞINA VE/VEYA BU KONULARDAKİ ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN ATIKLAR (DOĞRUDAN SAĞLIĞA İLİŞKİN OLMAYAN MUTFAK VE RESTORAN ATIKLARI HARİÇ)

18 01 İnsanlarda Doğum, Teşhis, Tedavi Yada Hastalık Önleme Çalışmaları Atıkları

18 01	Enfeksiyonu engellemek amacı ile toplanmaları ve atılmaları özel işleme	(A)
-------	---	-----

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

03	tabi olan atıklar	
18 01 06	Tehlikeli maddeler içeren yada tehlikeli maddelerden oluşan kimyasallar	(M)
18 01 08	Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar	(A)
18 01 10	Diş tedavisinden kaynaklanan amalgam atıkları	(A)

18 02 Hayvanlarla İlgili Araştırma, Teşhis, Tedavi Yada Hastalık Önleme Çalışmalarından Kaynaklanan Atıklar

18 02 02	Enfeksiyonu engellemek amacı ile toplanmaları ve atılmaları özel işleme tabi olan atıklar	(A)
18 02 05	Tehlikeli maddeler içeren yada tehlikeli maddelerden oluşan kimyasallar	(M)
18 02 07	Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar	(A)

(19) ATIK BERTARAF TESİSLERİNİN ATIKLARI, SAHA DIŞI ATIK SU ARITMA TESİSLERİNİN VE İNSAN TÜKETİMİ İÇİN VE ENDÜSTRİYEL KULLANIM İÇİN SU HAZIRLAMA TESİSLERİNİN ATIKLARI

19 01 Atık Yakma veya Piroliz Tesislerinden Kaynaklanan Atıklar

19 01 05	Gaz arıtımından kaynaklanan filtre kekleri	(A)
19 01 06	Gaz arıtımından kaynaklanan akıcı atıklar ve diğer akıcı atıklar	(A)
19 01 07	Gaz arıtımından kaynaklanan katı atıklar	(A)
19 01 10	Baca gazı arıtımından kaynaklanan kullanılmış aktif karbon	(A)
19 01 11	Tehlikeli maddeler içeren taban külü ve cüruf	(M)
19 01 13	Tehlikeli maddeler içeren uçucu kül	(M)
19 01 15	Tehlikeli maddeler içeren kazan tozu	(M)
19 01 17	Tehlikeli maddeler içeren Piroliz atıkları	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

19 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)
-------------	---	-----

19 02 Atıkların Fiziki/Kimyasal İşlenmesinden (Dekromizasyon- Krom Giderme, Desiyanürizasyon-Siyanür Giderme, Nötralizasyon Dahil) Kaynaklanan Atıklar

19 02 04	En az bir tehlikeli atık ile önceden karıştırılması ile oluşan atıklar	(A)
19 02 05	Tehlikeli maddeler içeren fiziki ve kimyasal işlemlerin çamurları	(M)
19 02 07	Ayrışmadan oluşan yağ ve konsantrasyonlar	(A)
19 02 08	Tehlikeli maddeler içeren sıvı patlayabilir atıklar	(M)
19 02 09	Tehlikeli maddeler içeren katı patlayabilir atıklar	(M)
19 02 11	Diğer tehlikeli maddeler içeren atıklar	(M)
19 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

19 03 Stabilize Edilmiş/Katılaştırılmış Atıklar^[3]

19 03 04	Tehlikeli olarak işaretlenmiş kısmen ^[4] stabilize edilmiş atıklar	(A)
19 03 06	Tehlikeli olarak işaretlenmiş, katılaştırılmış atıklar	(A)

19 04 Sırlamadan Doğan Vitrifiye (Camlaştırılmış) Atıklar

19 04 02	Uçucu kül ve diğer baca gazı arıtma atıkları	(A)
19 04 03	Vitrifiye olmamış katı faz	(A)

19 07 Düzenli Depolama Sızıntı Suları

19 07	Tehlikeli maddeler içeren düzenli depolama sızıntı suları	(M)
-------	---	-----

(3) Stabilizasyon işlemi atığın içeriğini değiştirir ve böylece atık maddelerin tehlikeli olan içeriği tehlikesiz hale gelir. Katılaştırma ise atıkların yalnızca fiziki durumunu değiştirir (örneğin katkı maddeleri ile atığın kimyasal özelliklerini değiştirmeden sıvı olan o atığı katılaştırır)

(4) Bir atığın kısmen stabilize olduğunu kabullenmek için, o atığın, Stabilizasyon işlemi sonunda, içindeki tehlikeli unsurların tamamen temizlenmemiş olması ve çevreye kısa, orta ve uzun dönemde yeniden salınmasına izin verilmiş olması gerekir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

02		
----	--	--

19 08 Başka Bir Şekilde Tanımlanmamış Atık Bertaraf Tesisi Atıkları

19 08 06	Doymuş yada kullanılmış iyon değişim reçineleri	(A)
19 08 07	İyon değiştiricilerinin yeniden üretimi sırasında ortaya çıkan solüsyonlar (karışımlar)ve çamurlar	(A)
19 08 08	Ağır metaller içeren membran sistemi atıkları	(M)
19 08 10	Yenilebilir yağ içerenler dışındaki yağ /su ayrışmasından çıkan gres ve sıvı yağ karışımları	(A)
19 08 11	Endüstriyel atık suyun biyolojik arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	(M)
19 08 13	Endüstriyel atık suyun diğer yollarla arıtılmasından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	(M)
19 08 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

19 10 Metal İçeren Atıkların Parçalanmasından Kaynaklanan Atıklar

19 10 03	Tehlikeli maddeler içeren hav kesirleri ve tozlar	(M)
19 10 05	Tehlikeli maddeler içeren diğer kesirler ve tozlar	(M)

19 11 Yağ Yeniden Üretiminden Kaynaklanan Atıklar

19 11 01	Kullanılmış filtre kâğıtları	(A)
19 11 02	Asit katranları	(A)
19 11 03	Akıcı sıvı atıklar	(A)
19 11 04	Yakıtları bazlarla temizleme atıkları	(A)
19 11 05	Tehlikeli maddeler içeren saha içi atık su arıtma çamurları	(M)
19 11 07	Baca gazı temizleme atıkları	(A)
19 11	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

99		
----	--	--

19 12 Başka Bir Şekilde Tanımlanmamış Atıkların Mekanik Bertarafından (Örneğin Sınıflanması, Ezilmesi, Küçültülmesi, Topak Haline Getirilmesi)
Kaynaklanan Atıklar

19 12 06	Tehlikeli maddeler içeren ahşap	(M)
19 12 11	Atıkların mekanik işlenmesinden çıkan tehlikeli maddeler içeren diğer atıklar (karışık materyaller dahil)	(M)

19 13 Toprak ve Yeraltı Suyu İslahından Doğan Atıklar

19 13 01	Tehlikeli maddeler içeren toprak ıslahından doğan atıklar	(M)
19 13 03	Tehlikeli maddeler içeren toprak ıslahından kaynaklanan çamurlar	(M)
19 13 05	Tehlikeli maddeler içeren yer altı suyunun ıslahından kaynaklanan çamurlar	(M)
19 13 07	Tehlikeli maddeler içeren yer altı suyunun ıslahından doğan akıcı sıvılar ve akıcı konsantrasyonlar	(M)

20 BELEDİYE ATIKLARI (EVSEL ATIKLAR VE BENZER TİCARİ, ENDÜSTRİYEL VE KURUMSAL ATIKLAR) AYRI TOPLANMIŞ KISIMLAR DAHİL.

20 01 Ayrı Toplanan Kısımlar ((15 01) Hariç)

20 01 13	Çözücüler	(A)
20 01 14	Asitler	(A)
20 01 15	Alkalinler	(A)
20 01 17	Foto kimyasallar	(A)
20 01 19	Pestisitler	(A)
20 01 21	Flüoresan tüpler(lambalar) ve diğer cıva içeren atıklar	(A)
20 01	Kloroflorokarbonlar içeren ıskartaya çıkartılmış ekipmanlar	(M)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

23		
20 01 26	Yenilebilir yağlar dışındaki sıvı ve katı yağlar	(A)
20 01 27	Tehlikeli maddeler içeren boya, mürekkepler, yapıştırıcılar ve reçineler	(M)
20 01 29	Tehlikeli maddeler içeren deterjanlar	(M)
20 01 31	Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar	(A)
20 01 33	16 06 01, 16 06 02 yada 16 06 03 de bahsedilen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren karışık akümülatörler	(A)
20 01 35	20 01 21 ve 20 01 23 'de bahsedilenlerin dışındaki tehlikeli maddeler içeren ıskartaya çıkmış elektrikli ve elektronik ekipmanlar	(M)
20 01 37	Tehlikeli maddeler içeren ahşap	(M)
20 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış fraksiyonlar	(M)

EK/8

tehlikeli atık kont_yonet ek 8.gif
tehlikeli atık kont_yonet ek 8 1.gif

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Formada verilen bilgilerin doğruluğunu kabul ederek, bu bilgilerin yanlışlığının tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 26 ncı maddesine göre gerçeğe aykırı belge düzenleyenlere verilecek cezaların bilgim dahilinde olduğunu belirtir gereğini arz ederim.

FİRMA ADINA	Adı /Soyadı	Ünvanı	İmzası
Formu Dolduran Şahıs			
Yetkili			
· Bu kısım Çevre ve Orman Bakanlığı Uzmanları tarafından doldurulacaktır.			
Kontrol Eden	Adı /Soyadı	Ünvanı	İmzası
Uzman			
Yetkili			

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

ULUSAL ATIK TAŞIMA FORMU (EK-9A) AÇIKLAMA KILAVUZU

Tehlikeli Atıklar Yönetmeliğinin 12 nci Maddesine göre: Taşıma işlemi yapılacak araçlarda atık taşıma formu bulundurulması zorunludur. Taşıma Formları atık üreticisi tarafından ilgili Valilikten temin edilir. (Ek 9-A) da yer alan atık taşıma formlarından (A) formu mavi, (B) formu pembe, (C) formu beyaz, (D) formu yeşil renktedir. Atık üreticisi ve taşıyıcı tarafından ülke içi taşımada (A), (B), (C), (D) formları doldurulur ve valiliğe başvurulur. (A) ve (C) formları 2 nüsha olacaktır.

Bu formlardan;

- a) (D) formu taşıma başlamadan önce, atık üreticisinde kalır, üretici tarafından valiliğe gönderilir,
- b) (A), (B), (C), formları taşıma esnasında bulundurulmak kaydı ile taşıyıcıya verilir,
- c) (A) , (B) ve (C) formu taşıyıcı tarafından atık bertaraf tesisi sorumlusuna imzalatılarak, (A) ve (B) formları atıkla birlikte teslim edilir. (C) formu ise taşıyıcı tarafından alınır ,bir nüshası üreticiye teslim edilir,
- d) (A) ve (B) formu atık bertarafından sorumlu kişi veya kuruluş tarafından imzalanarak alınır. (A) formunun bir nüshası bertarafçı tarafından net miktarlar, bertaraf yeri ve tarihi form üzerine doldurulduktan sonra Bakanlığa gönderilir,
- e) (B) formu net miktarlar, bertaraf yeri ve tarihi form üzerine doldurulduktan sonra bertaraf eden tarafından üreticiye gönderilir.

Gönderilen ve alınan tüm taşıma formları üç yıl süre ile saklanmak ve denetimlerde yetkili idarelerce istendiğinde hazır bulundurulmak zorundadır.

Ulusal Atık Taşıma Formun talep edilen bilgiler aşağıda belirtilen açıklamalara göre doldurulacaktır.

1) ATIK KODU: Ulusal Atık Taşıma Formunun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (12) nolu veri tipi, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin (EK 7) sinde yer alan listede verilen 6 haneli kodlara göre doldurulacaktır..

2) ATIK ADI:Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (13) nolu veri tipi, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (EK 7)de yer alan listede belirtildiği şekilde doldurulacaktır.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

3) H NUMARASI: Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (11) nolu veri tipi, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin EK (5) inde yer alan tehlikelilik özelliklerine göre doldurulacaktır.(örneğin H3-A gibi)

4) 20° C' DE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ: Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (14) nolu veri tipi aşağıda belirtilen kod numaralarına göre kodlanacaktır.

- 1) Toz/toz şeklinde
- 2) Katı
- 3) Akışkan/Macun
- 4) Çamurlu
- 5) Sıvı
- 6) Gaz
- 7) Diğer (belirtiniz)

5) RENK: Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (15) nolu veri tipi, aşağıda belirtilen kod numaralarına göre kodlanacaktır.

- 1) Beyaz
- 2) Kahverengi
- 3) Kırmızı
- 4) Mavi
- 5) Sarı
- 6) Siyah
- 7) Yeşil
- 8) Diğer (belirtiniz)

6) AĞIRLIK:Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (16) nolu veri tipi, atığın ağırlığı kilogram ve/ veya ton olarak belirtilecektir.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

7) AMBALAJ VE KONTEYNİR TÜRÜ: Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (17) nolu veri tipi, aşağıda belirtilen kod numaralarına göre kodlanacaktır.

- 1) Varil
- 2) Ahşap fıçı
- 3) Bidon
- 4) Kutu
- 5) Torba
- 6) Karışık Ambalaj
- 7) Basınçlı hazne
- 8) Balya
- 9) Diğer (belirtiniz)

8) AMBALAJ VE KONTEYNİR SAYISI: Formun ÜRETİCİ bölümünde yer alan (18) nolu veri tipi, yukarıda belirtilen ambalaj ve konteynir sayısı formda ayrılan üç dijital bölüme yazılacaktır.

9) TAŞIMA ŞEKLİ: Formun TAŞIYICI bölümünde yer alan (13) nolu veri tipi, aşağıda belirtilen kod numaralarına göre kodlanacaktır.

- 1) Karayolu
- 2) Tren
- 3) Hava
- 4) Deniz
- 5) İç Karasular

verilen kodlara göre doldurulacaktır.

10) BERTARAF/GERİ KAZANIM İŞLEMLERİ: Formun ALICI bölümünde yer alan (13) nolu veri tipi, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin (EK 2) sinde yer alan geri kazanım (R kodları)/ bertaraf (D kodları) işlemleri için verilen kodlara göre doldurulacaktır.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

11) ATIK TRANSFERİ: Formun ALICI bölümünde yer alan (14) nolu veri tipi; formda verilen (a),(b),(c),(d) kutularına (X) işareti konularak doldurulacaktır.

12) TARİHLER: Formda talep edilen tarih bilgileri gün/ ay/ yıl olarak belirtilecektir.

13) Formda talep edilen fakat açıklama kılavuzunda açıklanmasına ihtiyaç duyulmamış diğer veri tipleri hakkındaki talep bilgiler, form üzerindeki ilgili yerlerine beyan edilecektir.

LIST OF ABBREVIATIONS USED IN THE INTERNATIONAL TRANSPORTATION FORM

Legislative basis of the Waste Transportation Form entitled Form (9-B) in the Hazardous Waste Regulation is stated on Article (12) as follows;

Licensed vehicles for Waste Transportation should keep Waste Transportation Forms. CONSIGNOR takes Form (9B) from Governors Offices. This form has 5 copies namely Form (A) with blue color, Form (B) with pink color, Form (C) with white color, Form (D) with green and Form (E) with yellow color. Waste Consignor and Carrier fill in these forms and submit to Governor's Office. Form (A), (C) and (E) will be two copies.

a) The copy (D) of Form (9B) should be kept by Consignor just before starting international waste transportation, and has to be submit to Governor office by consignor.

b) Copies (A),(B), (C) and (E) of Form 9-B are given to Carrier to keep during transportation.

c) Copy (E) of Form (9B) is given to Customs Officer . Customs Officer should submit one copy of that form to Ministry.

d) Copies (A), (B) and (C) of Form (9B) are to be signed by consignee. Consignee keeps (A) and (B) of Form (9B). Copy (C) is taken by Carrier and Carrier should submit one copy of that to Consignor.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

e) Filled in copy (A) is kept by consignee. One copy of it should be submitted to Ministry by consignee.

f) Filled in copy (B) of Form (9B) is submitted to consignor by consignee.

All filled in forms should be kept for three years. Whenever authorized public organizations ask to control the procedure, they should be provided for them.

1) WASTE CODE: (Question 12 of section-consigner), Will be filled in 6-digit form according to the Annex 7 of the Regulation on the Control of Hazardous Waste. (It is also available on European Waste Catalogue- 2000/532/EC)

2) DESCRIPTION OF WASTE : (Question 13 of section-consigner), Will be filled according to the descriptions given in the Annex 7 of the Regulation on the Control of Hazardous Waste. (It is also available on European Waste Catalogue- 2000/532/EC)

3) H NUMBER (QUESTION 11 OF SECTION-CONSIGNER)

It is also available in Annex 5 of Hazardous Waste Regulation

H1	Explosive
H2	Oxidizing
H3-A	Highly Flammable
H3-B	Flammable
H4	Irritant
H5	Harmful
H6	Toxic
H7	Carcinogenic
H8	Corrosive
H9	Infectious
H10	Teratogenic
H11	Mutagenic
H12	Substances and preparations which release toxic or very toxic gases in contact with water, air or an acid.
H13	Substances and preparations capable by any means, after disposal of yielding another substance, e.g:
H14	Ecotoxic

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

4)CONSISTENCY AT 20°(QUESTION 14 OF SECTION-CONSIGNER)

1	Powdery/Powder
2	.Solid
3	Viscous/paste
4	Sludgy
5	Liquid
6	Gaseous
7	Other(specify

5) COLORS (QUESTION 15 OF SECTION-CONSIGNER)

1	White
2	Brown
3	Red
4	Blue
5	Yellow
6	Black
7	Green
8	Other (specify)

6) TYPES OF PACKAGES AND CONTAINERS (QUESTION 17 OF SECTION-CONSIGNER)

1	Drum
2	Wooden barrel
3	Jerrican
4	Box
5	Bag
6	Composite packaging
7	Pressure receptacle
8	Bulk
9	Other (specify)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

7) MODE(S) OF TRANSPORT(QUESTION 13 OF SECTION-CARRIER)

R	Road
S	Sea
T	Train/Rail
A	Air
W	Inland Waterways

8) DISPOSAL / RECOVERY OPERATIONS (QUESTION 10 OF SECTION-CONSIGNEE)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

D1	Deposit into or onto land,(e.g. landfill, etc.)	R1	Use as fuel (other than in direct incineration) or other means to generate energy
D2	Land treatment, (e.g. biodegradation of liquid or sludgy discards in soils, etc.)	R2	Solvent reclamation/regeneration
D3	Deep injection , (e.g. injection of pumpable discards into wells, salt domes or naturally occurring repositories, etc.)	R3	Recycling/reclamation of organic substances which are not used as solvents
D4	Surface impoundment, (e.g. placement of liquid or sludgy discards into pits, ponds or lagoons, etc.)	R4	Recycling/reclamation of metals and metal compounds
D5	Specially engineered landfill,(e.g. placement into lined discrete cells which are capped and isolated from one another and the environment etc.)	R5	Recycling/reclamation of other inorganic materials
	Release into a water body except seas/oceans	R6	Regeneration of acids or bases
D6	Release into seas/oceans including sea-bed insertion	R7	Recovery of components used for pollution abatement
D7	Biological treatment not specified elsewhere in this list which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations numbered D1 to D12	R8	Recovery of components from catalysts
D8	Physico-chemical treatment not specified elsewhere in this list which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations numbered D1 to D12 (e.g. evaporation, drying, calcination, neutralization. Precipitation, etc.)	R9	Used oil re-refining or other reuses of oil
D9	Incineration on land	R10	Land treatment resulting in benefit to agriculture or ecological improvement
	Incineration at sea	R11	Uses of wastes obtained from any of the operations numbered R1 to R10
D10	Permanent storage,(e.g. emplacement of containers in mine, etc.)	R12	Exchange of wastes for submission to any operations numbered R1 to R11
D11	Blending or mixing prior to submission to any of the operations numbered D1 to D12	R13	Storage of wastes pending any of the operations numbered R1 to R12 (excluding temporary storage, pending collection, on site where it is produced)
D12	Repackaging prior to submission to any of the operations numbered D1 to D13		
D13			

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

EK-10

REPUBLIC OF TURKEY

MINISTRY OF ENVIRONMENT AND FORESTRY

NOTIFICATION FOR TRANSBOUNDARY MOVEMENT OF WASTE

1) Notifier/exporter (name, address) and tax identification no. where applicable: Tel: _____ Fax: _____ Contact person: _____ T. I. _____ No: _____	5) Notification concerning ⁽⁶⁾ NO:					
2) Consignee (Name, address) and registration No. where applicable: 	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="834 1218 1141 1541"> A (i) Single movement (ii) General notification operation (multiple movements) </td> <td data-bbox="1141 1218 1540 1541"> B (i) Disposal (no recovery) (ii) Recovery operation </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="834 1576 1540 1756"> C* Pre-authorized recovery facility Yes No * (only to be completed if B (ii) applies) </td> </tr> </table>		A (i) Single movement (ii) General notification operation (multiple movements)	B (i) Disposal (no recovery) (ii) Recovery operation	C* Pre-authorized recovery facility Yes No * (only to be completed if B (ii) applies)	
A (i) Single movement (ii) General notification operation (multiple movements)	B (i) Disposal (no recovery) (ii) Recovery operation					
C* Pre-authorized recovery facility Yes No * (only to be completed if B (ii) applies)						
	6) Total intended number of shipments:	7) Total intended quantity: Kg Liters				

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Tel:		Fax:		8) First shipment not before:		Departure of last shipment not after:	
Contact person:		Reg- No:					
3) Intended Carrier(s)* (name, address) and registration No where applicable:				9) Disposal/ Recovery facility (name, location, address):			
Tel:		Fax:		Tel:		Fax:	
Contact person:		Reg- No:		Contact person:		License No where applicable:	
*(attach list if more than one)				And limit of validity:			
4) Waste generator/producer (name and address) and registration No/ Tax Identification No where applicable:				10) Method of disposal/recovery operation ⁽¹⁾ and technology employed:*			
				*(attach details if necessary)			
				11) Mode(s) of transport ⁽²⁾		12) Packaging types ⁽³⁾	
						13) H number ⁽⁴⁾	
						14) Y Number	
Tel:							
Fax:							
Contact person:							
T.I. No:							
Process and location of generation:*							
Reg-No:							
* (attach details if necessary)							
15) Name and chemical composition of the waste:				16) Physical characteristics ⁽⁵⁾ at 20 °C		17) UN identification number: UN class:	
						and proper shipping name:	

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

18) Waste identification code -in country of export/dispatch: -in country of import/destination: European Waste Catalogue (EWC): International Waste Identification Code(IWIC): Basel Code: OECD classification ⁽¹⁾ amber red green and Number: Other (specify) * * (attach details)			19) Special loading requirements including emergency provisions in case of accidents: * *(attach details if necessary)	
20) Concerned countries, code numbers of competent authorities (where applicable), and specific points of entry and exit:				
Country of export/dispatch	Transit countries* (written consent(s) of Competent Authorities of Transit Country(ies) will be attached)			Country of import/destination
Point of exit:	Point of entry:	Point of entry:	Point of entry:	
	Point of exit:	Point of exit:		
21) Notifier/exporter's declaration: I certify that the above information is complete and correct to the best of my knowledge. I also certify that legally-enforceable written contractual obligations have been entered into and that any applicable insurance or other financial guarantees are/or shall be in force covering the transfrontier movement. Name: _____ Signature: _____ Date: _____				22) Number of annexes attached:
FOR USE BY COMPETENT AUTHORITIES				
23) TO BE COMPLETED BY		24) CONSENT TO THE MOVEMENT PROVIDED BY COMPETENT AUTHORITY		

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

COMPETENT AUTHORITY OF COUNTRY OF IMPORT: Notification received Acknowledgment sent On: on: Name, address Telephone, telefax of competent authority, stamp and/or signature	OF COUNTRY OF EXPORT: Of (name of country) on: Name, address Telephone, telefax of competent authority, stamp and/or signature
---	--

(6)Enter X in appropriate box(es)

(1),(2),(3),(4),(5) See list of abbreviations

LIST OF ABBREVIATIONS USED IN THE NOTIFICATION FORM

1) DISPOSAL / RECOVERY OPERATIONS

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

D1	Deposit into or onto land,(e.g.landfill,etc.)	R1	Use as fuel (other than in direct incineration) or other means to generate energy
D2	Land treatment, (e.g. biodegradation of liquid or sludgy discards in soils, etc.)	R2	Solvent reclamation/regeneration
D3	Deep injection , (e.g. injection of pumpable discards into wells, salt domes or naturally occurring repositories, etc.)	R3	Recycling/reclamation of organic substances which are not used as solvents
D4	Surface impoundment, (e.g. placement of liquid or sludgy discards into pits, ponds or lagoons, etc.)	R4	Recycling/reclamation of metals and metal compounds
D5	Specially engineered landfill,(e.g. placement into lined discrete cells which are capped and isolated from one another and the environment etc.)	R5	Recycling/reclamation of other inorganic materials
D6	Release into a water body except seas/oceans	R6	Regeneration of acids or bases
D7	Release into seas/oceans including sea-bed insertion	R8	Recovery of components used for pollution abatement
D8	Biological treatment not specified elsewhere in this list which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations numbered D1 to D12	R9	Recovery of components from catalysts
D9	Physico-chemical treatment not specified elsewhere in this list which results in final compounds or mixtures which are discarded by means of any of the operations numbered D1 to D12 (e.g. evaporation, drying, calcinations, neutralization. Precipitation, etc.)	R10	Used oil re-refining or other reuses of oil
D10	Incineration on land	R11	Land treatment resulting in benefit to agriculture or ecological improvement
D11	Incineration at sea	R12	Uses of wastes obtained from any of the operations numbered R1 to R10
D12	Permanent storage,(e.g. emplacement of containers in mine, etc.)	R13	Exchange of wastes for submission to any operations numbered R1 to R11
D13	Blending or mixing prior to submission to any of the operations numbered D1 to D12		Storage of wastes pending any of the operations numbered R1 to R12 (excluding temporary storage, pending collection, on site where it is produced)
D14	Repackaging prior to submission to any of the operations numbered D1 to D13		

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

2) MODE(S) OF TRANSPORT

R= Road

S= Sea

T= Train/rail

A= Air

W= Inland Waterways

3) TYPE OF PACKAGES AND CONTAINERS

- 1) Drum
- 2) Wooden barrel
- 3) Jerrican
- 4) Box
- 5) Bag
- 6) Composite packaging
- 7) Pressure receptacle
- 8) Bulk
- 9) Other (specify)

4) H NUMBERS (Hazardous Properties)

H1 Explosive

H2 Oxidizing

H3-A Highly Flammable

H3-B Flammable

H4 Irritant

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

H5 Harmful

H6 Toxic

H7 Carcinogenic

H8 Corrosive

H9 Infectious

H10 Teratogenic

H11 Mutagenic

H12 Substances and preparations which release toxic or very toxic gases in contact with water, air or an acid.

H13 Substances and preparations capable by any means, after disposal, of yielding another substance, e.g: a leachate, which possesses any of the characteristics listed above

H14 Ecotoxic

5) CONSISTENCY AT 20°C

- 1) Powdery/Powder
- 2) Solid
- 3) Viscous/paste
- 4) Sludgy
- 5) Liquid
- 6) Gaseous
- 7) Other(specify)

EK-11 A

ATIKLARIN DÜZENLİ DEPO TESİSLERİNE DEPOLANABİLME KRİTERLERİ

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

		İnert Atık olarak muamele görececek atıklar (mg/lt)	Tehlikesiz Atık olarak muamele görececek atıklar (mg/lt)	Tehlikeli Atık olarak muamele görececek atıklar (mg/lt)
1	Eluat Kriterleri L/S = 10 lt/kg			
1.01	As (Arsenik)	$\leq 0,05$	0,05–0,2	$< 0,2–2,5$
1.02	Ba (Baryum)	≤ 2	2–10	$< 10–30$
1.03	Cd (Kadmiyum)	$\leq 0,004$	0,004 – 0,1	$< 0,1–0,5$
1.04	Cr toplam (Krom Toplam)	$\leq 0,05$	0,05–1	$< 1 – 7$
1.05	Cu (Bakır)	$\leq 0,2$	0,2 – 5	$< 5 – 10$
1.06	Hg (Civa)	$\leq 0,001$	0,001– 0,02	$< 0,02– 0,2$
1.07	Mo (molibden)	$\leq 0,05$	0,05 - 1	$< 1 – 3$
1.08	Ni (Nikel)	$\leq 0,04$	0,04 – 1	$< 1 – 4$
1.09	Pb(Kurşun)	$\leq 0,05$	0,05 – 1	$< 1 – 5$
1.10	Sb (Antimon)	$\leq 0,006$	0,006 -0,07	$< 0,07 -0,5$
1.11	Se(Selenyum)	$\leq 0,01$	0,01 – 0,05	$< 0,05 – 0,7$
1.12	Zn (Çinko)	$\leq 0,4$	0,4 -5	$< 5 -20$
1.13	Klorür	≤ 80	80 - 1500	$< 1500 – 2500$
1.14	Florür	≤ 1	1 -15	$< 15 -50$
1.15	Sülfat	≤ 100	100 – 2000	$< 2000- 5000$
1.16	DOC (Çözülmüş Organik karbon) ⁽¹⁾	≤ 50	50-80	$<80-100$
1.17	TDS (Toplam çözünen katı)	≤ 400	400-6000	$<6000-10000$
1.18	Fenol İndeksi	$\leq 0,1$		
2	Orijinal atıkta bakılacak kriterler	(mg/kg)	(mg/kg)	(mg/kg)
2.1	TOC(toplam organik karbon)	≤ 30000 (%3)	50000 (% 5)- pH $\geq$ 6 ⁽²⁾	60000 (%6)
2.2	BTEX(benzen, toluen, etilbenzen ve xylenes)	6		
2.3	PCBs	1		
2.4	Mineral yağ	500		
2.5	LOI (Kızdırma Kaybı)			10000 (%10)

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

(1) DOC limit değeri atığın kendi pH değerinde sağlanamıyorsa, pH 7,5 – 8,0 değerinde test tekrarlanmalı ve limit değerin aşılmadığı tespit edilmelidir.

(2) Tehlikesiz jips bazlı atıkların evsel atık düzenli depolama sahalarında çözünebilir atıkların kabul edilmediği ayrı bir hücrede depolanması gerekir. Jips bazlı atıklarla birlikte depolanacak atıkların bu limitleri sağlaması gerekir.

Analiz Yöntemi

TS EN 12457 nin 4. bölümü (TS EN 12457-4) :Atıkların nitelendirilmesi- Katıdan özütleme analizi - granül halindeki atıklar ve çamurların özütlenmesi için uygunluk deneyi- bölüm 4: Sıvı katı oranı 10 lt/ kg olan ve partikül boyutu 10 mm. den küçük, yüksek katı madde muhtevalı malzemeler için tek aşamalı parti deneyi

Analiz sonuçlarının yorumlanması

Eluat konsantrasyonu tehlikeli atık için belirlenen değerler arasında olan atıklar, tehlikeli atık düzenli depolama sahasında depolanırlar. Ancak, tehlikeli atık için belirlenen üst sınırdan daha yüksek eluat konsantrasyonu olan atıklar tehlikeli atık depolama sahasında depolanmadan önce ön işleme tabi tutulmalı ve üst sınır altına çekilmelidir. Bunun mümkün olmadığı takdirde, bu atıklar tehlikeli atık depolama alanında ayrı olarak (tek tür) depolanmalıdır.

Eluat konsantrasyonu tehlikesiz atıklar için belirlenen değerler arasında olan atıklar, tehlikesiz atık olarak sınıflandırılacaktır. Bu atıklar evsel atık düzenli depo tesislerinde ayrı olarak (tek tür) depolanır.

Eluat konsantrasyonları inert atıklar için belirlenen değer altunda kalan atıklar, inert olarak sınıflandırılırlar. Bu atıklar evsel atık düzenli depo tesislerinde veya permeabilitenin $k \leq 10^{-7}$ ve en az 1 metre kil'e eşdeğer geçirimsizliğin sağlandığının ve yer altı su seviyesine maksimum 1 metre olduğunun Bakanlığa belgelendiği alanlarda Bakanlığın uygun görüşü alınarak depolanır.

.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Aşağıdaki İSO; DIN; EN ve TS yöntemleri referans olarak önerilmektedir. Ancak denenmiş referans malzemeleri bazında çalışan ve aynı özelliklere sahip olan yöntemler onaylandıktan sonra kullanılabilir.

1.01	As (Arsenik)	ISO 6595-1982 ; DIN 38405-E6-81veya ENV 12506
1.02	Ba (Baryum)	ENV 12506
1.03	Cd (Kadmiyum)	ISO 8288-1985; DIN 38041-C5-84 veya ENV 12506
1.04	Cr toplam (Krom Toplam)	ENV 12506
1.05	Cu (Bakır)	ISO 8288-1985 ; DIN 38406-E21-80 veya ENV 12506
1.06	Hg (Civa)	ISO 566-1/3-88; DIN 38406-E21-80 veya TS EN 13370
1.07	Mo (molibden)	ENV 12506
1.08	Ni (Nikel)	ISO 8288-1985, DIN 38406-E21-80 veya ENV 12506
1.09	Pb(Kurşun)	ISO 8288-1985; DIN 38406-E6-81 veya ENV 12506
1.10	Sb (Antimon)	ENV 12506
1.11	Se(Selenyum)	ENV 12506
1.12	Zn (Çinko)	ISO 8288-1985; DIN 3840-E8-85veya ENV 12506
1.13	Klorür	ISO-DİS 9297; DIN 38405-D1-85 veya ENV 12506
1.14	Florür	ISO DP 10 359-1; DIN 38406-D4-85 veya TS EN 13370
1.15	Sülfat	ISO-DIS 9280-1; DIN 38405-D5-85 veya ENV 12506
1.16	DOC (Çözülmüş Organik karbon) ⁽¹⁾	TS EN 13370
1.17	TDS (Toplam çözünen katı)	TS EN 13657
1.18	Fenol İndeksi	ISO 6439-1990; DIN 38409-H16-84 veya TS EN 13370
2	Orijinal atıkta bakılacak kriterler	
2.1	TOC(toplam organik karbon)	DIN 38409-113-85 veya TS 12089 EN 13137
2.2	BTEX(benzen, tolueen,	ISO-DIS 9562 veya DIN 38409-H14-85

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

	etilbenzen ve xylenes)	
2.3	PCBs	Gaz kromatografi (kapiler, sütunlar)
2.4	Mineral yağ	pr EN 14039 (gaz kromatografi)
2.5	LOI (Kızdırma Kaybı)	

EK-12 A

ÖRNEK

DEPO TABANI SIZDIRMAZLIK SİSTEMİ

tehlikeli atık kont_yonet ek 12.giftehlikeli atık kont_yonet ek 12_1.gif

EK -12 B

ÖRNEK DEPO ÜST ÖRTÜSÜ SIZDIRMAZLIK SİSTEMİ

tehlikeli atık kont_yonet ek 12_B.gif

EK-13

TEHLİKELİ ATIK ARA DEPOLAMA, GERİ KAZANIM VE BERTARAF
TESİSLERİNE ÖN LİSANS ALINMASI İÇİN YAPILACAK BAŞVURULARDA
BULUNMASI GEREKLİ BİLGİ VE DOKÜMANLAR

A) BAŞVURU DİLEKÇESİ

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
B)TESİS HAKKINDA GENEL BİLGİLER

- 1) Tesisin Adı :
- 2) Adresi (Mah., Cad, Sok, Numara, İlçe, İl) :
- 3) Telefonu :
- 4) Faksı :
- 5) Elektronik posta adresi :
- 6)İşyeri Vergi Kimlik No :
- 7) Tesis sahibinin / ortaklarının
 - a) Adı, Soyadı :
 - b) Adresi (Mah, Cad, Sok, Numara, İlçe, İl) :
 - c) Telefonu :
 - d) Faksı :
 - e) Elektronik posta adresi :
- 8) Tesis işletmecisinin
 - a) Adı, Soyadı :
 - b) Adresi (Mah, Cad, Sok, Numara, İlçe, İl) :
 - c) Telefonu :
 - d) Faksı :
 - e) Elektronik posta adresi :
- 9) Başvuru raporunu hazırlayan kişi/kuruluşun

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- a) Adı, Soyadı (veya unvanı) :
- b) Adresi (Mah, Cad, Sok, Numara, İlçe, İl) :
- c) Telefonu :
- d) Faksı :
- e) Elektronik posta adresi :

10) Diğer Bilgiler

- a) Tesisin işletmeye açılma muhtemel tarihi :
- b) Tesiste çalışacak personelin sayısı ve görevleri :
- c) Tesisin çalışma saatleri (günlük, aylık, yıllık) :
- d) Araç ve Makine Parkı Listesi :
- e) Sosyal tesisler (yemekhane, yatakhane, soyunma odası, tuvalet, lavabo, banyo-duş, revir vb.)

C) SEÇİLEN TESİS YERİ İLE İLGİLİ BİLGİ VE DÖKÜMANLAR

- 1) 1/25.000 ölçekli tesis yerini ve en az 10 km çevresini gösterir topoğrafik harita,
 - 2) Tesis bölgesi ve çevresine ait kadastral ve arazi kullanma haritaları, nazım imar planları,
 - 3) Bölgeye ait yeraltı ve yerüstü su koruma bölgeleri, muhtemel taşkın ve heyelan sahaları,
- başvuru ekinde bulunmalıdır.

D) FAALİYETE İLİŞKİN BİLGİLER

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

1) Kurulması istenen tesisin insan, hayvan, toprak, bitki, su, hava, iklim, bitki örtüsü ve kültür yapısına temel etkileri verilecektir.

2) Tesisin Yüzölçümü

a)Kapalı alan	:	 m ²
b)Açık alan	:	 m ²
c)Toplam	:	m ²

3) Tesisin Kapasitesi

a) Kurulu Kapasite	:	 ton/yıl
b) Fiili Kapasite	:	ton/yıl

4) Üretim akım şeması ve teknolojisi

Atık kabulünden başlayarak, her bir üniteye uygulanacak işlemlerin, geri dönüşüm prosesinin/yakma tesisinin ve arıtma tesislerinin ayrıntılı açıklaması, gerekli şema, formül ve şekiller

5) geri kazanım verimi

6) Atığın temin edileceği yerler

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

7) Tesiste atık işlemede kullanılan kimyasal maddelerin isimleri, miktarı (ton/ yıl) ve depolama şekilleri

8) Hammadde ve ürün depolama tanklarının kapasiteleri ile depolarda alınacak güvenlik tedbirleri

9) Geri kazanım sonucu elde edilecek ürünler, ürünlere ait etiketleme ve ambalajlama bilgileri

10) Geri kazanılamayan atıkların cinsi, bileşimi, miktar ve nasıl bertaraf edilecekleri

E) ÇEVRESEL TEDBİRLER

(Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne tabi olmayan tesisler bu bilgileri temin edecektir.)

1) Su Kirliliği

a) Tesiste kullanım suyu ve proses suyunun nereden temin edileceği ve su tüketim miktarı

-Kuyu suyu

-Şebeke suyu

-Diğer

b) Proses suyunda bulunabilecek kirlleticiler ve alınacak önlemler

c) Kullanım suyu ve proses suyunun deşarj yerleri

d) Yağmur suyunun toplanmasına ilişkin alınan önlemler

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

2) Hava Kirliliği

- a) Tesiste kullanılacak yakıt türleri ve miktarları
- b) Tesiste hava kirliliğine neden olabilecek ünitelerin isimleri, kapasiteleri ve her bir ünitenin baca sayısı
- c) Toz kaynakları ve alınacak önlemler

3) Gürültü Kirliliği

- a) Gürültü kaynakları
- b) Alınacak önlemler

4) Toprak Kirliliği

Toprak kirliliğini önlemek amacıyla alınacak tedbirler

5) Koku Kirliliği

Koku kirliliğini önlemek amacıyla alınacak tedbirler

6) Tesiste Alınan Güvenlik Önlemleri

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- a) Yangın
- b) İşçi Güvenliği
- c) İlk yardım
- d) Diğer

Başvuru Sahibinin/Şirketin Yetkilisi

Tarih, İsim, İmza

Not: Müracaat dosyasında bulunan tüm evraklar imzalı ve kaşeli olacaktır.

Ek- 14

**TEHLİKELİ ATIK ARA DEPOLAMA GERİ KAZANIM VE BERTARAF
TESİSLERİNE LİSANS VERİLMESİNDE İSTENECEK BİLGİ VE BELGELER**

- 1) Ön Lisans Belgesi,
- 2) Tesisin, projesi ve şartnamesine uygun olarak yapıldığını gösterir rapor,
- 3) Tesise kabul edilen atıkların analizleri,
- 4) Atığın temin edildiği işletmeler, bunların adresleri, telefon ve faks numaraları ve sorumlu kişiler,
- 5) Geri kazanılan ürünlerinin piyasaya ürün olarak sürülebilmesi için ilgili kurum/kuruluşlardan alınacak belge,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

- 6) Geri kazanılan ürünlerin standartları, ticari isimleri, üretim miktarları (ton/yıl),*
- 7) Geri kazanım ürünlerinin satıldığı yerlerin adresleri, telefon ve faks numaraları ve sorumlu kişiler ile satışlara ilişkin fatura, sevk irsaliyesi ve kantar fişleri, *
- 8) Emisyon İzin Belgesi, Deşarj İzin Belgesi,
- 9) Tesise atık getiren ve işlem sonrası ortaya çıkan atıkları nihai bertaraf tesislerine götüren araçların taşıma lisansı belgelerinin örnekleri, bunlara ilişkin ulusal atık taşıma formları, sevk irsaliyeleri ve fatura örnekleri,
- 10) Tesisten kaynaklanan proses atıklarının türleri, nitelikleri (tehlikeli, tehlikesiz, inert), miktarları ve bu atıkların ne şekilde bertaraf edildikleri,
- 11) Diğer Belgeler;
 - a) GSM Ruhsatı,
 - b) Vergi Dairesi ve Numarası,
 - c) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı,
 - d) Ticaret Sicil Gazetesi Örneği,
 - e) İmza Sirküleri,
 - f) Kapasite Raporu,
 - g) Sanayi Sicil Belgesi,
 - h) İşletme Belgesi (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından alınmış).

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

*:Sadece geri kazanım tesisleri için geçerlidir.

EK-15

ÖLÇÜM TEKNİKLERİ

- 1) Baca gazındaki hava kirletici maddelerin konsantrasyonlarının tayini için yapılan ölçümler bütünü temsil edecek şekilde yapılmalıdır.
- 2) Dioksinler ve furanlar da dahil olmak üzere tüm kirleticilerin örnekleme ve analiz işlemleri ile otomatik ölçüm sistemlerini kalibre etmek için kullanılan referans ölçme yöntemleri öncelikle CEN (Avrupa Birliği Standartları), bunun mümkün olmaması durumunda diğer uluslararası kabul görmüş standartlar ya da ulusal standartlar doğrultusunda yapılır.
- 3) Dioksin ve furanların ölçüm prosedürü ancak (EK-17)'de verilen dioksin ve furanların konsantrasyonları, örnek alma ve analizlerde ölçülebilme limitlerinin altında ise ve bulunan konsantrasyonlardan toksisite eşdeğeri olarak anlamlı bir sonuç çıkarılamıyorsa kullanılır.
- 4) Emisyon limit değerlerinde tayin edilen %95'lik güven aralığı değerleri, emisyon limit değerlerinin aşağıda verilen yüzdelerini aşmayacaktır.

- a) Karbon monoksit (50 mg/m³) % 10
- b) Kükürt dioksit (50 mg/m³) % 20
- c) Toplam toz (10 mg/m³) % 30
- d) Toplam organik karbon (10 mg/m³) % 30
- e) Hidrojen klorür (10 mg/m³) % 40

EK-16

DİOKSİNLER VE DİBENZOFURANLAR İÇİN TOKSİSİTE EŞDEĞERLİK FAKTÖRLERİ

20 nci maddenin (d) bendinde verilen dioksin ve dibenzo furanların toplam konsantrasyonlarını hesaplamak için, aşağıda verilen dioksin ve furanların her biri için bulunan kütle konsantrasyonları önce aşağıda verilen “toksisite eşdeğerlik faktörü” ile çarpılır ve sonra bu çarpımlar toplanarak toplam konsantrasyon bulunur.

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

		Toksisite eşdeğerlik faktörü
2,3,7,8	-Tetraklorodibenzodioxin (TCDD)	1
1,2,3,7,8	-Pentaklorodibenzodioxin (PeCDD)	0.5
1,2,3,4,7,8	-Heksaklorodibenzodioxin (HxCDD)	0.1
1,2,3,7,8,9	-Heksaklorodibenzodioxin (HxCDD)	0.1
1,2,3,6,7,8	-Heksaklorodibenzodioxin (HxCDD)	0.1
1,2,3,4,6,7,8	-Heptaklorodibenzodioxin (HpCDD)	0.01
	-Oktaklorodibenzodioxin (OCDD)	0.001
2,3,7,8	-Tetraklorodibenzofuran (TCDF)	0.1
2,3,4,7,8	-Pentaklorodibenzofuran (PeCDF)	0.5
1,2,3,7,8	-Pentaklorodibenzofuran (PeCDF)	0.05
1,2,3,4,7,8	-Heksaklorodibenzofuran (HxCDF)	0.1
1,2,3,7,8,9	-Heksaklorodibenzofuran (HxCDF)	0.1
1,2,3,6,7,8	-Heksaklorodibenzofuran (HxCDF)	0.1
2,3,4,6,7,8	-Heksaklorodibenzofuran (HxCDF)	0.1
1,2,3,4,6,7,8	-Heptaklorodibenzofuran (HpCDF)	0.01
1,2,3,4,7,8,9	-Heptaklorodibenzofuran (HpCDF)	0.01
	-Oktaklorodibenzofuran (OCDF)	0.001

EK-
17

YAKMA TESİSİ ATIK GAZININ ARITIMINDAN GELEN ATIKSU DEŞARJ
LİMİT DEĞERLERİ

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

Kirletici Maddeler	Kütle Konsantrasyonu Olarak Sınır Değerleri
1) Toplam Askıdaki katı madde	20 mg/lt.
2) Cıva (Hg) olarak tanımlanan cıva ve cıva bileşikleri	0.02 mg/lt
3) Kadmiyum ve kadmiyum bileşikleri (Cd olarak)	0.05mg/lt
4) Talyum ve talyum bileşikleri (Tl olarak)	
5) Antimon ve antimon bileşikleri (Sb olarak)	
6) Arsenik (As)	
7) Kurşun (Pb)	
8) Krom (Cr)	5 mg/lt
9) Kobalt (Co)	
10) Bakır (Cu)	
11) Mangan (Mn)	
12) Nikel (Ni)	
13) Vanadyum (V)	
14) Dioksin ve furanların toplamı olarak tanımlanan “Dioksinler ve furanlar”	0.5 mg/lt

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği
TEHLİKELİ ATIK TAŞINMASI AMACIYLA VALİLİKLERE YAPILACAK
LİSANS BAŞVURULARINDA İSTENECEK BİLGİ VE BELGELER

a) Araç lisansı için valiliklere yapılacak başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler bulundurulacaktır;

- 1) Aracın ait olduğu firmanın adı, adresi ve telefon numarası,
- 2) Aracın tipi,
- 3) Plaka numarası ve şasi numarası,
- 4) Araç sahibinin adı, iş adresi ve telefon numarası, vergi kimlik numarası,
- 5) Taşınacak atıkların Bu Yönetmeliğin EK 7 sine göre Kodları,
- 6) Atığın taşınacağı ambalaj ve konteynır türü,
- 7) Taşınacak atığın her biri için ayrı ayrı fiziksel ve kimyasal özelliği,
- 8) Kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için alınacak tedbirler,
- 9) Olabilecek kazalara karşı ilk müdahale ve ilk yardımda kullanılacak malzemeler,
- 10) Atık taşıyacak her bir araç için Türk Standartları Enstitüsü tarafından Tehlikeli Maddelerin Karayollarında Taşınması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde atığın bulunduğu tehlike grubuna göre aracın sahip olması gereken donanımlara ve özelliklerine sahip olduğunu gösterir uygunluk belgesi.

b) Aracın bağlı olduğu firmanın lisanslandırılması için valiliklere yapılacak başvurularda aşağıdaki bilgi ve belgeler bulundurulacaktır;

- 1) Firmanın adı, adresi, telefon numarası,
- 2) Firma sahibinin / sahiplerinin adı adresi, telefon numarası, vergi kimlik numarası,
- 3) Tehlikeli atık taşımaya uygun donanıma haiz nakliye aracı sayısı,
- 4) Lisans alacak araçların plakaları,

EK-3 (Devam) Tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliği

5) Yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlardan alınan tehlikeli madde taşıyan araç sürücüleri için verilen Sürücü Eğitim Sertifikası,

6) Taşınacak atıkların Tehlikeli Maddelerin Karayollarında Taşınması Hakkında Yönetmeliğe göre tehlikeli grup numarası,

7) Sigorta,

8) Ulaştırmanın yetki belgesi,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı “Karayolu Taşıma Kanunu” ile 9/4/1987 tarihli ve 3348 sayılı “Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”a dayanılarak çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde taşımacılık faaliyetleri için öngörülen mesleki yeterlilikle ilgili; mesleki yeterlilik eğitimi ve sınavı, bu eğitimi verecek kurum ve kuruluşların nitelikleri ile bunlara verilecek yetki belgeleri, bu eğitimleri tamamlayanlara veya bu eğitimden muaf olanlara verilecek mesleki yeterlilik belgeleri ve bunlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişiler ile bunlar tarafından istihdam edilen/edilecek kişilerden Mesleki Yeterlilik Belgesi’ne sahip olma şartına tabi olanları ve bunlara eğitim verecek kurum ve kuruluşlar ile eğitimcileri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik; 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı “Karayolu Taşıma Kanunu” ile 9/4/1987 tarihli ve 3348 sayılı “Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” a dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

Kanun: 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununu,

Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,

Eğitim Merkezi: Mesleki yeterlilik eğitiminin verildiği yeri,

Yönetmelik: Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliğini,

KTY: 25.02.2004 tarihli ve 25384 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğini,

Mesleki yeterlilik : Mesleğin icrası ile ilgili eğitim, bilgi, beceri ve donanıma sahip olmayı,

Mesleki saygınlık: Ticari alanda ve mesleğin icrası ile ilgili konularda kötü şöhret sahibi olmamayı,

Mesleki yeterlilik eğitimi: KTY kapsamındaki faaliyetlerle ilgili bir mesleki yeterliliğin kazandırılması amacıyla verilecek eğitimi,

Mesleki yeterlilik belgesi: Bu Yönetmelikte öngörülen ve kişilerde mesleki yeterliliğin bulunduğunu gösteren belgeyi,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Mesleki yeterlilik eğitimi yetki belgesi: Bu Yönetmelik kapsamında mesleki yeterlilik eğitimi vermek üzere faaliyette bulunacak gerçek ve tüzel kişilere Bakanlıkça verilecek yetki belgesini,

Mesleki yeterlilik sınavı: Kişilerde mesleki yeterliliğin bulunup bulunmadığının anlaşılması amacıyla yapılacak sınavı,

Mesleki yeterlilik eğitimi tamamlama belgesi: Mesleki yeterlilik eğitimini tamamlamış olanlara bu eğitimi veren kuruluşça verilen belgeyi,

Saymanlık: Ulaştırma Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Saymanlığını,

Üst düzey yönetici (ÜDY): KTY kapsamında faaliyet gösteren bir gerçek veya tüzel kişiliği temsil ve ilzam ederek sürekli ve etkin bir şekilde yöneten yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyesi, genel müdür, genel koordinator, genel sekreter ve benzeri konumundaki veya bu ünvanlarla istihdam edilen kişileri,

Orta düzey yönetici (ODY): KTY kapsamında faaliyet gösteren bir gerçek veya tüzel kişiliğin veya buna ait bağımsız bir birimin taşımacılık faaliyetlerini sürekli ve etkin bir şekilde sevk ve idare eden müdür/idareci, şef, uzman, operasyon yöneticisi, operatör ve benzeri ünvanlarla istihdam edilen kişileri,

Sektör kuruluşu : Üyeleri gerçek veya tüzel kişiler olan, asgari 100 (yüz) üyeye sahip ve üyelerinin en az % 80'i yetki belgesi sahibi olarak KTY kapsamındaki faaliyetlerde bulunan dernek,vakıf, birlik ve benzeri sivil toplum kuruluşlarını,

Sürücü (SRC): Karayolunda motorlu bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişiyi,

Şube: Bir yetki belgesi sahibinin merkezi işyeri adresi dışında aynı faaliyeti gösterdiği birimini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mesleki Yeterlilik Belgesi Bulundurma Zorunluluğu, Türleri, Derecelendirilmesi ve Muafiyetler

Mesleki Yeterlilik Belgesi Bulundurma Zorunluluğu

Madde 5- Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip olma şartına tabi personelin bu belgelerini, görevleri sırasında yanlarında bulundurmaları ve yapılacak denetimlerde ibraz etmeleri zorunludur.

Mesleki Yeterlilik Belgesi Türleri

Madde 6- Mesleki Yeterlilik Belgesi türleri; üst düzey yönetici (ÜDY), orta düzey yönetici (ODY) ve sürücü (SRC) türü mesleki yeterlilik belgesi olmak üzere üç ana grupta değerlendirilir.

Bunlar faaliyet alanlarına göre;

a) ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

1) ÜDY1 uluslararası yolcu taşımacılığı

2) ÜDY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

3) ÜDY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı

4) ÜDY4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

b) ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

1) ODY1 uluslararası yolcu taşımacılığı

2) ODY2 yurtiçi yolcu taşımacılığı

3) ODY3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı

4) ODY4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

c) SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesi

1) SRC1 uluslararası yolcu taşımacılığı

2) SRC2 yurtiçi yolcu taşımacılığı

3) SRC3 uluslararası eşya-kargo taşımacılığı

4) SRC4 yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı

5) SRC5 tehlikeli madde taşımacılığı

olarak düzenlenir ve verilir.

Mesleki Yeterlilik Belge Türlerinin Derecelendirilmesi

Madde 7- Mesleki Yeterlilik Belge türlerinin derece itibarıyla birbiri ile münasebetleri aşağıdaki gibidir;

ÜDY1 türü belge sahibi olanlar, ÜDY2, ODY1 ve ODY2 belge türlerini,

ÜDY2 türü belge sahibi olanlar, ODY2 belge türünü,

ÜDY3 türü belge sahibi olanlar, ÜDY4, ODY3 ve ODY4 belge türlerini,

ÜDY4 türü belge sahibi olanlar, ODY4 belge türünü,

ODY1 türü belge sahibi olanlar, ODY2 belge türünü,

ODY3 türü belge sahibi olanlar, ODY4 belge türünü,

SRC1 türü belge sahibi olanlar, SRC2 belge türünü,

SRC3 türü belge sahibi olanlar, SRC4 belge türünü,

almış kabul edilir.

Herhangi bir tür Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibinin başka tür Mesleki Yeterlilik Belgesi alabilmesi için;

a) Talep ettiği Mesleki Yeterlilik Belgesi türüne ait şartları haiz olması,

b) Eğitim müfredat programlarına göre gerekiyor ise fark derslerine devam ederek yapılacak sınavlarda başarılı olması, gerekir.

Mesleki Yeterlilik Eğitiminden Muafiyet

Madde 8- Aşağıdaki vasıflara sahip olanlardan;

a) Yapılacak Mesleki Yeterlilik Sınavında başarılı olmaları kaydıyla;

1) Üniversitelerin/Yüksekokulların 4 yıllık lisans eğitimi veren ulaştırma, lojistik, ulaştırma ekonomisi, taşımacılık, karayolu trafiği bölümlerinden mezun olanlar ile diğer bölümlerinden mezun olup lojistik, ulaştırma, ulaştırma ekonomisi,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

taşımacılık, karayolu trafiği alanlarında ihtisas, yüksek lisans veya doktora derecesi almış olanlar,

2) Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü veya Ulaştırma Bölge Müdürlüklerinde en az 3 (üç) yıl süreyle bölge müdürü, daire başkanı veya daha üst ünvanla görev yapmış olanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez veya taşra teşkilatında en az 3 (üç) yıl süreyle trafik ile ilgili bölümlerde daire başkanı veya emniyet müdürü olarak görev yapmış olanlar,

3) ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi ile en az 5 yıl mesleki faaliyette bulunduğunu belgeleyenler,

mesleki yeterlilik eğitiminden muaf olup, kendilerine başarılı oldukları sınavın niteliğine uygun ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

b) Yüksek okul mezunları, yapılacak mesleki yeterlilik sınavında başarılı olmaları kaydıyla mesleki yeterlilik eğitiminden muaf olup, kendilerine başarılı oldukları sınavın niteliğine uygun ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

Bakanlık gerektiğinde birinci fıkranın (a) bendinin (1) nolu alt bendi kapsamına giren eğitimleri veren üniversite/yüksek okulların ilgili bölümlerinin isim listesini bir tebliğ ile yayımlar.

Mesleki Yeterlilik Eğitiminden ve Sınavından Muafiyet

Madde 9- Aşağıdaki vasıflara sahip olanlar mesleki yeterlilik eğitiminden ve sınavından muafırlar. Bunlara, talep etmeleri halinde doğrudan;

a) Üniversitelerin/Yüksekokulların 4 yıllık lisans eğitimi veren ulaştırma, lojistik, ulaştırma ekonomisi, taşımacılık, karayolu trafiği bölümlerinden mezun olanlar ile diğer bölümlerinden mezun olup ulaştırma, lojistik, ulaştırma ekonomisi, taşımacılık, karayolu trafiği alanlarında ihtisas, yüksek lisans veya doktora derecesi almış olanlara talep ettikleri ODY,

b) Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü veya Ulaştırma Bölge Müdürlüklerinde en az 3 (üç) yıl süreyle Bölge Müdürü, Daire Başkanı veya daha üst ünvanla görev yapmış olanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez veya taşra teşkilatında en az 3 (üç) yıl süreyle trafik ile ilgili bölümlerde Daire başkanı veya emniyet müdürü olarak görev yapmış olanlara talep ettikleri ODY,

c) Yüksek Öğretim Kurumlarının sürücü eğitimi veren bölümlerinden mezun olanlara talep etmeleri halinde ilgili SRC,

türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

Bakanlık gerektiğinde (c) bendi kapsamına giren eğitimleri veren üniversite/yüksek okulların ilgili bölümlerinin isim listesini bir tebliğ ile yayımlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi ile İlgili Esaslar

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi Alma Zorunluluğu

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Madde 10- Mesleki yeterlilik eğitimi verecek gerçek ve/veya tüzel kişilerin Bakanlıktan Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi almaları zorunludur.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgelerinin Verilmesi ve Suç Duyurusu

Madde 11- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi almak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, Bakanlıkça verilecek örneğe uygun ön değerlendirme formunu doldurarak bu Yönetmeliğin 16 ıncı maddesinde belirtilen belgelerle birlikte Bakanlığa müracaat ederler.

Bakanlıkça başvurunun mevzuata uygun olduğunun tespit edilmesi halinde, gerçek veya tüzel kişiler adına yetki belgesi düzenlenerek verilir. Adi ortaklıklara yetki belgesi verilmez.

Bakanlık tarafından yetki belgesi verildikten sonra, yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişiler ile bunların başvuru sırasında beyan ettikleri bilgiler ve verdikleri belgeler hakkında, ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde gerekli inceleme ve araştırma yapılır.

Bakanlıkça yapılacak inceleme ve soruşturma sonunda yanıltıcı bilgi vererek veya belgelerde tahrifat yaparak yetki belgesi almış olanların bu yetki belgeleri iptal edilir ve haklarında Cumhuriyet Savcılıkları nezdinde suç duyurusunda bulunulur.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesinin Kullanılışı ve Devredilemeyeceği

Madde 12- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi, adına düzenlenen gerçek veya tüzel kişiler dışında başkası/başkaları tarafından kullanılamaz, hiçbir şekilde devredilemez.

Ancak, yetki belgesine sahip tüzel kişiler ve tüzel kişiliklerdeki pay sahipliği satış, bağışlama veya muadili bir işlemle el değiştirebilir. Bu değişim sonunda yeni sahip ve/veya ortaklar, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren doksan gün içerisinde bu Yönetmelikte ön görülen şartları sağlamak zorundadır.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi Sahiplerinin Bilgi ve Belge Verme Zorunluluğu

Madde 13- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi sahipleri, ilgili kanunlar ve bu Yönetmelik hükümlerine ve Bakanlıkça yayımlanan genelge ve talimatlara uymak zorundadır.

Bakanlık ile denetim ve inceleme yapmakla görevli ve yetkili olanlar tarafından istenilen bilgi ve belgeleri vermek zorundadır.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesinin Süresi ve Faaliyetin Durdurulması

Madde 14 - Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi 5 yıl süreyle geçerlidir. Bu belgeye sahip gerçek veya tüzel kişiler belgenin geçerlilik süresi boyunca 15 inci maddedeki şartları haiz olmak zorundadırlar. Bu şartlara uymayanların belgeleri iptal edilir ve faaliyetleri durdurulur.

Bu şekilde faaliyeti durdurulan kurum ve kuruluşlar, eğitimini tamamlamamış katılımcıların eğitim ücretlerini iade etmek zorundadırlar.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi Almanın ve Yenilemenin Şartları, Geçersiz Sayılma

Madde 15- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi alabilmek için;

a) Gerçek ve/veya tüzel kişilerin durumları itibarıyla;

1) Gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaları,

2) Tüzel kişilerin Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş olmaları,

3) Kanunla kurulmuş birlik ve odalar, üniversiteler, sektör kuruluşları hariç tüzel kişilerin Türk Ticaret Siciline tescil edilmiş olmaları,

b) Yetki belgesi talep eden;

Gerçek kişilerde sahip ve/veya temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,

Anonim şirket statüsündeki tüzel kişiliklerde, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,

Diğer şirket statüsündeki tüzel kişiliklerde, tüm ortakların ve bu tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,

Taşıma kooperatiflerinde, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile kooperatifi temsil ve ilzama yetkili yöneticilerin,

Sektör kuruluşlarının başkan ve yönetim kurulu üyelerinin,

kaçakçılık, dolandırıcılık, dolanlı iflas, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, kaçak insan taşımacılığı veya ticareti, hırsızlık, rüşvet, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 30/7/1999 tarihli ve 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununa giren suçlardan hürriyeti bağlayıcı ceza ile hükümlü bulunmamak, ticari alanda ve mesleğin icrası ile ilgili konularda kötü şöhret sahibi olmamak suretiyle mesleki saygınlığa sahip olmaları,

c) Özel kanunlarla kurulmuş birlik ve odalar, üniversiteler ile sektör kuruluşları dışındaki, gerçek veya tüzel kişilerin, ilgili ticaret odaları veya ticaret ve sanayi odalarına kayıtlı olmaları,

d) Bakanlıkça belirlenen belge ücretini ödemiş olmaları,

e) Bakanlığın belirleyeceği müfredat programına uygun eğitim verebilecek eğitici kadrosuna ve/veya bu eğitimleri verebilecek eğiticiler ile yapılmış sözleşmelere sahip olmaları,

f) 19 uncu maddede belirtilen şartları taşıyan bir eğitim merkezine veya bunun kullanım hakkına sahip olmaları,

şarttır.

Milli Eğitim Bakanlığından izin alarak faaliyet gösteren Özel Öğretim Kurumları; bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olmak kaydı ile diğer faaliyetlerinin yanı sıra mesleki yeterlilik eğitimi vermek üzere, Bakanlıktan Yetki Belgesi alabilirler.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesinin yenilenmesi için:

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

a) Yetki belgesi sahipleri, yetki belgesinin geçerlilik süresinin bitim tarihinin otuz gün öncesinden itibaren Bakanlığa yazılı olarak müracaat edebilirler. Müracaatları ve şartları bu Yönetmeliğe uygun olanların yetki belgesi, eski belgenin bitim tarihi esas alınarak beş yıl geçerli olmak üzere yenilenir ve onbeş gün öncesinden itibaren yetki belgesi sahibine veya yetkili vekiline elden verilir veya kanuni adresine taahhütlü posta ile gönderilir .

b) Yetki belgesi sahipleri tarafından yetki belgesinin geçerlilik süresinin bitiminden itibaren otuz gün içinde müracaat edilmesi halinde, şartlar uygun ise belge ücreti tam olarak alınır ve yetki belgesi yenilenir.

c) Yetki belgesinin geçerlilik süresinin sona erdiği tarihten itibaren, otuz gün içerisinde müracaat edilmemesi halinde, yetki belgesi geçersiz sayılır. Durum ilgilinin faaliyetinin engellenmesi için en geç on gün içinde ilgili kurumlara ve yetki belgesi sahibine yazı ile bildirilir.

Yetki Belgesi Almak İçin İbrazı Zorunlu Belgeler

Madde 16- Yetki belgesi almak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin aşağıdaki belgeleri Bakanlığa ibraz etmeleri zorunludur;

a) Başvuru dilekçesi,

b) İdarece verilen ve başvuru sahibi tarafından doldurulan “Ön Değerlendirme Formu”,

c) Bu Yönetmeliğin 15 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kişilerin nüfus cüzdanı örnekleri ile Cumhuriyet Savcılığından alınmış “Adli Sicil Kaydı Belgeleri”,

d) Temsil ve ilzama yetkili olanların noterden onaylı imza sirkülerleri,

e) Gerçek ve tüzel kişiye ait kuruluş ve varsa daha sonra yapılan değişiklikleri gösteren ticaret sicili gazeteleri,

f) Müfredat programına uygun eğitim verebilecek eğitici kadrosuna ve/veya bu eğitimleri verebilecek eğiticiler ile yapılmış sözleşmelere ait belgeler,

g) Eğitim merkezinin kullanım hakkına sahip olduğunu gösteren tapu, kira sözleşmesi ve benzeri belgeler,

h) Özel kanunlarla kurulmuş birlik ve odalar, üniversiteler ile sektör kuruluşları dışındaki gerçek ve tüzel kişilerin Ticaret Odaları veya Ticaret ve Sanayi Odalarından birine kayıtlı olduğunu gösteren belge,

i) Yetki belgesi talebi değerlendirilip belge verilmesine karar verilenlerden Bakanlıkça belirlenen ücretin ödendiğini gösteren tahsilat makbuzu.

Yetki Belgelerinin Geri Alınması ve Buna Bağlı İptal

Madde 17- a) Yetki belgesi sahipleri, gerçek veya tüzel kişiliklerinin son bulması veya herhangi bir sebeple faaliyetlerini bırakmaları halinde, bu hallerin gerçekleştiği tarihten itibaren otuz gün içinde yetki belgelerinin asıllarını Bakanlığa iade etmekle yükümlüdürler.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

b) Yetki belgesi sahibi gerçek kişilerin ölümü halinde, hak sahipleri veya onlar adına yetkili olanlar bu durumu doksan gün içerisinde Bakanlığa bildirmek suretiyle, isterlerse yetki belgesi kapsamındaki faaliyetini ölüm tarihinden başlamak üzere bir yıl süreyle devam ettirebilirler.

Yetki belgesi sahibinin kanuni mirasçıları, yetki belgesi sahibi sıfatını devam ettirmek isterlerse, durumlarını bu Yönetmelikte belirtilen şartlara bir yıllık süre içerisinde uygun hale getirmek zorundadırlar. Bir yıllık süre içerisinde tüm yükümlülük ve sorumluluklar kanuni mirasçılar tarafından üstlenilmiş sayılır.

c) Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında ifade edilen yükümlülük ve sorumlulukların yerine getirilmemesi halinde, Bakanlığın bilgisi olduğu tarihten itibaren yetki belgesi iptal edilir.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi Sahiplerinin Yükümlülükleri

Madde 18- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi sahipleri;

a) Eğitim merkezinde; yüksek okul mezunu, mesleki saygınlığı olan ve en az 3 yıl eğitim hizmetlerinde çalışmış bir sorumlu yöneticiyi istihdam etmekle,

b) Katılımcıların ve eğiticilerin derslere devamlarını sağlamak ve bu hususta günlük yazılı kayıt tutmak ve bu kayıtları istenildiğinde yetkililere ibraz etmekle,

c) Gerekli ve yeterli eğitim araç ve gereçlerini temin etmek ve faal durumda bulundurmakla,

d) Eğitim programlarını bitirenlere, alınan eğitimin niteliğini belirten mesleki yeterlilik tamamlama belgesi vermekle,

e) İlgili istatistikleri tutmak ve her eğitim dönemini takiben 1 ay içerisinde Bakanlığa bildirmekle,

f) Eğitim dönemlerine ait başvuru, başlayış ve bitiş tarihlerini, şartlarını ve her eğitim dönemi ve programı için kontenjanlarını ilan etmek ve bu bilgileri Bakanlığa bildirmekle,

g) Eğitimin düzenli ve disiplinli bir şekilde yürütülmesini ve sonuçlandırılmasını sağlamakla,

h) Eğitime ilişkin kitap,CD ve benzeri yazılı ve görsel malzemeleri hazırlamakla,

i) Ünvan, adres, ortak (halka açık sermaye şirketlerinde hamiline yazılı hisse devirleri hariç), hisse devri, yönetici, temsile yetkili şahıs, eğitici kadrosu ve benzeri her türlü değişikliği, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren onbeş gün içinde Bakanlığa bildirmekle,

yükümlüdürler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mesleki Yeterlilik Eğitimi ile İlgili Esaslar

Eğitim Merkezinin Nitelikleri

Madde 19- Eğitim Merkezinde aşağıdaki kısımların bulunması şarttır.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

- a) Derslik (en az 3 adet),
- b) Öğretmenler odası
- c) Sorumlu yönetici odası,
- d) Büro hizmetleri odası,
- e) Tuvalet,
- f) Kütüphane,
- g) Kantin veya çay ocağı.

Yetki belgesi sahipleri Bakanlık'tan onay almak şartıyla, merkezi adresleri dışında şube açabilirler. Eğitim merkezine bağlı şubelerde ise aşağıdaki kısımların bulunması şarttır.

- a) En az 1 adet derslik,
- b) Sorumlu yönetici odası,
- c) Tuvalet.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi'nin verileceği eğitim merkezi ve bağlı şubelerinin;

a) Açık ve kapalı alanlarında yeterli yangın önleme, söndürme ve alarm ile aydınlatma sistemleri/araçları bulunan, engellilerin ihtiyaçlarını karşılayan bir altyapıya sahip,

b) Sıcaktan ve soğuktan korunmuş bir ortamda, katılımcılar için rahat, sağlıklı ve güvenli,

c) Katılımcıların kullanabileceği panolar ile Bakanlıkça belirlenecek konulardaki uyarı, bilgi ve duyuru levhalarının asılabileceği/bulundurulabileceği/yerleştirilebileceği uygun yerlere sahip, olması şarttır.

Eğitim merkezinde; sorumlu yönetici, öğretmen, katılımcılar için ayrılan odalar/derslikler, hizmetin gerektirdiği şekilde donatılır.

Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda sıralanan yapı/araç/gereç özelliklerinin sürekli olarak faal/çalışır ve kullanılır durumda olması şarttır.

Eğiticilerin Nitelikleri

Madde 20- Mesleki Yeterlilik Eğitimlerinde;

- a) Türk veya yabancı ülke üniversitelerinin akademik personeli,
- b) KTY kapsamındaki faaliyetlerde en az 3 yıl ÜDY olarak çalışan kişiler,
- c) Kamu kurum ve kuruluşlarında asgari 3 yıl süreyle daire başkanı ve daha üst görevlerde çalışanlar,

d) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (TOBB)'nin sektörle ilgili birimlerinde ve sektör kuruluşlarında en az 5 yıl yönetici veya uzman olarak çalışanlar,

- e) Lise ve dengi okullarda görevli öğretmenler, ile bu görevlerden emekli olanlar ve

f) Yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olanlar

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

ihhtisas konuları ile ilgili dersleri verebilirler.

Bu kişilerin verecekleri dersler konusunda “ihhtisas sahibi/uzman” olduğuna dair belgeler eğitim kuruluşu tarafından Bakanlığa verilir. Bakanlık yapacağı incelemede uygun görülmeyen eğitimcileri yetki belgesi sahibi kuruluşa bildirir. Yetki belgesi sahibi kuruluş bu kişileri derhal eğitimci kadrosundan çıkarır.

Eğiticilerin lise veya dengi okul mezunu olmaları şarttır.

Eğitim Programlarının Açılması

Madde 21- Mesleki Yeterlilik Eğitim Programları, eğitim kuruluşlarınca yılda asgari 2 dönem halinde düzenlenir.

Eğitime Başvuru Esasları

Madde 22- Başvurular, eğitimi veren ilgili eğitim kuruluşlarına aşağıdaki belgeler ile yapılır.

- a) Alınmak istenilen eğitim programının belirtildiği dilekçe,
- b) T.C. kimlik numarası işlenmiş Nüfus Hüviyet Cüzdanı örneği,
- c) Sürücüler için sürücü belgesinin fotokopisi,
- d) Tahsil durumunu gösteren belge.

Eğitim kuruluşu, bu genel esasların yanında özel şartlar da isteyebilir.

Başvuruların Kabulü ve Değerlendirilmesi

Madde 23- Eğitim kurumu başvuru kabul tarihlerini, her eğitim döneminden en az 1 ay önce kendi eğitim kurumlarında ilan eder.

Başvuruların kabul edilip edilmediği, başvuru tarihinden itibaren 7 gün içerisinde ilgiliye bir yazı ile bildirilir.

Uygulanacak Eğitim Müfredat Programı

Madde 24- Mesleki Yeterlilik Belgelerinin türlerine göre düzenlenecek eğitimlerin müfredat programları AB müktesebatına uygun olarak Bakanlık tarafından belirlenir. Müfredat programlarında; işlenecek dersler, süreleri, genel açıklamalar ile başka tür belge alacaklara uygulanacak fark derslerine ait esas ve usuller belirtilir.

Ders Programları ve Süreleri

Madde 25- Eğitimlerde bir dersin süresi 50 dakikadır. Her ders arasında 10 dakika dinlenme süresi verilir. Haftalık ders programı, eğitim kurumunun yönetimince tespit edilir. Günlük ders programı 3 saatten az 8 saatten fazla olamaz.

Dersliklerde Katılımcı Sayısı

Madde 26- Bir derslikte katılımcı sayısı 30 kişiden fazla olamaz.

Eğitime Devam Zorunluluğu

Madde 27- Eğitime devam zorunludur.

Bir eğitim döneminde, toplam ders saatinin 1/5'i kadar devamsızlık yapanların kayıtları o dönem için silinir.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Eğitim ücreti ödedikleri halde geçerli bir mazeret sebebiyle eğitime devam edemeyenler, bu durumlarını ilgili eğitim kurumuna bildirmeleri ve belgelemeleri halinde bir sonraki eğitime ücret ödemededen devam edebilirler.

Disiplin

Madde 28- Eğitimi aksatan, eğitim düzenini bozan katılımcılar eğitim kurumu yönetimince yazılı olarak uyarılırlar. Yapılan uyarılara rağmen bu davranışlarında ısrar edenlerin kayıtları silinir ve bunlara herhangi bir ücret iadesi yapılmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Sınavları ile İlgili Esaslar

Sınavların İlanı

Madde 29- Sınavlar, sınav tarihinden en az 30 gün önce ilan edilir.

Sınava Giriş Şartları

Madde 30- Sınavlara katılabilmek için;

a) Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgesi veya onaylı yüksek okul diploması örneği veya eğitimden muafiyet hakkı kazandıran belge,

b) T.C. kimlik numarası işlenmiş Nüfus Hüviyet Cüzdanı örneği,

c) Sınav ücretinin yatırıldığına ilişkin makbuz,

ile sınavı yapacak kuruluşa başvurulur.

Sınav Dönemleri

Madde 31- Sınavlar, Bakanlıkça belirlenecek tarihlerde yılda en az iki kez Mesleki Yeterlilik Belgesi türlerine göre yapılır veya yaptırılır. Ayrıca sürücüler için gerekirse uygulamalı sınav yapılır veya yaptırılır.

Sınav Komisyonu

Madde 32- Sınav Komisyonu, Bakanlığın yetkilendireceği en az daire başkanı seviyesinde bir yetkilinin başkanlığında;

Bakanlıktan 2, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünden 2 ,Milli Eğitim Bakanlığından 2 , sektör kuruluşlarına ait ve/veya uluslararası kabul görmüş kuruluşlar tarafından akredite edilen eğitim merkezlerinden 2 olmak üzere toplam 9 üyeden oluşur.

Sınav Komisyonunun görev, yetki ve sorumlulukları Bakanlıkça çıkarılan yönerge ile belirlenir.

Sınavların Değerlendirilmesi

Madde 33-Sınavlar 100 (yüz) tavan puanı esas alınarak değerlendirilir.

Değerlendirme sonunda başarılı olmak için 60 (altmış) ve daha yukarı puan almak şarttır.

Sınav Sonuçlarının İlanı

Madde 34- Sınav sonuçları, Bakanlıkça sınavı takip eden 30 gün içerisinde internet üzerinde ilan edilir.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Bu ilan ve ilan tarihi esas alınarak ilgili eğitim kuruluşları sınav sonuçlarını 2 gün içinde yazılı olarak kendi eğitim merkezlerinde en az 15 gün süreyle ilan etmek zorundadırlar.

Sınav Sonuçlarına İtiraz

Madde 35- Sınav sonuçlarıyla ilgili itirazların, eğitim merkezlerindeki yazılı ilanın başlangıcını takip eden 15 gün içinde Bakanlığa yazılı olarak yapılması gerekir.

İtirazlar, sınav komisyonu tarafından itiraz süresinin bitiminden itibaren 5 iş günü içinde incelenerek sonuçlandırılır ve durum bir tutanakla tespit edilip itiraz sahibine yazılı olarak bildirilir.

Sınavlarda Başarısız Olanların Durumu

Madde 36- Mesleki Yeterlilik Eğitimi'nden muaf olanlar hariç olmak üzere ; sınav sonucunda başarısız olanlara, takip eden sınav döneminden itibaren eğitim programına devam etmeksizin 3 sınav hakkı daha tanınır. Bu sınavlarda da başarılı olamayanlar, belge almak istemeleri halinde, Mesleki Yeterlilik Eğitim programlarına yeniden katılmak zorundadırlar.

Evrakların Saklanması

Madde 37- Eğitim alan katılımcılara ait kayıt ve mezuniyet bilgileri eğitim kurumu tarafından 5 (beş) yıl süre ile saklanır ve bu süre sonunda bir tutanağa bağlı olarak imha edilebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgelerinin Onaylanması, Mesleki Yeterlilik Belgelerinin Düzenlenmesi, Değiştirilmesi ve Ücretler

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgelerinin Onaylanması

Madde 38- Eğitim merkezlerince, eğitimi tamamlayanlara Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgesi onaylanarak verilir. Bunlardan mesleki yeterlilik belgesi almayı hak edenlerin uluslararası kabul görmüş kuruluşlarca onaylanan Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgeleri, talep edilmesi halinde Bakanlıkça da onaylanır.

Mesleki Yeterlilik Belgelerinin Düzenlenmesi

Madde 39- Mesleki Yeterlilik Belgesini almaya hak kazananların belgesi, eğitimi veren kuruluş tarafından düzenlenir, Bakanlık tarafından onaylanarak verilir.

Bu Yönetmelik kapsamında mesleki yeterlilik eğitimi ve/veya sınavından muaf olanlara talep etmeleri halinde ilgili Mesleki Yeterlilik Belgesi doğrudan Bakanlık tarafından düzenlenerek verilir.

Mesleki Yeterlilik Belgelerinin Şekli , Muhtevası ve Geçerlilik Süresi

Madde 40- Mesleki Yeterlilik Belgesi'nin şekli ve muhtevası Bakanlık tarafından belirlenir. Mesleki Yeterlilik Belgeleri süresiz olarak düzenlenir.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Bakanlık Mesleki Yeterlilik Belgesi sahiplerine, 5 yılda bir; ekonomik, teknolojik ve sosyal gelişmelerin taşımacılık faaliyetlerine yansımaları ve değişen mevzuatı kapsayan bir periyodik eğitim alma zorunluluğu getirebilir.

Kaybedilen Belgelerin Değiştirilmesi

Madde 41- Kaybedilen veya yıpranması nedeniyle kullanılamayacak hale gelen Mesleki Yeterlilik Belgeleri, ilgilinin talep etmesi halinde ücreti karşılığında yenilenir.

Ücretler

Madde 42- a) Bakanlıkça verilecek Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi, onaylanacak Mesleki Yeterlilik Belgesi ve talep edilmesi halinde onaylanacak olan Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgesi ile yapılacak/yaptırılacak sınav karşılığı olarak ücret alınır. Buna göre:

- 1) Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi 10 (on) milyar Türk Lirası,
- 2) Mesleki Yeterlilik Belgesi 10 (on) Milyon Türk Lirası,
- 3) Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgesi 20 (yirmi) milyon Türk Lirası,
- 4) Mesleki Yeterlilik Sınavları ise sınav başına 20 (yirmi) milyon Türk Lirası, dır.

Mesleki yeterlilik eğitimi yetki belgesinin yenilenmesinde ve kaybedilmesinde belge ücretinin % 50'si alınır. Ünvan ve adres değişikliğinden dolayı süresi bitmeden yenilenen mesleki yeterlilik eğitimi yetki belgesinden ise ücret alınmaz.

Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi, Mesleki Yeterlilik Belgesi ve Mesleki Yeterlilik Eğitimi Tamamlama Belgesi ücretleri, eğitim verecek kurum/kuruluş tarafından; sınav ücreti ise sınava girecek olanlar tarafından saymanlığa ödenir.

b) Bakanlık, gerektiğinde Mesleki Yeterlilik Eğitimi ücretleri konusunda taban ve tavan ücreti belirler.

Bu ücretler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim ve İdari Müeyyideler

Denetim

Madde 43- Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi sahiplerinin bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetleri Bakanlığın denetimine tabidir.

Bakanlık yapacağı denetimleri, kendi personelinin yanı sıra, Kanunun 35 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanarak, valilikler ile belirleyeceği diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının personeli aracılığıyla yapar.

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Bakanlık, eğitim merkezlerinin her çeşit işlem, karar, faaliyet ve evrakını, ilgili diğer makamların görev alanları ile ilgili olan denetim hakları saklı kalmak kaydı ile denetlemeye yetkilidir.

Denetimler re'sen yapılabileceği gibi üçüncü kişilerin şikayeti üzerine de yapılabilir.

Denetimle ilgili diğer mevzuat hükümleri saklıdır.

Denetimle Görevli ve Yetkili Kuruluşlar

Madde 44- Valilikler ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları Kanun ve bu Yönetmeliğin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanır. Ayrıca, tüm kamu kurum ve kuruluşları personeli arasından Bakanlığın belirlediği kişiler, denetim yapmakla görevli, yetkili ve yükümlüdür. Bu görevlendirme yapılırken ilgili kişinin çalıştığı kamu kurum ve kuruluşlarına Bakanlıkça bilgi verilir.

Denetimle görevlendirilenler, görev süreleri boyunca Bakanlıkla işbirliği içinde olmak ve Bakanlık talimatlarını yerine getirmek zorundadırlar.

Denetim yapmakla görevlendirilenler, Kanun ve bu Yönetmelik esaslarına göre denetim görevlerini yerine getirmek ve denetimler sırasında tespit ettikleri kusurlara ilişkin tutanakları 15 gün içerisinde Bakanlığa göndermek zorundadır.

Bakanlık, uyarılmasına rağmen denetim görevini aksatanları adli ve ilgili diğer mercilere bildirir ve mevzuatın öngördüğü müeyyidelerin uygulanmasını ister ve takibini yapar.

Denetimle görevlendirileceklerde yüksek okul mezunu olma şartı aranır.

İdari Müeyyideler

Madde 45- Bu Yönetmeliğin;

12 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere 15 (onbeş) ihtar,

13 üncü maddesine aykırı hareket edenlere her bir fıkranın ihlali halinde 15 (onbeş)'er ihtar,

18 inci maddesinin (a), (b), (c), (d), (e), (f) ve (i) bendlerine aykırı hareket edenlere her bir bendin ihlali halinde 5 (beş)'er ihtar,

19 uncu maddesinin son fıkrasına aykırı hareket edenlere 5 (beş) ihtar,

20 inci maddesinin iki ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlere her bir fıkranın ihlali için 20 (yirmi)'şer ihtar,

21 inci maddesine aykırı hareket edenlere 5 (beş) ihtar,

23 üncü maddesine aykırı hareket edenlere her bir fıkranın ihlali halinde 5 (beş)'er ihtar,

25 inci maddesine aykırı hareket edenlere 10 (on) ihtar,

26 ıncı maddesine aykırı hareket edenlere 10 (on) ihtar,

34 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere 10 (on) ihtar,

37 inci maddesine aykırı hareket edenlere 40 (kırk) ihtar,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği verilir.

İhtarların Kaldırılması

Madde 46- İhtarların veriliş tarihinden itibaren ilgilinin 90 gün içerisinde Bakanlığa yazılı başvuruda bulunarak, verilen ihtarların paraya çevrilebilmesi için her ihtar, 100 milyon Türk Lirası olmak üzere saymanlığa ödemede bulunduğunu bildirmesi ve bunu belgelemesi halinde ihtarlar kaldırılır. Bu 90 günlük süre içerisinde müracaat edilerek paraya çevrilmeyen ihtarlar kaldırılmaz.

Bu ücretler, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

İptaller

Madde 47- Bakanlıkça yapılacak inceleme ve soruşturma sonunda yanıltıcı bilgi vererek veya belgelerde tahrifat yaparak yetki belgesi almış olan,

Sahibi oldukları Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesinin geçerlilik süresi boyunca, 15 inci maddedeki şartları haiz olmayan,

46 ncı maddeye göre kaldırılmayan ihtarların toplam sayısı 50 adete ulaşan,

Yapılan Mesleki Yeterlilik Sınavlarında, katılımcılarının üst üste üç kez % 30 (yüzde otuz)'undan fazlası başarısız olan,

eğitim kurum/kuruluşunun Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi iptal edilir.

Bakanlık; bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen yanıltıcı bilgi veren ve/veya belgelerde tahrifat yapanlar hakkında ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Düzenleme Yetkisi

Madde 48- Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere tebliği, genelge ve yönerge çıkarmaya yetkilidir.

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi alınması halinde Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgesi ücreti %50 indirimli olarak uygulanır.

Geçici Madde 2- 25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla KTY kapsamında yer alan faaliyetlerde bulunan kuruluşlarda en az 10 yıl üst düzey yöneticilik yapanlara, durumlarını belgelemeleri ve 25 Şubat 2005 tarihine kadar Bakanlığa müracaat etmeleri şartıyla, kendilerine doğrudan ilgili ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü veya Ulaştırma Bölge Müdürlüklerinde en az 3 (üç) yıl süreyle Bölge Müdürü, Daire Başkanı veya daha üst ünvanla görev yapmış olanlara, durumlarını

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği belgeleri ve 25 Şubat 2005 tarihine kadar Bakanlığa müracaat etmeleri şartıyla, kendilerine doğrudan ilgili ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla en az 3 yıllık mesleki tecrübeye sahip olanlara ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi hariç olmak üzere durumlarını belgeleri ve 25 Şubat 2005 tarihine kadar Bakanlığa müracaat etmeleri şartıyla, kendilerine doğrudan ilgili ODY veya SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

25 Şubat 2005 tarihine kadar müracaat etmeyenler bu haklarını kaybederler.

Geçici Madde 3- Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce çeşitli kurum/kuruluşlarca düzenlenen mesleki eğitim programlarını bitirdiklerini belgeleyenlere ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi hariç, yapılacak Mesleki Yeterlilik Sınavı'nda başarılı olmaları kaydıyla girdikleri sınavın niteliklerine uygun Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

25 Şubat 2005 tarihine kadar müracaat etmeyenler bu haklarını kaybederler.

Geçici Madde 4- Bu Yönetmelikte öngörülen mesleki yeterlilik belgesi şartı 31 Aralık 2005 tarihine kadar aranmaz. Bakanlık, gerektiğinde bu tarihi altışar aylık dönemler halinde ve en çok bir yıl süreyle uzatabilir.

Yürürlük

Madde 49- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 50- Bu Yönetmelik hükümlerini Ulaştırma Bakanı yürütür.

Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği

UYGULAMA TALİMATI

1- Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği uyarınca yetki belgesi türlerine göre Mesleki Yeterlilik belgesi (MYB) alma zorunluluğu olanlar

- KTY kapsamındaki Tüm sürücüler ile,
- KTY nin 12 nci maddesinin (e) bendinde belirtilenler'dir.

“ KTY Madde 12 bend (e) : B3, C1, D3, E1, E2 ve K2 türü yetki belgesi talebinde bulunanlar hariç olmak üzere;

1) B1, C2, D1, L1, L2, M2, M3, N2, P2, R1, R2 ve T1 türü yetki belgesi talebinde bulunanların, gösterecekleri faaliyet alanlarına uygun en az birer adet üst düzey yönetici ve orta düzey yönetici Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olmaları veya bu belgelere sahip kişi veya kişileri istihdam etmeleri,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

2) A1, A2, A3, B2, C3, D2, F1, F2, G1, G2, G3, G4, H2, H1, K1, K3, M1, N1, P1, T2 ve T3 türü yetki belgesi talebinde bulunanların, gösterecekleri faaliyet alanlarına uygun en az bir adet orta düzey yönetici Mesleki Yeterlilik Belgesine sahip olmaları veya bu belgeye sahip kişi veya kişileri istihdam etmeleri,"

2- Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği uyarınca düzenlenecek olan Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yetki Belgeleri, Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğünce düzenlenecektir.

3-Yönetmeliğin 8 inci, 9 uncu, geçici 2 inci ve geçici 3 üncü maddeleri gereği herhangi bir eğitim almadan, sınava girerek veya doğrudan (sınavsız) Mesleki Yeterlilik Belgesi alacakların belgeleri Bakanlıkça verilecektir.

4- Yönetmeliğin 9 uncu ve geçici 2 inci maddeleri gereği eğitimden ve sınavdan muaf olanlar MYB almak istemeleri halinde Bakanlığa dilekçe ile müracaat edeceklerdir. Bu kişiler isterlerse bağlı bulundukları kurumlar aracılığı ile de müracaat edebileceklerdir.

5- Yönetmeliğin 8 inci ve geçici 3 üncü maddeleri gereğince eğitimden muaf olanlara, yapılacak Mesleki Yeterlilik Belgesi sınavında başarılı olmaları kaydıyla; durumlarına uygun MYB verilir. Bu durumda olanlar Bakanlığın yapacağı sınavlara ilişkin talimatlara göre başvuru yapacaklardır.

6- Yönetmeliğin 9 uncu maddesi gereğince eğitimden ve sınavdan muaf olanlardan;

A. -Üniversitelerin/Yüksekokulların 4 yıllık lisans eğitimi veren ulaştırma, lojistik, ulaştırma ekonomisi, taşımacılık, karayolu trafiği bölümlerinden mezun olanlar ile diğer bölümlerinden mezun olup ulaştırma, lojistik, ulaştırma ekonomisi, taşımacılık, karayolu trafiği alanlarında ihtisas, yüksek lisans veya doktora derecesi almış olanların talep ettikleri ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesini alabilmeleri için,

-Yüksek Öğretim Kurumlarının sürücü eğitimi veren bölümlerinden mezun olanların talep etmeleri halinde ilgili SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesini alabilmeleri için,

Diploma veya mezuniyet belgesinin onaylı örneği ile,

B. -Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez veya taşra teşkilatında en az 3 (üç) yıl süreyle trafik ile ilgili bölümlerde Daire Başkanı veya Emniyet Müdürü olarak görev yapmış olanların talep ettikleri ODY türü Mesleki Yeterlilik Belgesini alabilmeleri için,

Kurumlarından alacakları durumlarını belirtir yazı ile,

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğüne müracaat etmeleri halinde, durumlarına uygun olan Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

7- Yönetmeliğin 2 nci maddesi gereğince eğitimden ve sınavdan muaf olanlardan;

A- 25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla KTY kapsamında yer alan faaliyetlerde bulunan kuruluşlarda en az 10 yıl süre ile üst düzey yöneticilik yapanların ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesi alabilmeleri için,

-25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla en az 3 yıl veya daha fazla süre ile mesleki tecrübeye sahip olanların ODY veya SRC türü Mesleki Yeterlilik Belgesini alabilmeleri için,

-Ticaret Sicil Gazetesi aslı veya onaylı örneği

-Çalıştığı firma/firmalardan alacakları yazı,

-Sosyal Sigortalar, Bağkur vb. kurumlardan alınmış, çalıştığı iş yeri, ünvanı ve sürelerinin belirtildiği yazı'lardan en az ikisi ile,

B- 25 Şubat 2004 tarihi itibarıyla Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü veya Ulaştırma Bölge Müdürlüklerinde en az 3 (üç) yıl süreyle Bölge Müdürü, Daire Başkanı veya daha üst unvanla görev yapmış olanların, ÜDY türü Mesleki Yeterlilik Belgesini alabilmeleri için,

Kurumlarından alacakları durumlarını belirtir yazı ile, 25 Şubat 2005 tarihine kadar Ulaştırma Bakanlığı Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğüne müracaat etmeleri halinde, durumlarına uygun olan Mesleki Yeterlilik Belgesi verilir.

8- Mesleki Yeterlilik Belgesi şartı 31/12/2005 tarihine kadar aranmaz.

9-Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliğinde yer alan ve ilgili maddede ayrıca bir hüküm getirilmemiş sürelerin başlama tarihi, işlem tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar, tatil günleri de bu süreye dahildir. Ancak sürenin son gününün tatil gününe rastlaması halinde bu süre tatil gününü izleyen ilk iş günü mesai bitimine kadar uzatılacaktır.

10-Mesleki Yeterlilik eğitimi Müfredat Programı ekte gibidir.

MESLEKİ YETERLİLİK EĞİTİMİ MÜFREDAT PROGRAMI					
1- YOLCU TAŞIMACILIĞI					
KONULAR		ÜDY 1	ÜDY 2	ODY 1	ODY 2
Minimum Eğitim Süresi (Ders Saati)		115	99	85	70
MEVZUAT VE HUKUK		40	24	39	24
	Ulaştırma Mevzuatı	9	5	9	5
	Ulusal	5	5	5	5
	Uluslararası	4	0	4	0
	Ulusal Mevzuatın Taşımacılıkla İlgili Bölümleri	10	10	10	10
	Anayasa				

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi
yönetmeliği

		Ticaret Hukuku				
		İş Hukuku				
		Medeni Hukuk				
		Vergi Hukuku				
		Yasal Sorumluluklar ve Sigorta	6	6	6	6
		Yasal Sorumluluklar	3	3	3	3
		Sorumluluk Sigortaları	3	3	3	3
		Sözleşmeler	6	3	6	3
		Ulusal	3	3	3	3
		Uluslararası	3	0	3	0
		Gümrük ve Kaçakçılık Mevzuatı	3	0	2	0
		Dolaşım Düzenlemeleri ve Sınır Geçiş Uygulamaları	3	0	3	0
		Uluslararası Konvansiyonlar	3	0	3	0
		İDARİ VE MALİ YÖNETİM	41	41	21	21
		Mali Yönetim	11	11	8	8
		Finansal Yönetim	3	3	2	2
		Taşıma Maliyetlerinin Hesaplanması	6	6	5	5
		Vergi Kanunları ve Uygulamaları	2	2	1	1
		İdari Yönetim	30	30	13	13
		Müşteri İlişkileri Yönetimi	5	5	2	2
		Pazarlama	5	5	2	2
		Toplam Kalite Yönetimi ve Süreç Yönetimi	5	5	2	2
		İnsan Kaynakları ve Davranış Yönetimi	5	5	2	2
		Bilgi İşlem ve Haberleşme Teknolojileri	3	3	2	2
		Otobüs/Turizm İşletmesi Yönetimi	7	7	3	3
		PAZAR/PİYASA ŞARTLARI	16	16	7	7
		Taşımacılık Politikaları	3	3	1	1
		Ulaştırma Koridorları ve Güzergahlar	2	2	1	1
		Kurum ve Kuruluşlar	3	3	1	1
		Pazara Giriş Şartları	5	5	2	2
		Teknik Standartlar	3	3	2	2
		Yolcu Taşımacılığı	10	10	4	4
		GÜVENLİK	18	18	18	18
		İlkyardım	8	8	8	8
		Trafik Güvenliği	10	10	10	10

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi yönetmeliği

2- EŞYA-KARGO TAŞIMACILIĞI						
KONULAR			ÜDY 3	ÜDY 4	ODY 3	ODY 4
Minimum Eğitim Süresi			130	105	95	72
MEVZUAT VE HUKUK			52	27	49	26
	Ulaştırma Mevzuatı		9	5	9	5
		Ulusal	5	5	5	5
		Uluslararası	4	0	4	0
	Ulusal Mevzuatın Taşımacılıkla İlgili Bölümleri		10	10	10	10
		Anayasa				
		Ticaret Hukuku				
		İş Hukuku				
		Medeni Hukuk				
		Vergi Hukuku				
	Yasal Sorumluluklar ve Sigorta		12	6	12	6
		Yasal Sorumluluklar	3	3	3	3
		Sorumluluk Sigortaları	3	3	3	3
		CMR Sözleşmesi	3	0	3	0
		CMR Sorumluluk Sigortaları	3	0	3	0
	Sözleşmeler		6	3	6	3
		Ulusal	3	3	3	3
		Uluslararası	3	0	3	0
	Gümrük ve TIR Mevzuatı		8	3	5	2
		Gümrük ve Kaçakçılık Mevzuatı	3	3	2	2
		TIR Mevzuatı	5		3	
	Uluslararası Konvansiyonlar		3	0	3	0
	Dış Ticaret Mevzuatı ve Teslim Şekilleri		4	0	4	0
İDARİ VE MALİ YÖNETİM			42	42	22	22
	Mali Yönetim		12	12	9	9
		Finansal Yönetim	3	3	2	2
		Güzergah, Belge ve Maliyet Analizleri	6	6	5	5
		Ticari Belgeler	1	1	1	1
		Vergi Kanunları ve Uygulamaları	2	2	1	1
	İdari Yönetim		30	30	13	13
		Müşteri İlişkileri Yönetimi	5	5	2	2
		Pazarlama	5	5	2	2
		Toplam Kalite Yönetimi ve Süreç Yönetimi	5	5	2	2

EK-4 (Devam) Karayolu taşımacılık faaliyetleri mesleki yeterlilik eğitimi
yönetmeliği

yapar.						
--------	--	--	--	--	--	--

EK-6 ADR Sertifikası

1

2

TEHLİKELİ MADDE
TAŞIYAN TAŞIT SÜRÜCÜSÜ
ADR-EĞİTİM SERTİFİKASI
tanklarda ¹ tank dışındaki taşıtlarda ¹

Soyadı

Adı.....

Doğum tarihi..... Uyuğu

Ruhsat sahibinin imzası.....

Ruhsatı veren (kurum).....

Sertifika

No:

Tarih

İmza ⁴

.....

.....tarihine kadar

Ruhsatı veren Devletin özel işareti

tarafından yenilenmiştir.

İmza ⁴Geçerli olduğu sınıf(lar) ^{1,2}

Tanklarda	tank dışındakilerde
1	1
2	2
3	3
4.1, 4.2, 4.3	4.1, 4.2, 4.3
5.1, 5.2	5.1, 5.2
6.1, 6.2	6.1, 6.2
7	7
8	8
9	9
.....	 tarihine kadar ³

⁴ ve(ya) ruhsatı veren merciinin mührü ya da (pulu)

¹ kullandığınızın dışındaki taşıtın üzerini çizin.

² diğer sınıflara genişletmek için, bkz. sayfa

³ Yenileme için, bakınız sayfa 2.

3

4

GENİŞLETİLEN SINIF(LAR)5

Yalnızca ulusal yönetmelikler için

tanklarda

1

2

3 Tarih

4.1, 4.2, 4.3

5.1, 5.2 İmza ve (ya) mühür ya da pul

6.1, 6.2

7

8

9

tank dışındakilerde

1

2

EK-6 (Devam) ADR Sertifikası

3	Tarih
	4.1, 4.2, 4.3
5.1, 5.2	İmza ve (ya) mühür ya da pul
6.1, 6.2	
	7
	8
	9
5	Kullandığınızın dışındaki taşıtın üzerini çizin.

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler**

Soyadı, adı : ÇAKIR, Şenol
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 04.04.1965 Düzce
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (312) 368 93 59
Faks : 0 (312) 368 93 59
e-mail : senolcakir@hotmail.com.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Kara Harp Okulu	1987
Lise	Kuleli Askeri Lisesi	1983

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
1987-2006	Kara Kuvvetleri Komutanlığı	Subay

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Yüzme, Seyahat, Futbol